

Diari Oficial
del
Consell General

Núm. 10/2021 -112 pàgines
Sessió ordinària del dia 29 d'abril del 2021

El dia 29 d'abril del 2021, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicycle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm.42/2021, que és el següent:

1. Elecció d'un membre de la Comissió Permanent per cobrir la vacant produïda entre els electes en col·legi parroquial.
2. Nomenament d'un membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.
3. Informe anyal del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2019.
4. Examen i votació de la Proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.
5. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain.
6. Examen i votació del Projecte de llei de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió.
7. Examen i votació del Projecte de llei d'esports electrònics.
8. Examen i votació de l'esmena a la totalitat presentada per la M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez i pels M. I. Srs. Roger Padreny Carmona i Carles Sánchez Rodríguez, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata Projecte de Llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge d'Andorra.

9. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei de modificació de la Llei 11/2008, del 12 juny, de fundacions.

10. Examen i votació del Projecte de Llei de modificació de la Llei 35/2014, del 27 de novembre, de serveis de confiança electrònica.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

- M. I. Sr. Oliver Alís Salguero
- M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
- M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
- M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
- M. I. Sra. Bernadeta Coma González
- M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
- M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
- M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
- M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli
- M. I. Sr. Jordi Font Mariné
- M. I. Sr. Pere López Agràs
- M. I. Sra. Eva López Herrero
- M. I. Sr. Marc Magallón Font
- M. I. Sra. Maria Martisella González
- M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
- M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
- M. I. Sr. David Montané Amador
- M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
- M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
- M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
- M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí

M. I. Sr. Josep Pintat Forné
 M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo
 M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
 M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
 M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
 M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
 M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Gallardo Fernández, ministre de Presidència, Economia i Empresa; Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre d'Ordenament Territorial; Víctor Filloy Franco, ministre d'Afers Socials, Habitatge i Joventut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior;

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 9h34)

La Sra. síndica general:

S'obre la sessió. Bon dia a tothom..

1. Elecció d'un membre de la Comissió Permanent per cobrir la vacant produïda entre els electes en col·legi parroquial.

En primer lloc, demanaria a la Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli si pot donar lectura de la candidatura si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

La sindicatura d'acord amb l'article 84 del Reglament del Consell General, ha examinat la candidatura presentada pel molt il·lustre Josep Pintat Forné, president del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents per nomenar un candidat per cobrir la vacant de la comissió permanent del Consell General i atès que no ha estat formulada cap objecció dins el termini reglamentari, proclama el candidat següent: el molt il·lustre Sr. Oliver Alis Salguero.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. secretària.

Havent-se presentat una única candidatura del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents proclamada ahir per la Sindicatura i publicada en el butlletí núm. 44/2021 del 28 d'abril i no havent-se presentat objeccions a la mateixa proposo la seva elecció per assentiment.

A la vista del resultat, declaro elegit el molt il·lustre Sr. Oliver Alis Salguero com a membre de la Comissió permanent.

2. Nomenament d'un membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

Demanaria a la Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli si pot donar lectura de la candidatura si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

La sindicatura d'acord amb l'article 84 del Reglament del Consell General, ha examinat la candidatura presentada pel molt il·lustre Sra. Carles Naudi-d'Areny Plandolit Balsells, president del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos per al nomenament d'un membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea parlamentària del Consell d'Europa i atès que no ha estat formulada cap objecció dins el termini reglamentari, proclama el candidat següent: membre suplent, el molt il·lustre Sr. Carles Naudi-d'Areny Plandolit Balsells.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Ferrer.

Havent-se presentat una única candidatura Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos proclamada ahir per la sindicatura i publicada en el butlletí 44/2021 del 28 d'abril i no havent-se presentat cap objecció a aquesta, proposo la seva elecció per assentiment.

A la vista del resultat, declaro elegit el molt il·lustre Sr. Carles Naudi-d'Areny Plandolit Balsells com a membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea parlamentària del Consell d'Europa. Sr. Naudi desitja intervenir?

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies, Sra. síndica i moltes gràcies a tots els consellers generals.

Dir-vos que penso efectuar aquesta tasca tan honorable com els altres companys que hi són amb el màxim respecte i defensant al màxim els interessos del

nostre país i per acabar vull un reconeixement als companys de Terçeravia perquè han demostrat una gran elegància parlamentària.

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. conseller. Sr. Pintat

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, Sra. síndica.

Primer, agraïments a tots els membres de la cambra per recolzar la candidatura del Sr. Oliver Alis i després el nostre tarannà com ha sigut des del començament d'aquesta legislatura, sempre ho hem fet en positiu. Crec que no és un tema d'ocupar llocs per ocupar llocs sinó que és un tema de poder ser efectius i avui, amb el nombre de membres que som no podia poder ser factible fer una bona tasca a nivell d'aquest lloc al Parlament Europeu. Per tant per cert que el Sr. Carles Naudi ho farà molt bé, amb el seu tarannà i a partir d'aquí, continuarem treballant.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Pintat.

3. Informe anyal del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2019.

L'informe fou publicat en el butlletí número 2/2021 del 08 de gener. La Comissió Legislativa d'interior ha analitzat l'informe del Raonador del Ciutadà i per exposar el contingut intervé el Sr. Joan Carles Ramos Reboredo nomenat ponent per part de la comissió.

El Sr. Joan Carles Ramos:

Gràcies, Sra. síndica.

El passat onze de desembre, la Comissió Legislativa de Justícia i Interior i Afers Institucionals, em van nomenar ponent de l'informe anual del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2019 que avui presento davant del ple en nom de la dita comissió.

L'informe, per una banda, es basa en la memòria que la institució del Raonador del Ciutadà ha transmès al Consell General, i que fou publicada amb el butlletí del Consell General núm. 2/2021. Per una altra, en la compareixença que el Sr. Marc Vila Amigó va realitzar el propassat 25 de gener davant de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals. La memòria recull les activitats que ha dut a terme aquesta institució durant l'any 2019, en defensa, compliment i aplicació dels drets i llibertats

recollits a la Constitució i de conformitat amb les atribucions que li atorga la Llei de creació i funcionament del Raonador del Ciutadà. Però el raonador no ha actuat només prop de l'administració pública, ha intervingut també prop del sector privat quan ha observat alguna vulneració dels drets de la ciutadania. En mèrits de la Llei 26/17 de modificació de la Llei de creació i de funcionament del Raonador del Ciutadà. Exposo doncs, davant del ple del Consell General, les següents conclusions de l'informe anual presentat pel raonador.

La institució va obrir durant l'any 2019, 378 expedients, 38 afers més que l'any anterior. D'aquests, 49 no van ser admesos a tràmit per tractar-se d'assumptes vinculats amb el funcionament de la justícia, fent-ne trasllat cap al Consell Superior de la Justícia. S'han resolt per tant 329 expedients. 101 expedients van ser tractats com expedients formals escrits i d'aquests 11 finalment, no van ser admesos. S'han resolt 41 expedients, 24 a favor de l'administració i 17 a favor dels administrats i 49 expedients resten encara en tràmits. 276 expedients van ser tractats com a expedients informatius i d'aquests 203 no van ser admesos. Alguns, per falta de competència del raonador en la matèria. 73 expedients s'han resolt i s'ha iniciat i s'ha resolt un expedient d'ofici.

Els àmbits dels expedients han estat l'habitatge, les prestacions socials i l'administració general. En relació amb l'habitatge, s'han obert 151 expedients. Les causes han estat la rescissió del contracte, l'increment del preu de lloguer i l'abús en el pagament de despeses i serveis. El raonador, durant la seva compareixença, va reconèixer que la congelació dels lloguers ha estat una mesura efectiva per evitar abusos i es va mostrar favorable a mantenir-la, també per pal·liar els efectes de l'actual pandèmia.

Pel que fa a les prestacions socials, s'han obert 69 expedients, la meitat corresponen a l'àmbit de la CASS i les pensions. Entre les causes, el raonador en destaca el desacord dels demandants amb els resultats dels controls mèdics de la CASS que podrien derivar en altes mèdiques prematures, la negativa de la CASS d'acceptar el 100% de la cobertura sanitària i el tracte rebut per part dels metges de la CASS. Pel que fa als ajuts socials, els expedients s'han originat en relació amb els paràmetres d'aplicació dels barems que en ocasió, resulten extremadament ajustats.

El sector de l'administració general, ha generat 60 expedients, dels quals 53 corresponen a les administracions públiques i parapúbliques. En la presentació del seu informe anual, el raonador també va posar de manifest que s'havia enregistrat 11 expedients relacionats amb el Saig. El motiu, la manca de proporcionalitat en la determinació de la quantia

dels embargaments. El raonador va apuntar com a possible solució la modificació de l'actual Llei del Saig per evitar interpretacions desproporcionades o massa restrictives, així com l'establiment de la suspensió dels embargaments a les persones mentre estiguin percebent ajuts socials.

El Raonador del Ciutadà va repassar també altres actuacions realitzades durant l'any 2019, entre les quals va destacar el programa Escolta Activa. Aquest programa s'ha centrat a millorar els canals de comunicació de la institució per facilitar el contacte directe amb el ciutadà. S'han impulsat les xarxes socials, s'ha fet una nova identitat corporativa i s'ha actualitzat la pàgina web.

Durant l'any 2019, el raonador va impulsar juntament amb l'UNICEF una campanya per donar a conèixer les seves funcions entre el públic adolescent. I en la mateixa línia, també ha fet col·laboracions amb el departament de Joventut dels Comuns.

El raonador va informar els membres de la comissió de l'imminent canvi d'ubicació cap a Casa Bauró amb l'objectiu de millorar la seva visibilitat i accessibilitat.

En relació amb l'àmbit internacional, el raonador va exposar que durant l'any 2019, va mantenir contactes amb els diferents organismes internacionals i que des del novembre de 2019, és el vicepresident quart del "Consejo rector de la Federación Iberoamericana del Ombudsman" per una durada de dos anys.

Per acabar, en nom dels membres de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers institucionals, vull agrair al Sr. Marc Vila Amigó, la bona feina realitzada al capdavant de la institució del Raonador del Ciutadà, agraïment que naturalment faig extensiu a tot el seu equip i en nom de la comissió, els encoratjo a seguir amb encerts la seva transcendent tasca de defensar els interessos de la nostra societat.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. conseller.

Els grups desitgen intervenir. Sra. Carina Montaner Raynaud, consellera no adscrita, Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La sindicatura, en la reunió tinguda el 8 de gener del 2021 va examinar el document transmès pel Raonador del Ciutadà de data 29 de desembre del 2020, sota el títol Informe Anyal del Raonador del

Ciutadà de l'Any 2019 i exercint les competències que li atribueix, el Reglament del Consell General va acordar admetre'l a tràmit i en va ordenar la seva publicació. Posteriorment, el dia 25 de gener del 2021, el Raonador del Ciutadà, el Sr. Marc Vila Amigó va comparèixer a la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals amb l'objecte de presentar-nos amb més detall l'informe de l'any 2019.

La prioritat del raonador continua sent la de facilitar l'accés als seus serveis i l'atenció personalitzada als usuaris, a saber com ens explica que les persones que rep, per ells el seu problema és important, no és un petit problema, no és un problema menor. La majoria d'aquestes persones se senten desprotegides, amb estats d'ànims difícils, per tant calen diàlegs senzills i solucions ràpides a la precarietat i deseparabilitat en què es troben.

El raonador ens il·lustra amb el seu informe del 2019 els tres grans problemes que detecta: l'habitatge, la justícia i les prestacions socials.

L'habitatge apareix per primer cop en l'informe del Raonador del Ciutadà del 2013 i els altres dos problemes s'arrossegueu constantment. Com es diuen de diferents maneres i en diferents informes, hem de tenir en compte la carestia de la vida, els lloguers alts, els sous baixos, l'energia cara i les pensions mínimes. Per dir-ho d'una manera planera, l'informe del raonador ens ensenya any rere any els patiments de les classes menys afavorides.

Això no obstant, cal tenir en compte que el 2019, l'any a què fa referència aquest informe va ser un any amb un creixement econòmic envejable i malgrat el creixement econòmic, hi ha una part de la població que encara pateix. Sres. i Srs. Consellers, ens hauríem de preguntar el per què. Per què en una època de creixement econòmic hi ha una part del nostre teixit productiu que encara no pot satisfer els salaris més alts?. Per què en una època de creixement econòmic no s'inverteix en habitatge de lloguer?. Per què en una època de creixement econòmic els organismes de l'Estat no són capaços de donar resposta ràpid i àgil a la ciutadania?. Les respostes a aquestes preguntes, estan en aquesta sala. Sres. i Srs., legislant i governant podem corregir una bona part de les mancances detectades. És més, amb la informació de la que disposa el Govern, ens hauríem d'anticipar i tot ho hem de fer-ho respectant la Constitució. Tant l'article 4 que reconeix que la dignitat humana és intangible, com també l'article 27 que reconeix el dret a la propietat privada així com tots els altres drets i deures que tenim reconeguts en la Constitució perquè cap dret, cap deure, cap ciutadà i cap empresari quedi desprotegit.

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal. Pel Grup Socialdemòcrata, Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

Mirant de fer un exercici de síntesi, el raonador, ens identifica tres problemes principals que hi ha hagut durant l'any 2019, i que pel que ens avança es repetiran durant l'any 2020, habitatge, Saig, i prestacions socials. Faré l'exposició a la inversa, és a dir començaré parlant de les prestacions socials.

El raonador ens indica que hi ha dificultats amb el tema de les baixes llargues a la Seguretat Social on es produeixen tot sovint confrontacions entre el criteri medi del metge tractant i el criteri del metge de la Seguretat Social i a més amb la disfunció de què s'han produït casos en els que amb aquests dos anys que de mitjana calcula estima la CASS que serveixen per avaluar una situació de consolidació definitiva d'una malaltia, sembla que sovint no s'ha tingut en compte la situació del Covid, la qual cosa vol dir que gent que haurien d'haver estat operada per traumatismes, etc., no han pogut ser-ho perquè s'han anat posposant les seves operacions per tant hauríem de fer-nos una reflexió en aquest sentit.

Pel tema del Saig, el raonador el que identifica essencialment és, el que crec que és important que tractem avui aquí, és la manca de proporcionalitat en els percentatges de les quantitats embargades, i aquí sí, ens fa una encomana al legislatiu o bé a Govern perquè el que diu és que la sigui per via de la modificació de la Llei d'embargaments o ja sigui per via regulació per reglament, hauríem de mirar de definir quelcom més els percentatges que s'acaben embargant. La Llei d'embargament identifica tres trams d'embargament, però no té en compte altres situacions com el fet de que una família estigui amb un dels fills estudiant a fora, o com deia el company conseller Ramos, el fet de que... com ho diria... disculpin, ara mateix he perdut el fil, em sap molt greu. El cas és que aquesta modificació de la Llei d'embargaments o la modificació via reglament és absolutament necessària i per tant aquí jo penso que la institució del raonador com a institució independent el que fa és proposar-nos la tasca que hem de poder iniciar ja sigui des del legislatiu, ja sigui des de Govern i per tant ens hem de fer un plantejament a aquest respecte. I per acabar el tema estrella, l'habitatge.

El raonador ens parla de 151 expedients amb habitatge en relació amb els 174 totals i des del nostre

punt de vista es prou específic amb la seva compareixença, amb base prou específic, i ens diu que les mesures que s'estan prenent amb habitatge van lentes, només hem de veure que ja és un tema que ja s'identificava com una problemàtica el 2019, 2020 i ara el 2021 i per tant ell és força escèptic amb l'autoregulació del mercat i clarament prou intervencionista, la qual cosa vol dir que d'alguna manera el fet de la intermediació directa amb la gent, senyala allò que tots sabem, que l'habitatge és el principal problema del nostre país.

Tornem com no podia ser d'una altra manera a posar sobre de la taula la proposta que no ens cansarem de tornar a aportar al debat de pacte d'estat per l'habitatge. Tenim un problema amb l'habitatge, un problema que amb les mesures que estem prenent no l'estem solucionant i per tant hem de fer alguna cosa més.

Finalment el raonador ens parla d'una tendència internacional que porta a identificar el dret a l'habitatge no com un dret socioeconòmic sinó que cada vegada més s'està tendint a identificar-lo com un dret fonamental i per tant hauríem de fer quelcom al respecte. És a dir, independentment de la disponibilitat econòmica dels estats, s'ha d'abordar el problema de l'habitatge i entre tots hem de buscar les solucions.

Altrament a la compareixença, vam estar parlant amb el raonador del tema dels tractats internacionals. El raonador amb paraules seves ens recomana que no veiem els tractats internacionals com una ingerència sinó com una ajuda per a les reformes internes. Es mostra clarament favorable a la signatura del pacte internacional pels drets econòmics, socials i culturals i manllevant les seves paraules ens parla d'acabar amb aquesta cosa arcaica de no signar tractats internacionals per por.

Finalment ens diu a Andorra tardem més temps, però finalment acabem fent les reformes perquè cauen pel seu propi pes i el que nosaltres proposaríem és que abans que hagi de ser una situació d'alguna manera obligada, fem les reformes que se'ns recomana internacionalment que fem no com una pèrdua de sobirania sinó com un exercici de cooperació i de transparència internacionals en benefici del multilateralisme.

I finalment em toca parlar de les recomanacions relatives a l'examen periòdic universal, pel que fa al Raonador del Ciutadà. Govern pren nota de les diferents recomanacions, però en el cas d'una en concret que ens fa el Pakistan, el que fa el Govern és respondre que s'accepta la recomanació i que s'ampliarà el mandat del Raonador del Ciutadà i per tant, novament, torno a emplaçar en aquesta cambra

que estudiem una reforma de la Llei del Raonador del Ciutadà amb l'objectiu de poder adaptar aquesta institució als principis de París perquè el raonador és la connexió directa entre la ciutadania i la defensa dels seus drets humans.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Joan Carles Ramos.

El Sr. Joan Carles Ramos:

Gràcies, Sra. síndica.

En nom del Grup Parlamentari Demòcrata i dels altres grups de la majoria, vull agrair al Raonador del Ciutadà la bona feina realitzada.

La tasca del Raonador del Ciutadà és la defensa de protecció dels drets fonamentals en el dia a dia de les persones, tant quan tracten amb les administracions públiques com quan es tracta de relacions privades. Es tracta de preservar el respecte dels drets fonamentals i els altres drets constitucionalment reconeguts, de fer guardar allò que ens fa ser éssers humans en societat.

L'informe anual del Raonador del Ciutadà és doncs una radiografia de la nostra societat. En especial pel que fa a la situació de les persones amb dificultat i més desafavorides. No podem considerar-lo per tant com un mer formalisme, doncs la seva essència és de demostrar-nos sintèticament allò que batega en el si de la nostra societat a l'efecte de què puguem donar-li resposta com ens ha recordat el company Camp de Terceravia. Per aquest motiu, és important el coneixement de la institució, que es faciliti l'accés i que la seva actuació generi confiança envers la ciutadania, contacte amb la ciutadania que el raonador actual ha sabut copsar i potenciar.

Els esforços esmerçats per donar a conèixer la institució entre el públic més jove i adolescent, la nova identitat corporativa, la nova pàgina web, el servei d'atenció online i les noves xarxes socials han permès donar a conèixer la tasca i les funcions del raonador i sobretot li han permès apropar-se al ciutadà.

Pel que fa a les temàtiques contingudes a l'informe, les més rellevants són l'habitatge i el Saig. Pel que fa a l'habitatge, l'informe ens continua indicant que és un problema latent i que s'ha vist agreujat amb la pandèmia.

Encara queda molt treball per fer, però la llei de mesures urgents per l'habitatge i pel poder adquisitiu

del ciutadà ha resultat ser efectiva per contenir el problema.

La Llei de creació de l'institut de l'habitatge que avui tractarem, conté un paquet de mesures per incentivar l'activitat del lloguer residencial i permetrà l'obtenció de dades per identificar les millors polítiques en aquest àmbit.

Anem doncs avançant en aquesta matèria i mentre trobem solucions més estructurals anem garantint també el dia a dia de les persones afectades. Pel que fa al Saig, es detecten anomalies de funcionament que se centren majoritàriament en un sol Saig, sobretot en la determinació de la quantia dels embargaments.

Els deutors són persones i per tant es mereixen el tracte degut i respecte, però també s'ha de garantir el compliment de les resolucions i això, s'ha de poder compaginar.

La modificació de la Llei del Saig per definir millor els paràmetres de proporcionalitat, en pot ser una mesura encertada.

Dit això, només em cal agrair un altre cop la bona feina feta pel raonador i el seu equip i desitjar que tots junts, tant des de les administracions públiques com també l'àmbit privat, assolim de forma efectiva el respecte dels drets fonamentals dels nostres ciutadans.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Ramos.

Alguna intervenció per part de Govern?

Una altra intervenció? La Sra. Judith Salazar Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

Només per mirar de sintetitzar la meua intervenció davant de l'evidència i en la recerca de solucions concretes i amb la tasca d'impuls de donar solucions als problemes dels ciutadans, tornem a requerir aquesta cambra i al Govern que estudiïn la possibilitat d'un pacte d'estat pel que fa a l'habitatge que inclogui la cambra, Govern, els Comuns, i els agents econòmics concernits.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Alguna altra intervenció? Doncs acabades les intervencions, es dona per acabat el debat.

4. Examen i votació de la Proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

L'informe de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals ha estat publicat en el butlletí número 42/2021 del 26 d'abril i intervé per exposar l'acord de la comissió, la molt il·lustre Sra. Eva López Guerrero nomenada ponent per part de la comissió.

La Sra. Eva López:

Gràcies, Sra. síndica.

Va haver-hi un canvi, és el Sr. Ferran Costa qui farà la intervenció. Es va fer la substitució.

La Sra. síndica general:

Doncs Sr. Ferran Costa.

Sra. Salazar...

La Sra. Judith Salazar:

(...)

La Sra. síndica general:

No la sento, perdoni.

Sra. López.

La Sra. Eva López:

Perdoni Sra. síndica, no he sentit què ha dit la Sra. Salazar.

La Sra. síndica general:

Sra. Salazar, comenti-ho al micro.

La Sra. Judith Salazar:

Sí que havíem quedat a la comissió que jo substituiria la Sra. López, però estic buscant l'informe i no l'acabo de trobar. És el problema tècnic de l'ordinador que ara no sé on para l'informe.

La Sra. síndica general:

Doncs entenc que el fa vostè, sí?

Mentre vostè el busca Sra. Salazar intentem també facilitar-li pels serveis de la casa.

Té el bon document, Sra. Salazar? Doncs procedeixi.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies als serveis de la casa i disculpin la impossibilitat tècnica.

En substitució de la molt il·lustre Sra. Eva López Herrero del Grup Parlamentari lliberal, jo he estat nomenada ponent de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals el dia 14 de desembre del 2020.

En relació a la proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum i exposo el següent: s'han presentat 55 esmenes a l'articular, 15 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, 14 esmenes presentades conjuntament per part del Grup Parlamentari Demòcrata i del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, i finalment 26 esmenes que ha presentat el Grup Parlamentari Socialdemòcrata. La sindicatura els dies 7 i 21 d'octubre i 2 de desembre de 2020 i als efectes determinats per l'article 18.1, d) del Reglament del Consell General, va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del reglament del Consell General, i les va admetre a tràmit. El dia 3 de desembre del 2020, es va trametre la proposició de llei a tràmit i les esmenes a l'articulat presentades per la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals d'acord amb el que preveu l'article 45 del reglament del Consell General.

Per aquests fets, la ponent de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals, en relació a la proposició de llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i referèndum proposa segons el que disposa l'article 97 del Reglament del Consell General l'informe següent. Aquest no és.

Com que sembla que tinc un document que no acaba de ser l'informe final només agrair una vegada presentat com el tràmit d'esmenes com va funcionar la comissió, agrair com sempre el bon clima de treball de la comissió d'Interior i emplaçar-nos a continuar treballant en aquests termes malgrat la solució ens agradi més o menys als uns i als altres.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Us informo que finalment han estat presentades un total d'onze reserves d'esmena per la molt il·lustre Sra. Judith Salazar, presidenta suplent del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Vista la seva comunicació manifestant la voluntat de retirar la reserva d'esmena número 9. M'ho pot confirmar Sra. Salazar? Gràcies. A demanda del Grup Parlamentari Socialdemòcrata les onze reserves d'esmena presentades serien defensades de la manera següent: les reserves número 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 serien defensades de forma conjunta. La reserva número 8 seria

defensada de forma separada i les reserves número 10, 11 i 12 serien defensades de forma conjunta.

D'altra part he rebut una proposta d'agrupació d'articles per a la seva votació separada. Primer grup, articles 11 i 13 i segon grup, la resta de l'articulat de la proposició de Llei.

Finalment, recordo que una vegada finalitzat el debat i votació dels articles de conformitat amb el que disposen els articles 57.3 de la Constitució i 112 del Reglament del Consell General, procediríem a una votació final que serà pública i oral per crida sobre el conjunt del text resultant, l'aprovació del qual requerirà la votació del vot favorable de la majoria absoluta dels consellers generals elegits en circumscripció parroquial i la majoria absoluta dels consellers generals elegits en circumscripció nacional. Iniciem doncs el debat de les reserves d'esmena.

Comencem pel primer grup de reserves d'esmena presentades Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata: Reserva 1. Reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 18 de l'informe de la ponent d'addició d'un article que modifiqui l'article 30.

Reserva 2: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 21 de l'informe de la ponent d'addició d'un article que modifiqui l'article 32.

Reserva 3: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 28 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 bis.

Reserva 4: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 29 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 ter.

Reserva 5: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 30 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 quarter.

Reserva 6: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 31 de l'informe de la ponent d'un nou article 34 quinqués.

Reserva 7: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 32 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 sextes. Intervé per defensar les reserves d'esmena la Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Doncs bé, amb aquest primer grup de reserves d'esmena que ens indicava fa tot just un moment la Sra. síndica, el que hem pretès és agrupar aquelles esmenes que hem introduït a la Llei electoral pel que fa al disseny d'un nou sistema de vot electrònic. Per què plantejem el vot electrònic? Doncs per una raó ben senzilla, el que volem és millorar la participació.

Estem assistint a escenaris on cada vegada més la participació està baixant, jo diria d'una manera fortament preocupant, en un país com el nostre on no teníem problemes de participació, només hem de

veure la participació global a les darreres comunals, on en circumscripcions, Comuns com Andorra la Vella la meitat dels electors amb dret a vot no han participat.

Recordo en aquesta mateixa cambra, el Sr. cap de Govern ens deia que, parlant de la participació i ens deia que a partir de l'informe de participació del CRES, hi havia una gran part d'aquesta participació d'abstenció que s'identificava com d'abstenció tècnica. Aquesta abstenció tècnica vol dir que la gent no va a votar perquè tenen una impossibilitat en un moment donat d'assistir a la jornada electoral. I convenia el Sr. cap de Govern que si aconseguíem modificar o millorar els percentatges d'aquesta participació tècnica, hauríem resolt en gran mesura el problema de l'abstenció.

El sistema del vot electrònic és un sistema que ens ha de permetre justament això, que la gent que viuen a fora, la gent que té problemes de mobilitat greus, etc., pugui participar còmodament des de casa seva.

Nosaltres hem fet una tasca de prospecció en el disseny d'aquest sistema de vot electrònic que hem coordinat amb la gent que ha preparat part de la reforma digital de l'administració. Per tant, tenia una continuïtat, un lligam amb el què és el procés de digitalització de l'administració. Arribats a aquest punt, la federació de la Gent Gran, la federació de Discapacitats, han manifestat el seu sentit favorable al que introduïm un sistema de vot electrònic. De fet, el propi criteri de Govern, pel que fa a la Llei electoral, ens indica una fórmula com assentar les bases del que ha de ser el futur vot electrònic, i entenc que és més taxatiu aquest criteri de Govern quan toca, quan parlem de la Llei de transparència que definitivament parlar de sistema de vot electrònic. Hem passat per diferents estadis als efectes de negociació d'aquest vot electrònic on en un inici es va explorar la possibilitat que poguéssim fer de forma conjunta perquè realment podia existir la voluntat i que en un moment donat es va decidir que no es tiraria endavant amb el vot electrònic.

En aquesta reserva d'esmena, no puc fer res més que demanar a la majoria que reconsideri el seu posicionament, que entengui que el vot electrònic és un sistema segur, que no és costós, perquè hem parlat de pressupostos i efectivament no és costós i per tant que replantegin la possibilitat de facilitar que almenys aquella gent que voldria participar i que no pot fer-ho, amb una jornada electoral que tinguin mitjans per poder fer còmodament des de casa seva i amb un sistema que és segur i que no és costós, insisteixo. Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar. Iniciem la resta d'intervencions. Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita desitja intervenir?

La Sra. Carine Montaner:

Sí Sra. síndica.

Entenc que la voluntat de les reserves d'esmenes del Grup Socialdemòcrata va en el sentit de modernitzar tot el procés de les eleccions via el vot electrònic, cosa que comparteixo plenament. Hem de facilitar la vida dels ciutadans per tal d'incrementar la participació ciutadana a nivell de les eleccions. Votaré a favor de tot el que vagi en aquest sentit.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos. Grup Parlamentari Terçeravia + Unió Laureadiana + Independents, Sr. Oliver Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies, Sra. síndica.

En concordança amb el votat en el marc de la comissió i donant suport al que vaig argumentar allà, votarem en contra d'aquest bloc de reserves d'esmenes.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. conseller.

Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

En primer lloc voldria, potser per tots aquells ciutadans i ciutadanes que ens escolten des de casa, aclarir de què estem parlant quan parlem de vot electrònic.

Un concepte seria un recompte electrònic de vots que s'emeteix un cop la persona que vol emetre el seu vot se'n va al col·legi electoral i es computa el vot electrònicament. No estem parlant d'això, estem parlant de la possibilitat que des de qualsevol indret, des de casa, des d'on vulgui la persona, pugui emetre el seu vot de manera electrònica, en aquest cas amb unes eleccions tant legislatives com comunals. I aquest aspecte, aquest detall, és important. Perquè ho diem això? Perquè conceptualment, com ja vàrem

poder debatre en comissió, compartim que en una societat moderna, i en una administració que tendeix cada vegada més cap a la digitalització, transformant tots aquests processos com a finalitat última de disposar de vot electrònic, és un objectiu, pel qual hem de treballar.

De fet, aquest objectiu s'emmarca en aquest procés de la transformació digital que la ministra de Funció Pública ja ens ha anunciat diverses vegades. El nostre país ha d'optar a que tots els ciutadans tinguin una identitat digital sobirana com marquen els estàndards europeus eIDAS. Una identitat digital que servirà no només a Andorra sinó a qualsevol lloc de la Unió Europea. Ara bé, hem de ser conscients de quines són les limitacions actuals.

En aquests moments, no tenim l'ecosistema digital preparat per garantir aquesta màxima seguretat del vot electrònic, perquè per qualsevol transacció cibernètica, cal garantir-ne justament la seva seguretat. No estem en aquest moment. Perquè no n'estem? Deixi'm posar els punts damunt de les i, i explicar les diferents casuístiques que ens porten a pensar que no estem encara preparats pel vot digital. Per exemple tenim molts països al nostre entorn amb una tradició democràtica més que demostrada, on s'hi fan molts referèndums, com per exemple el cas de Suïssa, que el 2019 varen intentar implementar el vot electrònic. Varen invertir milions de francs suïssos i s'han hagut de fer enrere. S'han hagut de fer enrere perquè han trobat que hi havia forats de seguretat en el sistema que no podien garantir aquesta traçabilitat dels vots electrònics. Una realitat actual, i un dels reptes de futur, i el vam poder sentir en aquestes primeres taules de debat d'Andorra Reptes de Futur.

Aquest mateix dimarts, és l'amenaça que suposa el ciberterrorisme i els ciberatacs. Òbviament, eleccions legislatives, d'altres contrades ja han estat a l'ull de l'huracà, per patir aquests atacs amb aquests forats de seguretat que pateixen. Amb una cosa hem de ser molt conscients, és que garantir la seguretat absoluta en aquests moments, amb processos electrònics, de votacions electròniques, no és, ni de bon tros, gens fàcil. A més a més, podríem emmirallar-nos en altres processos que hem vist en altres entorns, on es fan consultes populars -no massa transcendents- mitjançant el vot electrònic. No estem parlant del mateix. La seguretat que cal en aquestes consultes populars, i no cal que ens en anem més enllà del país, podríem anar per exemple a la parròquia d'Ordino on s'han decidit amb processos participatius per part de la ciutadania projectes per tirar endavant, òbviament, no estem parlant d'aquest tipus de participació electrònica on les exigències de seguretat són les quines són. Res a veure amb les que caldria garantir en un procés electoral. Ara per ara, els costos actuals

de la implementació d'un sistema d'aquesta manera són inassumibles.

Em referiré també a una prova pilot que vàrem fer al nord d'Itàlia, a Milà, on han hagut de vessar més d'un milió d'euros per una prova pilot que ha resultat fallida, justament per intentar implementar el vot electrònic. Per tant, a dia d'avui, resulta si més no una quimera pretendre habilitar la votació electrònica sense disposar de les estructures digitals de l'administració. Suposaria incloure això en aquesta Llei, voler començar la casa per la teulada i ens sembla -per molt que compartim la finalitat de poder arribar en un futur a aquest vot electrònic- fer-ho ara, el que faríem és un flac favor al nostre sistema electoral.

Ha parlat Sra. Salazar, també, d'aquesta abstenció tècnica que ens ha de preocupar, que ens preocupa, penso a totes i cadascunes de les persones que estan en aquesta sala. Però també li he de dir que hem de ser curosos en banalitzar el tema d'aquesta abstenció. No per facilitar el vot electrònic, automàticament tenim garantida una més alta participació. Podria ser una hipòtesi de treball però no acabem de compartir. I perquè no acabem de compartir? Si ens mirem quin és el sistema electoral del nostre país, d'entrada veurem que les dimensions no fan que els desplaçaments que han de fer els electors per acudir als col·legis electorals siguin massa grans. En altres zones geogràfiques òbviament això és una casuística, un problema que sí que tenen no seria el nostre cas.

El nombre d'electors de les nostres circumscripcions tampoc faria pensar que les dificultats tècniques d'acudir a les meses electorals presentin massa complicacions addicionals. No ens oblidem que el nostre sistema electoral té contemplat el sistema per vot judicial, un sistema per vot judicial que molts dies abans de la contesa electoral fa que s'habiliti la possibilitat de totes les ciutadanes i ciutadans d'acudir i poder fer el dipòsit del seu vot judicial. És més, anem més enllà. Fa poc, recent, i és un sistema que cal polir i hem de continuar treballant, disposem de vot per correu, que justament en parlarem quan discutim aquesta Llei, ens ajuda el nou text d'avui a ampliar les possibilitats de fer un ús d'aquest vot per correu. I per últim, cal també que contemplem i pensem quina és la nostra realitat. Si mirem altres sistemes electorals per exemple, sabem que els electors prèviament cal que es registrin. És a dir donava moltes més traves abans d'arribar a emetre el seu vot, cosa que aquí a casa nostra, això no passa. Per tant jo li diria que tenim un sistema electoral que ja facilita d'entrada.

Òbviament hi ha limitacions i puc convenir amb vostè i comparteixo la sensibilitat de la Federació de la Gent Gran, de la Federació de Discapacitats que òbviament, quantes més facilitats els donem per poder emetre el seu vot, millor que millor. Però avui en dia,

aquestes facilitats que suposarien tenir a disposició un vot electrònic, es veuen compensades per altres mecanismes que fa que aquestes persones tinguin la possibilitat real gràcies al nostre sistema electoral que li he explicat, de poder emetre el seu vot.

Per tant, la preocupació per l'abstenció que comparteixo perfectament amb vostè, penso que és un treball i ja l'hem fet diverses vegades en aquesta cambra de tots nosaltres de veure que és el que cal fer per motivar que aquesta abstenció no passi i jo, sincerament li ho dic, no penso que la facilitat d'estar còmodament en el sofà i emetre el vot electrònic ens fes canviar aquesta percepció de l'abstenció. Per anar acabant, li he parlat d'aquests costos de garantia, aspectes tècnics i de seguretat que no assegurin la no manipulació dels vots electorals, vostès ho posaven justament en una de les seves esmenes, de manera molt encertada des del meu parer, la seguretat tècnica dels procediments de transmissió i emmagatzematge de la informació amb mesures que garanteixen la traçabilitat i mesures, contradiccions, sostraccions, manipulacions, suplantacions, o tergiversacions del procediment de vot.

Això que és necessari, és extremadament costós, això que és imprescindible per garantir una transparència a l'hora d'anar a votar, suposa una inversió de diners que també, honestament, en la situació actual, penso que no seria la prioritat més absoluta del nostre país. Tinguem en compte que el nostre sistema actual de votació, mai ha estat qüestionat, sigui per la seva transparència, i pel seu bon fer, i perquè ha permès a tots els ciutadans poder emetre el seu vot. Per tant nosaltres compartim amb vostès que com a finalitat, també com com ens recordaven des del criteri de Govern en aquesta proposició de Llei, que hem de començar a contemplar això, i s'està contemplant. Però ho hem de contemplar quan estiguin les bases fonamentades perquè realment l'emissió del vot electrònic, no suposi cap problema, es pugui assegurar la seva confidencialitat, la seva traçabilitat i es pugui emetre d'una forma plenament fiable i que, pensem que també, és de rigor que pugui ser aplicat abans amb altres jurisdiccions per poder aprendre també del seu exemple.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa,

Grup Parlamentari Demòcrata. Govern desitja intervenir? Altres intervencions? Sra. Judith Salazar Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata?

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

I per respondre a la intervenció del Grup Parlamentari Lliberal que entenc que la fa al nom de tota la majoria parlamentària, perquè Terceravia no ens ha donat els motius pels quals ha votat en contra d'aquest sistema de vot electrònic, i per tant em referiré als arguments expressats per la majoria.

Sr. Costa, ens citava l'exemple de Suïssa i crec que el tractament dels exemples té cert grau de perversió perquè també podria citar el d'Estònia on tenen un sistema de vot electrònic consolidat i que funciona perfectament.

Parlaven de què potser caldria començar per projectes participatius, fets que en cap cas s'ha plantejat en el si de la comissió. És a dir, no oblidem que aquesta Llei porta la proposició de llei. La vam entrar a tràmit a l'octubre del 2019 i gairebé des de l'inici hem iniciat converses amb la majoria en les quals hem posat a disposició de tots els grups, la feina que el Grup Parlamentari Socialdemòcrata estava tractant amb experts. I amb aquests experts em referiré quan diré que ens van fer pressupostos de lo que ens podia costar i aquests costos desmesurats que vostè indicava Sr. Costa...perquè es facin a la idea, ens havien proposat un sistema de vot que podia encaixar amb el fet que subcontractéssim per cada procés electoral una plataforma segura perquè la gestionen especialistes i amb una massa crítica de 200.000 votants, estem parlant d'uns costos de 180.000 €. Clar, si adaptem aquesta massa crítica als electors que té aquest país, doncs també podem fer una mica d'ajustaments, però bé, en tot cas estem parlant de 180.000 € per 200.000 electors repartits en quatre anys.

A nosaltres ens sembla que els beneficis superen els costos i per tant si estem d'acord en que cal lluitar contra aquesta abstenció i que ens hi hem de posar, potser que ens hi posem algun dia perquè sinó al final no ho acabarem tractant mai i ens preocupa l'abstenció. Vostè deia que l'abstenció no té perquè millorar amb un sistema de vot electrònic. Home, li plantejaria que li proposi això a algú que està residint als Estats Units, a veure si vindrà a dipositar el seu vot a la Batllia o vindrà a la jornada electoral amb una contesa electoral.

Vostè deia, hem de treballar-hi entre tots, i torno a insistir, hem de treballar-hi, però ens hi hem de posar. És d'aquells debats que nosaltres no volem continuar posposant. És a dir, si identifiquem que tenim problemes que van en augment pel que fa a la participació, pel que fa a l'abstenció, hauríem de poder assentar les bases per lluitar contra aquestes dificultats i mirar de donar instruments perquè la gent pugui participar cada vegada més.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Els grups desitgen intervenir? Sra. Carine Montaner, consellera no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, Sra. síndica.

Parlem de la gestió dels diners públics, el que deia el Ferran Costa, estem tots preocupats per la gestió dels diners públics. L'únic és que és un tema important aquest tema de l'abstenció i crec que s'hauria de posar tot perquè la gent pugui participar online a la votació i per participar a les eleccions. Si mirem la gestió dels diners públics, podem veure que hi ha hagut durant tota la legislatura passada i també durant aquesta legislatura, doncs diria, no sé com ho qualificaria però de malgastar els diners públics. Hi ha hagut per exemple el Cloud. Vam enderrocar dos edificis...

La Sra. síndica general:

Sra. Montaner, faci incís en el debat si us plau.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, doncs jo penso que és un tema important que calia parlar, que calia doncs posar en marxa durant aquesta legislatura. Teníem dos anys per fer-ho abans de les eleccions i penso que era de rebut realment. I efectivament, hem de pensar en la gestió dels diners públics.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Grup Parlamentari Terceravia no? Grup Parlamentari Liberal?

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, Sra. síndica.

Aclarir Sra. Salazar que estava parlant en nom dels tres grups de la majoria en aquesta intervenció referent al vot electrònic, perdoni per no haver-ho explicitat. Deixi'm aclarir alguns punts i li reitero, en el fons, estem d'acord...en el fons estem d'acord. És a dir, hem de tendir i treballar per tenir aquesta possibilitat en un futur del vot electrònic al nostre país.

El que penso, que he intentat fer, és explicar-li el perquè ara no és possible. No que ara no vulguem, sinó que ara no és possible. I li he explicat diferents

motius, li he explicat els diferents motius tècnics i els motius de costos, els motius econòmics que així ho justifiquen i que òbviament es contradueixen amb el que vostè ens deia ara mateix amb un pressupost que tenia.

Jo -amb tot el respecte- també hem fet les nostres averiguacions, i insisteixo, per garantir que en el vot electrònic es pugui fer amb traçabilitat i sense cap forat de seguretat, amb garanties absolutes, ens cal treballar per aconseguir aquesta identitat digital sobirana que és un estàndard europeu. Per poder-ho fer, i fer-ho de manera correcta. Vostè ha posat ara també damunt de la taula l'exemple d'Estònia. A Estònia, justament, cada ciutadà té aquesta identitat digital única. I la té des del dia 0, és a dir des del dia del seu naixement i això permet que garanteixi la traçabilitat i la integritat d'aquests vots, cosa que nosaltres estem molt lluny.

El sistema que vostè plantejava en aquest pressupost, i potser no en conec els detalls, però em temo que sigui un sistema com el que jo els hi feia el símil, un procés participatiu. Es poden elaborar sistemes prou sofisticats perquè la població del nostre país admeti el vot electrònic, però no un sistema amb un pressupost que vostè ens planteja dista molt del que els nostres experts ens han plantejat. I ens han dit, això no és possible si no tenim tot aquest sistema de seguretat al nostre abast.

No cal anar tan lluny per saber que els ciberatacs són una realitat. Recordem que per exemple moltes empreses d'Andorra van tenir la seva seguretat compromesa per un atac cibernètic anys enrere que va fer que Andorra Telecom hagués de disposar de més protocols de seguretat per garantir i evitar aquests atacs cibernètics. El ciberterrorisme és una realitat i òbviament nosaltres tampoc pretenem ser el centre de les atencions del món, però com vostè comprendrà, per bé que no estem al centre de la geopolítica mundial, el que no podem fer és posar en compromís un sistema electoral que fins al dia d'avui, mai ha estat qüestionat.

És per això que nosaltres, independentment de la nostra mida, necessitem tenir unes garanties de ciberseguretat idèntiques a les de qualsevol altre. Vostè parlava dels Estats Units? Doncs miri, li deixaré clar, el sistema que ha de permetre el vot electrònic als Estats Units ha de ser tant segur i tant traçable com el que tindrem aquí a Andorra en un futur. Com vostè comprendrà, les possibilitats econòmiques dels uns i dels altres no són ben bé les mateixes. Insisteixo, no hi estem pas en contra, hi hem de treballar. I no és que ens hi hem de posar, és que ja ens hi hem posat. Li ho he dit des de la tribuna, la Sra. Judith Pallarès, la ministra de Funció Pública i Simplificació Administrativa, ja ha parlat que s'està treballant en

aquesta digitalització de l'administració. Això, ja està passant, ja s'estan posant aquestes bases.

El que li deia abans de començar la casa per la teulada. No, hem començat la casa pels fonaments, per allà on es comença, perquè siguin unes bases sòlides que ens permetin assolir aquest vot electrònic. Per últim només aclarir, entenc perfectament que un senyor o senyora que visqui als Estats Units no vindrà expressament el dia de les eleccions expressament al nostre país per emetre el seu vot, però es què disposem -i això està més que assentat- estem inclús treballant per millorar-ho, de vot per correu. Per tant, el que li deia. No hi ha ciutadana o ciutadà d'Andorra que no tingui les facilitats oportunes per voler emetre el seu vot si vol. I aquest "si vol" és el matís on tots plegats hem de treballar. Però hem de fer les coses ben fetes.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

Jo voldria remarcar Sra. Salazar, crec que és important, explicar que aquesta proposta que vostès van fer via esmena, no hi figurava en la modificació de la Llei qualificada de referèndum i de la Llei electoral, amb lo qual, quan es va acceptar la seva presa en consideració, aquesta qüestió no es va poder ni valorar en el criteri de Govern, tot i que aquest criteri de Govern, esmentava un futur vot electrònic, i nosaltres tampoc vam votar la presa en consideració amb les modificacions que vostès proposaven. Tot i això, jo els hi vull agrair als companys Socialdemòcrates en concret a la Sra. Salazar i la Sra. Susana Vela, que a l'estiu del 2020 ens vam reunir amb la Sra. Maria Martisella i jo mateixa, i ens van compartir tota la documentació que estaven estudiant, ens van explicar que estaven estudiant incorporar el vot electrònic, ens van facilitar tota la informació que nosaltres vam compartir amb la majoria i amb el Govern, que la vam estar analitzant, però recordin també que aquesta és una llei pre-Covid que després quan van començar a treballar en el vot electrònic, el Govern es trobava immers en buscar les solucions per la crisi sanitària, la crisi econòmica i nosaltres els hi vam dir que creïem des de la majoria que aquest tema mereixia una reflexió que anava molt més enllà, que requeria molt més temps i que creïem que això amb el temps que teníem, no ho podíem fer

en aquests moments i els hi vam explicar molt bé. Tot i això, van presentar les esmenes.

Com ha dit el Sr. Costa, nosaltres aquest tema ens l'hem estat estudiant, ens l'hem estat mirant. No és fàcil, no és tan evident, sinó molts altres països el tindrien instaurat. Sense anar més lluny, Catalunya ha fet una prova pilot en les últimes eleccions. Vol estudiar la implantació del vot electrònic pels catalans que es troben fora de Catalunya i em sembla que han aprovat un pressupost de 500.000 € per en un període de tres anys estudiar la implementació d'aquest sistema. Amb això vull dir que no és tan fàcil ni és tan evident i, com ha dit el Sr. Costa en nom de la majoria, necessita d'aquesta reflexió acurada.

Recordin que aquesta és una llei que requereix una doble majoria, per lo tant aquests tipus de propostes s'han de fer amb un consens més important del que el fan vostès perquè llençar una proposta així quan ja saben que no tenen aquest consens, jo crec que no s'han de fer d'aquesta manera les coses. Per lo tant, estudiem-ho, el vot electrònic pot aportar millores, però hem de veure si s'ha d'implementar per tothom, si per alguns col·lectius en concret, i això necessita, ho torno a repetir, una reflexió molt més acurada que la que vostès han fet i que nosaltres hem pogut fer. Això ja els hi vam dir abans d'entrar l'esmena, que no hi estariem d'acord, i també en comissió els hi hem dit que no hi podem estar d'acord.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Bonell.

Altres intervencions per part dels grups? Sra. Salazar?

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Començaré per contestar el que plantejava el conseller Costa.

Bàsicament, ras i curt, si estem d'acord, la contesta serveix també per les tesis que expressava la consellera Bonell, si estem d'acord, per què no ens emplacem com a mínim a tenir un compromís d'estudiar-ho. Perquè per altres lleis ho hem fet, és a dir via disposicions, fent encomanes d'estudis de mecanismes que creiem necessaris i doncs, per tant, en aquest cas, no s'ha fet.

Vostè deia que també han fet les seves averiguacions i ens hagués agradat compartir-les amb comissió perquè no en teníem coneixement.

Nosaltres vam ser transparents. Contràriament al que expressava la Sra. Bonell, vam passar de un estadi en què ens plantejàvem de fer-ho conjuntament, inclús

de compartir costos de l'assessorament a un bon dia en comissió se'ns diu "no en volem parlar", del vot electrònic, doncs per tant hem de ser curiosos. Jo ja entenc que hi hagi resistències, però si tots compartim la finalitat de debò, perquè nos ens emplacem a estudiar-ho.

L'altre dia, vostè i jo Sr. Costa assistíem a una de les taules de reptes de futur per Andorra en la què identificaven la ciberseguretat com un problema, i hi estem d'acord, però potser que comenci algo per posar les bases que pel que sabem l'experta que teníem en ciberseguretat, ja no la tenim i doncs per tant hauríem de començar a pensar amb una inversió en aquest sentit. I vostè em comentava que la ministra Pallarès ha iniciat un procés de digitalització i em deia a Estònia, el procediment d'identitat electrònica està molt més consolidat. I per nosaltres resulta clar que per poder consolidar-lo s'ha de buscar mecanismes que afavoreixin aquesta recerca de la identitat electrònica. Insisteixo, els mateixos assessors que han treballat en la digitalització de l'administració, són els que ens recomanen que el sistema de vot electrònic podria anar molt bé perquè la gent afianci la seva identitat electrònica, la seva signatura digital, etc. Vull dir... no estem parlant amb gent que no sap del que parla. Estem parlant amb els mateixos que estan treballant amb la reforma de la digitalització de l'administració, perquè hem volgut seguir el mateix plantejament que s'està treballant pel procés de digitalització.

I després, per acabar, Sra. Bonell, es referia a la situació Covid i que el Govern ha tingut que assentar les bases per enfrontar la Covid. Sí, d'acord tots hi hem tingut de treballar per legislar per la Covid i això no exclou que no s'abordin altres temàtiques que poden ser útils pel nostre país. És a dir ens hauríem d'acostumar a deixar d'utilitzar la Covid com a pretext quan no volem abordar segons quins debats, i doncs, per tant, a manera de síntesi, insisteixo, si realment la majoria tenia l'intenció, vostè es referia i perdoni que torni al fet que no s'havia introduït aquesta proposta al redactat original, estem d'acord, però no els hi pot agafar de nou quan un criteri de Govern, ja indica que hauríem de començar en pensar amb assentar les bases del vot digital i quan un criteri posterior pel que fa a la Llei de transparència ens diu estudiïn, plantegin un sistema de vot electrònic. Per tant, no em pot dir que els hi agafa de nou, perquè finalment el Govern que vostès els hi donen suport, ho estava plantejant amb dos criteris de Govern.

I doncs, per tant per acabar, el que sí que voldria ratificar és si realment ens preocupa la participació, l'abstenció, etc., si realment tenim un compromís per implementar un sistema que pugui afavorir una major participació, crec que com a mínim, hauríem d'haver

consolidat aquest compromís al text legal, cosa que no s'ha fet i doncs per tant disculparan que mostrem dubtes que jo diria raonables pel que fa al fet que realment la majoria tingui cap intenció de desenvolupar un sistema de vot electrònic.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Alguna altra intervenció per part dels grups? Sra. Mònica Bonell, Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

Si és que abans la Sra. Salazar o el Sr. Pere Lopez em deien que no amb el cap, que no els hi havia dit res de la decisió de la majoria i jo, vaig ser jo personalment que vaig trucar a la Sra. Salazar per dir-li que nosaltres no participàrem en el projecte i de fet recordo que em va dir la Sra. Salazar que ja havien encomanat l'estudi i els hi vam explicar quines eren les nostres motivacions.

A partir d'aquí, quan faig referència al que no ho tenien incorporat en el text original, és per dir-los-hi que aquest és un text que per la seva doble qualificada, necessita un consens molt ampli i és un tema com amb d'altres que hi participen altres institucions com els comuns, per lo tant és un tema que s'ha de treballar doncs més àmplia, de manera molt més àmplia. I això també els hi vam explicar, abans que presentessin les esmenes.

Jo crec que avui, si aquesta Llei prospera, tindrem unes modificacions que sí que faran que aquesta Llei sigui més participativa amb algunes modificacions que s'han fet i jo crec que podem estar contents. Per lo tant tot el tema del vot electrònic, doncs segurament, no en tinc cap dubte, que es treballarà, però s'haurà de debatre, si de la manera que ho volen vostès o quina és la manera i quan els hi deia abans, si fos un tema tan senzill, ja estaria implementat en molts països, i no és el cas i això, vostès també ho veuen. Per lo tant, alguna cosa hi deu haver, i com deia el Sr. Costa, hi ha temes de seguretat molt qüestionables, tampoc és cert que sigui tan poc costós, i per lo tant tot això s'ha de treballar molt més del que ho podríem fent ara mateix.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. consellera.

Alguna altra intervenció? Sra. Salazar, Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, molt breument per no allargar-me.

En primer lloc, no ens enrocarem per si ens va trucar, si no ens va trucar. És a dir sí que em va trucar i em va dir no volem participar i ja ho tractarem més tard en comissió com de fet la votació de tot el paquet d'esmenes del vot electrònic, no va ser indicada a l'inici del debat en comissió. És a dir, es va anar posposant fins que definitivament es va dir que no s'hi donaria suport. I vostè em parlava de què és una proposta que requereix un consens més ampli, i aquí és on jo vull anar a parar. Està clar que el que no tenim és un consens per implementar un sistema de vot electrònic. Això no vol dir que nosaltres ens hàgim enrocat a una proposta que era la nostra i que no volíem modular, no és cert.

En una intervenció precedent he dit, podríem haver buscat mecanismes de compromís a la Llei per intentar assentar les bases que després es podrien desenvolupar més endavant. Jo recordo la Llei de relacions laborals que es va encomanar un estudi per un tema de garantir els fons salarials, que encara no en sabem res, estem parlant de la Llei que va entrar en vigor a l'inici del 2019. Però el que diu la Llei és encomanar un estudi que abordi aquesta temàtica, fet que no s'ha fet. I com deia, nosaltres no ens hem plantejat una postura inamovible, el a dir, el que nosaltres volíem era poder encetar una discussió i poder-ne parlar entre tots plegats. A més em sembla que el tema que ha estat la Llei a tràmit parlamentari, si realment hi havia una voluntat de poder-ho estudiar, teníem jo diria temps més que suficient per haver pogut explorar altres propostes que la nostra perquè no ens hem negat mai.

Per tant, per acabar, per nosaltres el que falta és aquest consens i l'acord de desenvolupar un sistema d'aquestes característiques que per nosaltres és molt clar que hem d'implementar i pel que sembla ser, hi ha com a mínim la majoria parlamentària que no ho té tant clar.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de les reserves d'esmena. Votant sí a la reserva d'esmena o no i deixant el text tal i com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 1 que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe de la ponent d'edició d'un article que modifiqui l'article 30. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, ens vol comunicar els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

A favor 8, contra 20 i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 21 de l'informe de la ponent d'addició d'un article que modifiqui l'article 32. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra i 0 abstencions.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena 28 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 bis. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 4 que es correspon a l'esmena 29 de l'informe de la ponent d'edició d'un nou article 34 ter. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 5 que es correspon a l'esmena número 30 de l'informe de la ponent d'edició d'un nou article 34 quarter. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra i 0 abstencions.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 6 que es correspon a l'esmena número 31 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 quinquies. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. I reserva d'esmena número 7 que es correspon a l'esmena número 32 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article 34 sixties. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra i 0 abstencions.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Continuem amb la

reserva d'esmena número 8 presentada Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 38 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 2. Intervé per defensar la reserva d'esmena, la Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Doncs bé, aquesta reserva d'esmena té una explicació molt senzilla i per tant no m'allargaré excessivament.

El que plantejem, és, tal com deia la consellera Montaner, en aquest intent de modernitzar el nostre sistema electoral, lluitar contra el fet de que per més que no estigui compartit amb la majoria perquè sembla que ells no han rebut aquests imputs, nosaltres estem assistint a una part de la població, part dels electors, que estan cansats del que nosaltres diríem excessiva politització de la jornada electoral.

És a dir, de ben segur, recordo, amb el conseller Alis, en parlàvem i ell no compartia aquest criteri, i de ben segur hi haurà gent que li agrada anar a votar presencialment el dia de la jornada electoral al Comú i tal com es configuren les meses electorals avui en dia, jo mateixa ho he fet des de que tinc dret de vot. Però això no vol dir que no hi hagi gent, que poc a poc, cada vegada més, només hem de veure l'augment del vot judicial, no li agrada anar a votar presencialment el dia de les eleccions tal com està organitzada la jornada electoral i per tant nosaltres proposàvem un sistema en el què alineats amb països amb una forta tradició democràtica també, la jornada electoral es planteja més com una obligació cívica que com un acte polític i doncs per tant el que plantejàvem era un sistema en el què al front de les meses electorals, hi hagi ciutadans i no hi hagin polítics.

Al final del debat en comissió, ens n'hem sortit amb una proposta que si em permeten i si sense voler fer de futuròloga en parlaré més endavant, el resultat que ha tingut en què es planteja la situació de que els ciutadans es puguin inscriure voluntàriament i per sorteig es puguin triar dues persones que assisteixin al procés electoral. Jo crec que aquí tots formem part de partits en els que ens costa diria que a vegades força ni tan sols trobar interventors perquè puguin assegurar la imparcialitat del procés electoral, ja veurem si hi ha molts ciutadans que estan disposats a inscriure's voluntàriament per assistir al procediment quan finalment continuem plantejant una jornada electoral que està absolutament polititzada perquè té els polítics al davant, i doncs nosaltres el que plantejàvem era, insisteixo, que es despolititzi, que no sigui una qüestió política la jornada electoral i que sigui una obligació cívica.

A lo millor, el fet d'entendre la jornada electoral com una obligació cívica, fa que hi hagi gent que també adopti certs compromisos amb l'obligació i el deure cívic que tenen de participar en les eleccions.

Novament, es planteja aquest escenari també per intentar lluitar contra aquesta abstenció creixent.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Iniciem les intervencions, Sra. Carine Montaner, consellera no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, Sra. síndica.

Aquesta voluntat del Grup Socialdemòcrata és de modernitzar evidentment amb les esmenes anteriors tot el temps de les eleccions i amb aquesta esmena de despolititzar les meses electorals. Comparteixo plenament aquesta visió, penso que de fet és un tema que es fa en molts països de l'entorn, a nivell de la Unió Europea i penso que hem d'anar cap a aquest sentit, doncs votaré a favor d'aquesta reserva d'esmena. Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Tercera Via + Unió Laurediana + Independents, Sr. Oliver Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies, Sra. síndica.

Primer agrair a la Sra. Salazar que em citi explicant la seva experiència en el marc de la comissió i només dirlos-hi que en concordança amb el que vam votar en el marc de la comissió, votarem en contra d'aquestes reserves d'esmena.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alis.

Pel Grup Parlamentari Liberal, intervenció? Pel Grup Parlamentari Demòcrata? Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

Aquesta reserva d'esmena, com ha explicat la Sra. Salazar, proposa modificar l'article 36 de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum. En

concret el punt 1 referent a la composició de les meses electorals.

Vull recalcar que aquesta és una reserva d'esmena que modifica l'article 2 de la proposició de llei que vostès, Srs. del PS, van presentar, és a dir, proposen modificar el seu propi article, i ho fan recuperant aspectes de la Llei original, que havien eliminat.

Vull entendre que aquesta esmena es va fer després d'escoltar els posicionaments de la resta de grups el dia del debat de la presa en consideració de la Llei o potser després dels resultats electorals comunals i considerant que el seu article suposaria també de deixar a fora les meses electorals d'Escaldes als seus companys de partit.

Sigui com sigui, el fet és que van rectificar una proposta que no va tenir suport en aquesta cambra el dia que es va votar la presa en consideració de la Llei, però com he dit, a la Llei actual, ja està previst que les meses electorals siguin presidides pels membres del Comú, per ordre protocol·lari i també està previst que sigui la junta electoral que procedeixi al sorteig en el supòsit que tots els membres del Comú, siguin candidats. Per tant, l'únic que diferencia a la seva proposta del que consta a la Llei en vigor, és l'obligatorietat d'establir que cinc ciutadans per sorteig formin part de cada mesa electoral.

Tot i compartint que cal compartir la participació durant la jornada electoral, no creiem que la millor fórmula pel nostre país sigui la d'obligar a formar-ne part, ni tampoc creiem que calgui fer-ho només per copiar models existents dels nostres veïns. Nosaltres, no som ells. Nosaltres a Andorra, tenim les nostres pròpies particularitats, i no les hem d'eliminar, només perquè no és el que fan els altres. Està clar que les podem moldejar, sempre que sigui per preservar el simbolisme i afavorir el necessari caràcter participatiu del dia de les eleccions. Així i també després d'escoltar totes les opinions, la dels Comuns, Govern i Grups Parlamentaris, creiem que la modificació que hem proposat de l'article 36, és la més equilibrada per fomentar la participació dels electors.

Recordar que és una modificació que vam transaccionar amb els companys de Terceravia. Amb la modificació, les meses electorals comptaran amb la implicació voluntària d'aquells ciutadans que sense voler-se identificar en un partit polític, vulguin participar de la jornada electoral.

Si hi ha més de dos persones que així ho sol·licitin, es farà un sorteig entre tots els inscrits, i si no s'inscriu ningú, no passa res. Perquè nosaltres, no volem que sigui obligatori, tal com vol el PS.

No estem a favor d'imposar res ni de fomentar reticències entre els nostres ciutadans al voltant

d'unes eleccions perquè minvaria l'esperit festiu de la jornada electoral.

Per tot l'exposat, els grups de la majoria votarem en el mateix sentit que ho varem fer en comissió, votant no a la reserva d'esmena.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Bonell.

Govern desitja intervenir? Altres intervencions? Sra. Salazar Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata?

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

Doncs d'entrada resulta curiós que a la intervenció precedent ens comparem sistemàticament als sistemes de vots electrònics fallits i amb aquesta defensem la idiosincràsia andorrana que jo crec que nosaltres no ho posem en dubte.

És a dir, hi ha un augment significatiu en la participació en el vot judicial, vostès no s'han trobat mai amb gent que diu que no volen anar a votar al Comú perquè estan cansats de l'escenari polític que es planteja.

Insisteixo, hi haurà gent que no, jo mateixa, no em molesta, però això no vol dir que no puguem donar solucions també a aquesta gent que no s'hi sent còmoda. I a mi, personalment, que hi hagi davant un polític o que hi hagi un ciutadà...al contrari, plantejem com deia l'exercici mirant de fomentar la participació i mirant de que la gent entengui que la jornada electoral no és només una festa, que aquests que ho entenem així, hi anem i participem, sinó aquella gent que no participa i que pensem que un dels mecanismes perquè ho facin és que entenguin que tenen un deure cívic de fer-ho. I després per finalitzar Sra. Bonell, nosaltres ens esmenem la nostra proposta, però vostè està equivocada en les raons que la motiven, i l'esmenem a partir del criteri de Govern, és a dir el criteri de Govern parla que no cal deslocalitzar.

Nosaltres plantejavem una proposta inicial de deslocalitzar els col·legis electorals als edificis públics, Comuns, ministeris, és a dir edificis públics vinculats a la política i el que estem fent és intentar modular la nostra pròpia proposta a partir del que ens diu el Govern, per buscar consens i per intentar que les propostes...és a dir no partim d'una base que només tinguem que sortint-se amb la nostra, entenem que som una societat plural i que per tant hem d'estar disposats a fer renúncies a les nostres propostes inicials.

Res més lluny de debat d'admissió o de resultats electorals que tampoc no he acabat d'entendre i insisteixo, només per situar-la en l'escenari real, nosaltres modulem la nostra proposta atenent a criteri de Govern.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Alguna altra intervenció. Sra. Bonell Pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Ja li he dit que podia ser pel que havia sentit el dia de la presa en consideració en aquesta cambra. El criteri de Govern també ja m'està bé perquè s'alinea bé amb el que es va dir des dels grups parlamentaris.

Des de la majoria creiem que la modificació que es proposa d'aquest article de la Llei actual en vigor farà més participativa la jornada electoral. Aquesta és la modificació - que recordem una altra vegada- d'una Llei com avui que recordem requereix de la doble majoria, ha fet consens amb tots els grups parlamentaris excepte amb vostès, amb el Govern i amb els Comuns. I crec que es important recalcar-ho i veurem a les properes eleccions aquesta participació ciutadana si com diu vostè serà suficient o no. En tot cas a nosaltres ens sembla que la proposta de que dos ciutadans s'incorporin a les meses electorals és una bona proposta, i que compleix amb l'objectiu que ens vam marcar en el moment d'acceptar la presa en consideració d'aquesta Llei, és d'aconseguir que la jornada electoral fos més participativa.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Bonell.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de la reserva d'esmena, votant sí a la reserva d'esmena o no i deixant el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 8 que es correspon a l'esmena número 38 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 2. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica els resultats si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

Gràcies, Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. secretària.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Continuem amb el darrer grup de reserves d'esmena presentades Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. 10: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 43 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article que modifiqui l'article 57. 11: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 44 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article que modifiqui l'article 60 i 12, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena núm. 46 de l'informe de la ponent de modificació de l'article ter.

Intervé per defensar les reserves d'esmena la Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

D'entrada, aquest grup de reserves d'esmena vincula amb intentar buscar mecanismes per millorar la proporcionalitat en el nostre sistema electoral.

No és una cosa que sigui una percepció del partit Socialdemòcrata, és un fet constatat a partir de la OSCEPA de que hi ha desviacions en la representació que excedeixen el 15% màxim tolerable, i per tant, amb un interès d'intentar millorar aquesta participació, d'una banda hem introduït via esmena la millora en la representació pel que fa a l'elecció dels consellers generals amb circumscripció parroquial i de l'altra, intentem modular, m'avanço o continuo amb la tesi anterior, Sra. Bonell, i intentem modular a criteri de Govern, en el que se'ns deia que mentre s'asseguri la governabilitat de la institució comunal, no som desfavorables a millorar la representació a l'assignació al Comú, i doncs per tant ens modulem la nostra proposta inicial tal com fèiem abans, intentant buscar un consens a partir del que el Govern ens proposa.

Per sintetitzar, nosaltres pensem que la Constitució ens marca el sistema d'assignació dels consellers que han de configurar aquesta cambra i som respectuosos amb l'assignació parroquial, però entenem que aquesta assignació, tractant-se d'una circumscripció que és plurinominal, un sistema majoritari penalitza els efectes de representació de la ciutadania, insisteixo com també ens diu l'OSCEPA.

Per tant el que plantegem és un sistema que respecti l'assignació de consellers parroquials, però que millori aquesta representativitat de la ciutadania quan va a escollir els seus consellers en circumscripció parroquial.

Pel que fa a l'atribució dels consorts comuns, nosaltres plantejàvem una proposta inicial que deia assignació absolutament proporcional i mirar de buscar consensos al si de la institució i recollint la recomanació que ens fa el propi Govern, el que fem és modular aquesta proposta, intentar assegurar aquesta governabilitat de la institució donant cònsol major i cònsol menor a la llista guanyadora, per tant dos llocs amb la importància que tenen els dos cònsols que s'assignarien a la llista guanyadora i la resta per una atribució proporcional dels escons.

En un cas i en un altre del debat en comissió, al·legant amb un criteri que el sistema electoral que tenim representa la nostra història, fet que podem compartir perquè tenim un sistema prou específic, és a dir un sistema que combina el 50% una assignació proporcional amb un sistema majoritari.

Per a què es facin a la idea només tenim nosaltres i Rússia, per tant prou específic ho és, amb això no hi entrem, el que sí estem intentant és posar les bases perquè busquem mecanismes en els que si tornem a passar una avaluació de la OSCEPA del nostre sistema electoral puguem dir que hem intentat millorar aquesta desviació amb la representativitat que actualment adoleix el nostre sistema electoral. Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Iniciem les intervencions. Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, Sra. síndica.

Jo estic a favor d'una representació més justa a nivell parroquial i és per aquest motiu que votaré a favor de la reserva d'esmena del PS.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents? Perdó Ciutadans Compromesos desitja intervenir? Sr. Raül Ferré.

El Sr. Raul Ferré:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Faré aquesta intervenció en nom del Grup Parlamentari Demòcrata i Ciutadans Compromesos.

Començaré amb les seves reserves d'esmena número 11 i 12. L'article que feia referència a l'atribució

d'escons per l'assignació dels integrants del Consell de Comú.

Mirin, ens ho hem mirat, llegit, rellegit i els dic que la seva proposta, en el bon sentit de la paraula, la trobem entravessada. Costava molt entendre-la i feia extremadament complex un sistema que en dia d'avui és molt fàcil i que tothom té interioritzat i entén.

Creiem que una cosa que funciona, no té perquè canviar-se. Però malgrat això, sàpigui que seguint les recomanacions obtingudes a criteri del Govern sobre la proposició de llei, vam agafar el compromís de treballar la qüestió de la representació comunal. Ho vam estudiar, ens ho vam mirar i vam parlar conjuntament amb els Comuns i el Govern. Vam fer els càlculs amb la fórmula que vostès proposaven i fins i tot, amb altres fórmules. Ho vam mirar de manera totalment objectiva, imparcial, però la cosa, no funcionava. La diferència entre el que tenim i una fórmula més representativa, i que garanteixi la governabilitat, saben què és? Doncs ja els hi dic ara: un conseller amunt, o un conseller avall.

A vostès, els hi pot semblar molt o poc, un conseller, però el fet és que si els hi preguntéssim als cònsols actuals i vostès tenen un Comú del seu color polític, voldria veure si estarien disposats a perdre un conseller de Comú. I ja els hi dic ara que segurament, els hi dirien que no. Ara els hi diré el perquè. El fet, és que perdre un conseller de Comú, posa molts problemes a l'hora de la distribució de les comissions, a l'hora de treballar, a l'hora de gestionar, sobretot gestionar, aquesta és la paraula clau, gestió.

Els Comuns es dediquen més a gestionar que no a fer política i permeteu-me que si hi ha un lloc que conec bé, és el Comú. Vaig tenir la sort i l'honor d'estar-hi vuit anys. Al Comú, es va a gestionar, a treballar per la parròquia, a estar prop del ciutadà, siguin del color polític que siguin. El Comú el que necessita és gestió i cal facilitar la governabilitat i l'estabilitat d'un Comú. La prova la tenen actualment i una cosa que funciona, no s'ha de canviar.

Dit això, del Grup Parlamentari Demòcrata i Ciutadans Compromesos, votarem en contra de les seves reserves d'esmena número 11 i número 12.

Ara passo a la reserva d'esmena número 10. Aquesta, per ser-los-hi ben sincer i amb tota la simpatia que li tinc a la Sra. Salazar, la trobo discriminatòria i els hi diré el perquè. Si jo els hi pregunto, quin dels seus candidats a les llistes territorials de passades eleccions generals portava més vots? Si el primer de la llista o el segon. Què em diran? Que no ho saben. Doncs mirin, la modificació que proposen a nivell dels consellers generals elegits en circumscripció parroquial és injusta. I els hi dic que és totalment injusta perquè es vota una llista, i no les persones. Els modes d'elecció

dels consellers generals parroquials, no representen un dèficit democràtic. Prova d'això, l'alternança qui ha hagut en els resultats de les parroquials dels últims anys. A més, com ja he dit abans, volen fer complex un sistema que avui és molt fàcil i que funciona. El sistema, és equilibrat.

Per tot l'exposat, des del Grup Parlamentari Demòcrata i Ciutadans Compromesos, votarem en contra de la seva reserva d'esmena número 10.

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Ferré.

Pel Grup Parlamentari Terçeravia + Unió Laureadiana + Independents, Sr. Oliver Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies, Sra. síndica.

Bé, com ja he fet amb anterioritat, doncs amb concordança amb el que vam votar a la comissió i vam argumentar allí, votarem en contra d'aquesta agrupació de reserva d'esmena.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Alis. Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, Sra. síndica.

Vagi per endavant que aquesta intervenció la faig a nom dels meus companys del Grup Parlamentari Liberal i jo mateix, exclusivament i penso que l'apreciació és més que oportuna perquè sabran vostès que dintre de les nostres propostes del programa electoral, de les darreres eleccions legislatives conjuntament amb el programa d'acord, havíem promulgat que era interessant treballar per un increment d'una representativitat major que reflectís allò exposat a les urnes a l'hora d'escollir candidats electes.

Tant en el cas de les circumscripcions parroquials amb unes eleccions legislatives com en unes eleccions comunals. En aquest sentit, cal tenir ben present, ho esmentava abans la consellera Bonell, quina és la correlació de forces en aquesta cambra i tots sabem que la Llei que ens ocupa, tal com ho contempla l'article 57 de la nostra Constitució, és una Llei doblement qualificada, com també ho són les competències comunals i de les transferències als Comuns. Què significa això perquè tothom ens

entengui? Doncs d'aquesta cambra dels quals tenim 14 consellers generals escollits per llista nacional i 14 escollits per circumscripció parroquial, doncs calen majories en cadascun dels dos tipus de consellers perquè tirin endavant les propostes.

És per aquest motiu, observant quina és la correlació de forces que necessàriament, cal trobar un ampli consens, el consens que explicava la Sra. Bonell i que de manera realista, si una formació política vol tirar endavant canvis respecte a aquesta Llei, doncs cal treballar prèviament, cosa que malauradament lamentem i pensem que no s'ha fet.

Tornant a les reserves d'esmena que ens ocupen Sra. Salazar. Jo penso que vostè parlava fa un moment, que vostès modulen les seves propostes i que intenten modular per buscar el consens. Però penso que tant vostès com nosaltres hem deixat passar una bona oportunitat, i és la de trobar un consens per poder avançar en allò que plantejàvem en aquestes propostes conjuntes quan vam optar per aquestes propostes d'acord amb les eleccions legislatives i és d'augmentar aquesta representativitat. I dic que hem deixat passar l'oportunitat perquè nosaltres des de la nostra formació, li vam presentar dues transaccions que malauradament, no van ser considerades. És a dir, o era la seva proposta exacta, no hi havia cap marge de maniobra en cap modulació o no s'acceptaven perquè òbviament vostès aquestes transaccions que nosaltres enteníem que havíem de modular veient les correlacions de forces en aquesta cambra, perquè poguessin ser considerades inclús tirades endavant, doncs calia fer-ne l'adaptació.

Dit això, penso que i val la pena esmentar, que nosaltres també fèiem esforços en aquest sentit. Treballàvem per fer un pas cap a una major proporcionalitat dels resultats electorals per guanyar amb representativitat des del nostre parer. Les nostres dues transaccions seguien premiant els guanyadors de les eleccions, però no d'una forma tan exagerada com planteja el model actual.

Per exemple, en el cas dels Comuns, nosaltres teníem en ment que la meitat dels consellers de qualsevol formació comunal, esdevindrien part dels consellers de la majoria i l'altra meitat seria per repartir entre les altres forces segons els resultats electorals. És a dir, seguia premiat el fet de guanyar les eleccions i assegurant també que qui guanyava tenia la governabilitat, però a més a més potenciàvem en allò que pensem que hem fet sempre des d'aquesta majoria de coalició. És a dir, arribar a acords. En aquest cas, els Comuns es veurien obligats a arribar a acords amb la minoria, per en un cas hipotètic que les forces de correlació fossin igualades, no haguessin d'utilitzar el vot diriment del cònsol major per arribar a aquests acords.

Per tant, augmentàvem aquesta proporcionalitat, però malauradament no es va voler plantejar ni el que nosaltres els hi estàvem comentant en la nostra transacció en aquest assumpte.

Per altra banda també, a les circumscripcions parroquials de les generals proposàvem un repartiment d'un conseller per cadascuna de les llistes més votades sempre que els resultats fossin ajustats.

En aquest cas, nosaltres ens plantejàvem amb la nostra transacció una diferència del 3% inferior. Aquests plantejaments, aquestes transaccions, no eren fruits de la casualitat, eren fruits justament d'allò que se'ns encomanava des del criteri de Govern d'aquesta Llei i és d'estudiar mecanismes que tendissin en aquesta direcció. Per tant, el que hem fet, són modulacions, hem estat mirant amb diferents models quins han estat els resultats electorals en el nostre país, en la història recent en les eleccions, i plantejar diferents models, estudiar-los detingudament i per no desvirtuar resultats de les electorals, plantejàvem aquests models.

Convindran vostès que és igual de poc representatiu ja posats a comparar, que dues formacions que gairebé empaten a vots, una s'emporta dos consellers i l'altra cap, estem completament d'acord, però vostè també ha de convenir amb mi que també és plenament poc representatiu que una formació que reb el 59% dels vots i l'altra que en rebí 30, s'enduguin un conseller cadascú i això és el que plantejaríem amb la seva reserva d'esmena. Entenem per tant que hem deixat passar una oportunitat d'avançar encara que fos una mica en el sentit de millorar aquesta representativitat perquè vostès no han volgut considerar les nostres transaccions, pensàvem que era un avenç important respecte del sistema actual, que malauradament vostès no han volgut valorar.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Costa.

Govern desitja intervenir? Alguna altra intervenció?
Sra. Judith Salazar, Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Començaré per la intervenció que agrupa el parer de Demòcrates per Andorra i Ciutadans Compromesos.

El Sr. Raül Ferrer em deia que nosaltres plantejem un sistema molt difícil d'entendre, i perquè li quedi clar de com funciona, funciona exactament igual que com funcionarà l'assignació d'escons per circumscripció

nacional. És a dir, tants vots, tants llocs, quocient electoral i es reparteix. Aquesta és tota la dificultat.

Després parlen de que aquí no hi ha dèficit democràtic. Tenim un sistema que no adoleix de cap mancança democràtica. Insisteixo, la sort que tenim en la defensa d'aquesta tesi és que no ho diem nosaltres, ho diu l'OSCEPA. Per tant, convindran amb mi que és difícil de rebatre el mecanisme internacional que s'ocupa de fiscalitzar els processos electorals. Vull dir, són ells que ens diuen que el nostre sistema electoral no és proporcional; no és el Grup Parlamentari Socialdemòcrata que ho diu. I per tant, abans de dir el nostre sistema electoral no té problemes de representativitat ni de dèficits democràtics, els hi recomano que estudiïn les avaluacions que ens ha fet l'OSCEPA al respecte. Continuant amb la motivació que ens feia el conseller Costa pel que fa al Grup Parlamentari Liberal.

D'entrada, Sr. Costa, no ens faci trampes. És a dir, abans, vostès plantegen una transacció, que abans de discutir-la, Demòcrates per Andorra ja manifesta que no hi donarà suport. És una qüestió de saber comptar. No és que estiguem tancats al consens, és que sabem que era una proposta que de cap de les maneres podia prosperar si no teníem el suport de Terceravia, Demòcrates per Andorra i Ciutadans Compromesos. És a dir, Partit Socialdemòcrata i PS no podíem fer que la seva proposta de transacció veiés la llum i per tant no ens diguin que no estem oberts al consens. D'entrada, vostès plantegen una transacció pel que fa al sistema d'atribució dels escons comunals que fuig del seu compromís electoral. Vostès van concórrer a les eleccions, com a mínim els consellers que van ser escollits per representació parroquial, dient farem un sistema d'atribució d'escons a les comunals absolutament proporcional. I resulta que ens venen amb una proposta de transacció que vostè diu que millora la representativitat i jo li continuo fent la mateixa pregunta que li vaig fer en comissió.

Expliqui'm a mi, vostès plantejaven que si una de les llistes superava el 50%, s'emportaria la meitat dels escons i l'altra meitat es repartiria proporcionalment. Repartint cònsol major i cònsol menor a la llista més votada. I si no hi havia cap de les opcions electorals que superés el 50% manteníem el sistema actual, però a sobre, vostès els hi continuaven donant al cònsol major i al cònsol menor.

Expliqui'm com això millora la representativitat dels consellers del Comú. És a dir, abans el Sr. Ferré ens deia... tenim un sistema electoral que funciona als Comuns, doncs bé, analitzant casos com el de Sant Julià el 2015 amb una diferència d'un 2% i escaig, és a dir d'un 49 a 51 o una força política té nou consellers i l'altra en té tres.

Si a vostès els hi sembla que això funciona i que és representatiu, nosaltres de cap de les maneres ho podem entendre. I doncs, per tant, estic d'acord que la seva proposta de transacció, Sr. Costa, pel que fa a la llista, a l'assignació de consellers generals a la circumscripció parroquial, millora el que tenim ara. Perquè amb una diferència d'un 3%, si al les dues opcions més votades els separava un 3%, repartirien entre l'un i l'altre.

Però jo els hi torno a preguntar, i els hi vaig preguntar en comissió. En què es basen? Vostè em va dir amb els models i les projeccions matemàtiques que hem fet que nosaltres no hem vist. Sí, estic d'acord, millora la representativitat que tenim malgrat ja sabem, perquè abans de discutir insisteixo les seves propostes, ja se'ns va fer avinent que no tindrien el suport de la majoria, per tant no acabo d'entendre perquè ni tan sols les havíem de discutir si no havien de prosperar. Però amb la voluntat de diàleg i d'entendre i de discutir-les, sí que milloraven relativament, però perquè vostès agafen una xifra d'un 3% en lloc d'agafar un sistema que sigui absolutament proporcional? Vostè deia, si un té un 60 i l'altre te un 39, doncs a final de comptes amb el sistema que nosaltres proposàvem, tinguis un 60 i un 39 o tinguis un 80 i un 20, també si tenies un 80 i un 20 continuaven passant els consellers de la llista més votada. És a dir, que plantejàvem un sistema que a nosaltres ens semblava més proporcional que el seu, i posats a l'escenari que no anava a trobar prou consens ni prou suport, ni la seva proposta ni la nostra, evidentment no estem disposats a transaccionar una esmena que no veurà la llum quan a més ens sembla que el nostre model és més proporcional i més representatiu que el que vostès ens plantegen.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Alguna altra intervenció? Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, Sra. síndica.

Òbviament la resposta a la intervenció de la Sra. Salazar m'obliga a que hagi d'intervenir.

En el fet de presentar propostes per ser discutides en una democràcia consolidada, la Sra. Salazar li demani fer trampes, penso que no escau. Eren propostes tan vàlides com les de qualsevol altra formació política i que justament nosaltres, entenem que cal discutir.

Jo insistiré, perquè penso que l'exemple d'ara, demostra molt clarament quin és el tarannà, la

manera de fer de les diferents forces parlamentàries representades en aquesta cambra en aquest moment.

Li he explicat clarament i penso que ha quedat molt obvi durant el debat que ja portem sobre aquesta Llei, que aquesta Llei, qualsevol canvi que es vulgui fer, exigeix per la seva doble qualificació, un consens molt ampli d'àmplies majories. Però no només un consens molt ampli entre els 28 membres d'aquesta cambra parlamentària sinó també amb les parts implicades.

Un consens molt ampli entre el Govern, entre el Comú, i entre el Consell General, exercici que al nostre entendre, vostès no han fet. Vostès, una vegada més, parteixen del seu dogmatisme que no els permet anar més enllà.

Un dogmatisme que és o és la seva proposta, o no n'és cap altra. I en aquest sentit, Sra. Salazar, li he de manifestar una altra vegada que estic en complet desacord amb les seves paraules.

Vostè deia fa un moment des del seu escó que intenta modular les seves propostes i buscar el consens. Fals. I aquests dos exemples de transaccions que els hi estem posant damunt de la taula, demostren clarament que vostès no han intentat trobar cap consens. Surten a la premissa que no votaran aquesta proposta doncs ja no val la pena de discutir-li.

Doncs miri, això sí que és un dèficit democràtic...això sí que és un dèficit democràtic, que una formació política no vulgui ni contemplar les propostes que posa damunt de la taula una altra formació. Jo li dic, vostè diu que nosaltres hem de fugir del compromís electoral, doncs jo li diria que no.

Hem intentat justament amb aquestes transaccions, continuar honorant el nostre compromís electoral que en el fons exigia una major representativitat, tant a l'hora de seleccionar, a l'hora d'escollir, perdó, els consellers comunals i els consellers generals. I justament, entenent quina és la correlació de forces d'aquesta cambra, fèiem que poguéssim avançar en allò que nosaltres defensàvem en el programa electoral i que poguéssim, com a mínim, ser discutit i contemplat per la resta dels consellers generals. Vostès no ho han permès. Potser sí que això demostra que la seva formació i que les formacions d'esquerra tenen moltes dificultats a l'hora d'arribar a consensos. Miri, jo li diré. Si nosaltres fóssim tres formacions monolítiques, no seríem tres formacions, en seríem una. Però som formacions amb un esperit democràtic, amb un esperit d'ampli consens, amb un esperit de trobar punts de convergència per fer avançar en aquest país en el benefici de les ciutadanes i els ciutadans. Potser sí, miro exemples propers de coalicions, me'n vaig a Catalunya i me'n vaig a Espanya i potser hi veig que quan hi és la Socialdemòcrata representada, es tiren els plats pel cap. Potser sí que aquest dogmatisme que

vostè ha demostrat aquí una altra vegada, fa que s'encallin en les seves propostes.

En canvi nosaltres, som partidaris de mirar quines són les proposicions que es fan des dels programes electorals i adaptar-les a la realitat perquè hi puguem incidir i fer-les tirar endavant. Això és el que hem fet amb aquest Govern de coalició i això és el que continuarem fent nosaltres com a Grup Parlamentari Liberal, de fer propostes que puguin ser consensuades a la cambra i òbviament, que defensin aquells postulats que nosaltres hem defensat sempre, des d'aquests escons, o des d'un programa electoral. Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Costa.

Des del Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Bonell, és el seu torn.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

Per al·lusions ja que els companys de Socialdemòcrata o la Sra. Salazar ens volen utilitzar com a excusa per no haver pres en consideració la transacció proposada pel Grup Parlamentari Liberal, i jo crec que d'entrada tenien un Grup Parlamentari que era Terceravia que els hi estava dient que volien considerar la transacció del Grup Parlamentari Liberal. Aleshores, bé podien haver dit que s'ho volien pensar i que s'ho volien mirar. En tot cas abans, feia al·lusió a les modulacions que han fet vostès a la modificació de Llei que vam presentar en base al criteri de Govern.

El criteri de Govern, en cap moment parlava d'una possible modificació per les eleccions generals en les candidatures territorials, ja que vostès, no ho van proposar en el text inicial. Per tant, aquesta proposta la van entrar per la porta del darrere i Demòcrates per Andorra per això es va posicionar en contra d'aquesta proposta, perquè ni tan sols l'havíem considerat en un inici i per tant tampoc havíem considerat millorar la representativitat ni amb les altres institucions concernides com són el Govern i els Comuns. Per això, ens vam pronunciar de seguida que no. Per tant no ens utilitzin com a excusa per no haver acceptat la transacció del Grup Parlamentari Lliberal.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Bonell.

Alguna altra intervenció. Sra. Salazar, entenc que vol intervenir. Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Començo pel final i contestant a la Sra. Bonell.

No els volem utilitzar Sra. Bonell. El que estem fent és explicar quin va ser el debat en comissió i si vostès estimen que això és una utilització ja m'explicaran, però és cert que abans de discutir la transacció, vostès ja ens van manifestar la seva oposició, ni tan sols considerar-la, fet que nosaltres sí vam considerar. És a dir, vam estar parlant amb el Sr. Costa de diferents models, vostè està aquí Sr. Costa que no em deixarà mentir i al final em va acabar dient...entenc l'argument que expressa, no vol dir que el comparteixi, però vostè va entendre perquè nosaltres no volíem acceptar aquesta proposta de transacció, per tant deixin de dir que no l'hem considerat. A l'un i a l'altre. Clar que l'hem considerat, però no ens agradava i li vam explicar els motius i els hi he tornat a explicar aquí, fet que vostè Sr. Costa, no m'ha rebutat tècnicament.

Tornem als discursos, vostè ens acusa de dogmàtics i jo no vull fer el mateix, però a finals de comptes, des d'un punt de vista d'un posicionament tècnic, vostè torna a dir-me que nosaltres no volem consensos, etc., quan a final de comptes insisteixo, és una qüestió de matemàtiques.

És impossible que vostè o el seu Grup Parlamentari i el nostre arribem a un consens que es pugui consolidar si la resta dels grups no estan a favor. De fet abans, amb les anteriors reserves d'esmena, els hi hem explicat en què consistien les nostres propostes de modulació.

Vostè Sra. Bonell em deia ara, a criteri de Govern, en cap cas parlava de representació parroquial de consellers generals. Evidentment, si no estava la Llei original, com vol que ho tracti al criteri de Govern? Per tant, nosaltres el que sí fèiem era modular una proposta a l'assignació d'escons a les comunals a partir del criteri de Govern, perquè vostè abans m'interpel·lava i em deia que hi havia altres motivacions que no eren certes i jo el que he fet és explicar-li el que ens porta a que nosaltres canviem la nostra proposta inicial.

Tornant al tema del consens, no s'ho agafi malament Sr. Costa quan li dic que fa trampes. Nosaltres ens referíem a que vostè ens diu no volem assolir un consens perquè els hi proposem una proposta de transacció que no accepten i amaga el fet que ja tenim la indicació de la majoria de que no continuaran i no s'adheriran a aquesta transacció. Per tant, el que jo li referia a fer trampes, és el fet de que vostè sistemàticament ens digui en el seu discurs, el partit Socialdemòcrata, l'esquerra dogmàtica, etc.,etc., si em permet discursos construïts des del màrqueting

polític perquè a final de comptes, l'explicació dels fets, insisteixo, li he tornat a donar aquí com li vaig donar en comissió des del punt de vista tècnic, fet que no m'ha rebutat i aquesta manca de consens hem de ser justos i raonables per explicar a la ciutadania que aquest consens no s'ha possibilitat mai.

Entre vostès i nosaltres, no podíem canviar la Llei sols. Per tant no hi havia cap altre consens que poguéssim haver discutit. I doncs li agrairia que fugim d'aquests discursos de màrqueting polític, insisteixo, en què l'esquerra dogmàtica que no vol pactar amb ningú. Perquè a final de comptes, malgrat saber que no anàvem a assolir un consens possibilista que pogués canviar la Llei, la vam discutir tècnicament i vostè em va dir a mi li entenc el raonament. Per tant, no és una manca de voluntat d'arribar a consensos. És que no tenim el consens suficient. I aquest és la mare de tots els ous.

No hi ha consens per canviar un règim electoral que a més ja veuríem si vostès si estiguessin al davant el canviarien. Doncs a mi m'encantaria un bon dia estar al davant per demostrar-los-hi que sí que tenim intenció de canviar-lo perquè és un sistema electoral que és no suficientment proporcional, i insisteixo, no ho diem nosaltres, ho diu l'OSCEPA.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Alguna altra intervenció per part dels grups? Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies.

No vull eternitzar el debat ni de bon tros Sra. Salazar, jo simplement em referia a això, vostès, no acceptant les transaccions no provocàvem el debat d'idees i la confrontació i miri jo el que tinc clar, és que en política la tenacitat i la persuasió són necessàries per convèncer aquells que estan al nostre entorn per tirar endavant propostes. Li ho recordava la Sra. Bonell, el Sr. Alis va reclamar explícitament que potser necessitaven més temps per estudiar aquestes propostes. És a dir, no es tanqui en banda de cop, no pugui assumir escenaris hipotètics de què haguessin fet els altres companys parlamentaris perquè no vam arribar a la fase de debat.

Vostè va explicar els seus postulats lògicament, que jo vaig entendre i com vostè diu, que no comparteixo. Jo també li vaig explicar els meus i no la vaig convèncer.

Tècnicament aquest debat el vam dir. Vostè diu que no hem debatut tècnicament aquesta

proporcionalitat, però sí. Jo penso que l'exemple més paradigmàtic d'això, és el que li deia des de la tribuna.

Imagini's vostès estaven proposant i després de fer les modelitzacions han vist que potser tampoc no s'aguanta. És igual de poc representativa la seva proposta que l'actual. El que li deia, una força política hegemònica, 59% dels vots, una segona formació amb molta distància, 30% dels vots i vostès amb el seu model, atorguen un conseller a la primera força del 59% i una altra al 30%. Però és més, posats a hipotetitzar imaginem que aquesta situació passés a les set parròquies, és a dir que de forma hegemònica, una formació tingués el 59% dels vots a totes i cadascunes de les parròquies, en canvi una segona formació anés molt lluny en totes i cadascunes d'elles amb un 30% i amb la seva gran proporcionalitat estaria atorgant set consellers a la formació primera, i set a la formació amb el 30%. Nosaltres pensem que això és un greuge. Això és guanyar unes eleccions fent trampa, perquè això tampoc no és representatiu. Per tant, tècnicament, li vam rebatre en comissió, li he rebutat avui des de la tribuna i li torno a recordar.

Penso que no val entrar a la pena en aquests detalls, jo simplement reiterar-me en el que li he dit al començament, haguéssim tingut una oportunitat de potser d'arribar d'alguna manera a un consens. No ho sabrem mai, perquè vostès les transaccions, no les van acceptar.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Costa.

Sra. Bonell Pel Grup Parlamentari Demòcrata?

Govern desitja intervenir utilitzant el seu torn? Sr. Espot?

El Sr. cap de Govern:

Gràcies, Sra. síndica.

Intentaré intervenir molt breument perquè no pretenc eternitzar el debat. Però sí que hi ha dues reflexions que jo volia fer respecte d'aquesta proposició de Llei que ara s'està debatent.

En primer lloc, i crec que no s'ha dit i per tant el que pretenc és complementar la reflexió i el debat, jo crec que no es pot acceptar, que pel fet que tinguem un sistema electoral que no sigui estrictament proporcional, es pugui dir que tenim un dèficit democràtic.

Jo crec que si féssim extensiva aquesta mateixa conclusió a la resta dels països, bàsicament estariem dient que tots els països i totes les democràcies més assentades del món, tenen un dèficit democràtic, a

excepció a coneixement meu d'Israel que és l'únic sistema electoral purament proporcional, però tota la resta de països tenen mecanismes electorals que modulen aquesta proporcionalitat o fins i tot que no van a favor d'aquesta proporcionalitat.

Jo crec que per exemple un sistema electoral com el del Regne Unit, ningú discutirà que és una democràcia assentada i consolidada i no és un sistema proporcional. És un sistema estrictament majoritari. Per tant, crec que hem d'ampliar una mica les mires i no vull insistir en aquest discurs del dogmatisme i no parlo del dogmatisme de l'esquerra, però sí que fer afirmacions taxatives segons les quals en cas de que no hi hagi una estricta proporcionalitat, això és un dèficit democràtic, crec que ningú, mínimament raonable, ho pot acceptar.

Jo crec que és una evidència que el nostre sistema electoral, ens agradarà o no, el voldrem perfeccionar o no, voldrem introduir matisos o no, però jo crec que és una absoluta evidència que tenim un sistema electoral, tant a les eleccions generals com a les eleccions comunals que és perfectament democràtic.

Altra cosa és que després vulguem discutir si volem més o menys proporcionalitat, però introduint més proporcionalitat, no l'estem convertint en més democràtic i crec que és important que això, ho posem de manifest. I després una altra reflexió que jo volia fer, és que evidentment les seves aspiracions i les seves propostes són absolutament legítimes, Sra. Salazar, en nom de tot el Grup Socialdemòcrata, però jo tinc seriosos dubtes de que vostès a través d'aquesta proposició de Llei, volguessin realment tirar endavant les propostes que s'hi contenen, sabent que crec que és una matèria molt sensible i que requereix i ho hem dit abans, no només pel mètode de votació doblement qualificat, sinó per la pròpia temàtica sensible com deia, requereix consensos molt amplis i molt transversals.

A mi, se'm fa difícil de creure que vostès defensessin realment que això pogués prosperar quan ni tan sols van consultar els Comuns abans d'entrar a tràmit parlamentari aquesta proposició de Llei quan hi havia disposicions que els afectaven molt particularment en la seva logística interna.

Crec que és un defecte que vostès haurien de corregir ràpidament, ja ho vam veure amb la Llei d'habitatge i ara ho hem vist també amb aquesta Llei, hi ha moltes altres iniciatives legislatives i després, permeti'm que ho digui, introduir un canvi en el sistema electoral de les circumscripcions parroquials a les eleccions generals per la via del darrere sense ni tan sols haver-ho anunciat en la seva proposta de Llei original sinó a través d'una esmena que no permès que ni el Govern s'hi pogués pronunciar, en virtut del seu criteri, a mi

em sembla poc seriós. Per tant, si volem tenir un debat pausat, un debat tècnic tranquil, al tomb del nostre sistema electoral, el tomb del perfeccionament d'aquest sistema electoral, que estic d'acord amb vostè que sempre és perfectible, fem-ho bé si us plau. Impliquem totes les institucions, impliquem els Comuns, el Govern i també el Consell General i parlem-ne amb calma i no pensant en les properes eleccions, sinó pensant en quin és el millor sistema electoral del qual ens podem dotar. I en aquest sentit, doncs celebri que s'hagi aprovat una esmena que va fer el Grup Parlamentari de Terceravia en el sentit de poder crear un grup de treball precisament per iniciar aquesta reflexió.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Espot.

Iniciem altres intervencions. Sra. Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Dues coses breument al fil de la intervenció del Sr. Costa.

Recordar que si Terceravia va demanar més temps per poder estudiar la transacció, el primer que s'hi va oposar va ser vostè mateix que va dir que havien tingut temps suficient, val la pena també explicar què és el que passa en els debats en comissió i no és pas perquè nosaltres no hàgim volgut plantejar-ho, no és cert i després vostè em diu que el nostre "gran sistema proporcional", al final és una fórmula matemàtica.

A vostè li sembla que ara mateix tenim un sistema que amb diferències de vots d'un conseller, podem tenir dos a dins i un a fora? Doncs a nosaltres no ens ho sembla de cap de les maneres i de fet a vostès tampoc els hi semblava quan van concórrer les eleccions que tenien una clara voluntat com a mínim amb el projecte comú de modificar un sistema electoral que vostè mateix es va cansar de dir que era injust.

Pel que fa al plantejament del Govern. Està clar que no tots els sistemes electorals són absolutament proporcionals i la disfunció absoluta des del nostre entendre que entenc que és legítim, que també puguem explicar quin és el nostre model, és què utilitzem un sistema majoritari amb una circumscripció que és plurinominal. És a dir, un sistema majoritari amb una circumscripció que és uninominal, el més votat és el que guanya lògicament, val? Després discutirem les bondats dels sistemes majoritaris o no.

Nosaltres en aquest cas, no és el pitjor dels nostres mals. Fem circumscripcions uninominals i assignem a

les parròquies, dos consellers per circumscripció uninominal. Al final nosaltres el que estem fent és això, el que proposem és això. Que dintre de l'assignació d'escons vagi en funció del més votat i de la representativitat que suposa ser el més votat. Però clar, si el més votat s'ha d'emportar dos consellers i l'altre, encara que tinguem una diferència d'un vot només s'emporta un, doncs francament, m'ho poden explicar de múltiples maneres, però no puc defensar la bondat del sistema.

Vostè al·ludia al tema del dèficit democràtic, manllevaré les paraules de l'OSCEPA quan diu desviacions en la proporcionalitat que no són tolerables, o que estem lluny del marge tolerable. És a dir l'OSCEPA parlava -recordo de cap- en el primer dels informes analitzats d'un 15% màxim de desviació i analitzava una situació d'un 400% de desviació.

En el cas d'Andorra, entendrem que si no li volen dir dèficit democràtic, com a mínim reconeguem que l'OSCEPA digui desviacions molt lluny del marge tolerable.

Vostè ens deia, la introducció via esmena, podem discutir les formes. A final de comptes nosaltres el que estem fent és traslladar una proposta que tenim decidida en un congrés del partit Socialdemòcrata, la traslladem a una Llei i crec que és lícit i legítim que nosaltres expliquem a la ciutadania quin és el model que defensem nosaltres i els situem a vostès en el que defensem vostès. I crec que haurien de defensar des de la bondat de la proporcionalitat o no de la justícia del sistema electoral i no des del debat formal de si ho vam introduir via esmena o ho vam introduir a la proposició de Llei original.

I després per últim, vostè em deia que cal un consens molt ampli i que nosaltres no el busquem aquest consens. Jo crec que des del meu punt de vista, li formularia en un altre sentit. Un consens que no tenim i vostè diu cal encetar un debat i jo em pregunto si vostès volen encetar un debat perquè quina millor ocasió de fer-ho amb un plantejament d'una modificació de la Llei electoral? I no en volen sentir a parlar. Per tant no parlem de debats quan no tenim intenció de debatre res.

I després per últim i per acabar, vostè em deia que es proposa iniciar una taula de treball a partir de la proposta de Terceravia per poder assentar les bases d'aquest debat, i jo li recomanaria que es miri la disposició que s'ha finalment aprovat perquè la taula de treball està pensada per implementar els canvis que suposa aquesta modificació legislativa i no cap altre debat entorn del sistema electoral, etc.

Per acabar, el debat el podem tenir quan la majoria, diria que abrumadora, això els hi he de reconèixer. Som set consellers en enfront de 21 que pensem

diferent. Però podem tenir un debat al respecte quan vostès comparteixin que cal una modificació pel que estem veient no ho comparteixen i ja els hi està bé el sistema que tenim.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Els grups desitgen intervenir? Sr. Ferran Costa, Pel Grup Parlamentari Liberal.

El Sr. Ferran Costa:

Molt breument i no per fer una cançó de l'enfadós perquè estaríem fent cercles i no acabaríem mai.

Sra. Salazar, si anem a explicar les interioritats del que passa en comissió, el Sr. Alis quan va dir que s'ho hagués volgut estudiar era posteriorment que vostè ja rebutgés les transaccions. En qualsevol cas sí que el debat estava finiquitat perquè no hi havia cap mena d'opció, per tant pel fet de que tothom disposava d'aquestes transaccions amb un termini de dues setmanes perquè van ser dues setmanes des del moment que jo vaig compartir la transacció amb tots vostès fins que tots plegats ens hi vam poder pronunciar. Penso que és un termini més que suficient de temps per haver tingut aquest debat, debat que no es va poder plantejar perquè vostès sí que es van pronunciar que no els acceptaven.

Dit això, també estic d'acord amb el Sr. Espot que diu que segurament el debat que avui ens ocupa, difícilment dona per entrar en profusió de detalls de quines són les representativitats que atorguen els diferents sistemes electorals als diferents països. Però siguem conscients que són molts els sistemes electorals que tenen desproporcionalitats és cert, i el nostre també ho és, però hi ha desproporcions molt accentuades a molts llocs del món.

Una altra democràcia plenament consolidada que ningú s'atreveiria a negar que ho sigui -potser algú en aquell mateix país sí- per exemple els vots dels col·legis electorals als Estats Units. Seixanta vots electorals d'un estat es poden discutir a favor de l'un o l'altre candidat per un sol vot. Per tant el que nosaltres proposàvem fidels al que promulgàvem era una proporció equitativa després de fer el treball que justament encomanava el criteri de Govern de modelitzar quins eren els diferents escenaris en unes eleccions i que tècnicament li vam proposar justament que aquest ens semblava el més assenyat.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Costa.

El Govern desitja intervenir, Sr. Espot.

El Sr. cap de Govern:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

Molt breument i una vegada més per intentar novament aportar una mica de llum o ampliació de mires al debat.

Evidentment em queda clar quin és l'objecte d'aquesta taula de treball que s'ha decidit crear, però crec que potser un bon principi justament on hi ha una estructura formalitzada que pot servir per anar més enllà.

Miri, nosaltres no tenim cap mena de problema en dur a terme aquest debat pausat i parlar d'una temàtica que crec que és dinàmica i que al final mereix reflexió i anàlisi. Altra cosa és que ens acabim convenent de que el nostre sistema electoral s'ha de modificar. Però en tot cas, per arribar a aquesta conclusió, primer el que s'ha de tenir és un debat pausat amb arguments tècnics i crec que això no s'ha fet a través d'aquesta proposició de Llei perquè vostès no ho han volgut, no. Per tant, em reitero en allò que he dit, en el sentit que celebren la creació d'aquesta taula de treball.

Miri, evidentment estic d'acord amb vostè que té molta més justificació un sistema o en tot cas està molt més vinculat des d'una perspectiva de raonabilitat un sistema majoritari en una circumscripció uninominal que en una circumscripció plurinominal. Això no vol dir que les circumscripcions plurinominals s'hagin de descartar els sistemes majoritaris. Jo no feia una defensa del sistema majoritari. El que intentava és fer una reflexió en el sentit de per què no es disposi d'un sistema purament proporcional això no suposa un dèficit democràtic. I vostè em parlava de desviacions acceptables o no.

Miri, jo crec que aquestes desviacions s'han d'analitzar des de l'enteniment del que és la nostra idiosincràsia i del que representa aquesta cambra parlamentària.

En primer lloc, en aquesta cambra parlamentària, no es pot segregar la part de consellers elegits en circumscripció nacional de la part de consellers elegits en circumscripció territorial. Per tant, quan parlem de la representativitat, quan parlem de la proporcionalitat, hem de sumar les dos circumscripcions i com vostè sap, hi ha 14 consellers que s'elegeixen per un sistema majoritari i 14 consellers que s'elegeixen per un sistema estrictament proporcional, cosa que no succeeix en moltes altres cambres parlamentàries, per exemple tenim el cas

paradigmàtic d'Espanya on determinades províncies molt poc poblades pesen molt més proporcionalment que altres províncies molt menys poblades.

Això per un costat. I després jo crec que hi ha una altra reflexió que vostès no introdueixen mai i que també s'ha de tenir en compte. És que nosaltres tenim un sistema que unicameral. Per tant una única cambra que representa la població i el territori.

A Espanya per exemple o en altres països com els Estats Units, hi ha una Cambra de Representants i un senat. A Espanya hi ha un senat, i un congrés dels diputats. Nosaltres no ho tenim. Per tant quan fem l'anàlisi de la proporcionalitat o no proporcionalitat, també hem de tenir en compte aquest paràmetre. I per manllevar l'exemple d'Estats Units que deia el Sr. Ferran Costa, vostè pot veure com al senat dels Estats Units i ningú discuteix que és un sistema democràtic, el senat dels Estats Units tenen dos senadors, un estat com Califòrnia que té 40 milions d'habitants o un estat com Wyoming que té 600.000 habitants. Per tant, hi ha una desproporció evident.

Ara bé, jo crec que hem de tenir en compte que el nostre Consell General, és en certa forma una Cambra de Representants i un senat alhora. Si fem aquesta reflexió conjunta, crec que potser podem matisar molt més aquestes afirmacions sobre una pretesa manca de proporcionalitat suficient.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Espot.

Alguna altra intervenció? Sra. Salazar, aniríem tancant si us plau.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Tornant a la proposta de Terceravia, Sr. Costa només li deia que no ens acusi a nosaltres estrictament es això de que no vam voler considerar la seva proposta.

Tornant a la reflexió que ens feia el Sr. cap de Govern. Parlant de la taula de treball, comparteixo amb vostè que pot ser molt bon escenari per tractar altres coses, li recullo el guant. Com que haurem d'estar representats, mirarem a veure si podem encetar un debat tranquil, de modificació del nostre sistema electoral, però li torno a preguntar, vostès el volen modificar el sistema electoral o no val la pena que donem moltes voltes a la qüestió quan el fàcil és que diguin ja ens està bé i doncs ni taules de treball, ni consensos, etc. Ja els hi està bé el que tenim i a nosaltres no, i doncs per tant és legítim que cadascú intentem defensar cadascú el nostre, nosaltres com a mínim ho entenem.

I després vostè em feia una reflexió entorn de possibilitats en els sistemes electorals, en el que parteix d'una base equivocada en aquesta reflexió al tomb de l'única realitat del país, per contra d'altres sistemes que són bicamerals. Nosaltres no ho estem discutint això. Nosaltres no estem dient que no hi hagi una assignació de dos consellers per parròquia i que es pugui mantenir la representació territorial d'una banda, l'assignació proporcional de l'altra perquè som conscients que d'entrada ja per començar, ens caldria canviar la Constitució. Per tant ens movem amb paràmetres constitucionals. Això no ho estem discutint. El que estem discutint és, si aquesta assignació de dos consellers per parròquia podríem mirar de fer-la més proporcional perquè d'alguna manera a nosaltres ens sembla que és més justa.

No ens oblidem, en aquesta cambra venim a legislar sobre la representació del poble i doncs per tant ja ens està bé que hi hagi una representació territorial. Insisteixo, ara per ara, això no ho estem discutint. El que discutint és que aquesta assignació territorial es faci sense atendre al que nosaltres ens sembla un mínim de proporcionalitat entre la gent que està escollint aquells dos consellers. Res més que això. Insisteixo, no discutim la representació parroquial en aquesta cambra.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de les reserves d'esmena, votant sí a la reserva d'esmena o no i deixant el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 10 que es correspon a l'esmena número 43 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article que modifiqui l'article 57. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica el resultat.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra, 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 11 que es correspon a l'esmena número 44 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article que

modifiqui l'article 60. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica el resultat.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra, 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Reserva d'esmena número 12 que es correspon a l'esmena número 46 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 3. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Sra. secretària, si ens comunica el resultat.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

8 vots a favor, 20 en contra, 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió. Abans de continuar amb la resta del debat sobre aquesta Llei, farem una pausa de 10 minuts. Els pregaria que fossin estrictes amb el temps perquè ens queda molta feina per davant.

(Se suspèn la sessió. Són les 12h12)

(Es reprèn la sessió. Són les 12h28)

La Sra. síndica general:

Reiniciem el debat.

Un cop acabats el debat i les votacions de les reserves d'esmena, procedirem a debatre el conjunt del text. Sra. Carine Montaner Raynaud, consellera no adscrita, desitja intervenir?

Pot utilitzar la tribuna si vol, com vostè vulgui.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, Sra. síndica.

Avui, et sotmès a votació la proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

Després del treball en comissió d'Interior, podem constatar que el text sotmès a votació, avui no presenta grans variacions respecte a la Llei vigent.

Millora, això sí, alguns aspectes de la Llei vigent com entre altres l'accés als ciutadans amb dret de vot qui ho vulguin a les meses electorals. Amb el nou text, els ciutadans podran demanar als Comuns formar part d'una mesa electoral. L'accés dels ciutadans però, serà limitat a dues persones i la presidència de la mesa electoral continuarà sent del Comú.

Aquesta voluntat del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de modernitzar el procés electoral via el vot electrònic no s'ha vist reflectida en el text final, fruit del treball en comissió.

Aquesta voluntat inicial del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de despolititzar les meses electorals, molt poc.

Aquesta voluntat d'impulsar una representació més justa a nivell comunal, gens.

Malgrat lamentar aquests tres punts, votaré a favor de la proposició llei de modificació de la Llei qualificada de règim electoral. Penso que qualsevol millora respecte a la legislació vigent és benvinguda. Estic convençuda que es tornarà a parlar en aquesta cambra, des del consens, com deia el Ferran Costa, en un futur de la modernització de les eleccions via el vot electrònic, de la despolitització de les meses electorals i de la representativitat més justa a nivell comunal.

Dir que no hi ha diners per la digitalització de les eleccions, no és excusa, quan veiem com s'han gastat i es gasten els diners públics en alguns projectes que estan a l'aigüera.

Per acabar, si em permeteu, aprofitaré la meua intervenció per parlar d'un tema que per mi, és cabdal. La democràcia directa, anomenada també democràcia participativa. Permet, des del meu punt de vista, reforçar la confiança dels ciutadans, incrementar l'interès dels ciutadans a nivell de la política del seu país, garantir la bona salut democràtica i respectar la voluntat dels ciutadans pel que fa als grans projectes de país.

A Andorra tenim tres vies de participació democràtica. El referèndum, la iniciativa ciutadana que pot ser impulsada pel 10% del cens electoral nacional, com la proposició de Llei antitabac promoguda per la gran periodista, la Noemí Rodríguez, i els pressupostos participatius. Penso que seria bo reflexionar tots plegats sobre el tema del foment del referèndum. Ara mateix el referèndum està regulat per l'article 76 de la Constitució andorrana que diu: "el cap de Govern amb l'acord la majoria del Consell General, pot demanar als coprínceps la convocatòria d'un referèndum sobre

una qüestió d'ordre polític". Penso que seria positiu i per la bona salut democràtica, de facilitar l'impuls dels referèndums per temes cabdals pel país...

La Sra. síndica general:

Hauria d'anar acabant Sra. Montaner

La Sra. Carine Montaner:

Sí Sra. Síndica.

... Fem política per servir els ciutadans, i penso que és de rebut consultar la ciutadania amb freqüència per temes importants de país. I aquí acabo, Sra. síndica, la meua reflexió.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Raül Ferré.

El Sr. Raul Ferré:

Gràcies, Sr. nunci. Moltes gràcies, Sra. síndica.

La proposició de llei que avui votarem, incorpora quelcom de molt important com és l'accessibilitat del vot per les persones amb discapacitat.

Aquesta qüestió no figurava en el text inicial de la proposició de llei.

Les disposicions que s'incorporen a la Llei referent a l'accessibilitat del vot per les persones amb discapacitat, són fruits de les esmenes presentades pels grups de la majoria.

Una de cada deu persones del planeta, uns 700 milions d'habitants pateixen algun tipus de discapacitat. En ple reconeixement dels drets de les persones amb discapacitats així com de l'aportació que fan a la societat, constitueix una fita del llarg camí d'afirmació dels drets humans.

El 13 de desembre del 2006, l'assemblea general de les Nacions Unides va aprovar el conveni relatiu al dret de les persones discapacitades i del seu protocol opcional. Aquests constitueixen els primers instruments jurídics universals de protecció i de reconeixement dels drets específics de les persones discapacitades. I són el resultat d'un llarg procés en el qual van participar diversos actors i en els quals van tenir un paper destacat les organitzacions de persones amb discapacitat i les seves famílies.

Andorra va signar el conveni relatiu als drets de les persones discapacitades i el protocol opcional el 27 d'abril de 2007 i el van ratificar l'any 2013.

L'objectiu de la convenció és que es respectin els drets humans i les llibertats fonamentals de les persones que tenen una discapacitat.

Aquesta convenció es basa en la Declaració Universal dels Drets Humans i en els pactes internacionals, que reconeixen que totes les persones tenen els mateixos drets i llibertat, sense distinció de cap mena.

Els estats que signen la convenció es comprometen a que es compleixin aquests drets i s'obliguen a garantir i promoure els drets humans i les llibertats fonamentals de les persones amb discapacitat. Per això, s'obliguen a crear lleis per fer complir el que diu aquesta convenció, vetllar perquè autoritats, institucions públiques i privades les respectin i les apliquin.

Modificar les lleis i les pràctiques que vagin en contra d'aquests drets, promoure l'accessibilitat als edificis i a la informació, apropar les noves tecnologies a les persones amb discapacitat i informar-les dels ajuts econòmics i suports tecnològics als que poden accedir, informar els i les professionals que treballen amb persones amb discapacitats sobre els drets recollits a la convenció, col·laborar amb les entitats de persones amb discapacitat per fer complir aquesta convenció.

Els estats reconeixen que totes les persones són iguals davant la Llei. Per garantir aquests drets, es comprometen a prohibir qualsevol discriminació per motiu de discapacitat, modificar els serveis i productes per aconseguir la igualtat i eliminar la discriminació de les persones amb discapacitat. Per exemple, és fonamental la difusió d'informació accessible per aquestes persones amb discapacitat.

L'article 29 de la convenció que es refereix a la participació en la vida política i pública diu textualment: "les persones amb discapacitat tenen dret a participar en la política i en la vida pública".

Per garantir aquests drets, els estats es comprometen a garantir que els procediments, instal·lacions i materials electorals siguin accessibles, fàcils d'entendre i d'utilitzar, garantir que el vot sigui secret i que una persona de confiança escollida per la persona amb discapacitat l'ajudi a votar. Vetllar perquè les persones amb discapacitat es puguin presentar com a candidats en les eleccions, exercir càrrecs i ocupar qualsevol lloc de treball dins la Funció Pública. Fomentar la participació de les persones amb discapacitat en entitats i organitzacions públiques.

El text, al qual hem arribat, consensuat entre tots els grups parlamentaris presents aquí a la cambra, incorpora totes i cadascuna d'aquestes obligacions. La informació electoral institucional assegura l'accés amb condicions d'igualtat a tots els electors, a les persones amb discapacitat que ho sol·licitin, se'ls

trametrà la informació necessària, ja sigui en braille, lletra ampliada, lectura fàcil, en suport sonor o electrònic, o en llengua de signes. Així mateix, les campanyes institucionals facilitaran informació detallada i accessible adreçada a l'electorat amb discapacitat sobre l'exercici dels seus drets electorals.

Les persones amb discapacitat visual i/o ceguesa que ho hagin sol·licitat, tindran dret a disposar del material del vot accessible.

El Govern podrà establir altres mecanismes que garanteixin l'accessibilitat del material de vot, el qual ha de tenir un format compatible en tots els casos amb el secret del vot.

Els col·legis electorals disposaran del material de vot accessible contenint aquell que faciliti el Govern posant paperetes en braille per les persones amb discapacitat visual, sordesa o ceguesa que ho hagin sol·licitat.

Mirin, estic molt content que s'hagi fet aquest avenç per garantir l'accessibilitat, perquè tots som iguals, tots som diferents, però tots som importants. S'ha de respectar la diversitat, sigui del tipus que sigui.

En realitat, tots som diferents, i no per això, uns són millors que altres. No s'ha d'intentar que l'altre canviï, sinó que cal adaptar-nos a les seves necessitats. Això és el que s'ha fet amb aquesta modificació, adaptar la Llei i el sistema electoral, a les necessitats de les persones amb discapacitat.

Ho torno a dir, estic molt content per la feina feta en aquest sentit i per l'ampli consens que hi ha hagut en aquesta matèria dins de la comissió.

Altres qüestions que incorpora el text també són molt importants, són: el vot per correu i la participació dels ciutadans a les meses electorals. A nivell del vot per correu, s'amplia el termini per sol·licitar-lo i s'amplien els supòsits. Amb l'ampliació dels supòsits es dona compliment a una de les resolucions que va haver de dictar la junta electoral en el decurs de les passades eleccions comunals i que s'aplica als esportistes. Així, poden fer us de la modalitat de vot els electors que tot i no constar inscrits al registre electoral com a residents a l'estranger que acreditin que estan realitzant cursant fora o realitzant temporalment una activitat laboral, professional o esportiva així com els membres de la unitat familiar dels agents diplomàtics andorrans que estiguin convivint amb aquests darrers allà on hagin estat destinats. La sol·licitud s'haurà de formular per escrit i s'haurà de fer arribar per correu ordinari a l'adreça postal del Comú corresponent o per correu electrònic o a l'adreça electrònica que s'habiliti per aquesta finalitat, abans de dotze hores dels quinze dies hàbils a comptar de la data de publicació de la convocatòria de les eleccions. Amb

aquestes aportacions es pretén afegir un element més contra l'abstenció.

Finalment, pel que fa a la participació dels ciutadans, a les meses electorals, aquesta serà voluntària i no obligatòria. Tots els ciutadans amb dret de vot poden fer la sol·licitud per participar en les meses electorals davant del Comú en què estiguin inscrits.

La composició de cada mesa electoral pot ampliar-se a través de la participació voluntària de, com a mínim, dues persones inscrites al cens electoral de la parròquia designades mitjançant sorteig públic.

El sorteig es farà en presència del secretari general del Comú, del cònsol major o menor o de la resta de consellers de Comú que ho considerin oportú. I per tal de garantir la no discriminació, en cas que en el sorteig resulti escollida una persona amb discapacitat, s'haurà de posar a la seva disposició, les ajudes tècniques i de suport adient per garantir el seu dret de participació de les meses electorals en igual de condicions. Així, es pretén fer encara més propera la jornada electoral i obrir les meses a la participació ciutadana voluntària perquè les eleccions siguin encara més, la festa de la democràcia.

Dit això, des del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, votarem a favor del text de proposició de Llei de modificació la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum tal i com ha sortit de la comissió.

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Ferré.

Pel Grup Parlamentari Terçeravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Oliver Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies, Sr. nunci, gràcies, Sra. síndica.

Avui se sotmet a aquest ple la proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, una Llei, que de la mateixa manera ho són les lleis qualificades de competències comunals i de transferències als Comuns, és una Llei dita doblement qualificada, requerint per la seva aprovació i segons l'article 57.3 de la Constitució del Principat d'Andorra el vot favorable de la majoria absoluta dels consellers elegits en circumscripció parroquial i de la majoria absoluta dels consellers elegits en circumscripció nacional.

En aquest sentit, és una llei de gran calat tècnic i polític. I polític amb P majúscula, doncs al cap i a la fi estableix les regles segons les quals es dictamina qui pot votar tant a les eleccions comunals com a les

nacionals i als referèndums. Qui pot participar com a candidat a les eleccions, qui i com pot participar en la celebració de les jornades electorals i òbviament, qui i com esdevé representant del poble, tant en l'àmbit parroquial, pel que fa als Comuns, i en l'àmbit territorial i nacional, pel que fa al Consell General.

Per conseqüència també, estableix com s'esdevé cònsol o cap de Govern. A ningú se li escapa que aquesta Llei, que podríem qualificar de llei major, és la base que estableix qui dirigirà les institucions legislatives i executives i per tant qui governarà i podrà justament amb més o menys capacitat, modular la vida dels nostres conciutadans, legislar i incidir en el present i en el futur de totes i tots els ciutadans d'Andorra.

Sempre he apel·lat en el marc de la Comissió Legislativa de Justícia i Interior on he tingut l'honor de participar com a representant del Grup Parlamentari Terçeravia + Unió Laurediana + Independents, per tal de tractar i negociar les esmenes d'aquesta Llei que en aquest àmbit cal aportar el màxim de seny, sentit comú, respecte i coherència, ja que es tracta de matèria legislativa altament sensible. Terçeravia ha insistit per trobar un text que mantingui l'esperit de la Constitució i sobretot, el fons del règim electoral que hem conegut fins ara i que ha permès combinar estabilitat, eficiència, alternança, tant en els governs de les corporacions locals com en el marc del Consell General i per conseqüència, en el propi Govern d'Andorra.

D'altra banda, Terçeravia per donar garanties d'igualtat de condicions tant en la participació com en la decisió de vot de les persones amb discapacitat, oferint-los-hi la possibilitat de disposar tant de les professions de fe com de les paperetes i tot el material electoral que publica l'Estat en braille, lletra ampliada, lectura fàcil o amb suport sonor o electrònic o en llengua de signes. Igualment, hem incidit en l'obligatorietat de subtitular els espots electorals, tot i que és una qüestió que ja es venia fent des de les darreres conteses electorals.

Terçeravia ha insistit, que totes les candidates i candidats a les eleccions gaudeixin de les mateixes oportunitats pel que respecta al dret a participar en els debats electorals que se celebren en els mitjans de comunicació públics i els temps disponibles en aquests.

En aquest sentit, tant partits polítics consolidats com partits nous amb més, menys o cap representació a les institucions, han de gaudir dels mateixos minuts per presentar i defensar els seus programes electorals.

Tal com vaig defensar en la comissió, com a legisladors, hem de garantir les mateixes oportunitats als nostres ciutadans i no limitar-ne les possibilitats de

creixement sota cap principi, per raonable que sembli. Altrament, estaríem contravenint sinó traint l'apartat 2 de l'article sisè de la Constitució que voldria citar: "Els poders públics han de crear les condicions per tal que la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives".

D'altra banda, també hem insistit a flexibilitzar i ampliar les possibilitats de vot per correu per donar més garanties i facilitats de participació als electors per donar cabuda als esportistes, als professionals i als convivents dels agents diplomàtics andorrans que durant processos electorals es trobin fora del país per qüestions justificades per les seves federacions, empreses contractants a l'estranger i fins i tot el propi ministeri d'Exteriors. Podent votar per correu amb les mateixes condicions com fins ara ho podien les persones autoritzades.

Terceravia, per la via de les nostres esmenes, també hem volgut donar el dret a tots els electors de participar com a membres actius de les meses electorals, desenvolupant les mateixes funcions que avui dia només fan cònsols i consellers comunals. En aquest sentit afavorim la participació activa en els processos electorals.

Finalment, hem volgut insistir en garantir al màxim l'homogeneïtzació en els procediments en el marc de cada contesa electoral per tal de que tots els col·legis electorals d'Andorra, siguin de la parròquia que siguin segueixin com a mínim procediments al màxim de similars, creant una taula de treball entre Govern i Comuns.

Com no podia ser d'altra manera, Terceravia ha participat de manera activa, tant en la redacció com en la negociació d'esmenes d'aquest text, tal com es desprèn de l'informe de la comissió. Per les esmenes aprovades per unanimitat, per majoria i sobretot pel gran nombre d'esmenes transaccionades.

Hem incidit tant com hem pogut en la reformulació de passatges que enteníem essencials com en passatges quins redactats inicialment no ens semblaven adequats per transmetre poca garantia jurídica. Aquests darrers s'han pogut reconduir pel nostre sentit d'Estat amb un bon gran esforç d'argumentació.

D'altra banda, no ens ha tremolat la mà en retirar si ha estat necessari esmenes pròpies que si inicialment ens semblaven essencials, finalment hem cregut més oportú prescindir-ne o bé perquè ja s'han tingut en compte en les transaccions, o bé per no dificultar l'organització dels processos electorals. Tot i això, cal recordar que el text que avui sotmetem a votació, sorgeix d'una proposta del grup Socialdemòcrata.

Una proposició de llei que tal com es desprèn del gran nombre d'esmenes que el propi grup Socialdemòcrata

va presentar a la seva pròpia modificació, en aquest cas 24 esmenes, es pot dir que no estava suficientment treballada.

No entenem que quan es presenta una llei o una modificació de llei, en què la presenta, sigui el grup que sigui, se l'esmeni tant com pot, creiem que la voluntat en aquest cas era per tècnica legislativa, evitar que el criteri de Govern fos negatiu i entrar en el fons per la porta del darrere. Una tècnica que no compartim, però cadascú sabrà com prefereix portar a terme els seus actes. Terceravia, i crec que tots en aquesta sala ho saben, és un partit que sempre va de cara. Però no és tan sols la manera de procedir del Grup Parlamentari Socialdemòcrata que no trobem del tot de rebut.

Creiem que en el marc d'una negociació, com és habitual i com és normal, tothom hi ha de perdre plomes. Però no podem admetre que el procés de negociació sigui per cobrir l'expedient.

Durant la negociació d'esmenes via transacció, tots els membres de la comissió hem pogut sentir davant d'alguna pregunta sobre el nou text transaccionat sobre esmenes de Terceravia que Demòcrates per Andorra havia fet tal o tal redactat per acontentar Terceravia.

En la redacció i negociació d'esmenes i de lleis, no es tracta d'acontentar ningú. Es tracta de fer la millor llei possible pel conjunt dels ciutadans. En aquests extrems, es deixa entreveure una vegada més que vostès, senyors. de DA, ni governen, ni fan lleis per millorar la vida del conjunt de ciutadans sinó que ho fan per acontentar tal o tal sector de ciutadans a conveniència. Realment, en això, en són experts. En la negociació d'esmenes, es tracta de persuadir, i de llimar diferències i visions, amb l'objectiu de millorar la llei.

A Terceravia, sento desenganyar-los, no l'han d'acontentar. En aquest sentit, només es tractava de garantir els drets electorals, respectant el màxim la igualtat d'oportunitats per a tothom en la participació i concurrència de les conteses electorals.

Tornant al Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i en aquest cas també al Grup Lliberal, han fet el millor que saben fer, desviar l'atenció justificant-se.

Una manera de procedir amb poc compromís pels seus propis electors i si m'ho permeten, molt pueril. M'explico. Porten anys fent creure als seus electors que volen una suposada repartició dels escons tant als Comuns com al Consell General, més justa. Bé, més justa segons el seu suposat criteri.

El PS va presentar una esmena que anava en aquest sentit i el partit Lliberal va posar sobre la taula una

proposta de transacció que, tot i que tenien alguna diferència, se n'apropava molt.

Senyors, el propi partit Socialdemòcrata no ha admès la transacció, ho hem debatut abans, ni tan sols l'ha intentat negociar. Sorprenent no? Ni els uns ni els altres tenen cap interès a canviar res de tot això. Dit de passada, ni Demòcrates, ni CC, ni nosaltres tampoc, però almenys, Terceravia sempre ho hem dit amb fermesa, coherència i sinceritat. No s'hi val tractar la gent d'immobilista quan realment el que es vol és l'immobilisme. Tant els grups de la majoria com el Grup Socialdemòcrata ens heu demostrat una vegada més, que els vostres posicionaments públics són només producte del màrqueting. Molt posar mel a la boca, però cap interès pels ciutadans. L'únic objectiu, mantenir la cadira. No es pot seguir enganyant els electors, senyors, quan realment l'objectiu no és ni millorar, ni transformar les coses.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Alis.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, Sra. síndica.

Li asseguro que fa tres minuts, pretenia pujar a la tribuna i fer una intervenció molt breu, perquè era difícilment possible aportar més arguments sobre les bondats del que fem aprovant avui la proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i referèndum que no haguessin dit els meus companys, però per dir-ho d'una manera planera, el Sr. Alis ha pujat a la tribuna i s'ha quedat descansat. Llavors, òbviament, li hauré de puntualitzar, des de la humilitat, alguns punts de vista que no compartim.

De fet, la meua intervenció inicial era bàsicament per posar en relleu, realment, les bondats que aporta aquesta Llei. Havíem discutit fins ara amb les reserves d'esmena, que havia plantejat el Grup Socialdemòcrata doncs aquelles desavinences, aquells desacords que no havien prosperat per motius "x", en el debat de la Llei. Però sí que volia posar jo rellevància amb alguns dels temes que milloren de manera decidida el que està a l'abast dels ciutadans.

En parlava àmpliament el Sr. Ferré, el conseller Ferrer, quan parlava que aquesta Llei el que fa és garantir l'autonomia de l'exercici del vot de les persones amb discapacitat. Ho ha fet amb tots els detalls.

Bàsicament el que fem és acomplir amb allò que marca el conveni relatiu dels drets de les persones amb discapacitat i també el protocol opcional d'aquest

conveni del dret de les persones amb discapacitat signat en la ciutat de Nova York el 13 de desembre del 2006. Per tant, es dona total cobertura i ho explicava fil per randa amb tota la precisió de detalls del que és el que aconseguim.

Penso que és meritori també explicar a la ciutadania que els 28 consellers d'aquesta cambra, conselleres i consellers, ens hem posat d'acord malgrat aquesta doble qualificació de la llei ràpidament en poder assolir aquests objectius.

També i fent referència al que dèiem abans, el nostre sistema electoral, el que fa és garantir que tots els ciutadans, independentment de la seva condició, tinguin l'opció a votar, si és que així ho desitgen, perquè no només ho tenim garantit ja en el nostre sistema electoral actual, sinó que millorem encara més en aquest cas el termini i els supòsits de vot per correu de dipòsit judicial. Amb la qual cosa, una vegada més, penso que es cosa de tots nosaltres de poder garantir aquesta accessibilitat a les urnes, als col·legis electorals i aquesta Llei amb que avui aprovarem, suposadament de manera decidida, garanteix aquesta accessibilitat. I també inclou, el que passa és que aquí hi havia diferències de criteris de saber si havia de ser de manera obligatòria o voluntària, la participació ciutadana a les meses electorals.

Pensem que és una bona cosa, amb l'aprovació d'aquesta Llei podrem veure com a les properes eleccions realment si és una proposta que redeceix però realment pensem que és convenient aquesta participació.

De la intervenció del Sr. Alis, miri li he de dir que la comparteixo molt la primera part i no la comparteixo gens la segona. Perquè també val la pena posar en valor la feina que s'ha fet en comissió.

La feina penso que ha sigut diligent, una feina on tothom, les forces representades hi han fet les seves aportacions i dit la seva i el resultat d'aquesta feina és que dues esmenes s'han aprovat per unanimitat, dues s'han aprovat per majoria, de no aprovades n'hi ha hagut 21, 16 s'han transaccionat i s'han aprovat per unanimitat, i 7 s'han transaccionat i s'han aprovat per majoria. Aquesta és la part amb la que estava completament d'acord amb el Sr. Alis.

Em sorprèn que no ho haguéssim pogut discutir, potser en el marc que se cenyia abans, que parlàvem concretament de diferents coses.

Vostè parla de màrqueting polític, no. Nosaltres no parlem de màrqueting polític. Nosaltres parlem de defensar aquells posicionaments que una formació política porta en programa electoral i els de la seva formació política i totes les altres representades en aquesta cambra, vetllen per treballar per a l'interès

general i fan les seves propostes d'acord amb els seus postulats polítics, no podria ser d'una altra manera, per poder incidir, poder-los incorporar i fer progressar el país.

El que no s'hi val és dir que les meves sí que són bones, i les dels altres no són bones. Que els uns no les volen fer i els altres no les volen fer. Sr. Alis, quan una formació política proposa transaccions, les fa perquè siguin contemplades i a veure si es poden tirar endavant. Perquè no em dirà vostè que si aquestes transaccions s'haguessin aprovat segurament els vots que haguessin tingut lloc aquí amb les reserves d'esmena, avui haguessin estat diferents. Per tant, no vulgui fer entendre, allò que no és.

Totes les formacions polítiques, entenc que la seva també, però la nostra també, i jo no puc parlar també òbviament pels senyors. Socialdemòcrates, però sí pels companys de la majoria, el que fan no és acontentar persones o acontentar tothom, sinó vetllar per l'interès general. Perquè progressi el país, vetllant pels interessos, els millors interessos de la cosa pública de totes les ciutadanes i els ciutadans. Per tant si vostè no li agrada la paraula acontentar jo penso que és una manera d'expressar-se.

El que hem de fer, doncs sí, és mirar que tots els nostres ciutadans, estiguin contents i feliços. I ho hem de fer amb la nostra acció política, perquè si no ho fem nosaltres, no ho farà ningú. Per tant, Sr. Alis, aquestes acusacions de màrqueting polític quan el que fem és defensar el nostre postulat, doncs òbviament, no les puc compartir i des d'aquí em tocava denunciar-les. Res més a dir al respecte. Posant relleu altra vegada que aquesta Llei hagués pogut estar més ambiciosa, però per haver estat més ambiciosa el que haguéssim hagut de fer tots plegats és cercar prèviament aquest ampli consens polític estrictament necessari amb lleis doblement qualificades, una llei tan sensible com la qualificada de règim electoral i referèndum de cara a la participació no només dels 28 conselleres i consellers generals d'aquesta cambra, sinó també els altres actors i participants que són el Govern i els set comuns.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Costa.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Doncs em sembla que coincidirem amb el Sr. Costa inicialment i abans de començar la meva intervenció,

si que, dir-li Sr. Costa que subscriu la gran majoria dels arguments que ha defensat, en relació amb la intervenció del Sr. Alis, de Terçeravia, i al Sr. Alis dir-li directament que sap greu que no hagi utilitzat la defensa d'arguments fins a la intervenció final. És a dir, ocasió perduda per defensar des del punt de vista tècnic quins han estat els posicionaments de Terçeravia pel que fa al que hem vingut tractant fins ara que han estat totes les reserves d'esmena en el que únicament s'ha limitat a manifestar el seu sentit del vot.

Dit això, aquesta Llei que sotmet avui a votació, incorpora una sèrie de millores tècniques, pel que fa a la junta electoral, a la uniformització de nomenclatura, a no limitar el nombre dels interventors, altres. I coincideixo amb els intervinents que m'han precedit en el fet de l'adaptació que fa quant al règim electoral vinculat a les persones amb discapacitat.

Millorar l'accessibilitat al vot de les persones amb diversitat funcional és sense dubtes una bona notícia. Fruit del debat en comissió, hem donat suport absolut a totes les esmenes que ha presentat la majoria en aquest sentit i ens faltaria per acabar de quadrar el cercle potser que hagués passat el mateix pel que fa al vot electrònic ja que tant Govern com la Federació Andorrana de Discapacitats entenien que era una bona mesura per millorar aquesta accessibilitat. No ha estat possible, però en tot cas sí que compartim les millores que aporta aquesta Llei en aquest sentit.

Una altra cosa és allò que per nosaltres, a la Llei li falta i que va vinculat amb el debat que hem tingut fins a la pausa, és a dir amb aquells agrupaments que hem organitzat per les reserves d'esmenes que el que preteníem des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, no oblidem que era una proposició de llei que vam proposar a tràmit parlamentari. Els tres eixos essencials que nosaltres defensàvem per aquesta Llei eren millorar la participació i lluitar contra l'abstenció via vot electrònic.

Intentar convertir la jornada electoral en un acte més cívic que polític, també en defensa de cercar possibles solucions que no diem que siguin absolutes perquè a lo millor poden ajudar per lluitar contra la manca de participació i l'abstenció i finalment el que preteníem era que millorés la proporcionalitat.

Crec que aquesta Llei exemplifica com poques altres potser els dos models que tenim representats avui en aquesta cambra. Un model més conservador que al·ludeix a la tradició històrica per no canviar les coses i per mantenir-se en statu quo d'un sistema que des del nostre punt de vista s'hauria de modernitzar. I per tant, aquest model més conservador versus el progressisme creiem que defensem quan no traïm la

idiosincràsia andorrana, és a dir no estem plantejant canvis essencials en aquest sentit, sinó que el que pretenem és modernitzar el sistema és adequar el sistema electoral i adequar-lo al pas del temps com no podia ser d'una altra manera en qualsevol dels aspectes de l'ordenament jurídic.

Per tant, dit això, i tenint en compte que donem suport absolut a aquelles millores, insisteixo que milloren la qualitat de vida de les persones amb diversitat funcional, però per contra és una Llei que li falta allò que per nosaltres era essencial, el sentit del vot del Grup Socialdemòcrata pel que fa a aquesta Llei, serà un vot d'abstenció.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

Un any i mig després de la presa en consideració de la proposició de Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, debatem avui la seva aprovació.

Aquesta proposició de Llei va ser presentada Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata i ho va fer segons ens va exposar el dia de la presa en consideració amb dos objectius, avui els ha recordat la Sra. Salazar.

D'una banda per fer la jornada electoral menys política i més cívica, per una altra banda amb la voluntat de modificar el repartiment de consellers i per tant la representativitat de les institucions comunals.

Tot plegat, era, també ho va dir, avui no ho ha dit, un compromís amb el seu electorat. Però què ha passat un any i mig després? Aquest és l'exemple d'una Llei de tres articles i dues disposicions finals que suposadament tenia uns objectius que abans s'ha esmentat, però que un cop presa en consideració els objectius sembla que canvien.

Els companys Socialdemòcrates van entrar tota una sèrie d'esmenes que no se'n va parlar ni en el debat de la Llei ni tan sols van ser valorades en el criteri de Govern. És a dir, quan el Grup Demòcrata vam donar el vot favorable a la presa en consideració, ho vam fer tenint en compte el criteri de Govern, i amb l'objectiu de fomentar la participació electoral i l'accés al vot dels nostres ciutadans. I així ens hem mantingut fins al resultat final de la Llei. Senyors. del PS, el compromís que vostès tenien amb el seu electorat, Demòcrates no el tenia ni el té.

Però malgrat les diferències entre nosaltres i vostès, vam votar favorablement per fer una llei electoral més equitativa, per buscar solucions per millorar el vot per correu, i per garantir el dret a vot i vostès, senyors. i senyores. Socialdemòcrates, quins objectius tenien quan van decidir presentar 26 esmenes a la seva pròpia Llei? Malauradament crec que només buscaven fer demagògia i tacticisme, sí, demagògia i tacticisme polític.

Darrere la seva voluntat de complir amb el compromís electoral, hi ha la voluntat d'obrir nous debats amb esmenes molt polítiques que ja sabien del cert que no compartiríem. Quan passen aquestes coses, és quan un dubta de si es pot arribar amb compromisos amb vostès i si és coherent o no, prendre en consideració les seves propostes. Per què dic això? Ho hem dit moltes vegades durant aquest matí, però ho vull tornar a recordar perquè és el principi de tot el consens i el treball en comissió Sr. Alis, no és màrqueting. Vostè també s'hi ha referit.

La Llei del règim electoral i del referèndum és una d'aquelles lleis de la nostre ordenació que exigeix un ampli consens. No només perquè la matèria electoral té rang de Llei qualificada i per tant requereix majoria absoluta, sinó perquè aquesta majoria absoluta es reforça encara més perquè s'ha de computar l'hora entre els consellers generals elegits en la circumscripció parroquial i els consellers generals elegits en la circumscripció nacional. Per tant, si es volia modificar una llei doblement qualificada, compartiran amb mi que calia assolir prèviament un ampli consens polític i institucional entre tots els actors implicats.

El Consell General que té la potestat legislativa de modificar la llei, els Comuns, les institucions concernides per aquest canvi en un inici i el Govern, l'òrgan que convoca i centralitza els comicis, o almenys, calia escoltar-los.

El PS no ho va fer abans de presentar la Llei al·legant que no tenia la certesa de la seva presa en consideració, però és que durant tota la tramitació de la Llei, tampoc tenim la constància que ho hagin fet, ni amb els Comuns, ni amb el Govern.

Entrant en el contingut de la Llei, malgrat tot, malgrat la demagògia que puguin fer des de les files Socialdemòcrates, compleix amb els objectius que ens vam marcar a l'inici. Les 55 esmenes s'han treballat en comissió, sempre preservant l'objectiu, repeteixo, d'incentivar el vot i fer valdre el sentiment de participació de la ciutadania en el procés electoral. Senyor. Alis, no fem màrqueting.

Arribàvem a consensos amb totes les forces polítiques, amb vostès compartíem moltes esmenes, per tant la nostra obligació si volíem que aquesta Llei arribés a

bon port i s'arribés a votar, era transaccionar amb vostès evidentment perquè eren les esmenes amb les que més coincidíem.

Avui presentem una Llei electoral i del referèndum més inclusiva i més participativa que a més compleix amb el Conveni de Nova York relatiu als drets de les persones amb discapacitat. Per què és més inclusiva? Perquè gràcies als canvis proposats, garantim que no es puguin habilitar cap persona amb discapacitat per poder exercir el seu dret a vot.

També es possibilita que garanteix que el Govern i els Comuns facilitin els desplaçaments de les persones amb discapacitat, amb problemes de mobilitat fins als col·legis electorals i que les persones amb discapacitat, puguin sol·licitar que una persona de la seva elecció els presti assistència per votar.

Garantim que totes les persones amb discapacitat tinguin la informació necessària per exercir el seu dret a vot que podrà ser en braille, lletra ampliada, lectura fàcil, suport sonor o electrònic o en llengua de signes.

Garantim que les cabines aïlladores estiguin degudament il·luminades i accessibles, amb material de vot accessible i garantim que les persones amb discapacitat puguin participar en les meses.

Garantim que la propaganda electoral difosa en els mitjans públics sigui subtitulada, perquè sigui accessible per les persones amb discapacitat auditiva.

En aquest punt, vull agrair la participació i col·laboració de les associacions que representen les persones amb discapacitat i la del ministeri d'Afers Socials.

La nostra voluntat era ferma, però ha estat gràcies a les seves aportacions i experiència que hem avançat per tenir una jornada electoral més inclusiva i igualitària.

En quant a la voluntat de millorar el vot per correu, la Llei incorpora unes modificacions concretes, perquè els andorrans que es trobin fora del país, tinguin més facilitats per exercir el seu dret a vot. Concretament, hem augmentat de deu dies el termini per sol·licitar el vot per correu, i hem ampliat les casuístiques per sol·licitar-ho.

Ho fem extensiu als esportistes andorrans que es trobin realitzant una competició o entrenaments fora, així com als membres de la unitat familiar dels agents diplomàtics.

De fet, la voluntat de Demòcrates és, en un futur, no limitar el vot per correu a cap andorrà que es trobi a l'estranger i estem treballant, però de nou i com he defensat en la reserva d'esmena amb el vot electrònic, cal un debat profund i de tots els implicats, Comuns i Govern quan sigui el moment es farà.

D'altra banda, com ja ho he explicat en la defensa de reserva d'esmena sobre les meses electorals, hem pogut assolir l'encaix idoni tenint en compte la nostra idiosincràsia electoral, els andorrans que vulguin ser membres d'una mesa ho podran ser, ara bé, sense ser obligatòria aquesta participació com volia el PS.

Així mateix, a partir d'algunes esmenes presentades pels companys Socialdemòcrates, hem incorporat funcions a la junta electoral que ja es portaven a la pràctica, però incorporant-les a la Llei reforcem els procediments.

També, i tot que estava plenament arrelada, hem incorporat la jornada de reflexió que tots tenim identificada, però que no figurava a la Llei. Ara hi és. Senyores i senyors consellers, m'he referit a aspectes que hem introduït a la Llei i que la milloren.

Parlaré ara del que no hi ha de figurar perquè l'empitjoraria. Torno a recordar per si algú se n'ha oblidat que aquesta Llei té rang de qualificada, és a dir que cal el consens i debat profund abans de plantejar-se una modificació de gran calat.

El PS ens proposava en el text inicial una fórmula per fer més representatives segons el seu parer i que no compartim les llistes electorals comunals. Ja ho hem debatut a bastament a les reserves d'esmena, no cal tornar-hi. Però sí que m'agradaria recordar-los que tenim una Llei que pot agradar més o menys, però assegura la presència al Comú de les diferents opcions polítiques que concorren a les eleccions, sempre que aconseguixin un nombre meritori de vots i alhora premia amb suficient força l'opció guanyadora, per assegurar la governabilitat i l'estabilitat.

Deixi'm que els hi digui que de nou, aquí han actuat per la porta del darrere, amb demagògia. Per què no van parlar la seva llei sobre la distribució dels consellers generals? Què ha canviat des de llavors? Volen portar un debat a la lleugera. Volen obviar per interès propi la seva transcendència. Nosaltres en canvi ens mantenim en el nostre posicionament, ferm i justificat si veiem els resultats d'aquests més de vint-i-cinc anys.

Hi ha hagut alternança de formacions i ideologies, hi ha hagut estabilitat perquè la força guanyadora pogués desenvolupar el seu programa de govern. I si al cap de quatre anys, el balanç no ha estat positiu al parer dels andorrans, s'ha produït l'alternança sense cap mena de problema, és a dir, s'ha assolit un compromís entre la governabilitat i la representativitat.

Volem tornar a insistir en el fet que modificar les regles del joc requereix més enllà del consens ampli que legalment està previst una serenitat política extrema perquè correm el risc de caure en una dinàmica d'alteracions freqüents de les fórmules

electorals que en res contribueix a l'estabilitat d'un sistema polític. I també recordar-los que no existeix el sistema electoral perfecte. Ho demostra el fet que cada país té la seva fórmula establerta, amb els seus punts forts, i els seus punts febles, però tots busquem el mateix, una distribució que respongui a la veu del poble i que a la vegada aporti governances estables, i aquí, ens hi trobem també nosaltres.

Per tot l'esmentat, el Grup Parlamentari Demòcrata, votarà a favor de la proposició de Llei.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Bonell.

Pel Govern, Sr. Josep Maria Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Gràcies, Sra. síndica.

En relació amb la proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum que s'ha sotmès a votació en aquesta cambra, cal posar en relleu que en el text final, després del seu treball en comissió, aconseguim millorar en alguns aspectes la redacció actual.

En aquest sentit, cal esmentar les modificacions introduïdes en la llei amb l'objectiu de reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat.

Donant ple compliment al que disposa el conveni relatiu a les persones amb discapacitat i el protocol opcional al conveni als drets de les persones amb discapacitat fets a Nova York, el 13 de desembre del 2006. Concretament, les modificacions dels articles 1, 25, 30, 31, 34, 36, 38, 39 i 40 de la Llei, van en el sentit esmentat i recullen aquests nous paradigmes en què la discapacitat ha de ser considerada des de la capacitat, des de la vessant positiu, des de la diversitat i pluralitats socials, de manera que en consideració de les múltiples capacitats que concorren entre totes les persones, cal suprimir les barreres i els obstacles de tot tipus per garantir l'exercici del dret de vot.

Per altra banda, la Llei aprovada reforça la participació dels ciutadans a la vida política, mantenint a la vegada una tradició arrelada al Principat i amb aquest sentit em refereixo concretament a la modificació de l'article 36 que preveu la possibilitat d'ampliar la composició de la mesa electoral amb la participació voluntària de com a mínim dues persones designades mitjançant sorteig públic.

Sense excloure de la presidència de la mesa els membres del Comú que no siguin alhora candidats fet

que com deia manté una tradició arrelada i que dota de totes les garanties jurídiques el procés electoral. Així mateix, s'introdueixen altres modificacions que faciliten el dret de vot dels ciutadans, com és el fet d'ampliar el termini de fer ús del vot pel dipòsit judicial per correu contemplat a l'article 33 bis. Finalment és important destacar el mecanisme de coordinació previst a la disposició final primera mitjançant la creació d'una taula de treball entre el Govern i els Comuns per dur a terme de la millor manera possible les modificacions d'aquesta Llei pel que fa als col·legis electorals i la nova composició de la mesa electoral.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Rossell.

Iniciariem si així ho consideren els consellers el segon torn d'intervencions. Hi ha intervencions? Sra. Montaner no Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos? Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents? Pel Grup Parlamentari Liberal? Grup Parlamentari Socialdemòcrata? Sra. Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, Sra. síndica.

Em referiré essencialment en la intervenció que feia la consellera Bonell en relació amb la votació d'aquesta Llei.

D'entrada em pregunto si m'ha estat escoltant. Perquè em diu que els objectius que vostès proposen han canviat. Honestament, els objectius que plantejàvem amb el debat d'admissió a tràmit era convertir la jornada electoral en una obligació cívica i despolititzar-la i millorar la representativitat als Comuns. Millorar la representativitat, és a dir quan he defensat en la meua intervenció els tres eixos ens falta el vot electrònic. Estic d'acord, ens falta el vot electrònic, però ens sorprèn molt que ens digui que ens esmenem la Llei.

Jo he estat ara repassant les propostes de llei que ha entrat la majoria a tràmit parlamentari i no n'hi ha ni una sola que no hagin esmenat i doncs perquè el que val per vostès no ha de valdre per nosaltres?, pregunto. Em preguntava, què ha canviat?, li diré. Quan vam presentar per introduir el canvi a la proporcionalitat de la Llei a la circumscripció parroquial amb les eleccions generals, quan vam presentar aquesta llei estàvem en un escenari de preeleccions comunals, ens vam fer la reflexió de què calia modificar als efectes -sabíem que no arribaríem a temps, però volíem tocar la

representació- i quan vam tractar l'afer en el si del partit perquè no em cansaré de dir que no és del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, al darrere té un partit de gent que representem i el que se'ns va demanar és que siguéssim coherents amb la ponència que vam aprovar congressualment, que no només recollia el sistema d'assignació d'escons comunals sinó també el de les generals amb circumscripció parroquial. Però al final l'objectiu continua sent el mateix, millorar la representativitat i per tant no acabo d'entendre perquè se'ns acusa de canviar objectius, etc.

Vostès ens diuen que no hem parlat amb ningú ni amb Govern ni amb els Comuns. M'agradaria que em contestessin si vostès han parlat amb el Comú d'Escaldes, perquè nosaltres sí ho hem fet. Clar, es que diem les coses com són. Cadascú ha contactat prop dels Comuns amb els que té una afinitat política i hi ha moltes d'aquestes esmenes que vostè arrasgava les vestidures de com les podíem entrar, justament són aportacions que ens fan des del Comú d'Escaldes. I doncs, per tant la llei, la normativa impossibilita que puguem esmenar legislatiu que nosaltres portem a tràmit parlamentari? Evidentment no, perquè sinó vostès no podrien fer-ho sistemàticament amb totes les proposicions que fan.

Per tant els hi demanaria que ens tractin, com a mínim amb la mateixa bara de medir amb la que es tracten vostès mateixos.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

És que Sra. Salazar, no ho volen reconèixer. El que diferencia aquesta Llei d'altres lleis, és el rang de doble qualificada. Per tant, quan es va prendre en consideració aquesta Llei, era en base al que van presentar, perquè com que requereix d'un ampli consens, en aquesta cambra, nosaltres vam valorar el que vostès havien presentat. Per això faig tanta referència als objectius. Clar que m'ha quedat clar al llarg de la jornada d'avui, en comissió, que després vam presentar d'altres objectius.

En quant al consens que heu pogut arribar i que heu parlat amb el Comú d'Escaldes, jo me'n alegro evidentment. Nosaltres també vam treballar amb els Comuns afins, no vam fer una reunió amb tots els Comuns. Però quan jo abans li he dit de que m'alegrava que haguéssim modificat l'article que feia

referència a les meses electorals i incorporant els membres del Comú una altra vegada i que possiblement era degut a que ja hi havia un Comú que era del seu color polític, vostè em va dir no, ho hem fet perquè ens vam basar en el criteri de Govern. Aleshores per un moment he pensat no, no van parlar amb el Comú d'Escaldes, o el Comú d'Escaldes no els hi sembla bé, o sí els hi sembla bé que els membres del Comú hi figurin. Senyora. Salazar, nosaltres des de les files

Demòcrates estem contents de com ha quedat la Llei finalment. Ens quedem amb que si la Llei s'aprova, ho veurem tot seguit, serà una Llei més participativa i més inclusiva i crec que la feina en comissió, doncs s'ha treballat força en aquest aspecte, aquí hi ha hagut molt consens. On no hi ha hagut consens? On ja sabíem prèviament amb les qüestions polítiques que no el teníem. I per això jo ho repeteixo, perquè al final volen portar un debat que ja saben que no compartim nosaltres i per lo tant és molt difícil que s'arribi a aprovar. Perquè és un debat que va més enllà de l'àmbit tècnic, és un debat polític. Però ja està, no és més. Em sembla que tinc la possibilitat de poder-ho dir i per això ho dic.

Em quedo que amb aquesta Llei, sí que hem fet una bona feina i per tant si finalment s'aprova, podrem tenir una Llei més inclusiva i més participativa.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Bonell.

El Govern desitja intervenir? Alguna altra intervenció? Algun altre dels grups? Sra. Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, només pel que estic deduït de les seves paraules Sra. Bonell, entenc que no haguessin admès a tràmit una proposició de llei que a més de parlar d'un canvi en la proporcionalitat i l'atribució dels escons en les eleccions comunals, hagués incorporat aquest canvi per la circumscripció parroquial de les eleccions generals.

Això és el que em porta a pensar les seves paraules i aquest és el canvi tan essencial que vostès entenen que hem incorporat i que desvirtua absolutament el criteri de Govern quan honestament, ja li he dit abans amb el debat de les reserves d'esmenes, Govern fa una afirmació en el seu criteri que diu, no som contraris a millorar la representativitat dels consells comunals sempre que s'asseguri la governabilitat i vostès tampoc han fet cap mena de cas.

Vull dir que no al·ludeixen només al consens, defensin, la qual cosa em sembla molt legítim, que és

el seu posicionament polític. Jo també li puc girar a la inversa, li puc preguntar per què ens la va admetre a tràmit si les tres coses que nosaltres plantejàvem no estàvem d'acord amb cap d'elles. Se suposa, perquè en volíem discutir no? Però doncs, després no ens digui no havíem de discutir això perquè és un assumpte més polític.

Si en aquesta cambra no podem discutir dels assumptes polítics, la veritat jo no sé quin és l'espai perquè finalment aquí, és on es representa la voluntat i la sobirania del poble.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar.

Sra. Mònica Bonell, Pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, Sra. síndica.

No desviem el tema. Jo ho he dit. Demòcrates va votar favorablement a la presa en consideració perquè ja hi havia una feina que s'estava fent des de la majoria en treballar tota una sèrie d'esmenes que tenien a veure amb aquest compromís amb el conveni de Nova York per les persones amb discapacitat. Per lo tant, ho vam dir el dia de la presa en consideració.

Vam valorar més el fet que no fos del dit que rebutjàvem les seves proposicions de Llei, els hi vam dir el que no ens agradava, sí que vam fer cas al criteri de Govern, sí que el Grup Parlamentari del partit Demòcrata va treballar en base al criteri de Govern en buscar una fórmula més representativa i que garantís igualment la representativitat, ho ha explicat el senyor. Raül Ferré abans, ho vam parlar, ho vam discutir força amb el Govern, amb els Comuns, afins és cert i amb el partit. I ho ha explicat el senyor. Raül Ferré, no la vam trobar i per això i em sembla que en comissió també ho vam comentar, d'acord.

Què hagués passat si vostès des de l'inici haguessin presentat no només aquestes propostes que hem estat avui valorant, sinó d'altres que es van rebutjar en comissió? Doncs possiblement el criteri de Govern hauria sigut diferent i a lo millor el nostre vot també hagués sigut diferent i haguéssim fet com en altres ocasions, presentar una proposició de llei amb les garanties que es pogués votar per la condició de doble qualificada que té aquesta Llei. Però bé, ja està, jo crec que de veritat, hem tingut un debat molt ampli, molt enriquidor i ens hem de quedar amb el fet que finalment tenim una Llei que serà més participativa i més inclusiva.

Això és el que a mi m'agrada recalcar i ja està, el debat ha estat interessant.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Bonell.

Acabades les intervencions i vista la demanda dels senyors. molt il·lustres consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de procedir a la votació separada dels articles 11 i 13, procediríem en primer lloc a la votació dels mateixos.

Articles 11 i 13, vots a favor. Vots en contra. Abstencions.

Crec que hi ha hagut un canvi de vot. En aquests moments ho sento perquè sinó serà molt confús, tornem a iniciar la votació. Si us plau, asseguri's tothom que voti allò que desitja votar.

Vots a favor. Vots en contra. Abstencions.

Sra. secretària, si ens comunica el resultat, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

17 vots a favor, 6 en contra, 4 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, declaro aprovats els articles 11 i 13.

A continuació, procedirem a la votació de la resta de parts del text.

Vots a favor. Vots en contra. Abstencions.

Sra. secretària, si vol procedir a donar lectura al resultat, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

23 vots a favor, 0 en contra, 4 abstencions.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovada la resta de parts de la proposició de Llei.

Farem una pausa abans de la votació final de 5 min.

(Se suspèn la sessió. Són les 13h34)

(Es reprèn la sessió. Són les 13h36)

La Sra. síndica general:

Reiniciem si us plau, vagin seient.

Finalment, i tal com disposa l'article 112.1 del Reglament del Consell General, procedirem a la votació final sobre el conjunt del text.

Recordo que i segons disposen els articles 57.3 de la Constitució i 112 del Reglament del Consell General, l'aprovació del text requerirà el vot favorable de la majoria absoluta dels consellers generals elegits en circumscriptió parroquial i la majoria absoluta dels consellers generals elegits en circumscriptió nacional. És a dir, com a mínim el vot favorable de 8 consellers generals en cadascuna de les circumscriptcions.

Vist que l'article 112 del Reglament del Consell General estableix que aquesta votació serà pública i oral per crida i en aplicació de l'article 73 del Reglament del Consell General, s'anirà cridant els consellers generals que respondran sí, no, o declararan que s'abstenen. Iniciarem la crida pels consellers generals elegits en circumscriptió parroquial.

Sr. secretari, si us plau.

El Sr. secretari general:

Sr. Oliver Alis Salguero: m'abstinc

Sra. Mònica Bonell Tusset: a favor

Sra. Alexandra Codina Tor: a favor

Sra. Bernadeta Coma González: a favor

Sr. Raül Ferré Bonet: a favor

Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli: a favor

Sr Marc Magallón Font: a favor

Sra. Maria Martisella González: sí

Sr Joaquim Miró Castillo: abstenció

Sra. Carine Montaner Raynaud: si

Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells: si

Sra. Meritxell Palmitjavila Naudi: sí.

Sr. Joan Carles Ramos Reboredo: sí

Sr. Carles Sánchez Rodríguez: abstenció

La Sra. síndica general:

A continuació, els consellers generals elegits en circumscriptió nacional.

Sr. secretari si us plau.

El Sr. secretari general:

Sr. Joan Carles Camp Areny: abstenció

Sr Ferran Costa Marimon: a favor

Sr. Carles Enseñat Reig: a favor

Sr. Jordi Font Mariné: m'abstinc

Sr. Pere López Agràs: abstenció

Sra. Eva López Herrero: a favor

Sra. Ester Molné Soldevila: a favor

Sr. David Montané Amador: a favor

Sr. Roger Padreny Carmona: abstenció.

Sr Josep Pintat Forné: abstenció

Sra. Núria Rossell Jordana: a favor

Sra. Judith Salazar Álvarez: abstenció

Sra. Roser Suñé Pascuet: a favor

Sra. Susanna Vela Palomares: abstenció

La Sra. síndica general:

Sra. secretària de la sindicatura, si vol procedir a donar lectura al resultat, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, Sra. síndica.

En la circumscriptió parroquial, 11 a favor i 3 abstencions. Per la circumscriptió nacional, 7 a favor i 7 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat i vist que no es compleix la doble majoria requerida, declaro refusada la proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum. Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, Sra. síndica.

Deixi'm començar per agrair els vots dels consellers Socialdemòcrates.

Crec que hi ha una coherència i així l'ha expressat la Sra. Judith Salazar en el fet de votar en contra l'11 i el 13 perquè no corresponien amb els seus postulats polítics i em sembla molt bé. Postulats 11 i 13 que van ser transaccionats i aprovats amb el vot de Terceravia en comissió. Aquí potser en parlarem després de la nostra sorpresa respecte a la seva abstenció, i dels seus vots senyors. Socialdemòcrates a favor de tota una millora quant al vot de les persones amb discapacitat.

Pensem i així ho compartim que tiràvem endavant una reforma que feia en aquest cas una millora molt important per l'accés al vot d'aquestes persones amb discapacitat i com que aquesta reforma la compartim i estem plenament d'acord, demà mateix, des de la majoria entrarem una altra vegada, totes les esmenes

una a una, que s'han aprovat pel vot de les persones amb discapacitat.

També totes les esmenes del vot per correu i també el vot per procuració. Vot per procuració que farà efectiu que les persones amb discapacitat o aquelles persones que estiguin malaltes puguin exercir el seu dret a vot i complir així amb les recomanacions que el Consell General amb l'informe que va demanar sobre participació així en va reflectir.

D'altra banda, la meua preocupació per qualsevol acord a futur amb Terceravia, perquè òbviament, si vostès no són capaços ni de votar a favor d'aquelles esmenes que vostès han transaccionat i han votat a favor, si no són ni amb això constants, com poden entendre, fins aquí hem arribat a les nostres negociacions, fins aquí hem arribat a qualsevol possible transacció, perquè està clar que la seva paraula en aquest cas, no va més enllà d'un simple sí en comissió que després dels nostres seients aquí, a Consell General.

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Enseñat.

Algú més vol fer explicació de vot? Sra. Judith Salazar.

Sa Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

Ratificar al Sr. Enseñat que se m'ha avançat que ja volíem fer-los-hi. És a dir trobaran el nostre absolut suport amb aquells articles que hem votat a favor perquè entenem que és una millora pels drets de les persones amb diversitat funcional i que amb això coincidim absolutament que no podem fer política i doncs per tant tot el nostre suport i ja els hi avancem des d'aquest moment, per donar suport a millorar la qualitat de vida i l'accessibilitat al vot en aquest cas de les persones amb diversitat funcional.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sra. Salazar. Sr. Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

Miri Sr. Enseñat, a nivell d'acords, fa temps que en parlem. Fa temps que hem demostrat que podíem fer i que deixem de fer i poder avui, no li ha agradat, perquè tenen la costum d'anar a pinyó fixo. Però ja va siguent hora que es pari una mica tot això, ja va siguent hora. Així potser entendran quan estan a

l'altra banda, la bancada de l'oposició que no els escolten i els hi fan cas omís.

Ahir els hi vaig dir, hem parlat i volem escoltar els debats. Ja els hem escoltat. Vostès no van entrar aquesta Llei. La va entrar el partit Socialdemòcrata.

S'ha convertit en un circ amb una llei fonamental que afecta l'estat. Igual com va passar en l'altra legislatura amb la Llei de transferència de competències. Però allà hi havia una diferència.

El cap de Govern va tenir tacte, va convocar els Comuns a la taula i en van parlar els Comuns. Perquè això afecta els Comuns i això no s'ha fet, tot junts, no per individuals. Perquè tots són l'estat. I aquí estem parlant de canviar el sistema electoral.

Està molt bé tot el que està dient i tots podem estar d'acord amb moltes coses, però dient-ho clarament aquí no es tracta de discapacitat o no, tots volem el mateix. Però no és el motiu ni la raó -no, no Sr. Espot-Sr. cap de Govern, perdó, no és la raó.

El conveni de Nova York està aprovat des del 2006, estem el 2021. Per això mateix, fa no sé quants anys que estan aquí. Deixem les justificacions. Volen parlar les coses clares? Volen actuar en el sentit d'estat? Volen tirar el país endavant? Doncs bé, tenen 17, tenen majoria. No volen pactar? No pactin. És el moment de parar aquest "show". I aquest "show" l'hem parat per marcar una posició. Després ja en parlarem.

Moltes gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Estem en el moment d'explicació de vot. Després Sr. Costa, m'ha demanat ell i encara no ha parlat. Sr. Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, Sra. síndica.

Penso que per bé que no seria el format habitual, val la pena deixar ben clar quin és el sentit de vot Pel Grup Parlamentari Liberal perquè paradoxalment, des del nostre entendre és difícil d'explicar de cara a la ciutadania que una proposició de llei que ha entrat el propi partit Socialdemòcrata ni ells li acabin donant suport.

Justament, per allò que ens referíem abans en el debat, al nostre entendre, allò del dogmatisme, és a dir o és exactament com jo la vull, o no la vull. I estem parlant que avui, aquelles persones que s'han abstenut en aquesta cambra, s'abstenen en donar una garantia per exercir el dret de vot a les persones amb discapacitat.

S'han abstingut en donar aquesta garantia de vot a persones amb discapacitat.

També s'abstenen a ampliar els dies i el termini a les persones que volen fer servir la modalitat de vot per correu amb vot judicial, per tant estan constrenyent la possibilitat de que aquestes persones tinguin més possibilitats per exercir el dret a vot. I no només això, també s'abstenen tots aquells que ho han fet en aquesta Llei en què aquesta participació en les taules no hi siguin. Per tant, al nostre entendre, és paradoxal que això passi. Com deia el Sr. Enseñat es pot entendre molts posicionaments que han fet al llarg del debat el partit Socialdemòcrata que així ho vulguin fer.

Per altra banda, sento lamentar i dir que penso que de manera manifesta queda explícit avui davant de la cambra que el Sr. Alís desconeix quins són els mecanismes parlamentaris per arribar a consensos, la qual cosa jo personalment he de lamentar i per últim, dir al Sr. Enseñat que nosaltres, òbviament, per accelerar tots aquests punts que avui, degut a les abstencions de les altres formacions no es tiren endavant, ens hi trobarà per entrar-les ràpidament a tràmit i que en puguem donar sortida per justament acontentar i fer feliços els nostres ciutadans.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Costa.

Sr. Enseñat, volia tornar a intervenir. Sigui breu si us plau.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, Sra. síndica.

Miri el "show", Sr. Pintat no és contra el Govern Demòcrata ni contra el partit Demòcrata o contra el Grup Parlamentari Demòcrata o el Grup Liberal o el grup Socialdemòcrata o contra el Grup Ciutadans Compromesos. El seu "Show", afecta directament les persones amb discapacitat. I aquesta és la realitat.

Però no acaba aquí el seu "show", el seu "show", és que vostès transaccionen amb nosaltres una esmena, nosaltres li acceptem una esmena, aquella transacció que vostè aquí en el ple, la seva esmena la voten abstenint-se. I això, sí que és realment un "show", no en fer una reforma del règim electoral perquè persones amb discapacitat puguin accedir a un vot millor i més efectiu. I això sí que és un "show" Sr. Pintat.

I a mi el que, arribats a aquest punt a mi no em queda cap dubte que vostès no participaran de la segona reforma perquè òbviament tota la reforma que es vulgui fer o totes les esmenes que es puguin aprovar a partir d'ara en aquest cas del seu Grup Parlamentari,

no porten, o no comporten la seva paraula que aquesta Llei s'aprovarà o no. Al revés. És que fins i tot l'esmena que vostès presenten i que nosaltres aprovem, i que vostès transaccionen, fins i tot aquella esmena vostès la voten en contra. vostès s'abstenen i fan que aquesta Llei decaigui i això sí que és un "show".

El problema que tenen vostès, no és en absolut contra el partit Demòcrata o contra el Govern o la majoria. És amb les persones amb discapacitat que amb aquesta Llei, els hi donava més drets.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Enseñat.

Sr. Ferré, vol intervenir amb explicació de vot?

El Sr. Raul Ferré:

Sí, nosaltres ens adherim completament des de Ciutadans Compromesos a les paraules que ha dit el president del Grup Demòcrates el Sr. Carles Enseñat, però també he de dir que cadascú podem tenir les nostres posicions polítiques, cadascú veu el país de la seva manera que millor el pot entendre, però el que em sap molt greu és no haver pogut aprovar avui, aquesta Llei que tots els grups parlamentaris han treballat conjuntament per fer el millor possible perquè els discapacitats puguin tenir el dret de vot, em sap molt greu. I deixant de banda les diferències moltes vegades de temes polítics, jo crec que avui no s'ho mereixien que aquesta Llei fes marxa atrás aquí al Consell General.

Gràcies, Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, Sr. Ferré. Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, Sra. síndica.

I deixi'm en primer lloc que manifesti en nom dels companys del Grup Socialdemòcrata, que d'una banda ens sap greu que aquestes millores que anaven destinades al vot, ja sigui per correu o les persones amb discapacitat, no tiri endavant. I ens sap greu i per això vull redoblar la proposta que feia la consellera Salazar per entrar conjuntament -si ho volen fer individualment no hi ha cap problema pels seus grups parlamentaris- aquestes mateixes propostes perquè puguin tirar endavant en el millor termini possible.

També han d'entendre, i aquí deixi'm que discrepi una mica Sr. Costa, però no vull polemitzar en cap cas amb vostè, que una Llei que es va introduir per una

modificació del sistema electoral per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata no s'entendria que rebés el vot favorable quan els objectius amb els que s'havien proposat, no s'havien assolit. Generaria fins i tot una confusió amb l'origen d'aquesta iniciativa legislativa, legítima, democràtica per part del nostre Grup Parlamentari i el text resultant, no és de la nostra satisfacció, quan l'origen és la d'introduir una major proporcionalitat en el sistema electoral tant a les eleccions comunals inicialment com posteriorment a les generals, i aquest objectiu no s'ha assolit en cap mesura i el sistema electoral és exactament el mateix que hi havia abans de l'entrada en vigor de la Llei.

Per tant, un vot que no hagués sigut el d'abstenció generaria molta confusió en relació amb la nostra votació, però d'altra banda li he de reconèixer que mesures en les què hem treballat positivament, també el vot electrònic era una demanda que ens havia fet la Federació de Persones amb Discapacitat que vam recollir no puguin tirar endavant.

Tanmateix em sembla que aquest dany col·lateral important que s'ha produït és fàcilment *subsannable* si tots els grups ens comprometem a que al més aviat possible aquesta legislació vegi la llum. Nosaltres estem disposats. Si volen fer-ho vostès els hi donarem suport, i si volen conjuntament, fer-ho conjuntament, ho podem treballar en el millor termini possible.

Gràcies.

La Sra. sàndica general:

Gràcies, Sr. López.

No havent-hi més paraules demanades, aturem la sessió. Reprenem a les 15.30 h.

(Són les 13h52)

(Són les 15h34)

(El M.I. Sr. Raul Ferré Bonet no s'incorpora a la Sala de sessions)

La Sra. sàndica general:

Bona tarda de nou.

5. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain*.

La Proposició de Llei fou publicada en el Butlletí número 11/2021, del 27 de gener. El criteri del

Govern ha estat publicat en el Butlletí número 25/2021, del 17 de març. Intervé pel Govern per llegir el criteri el Sr. Èric Jové.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies Sra. sàndica.

El Govern ha examinat la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain*, presentada pels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos.

D'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre la Proposició de Llei esmentada.

Consideracions. La Proposició de Llei que se sotmet al criteri del Govern consta de 36 articles, 3 disposicions addicionals, 3 disposicions transitòries, 4 disposicions finals i 4 annexos, i té per objecte desenvolupar la normativa relacionada amb els actius digitals. La Proposició de Llei representa una clara oportunitat de legislar en un àmbit nou i en constant desenvolupament.

Els actius digitals i la seva gestió són un àmbit econòmic amb un creixement ja no potencial, sinó real, destacable, en què es combinen la innovació tecnològica i la financera.

Les activitats econòmiques relacionades necessiten d'un context normatiu clar per poder-se desenvolupar a Andorra, i així fer partícip al país del creixement econòmic que generen.

Com bé sabeu, el Govern aposta per la diversificació de l'economia i ha identificat la digitalització com un dels eixos estratègics de les seves polítiques. Tant com en sector d'activitat per se com també com a substrat necessari per al desenvolupament d'altres activitats econòmiques. En aquest sentit, ens agradaria destacar tres iniciatives diverses però que mostren la clara voluntat del Govern en aquest sector. Dos iniciatives legislatives que es troben en tràmit parlamentari, com el Projecte de Llei dels esports electrònics i el Projecte de Llei de modificació de la Llei 35/2014 de serveis de confiança electrònica. Però també m'agradaria destacar l'esforç financer important que s'està fent, fins i tot en un context de contenció pressupostària com el que ha provocat la Covid-19, impulsant de manera clara la digitalització a l'Administració i l'establiment dels fonaments per poder digitalitzar també les interaccions entre els ciutadans, l'Administració i els altres operadors econòmics. Des d'aquesta òptica, el Govern tan sols pot celebrar que els grups parlamentaris impulsin aquesta Proposició

de llei, que s'alinea completament amb aquests objectius.

Tanmateix, també ens cal ser contundents identificant que la temàtica objecte de la norma no és innòcua i presenta una sèries de riscos que caldrà matisar durant el mateix treball parlamentari. De fet, aquesta no és l'opinió del Govern d'Andorra, ja que diversos organismes internacionals com el Fons Monetari Internacional, el Banc Central Europeu, el GAFI o la mateixa Comissió Europea identifiquen que els beneficis d'aquesta tecnologia també s'acompanyen de riscos evidents.

També és important fer esment que la legislació andorrana en el marc financer es desenvolupa, quan escau, en el marc de l'Acord monetari amb la Unió Europea del 2011, i amb una voluntat explícita de rigor, transparència i homologació internacional.

Per aquest motiu, és recomanable que en el que és essencial de la norma andorrana, en un camp tan sensible no s'allunyi dels estàndards internacionals, quan existeixen, o dels esborranys normatius que s'estan desenvolupant en el nostre entorn proper. I aquí hem de fer una referència especial al reglament europeu sobre els mercats criptoactius -anomenat MICA- que regularà aquesta tipologia d'actius actualment en fase de proposta.

Un dels principals perills identificats per aquestes institucions internacionals és que els actius digitals i la seva gestió puguin ser elements crítics per facilitar el blanqueig de capitals i altres activitats il·lícites. Per aquest motiu, i entenent el risc reputacional que això implica, el Govern considera oportú revisar aquesta proposició de llei amb l'objectiu d'alinear-la i evitar duplicitats amb la Llei 14/2017 de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

Una llei que, dit de passada, està en constant evolució i us informo que en les properes setmanes s'entrarà a tràmit parlamentari la seva modificació per adaptar-la a la coneguda com a "cinquena directiva europea" en l'àmbit del blanqueig de capitals. Caldria doncs, durant el tràmit parlamentari, treballar conjuntament en els dos textos, per assegurar la seva coherència i eliminar, en la mesura que sigui possible, els riscos que poden representar els actius digitals associats al blanqueig de capitals.

Un altre element que des del Govern voldríem destacar, sense voluntat de ser exhaustius, és que la fàcil accessibilitat als actius digitals per part dels inversors també pot representar un risc. En efecte, cal, com és el cas en qualsevol actiu financer, incidir en la protecció del consumidor.

Per aquest motiu, ens els treballs parlamentaris recomanem que es reforcin les etapes de supervisió i

de protecció del consumidor, buscant el just equilibri entre flexibilitat i control d'uns actius financers que poden ser d'una gran complexitat, i no estan exempts de riscos per als inversors.

Finalment, expresso la voluntat dels principals actors públics del sector financer, com són l'Autoritat Financera Andorrana, la Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra i el mateix Ministeri de Finances d'aportar informació complementària als grups parlamentaris per tal que puguin, si ho consideren oportú, esmenar l'actual proposició per assolir els beneficis que pretén minimitzant-ne els riscos.

Per aquests motius, el Govern coincideix en la necessitat de legislar en aquesta qüestió, que representa una oportunitat més per diversificar la nostra economia i avançar cap a la digitalització. No obstant això, durant els treballs parlamentaris caldria matisar importants elements que garanteixin que l'oportunitat que suposa aquesta normativa no es transforma en un risc reputacional per al país.

Per tot el que s'ha exposat, el criteri del Govern respecte a la Proposició de llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain* és favorable.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Jové.

Intervé ara per presentar la Proposició de llei en representació dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos el Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Avui pensem que és un dia de determinada rellevància, pel que es refereix tant al que portàvem allò que proposàvem des de Ciutadans Compromesos al programa electoral com per allò que es conté a dins de l'Horitzó 23 al programa de Govern d'aquesta legislatura, en tot el que es refereix a la digitalització del nostre país, no només per la digitalització de l'Administració i de les empreses, sinó també perquè avui fem passos molt decidits, com a mínim així ho pensem des d'aquest costat de la bancada, en aspectes com els actius digitals, els esports electrònics i la confiança electrònica. Aspectes sens dubte fonamentals per avançar cap a la digitalització del país i en donar i dotar el país de noves oportunitats econòmiques per atreure talent, per retenir talent i per una cosa molt important: fer créixer l'economia i que Andorra sigui una mica més rica.

Si han pogut llegir la Proposició, ens hem volgut inspirar en l'armari de les set claus. Per què en l'armari de les set claus? Perquè l'armari de les set claus només s'obre si hi ha els set consellers majors i només es tanca si hi ha els set consellers majors. I si no hi ha les set claus dins dels set panys, l'armari no s'obre. I si no hi ha les set claus dins del set panys, amb la unanimitat dels set consellers, allí dins no hi entra, ni surt ni es canvia cap document. I aquest és l'esperit d'aquesta llei, i de la tecnologia d'aquesta llei, un esperit i una virtut seculars, que portem avui, a l'any 2021, amb aquesta Proposició de llei. L'essència de l'armari de les set claus i els seus atributs es transmeten en aspectes com l'encriptació, la distribució dels registres, les claus de pany, els contractes intel·ligents, la immutabilitat, la descentralització, el consens i la funció *hash* per encadenar els blocs. I aquests valors seculars del nostre país, del Consell General, es transmeten en aquesta llei dels actius digitals i sobretot en un aspecte tan important com és que, si no hi ha unanimitat i no hi són totes les parts, com deia, d'allà dintre no hi entra, ni surt res, ni es modifica res.

Això és, en definitiva, el que amb aquesta tecnologia existent (per molt que Andorra la legisli o no la legisli, la tecnologia hi és) és l'esperit que res és mutable, res és canvia, res és eliminable, perquè la descentralització, l'existència amb multitud de nodes o servidors, d'una informació o d'una transacció fa que sigui una tecnologia no només moderna sinó que a més a més molt segura, en la qual només els propietaris de les claus hi poden accedir.

L'Èric Jover, el ministre de Finances, ha parlat, i ho celebro, d'aspectes com que aquesta llei és clau per la diversificació econòmica i és clau pel desenvolupament de la nostra economia i tot el que es derivarà d'una llei tan important com la Llei dels actius digitals.

I com deia, aquestes arrels que explicava de l'armari de les set claus, aquests mecanismes conceptualment seculars i antics, tan senzills en el fons com són set panys i set claus, avui dia es transmeten..., són el precedent de la tecnologia, que no l'hem inventada nosaltres, és una tecnologia que hi és i que igual que el nostre *Virtus Unita Fortior*, sense la col·laboració dels competidors, sense la unió de tots, aquesta tecnologia no sigui viable; i gràcies a aquesta tecnologia, podem fer, Sr. Jové, un país més fort, un país més competitiu, un país econòmicament punter gràcies a la incorporació d'aquesta nova tecnologia *blockchain* i tot el que se'n deriva en relació als actius virtuals.

Així doncs, aquesta llei amb la qual volem crear el millor marc, el millor entorn perquè empreses innovadores vinguin a crear riquesa, innovació dins

un marc de seguretat jurídica en el nostre país, com deia, aquesta llei neix amb l'objectiu de facilitar un entorn equilibrat, un entorn equilibrat entre la innovació, el mercat, les preferències de la societat, el desenvolupament tecnològic i el marc legal. Sota la màxima de ser tecnològicament en termes normatius, és a dir, no ser ni excessivament intervencionista, ni ser excessivament... deixar el "camp per recórrer" a tothom. I permetre la participació de tots els agents implicats amb la màxima seguretat jurídica, garantint l'estricta compliment dels pilars bàsics del mercat de capitals, de les proteccions de dades, del que és la contractació electrònica, del que és, com deia el ministre, la protecció del consumidor, la protecció de l'inversor i, evidentment, evitant l'abús de mercat i, com no podia ser altrament, amb una estricta normativa de prevenció de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, entre altres.

En aquest punt em vull aturar. És molt fàcil fer el titular, i avui dia està molt de moda parlar de les *bitcoins*, i és molt fàcil dir: "No, és que amb les *bitcoins* es fa blanqueig", o "Es fan anar els diners d'un costat a l'altre sense control". Bé, això s'allunya bastant de la realitat. Com deia abans, qualsevol transacció queda registrada amb multitud de nodes, és perfectament traçable, a diferència d'altres actius existents des de fa dècades, que sí que són fàcils de transportar i d'amagar, i sobre els quals no hi ha cap control. Per exemple, qualsevol cosa petita de molt valor que es pot portar a la butxaca, això sí que no és traçable, a diferència d'una criptomònada, que és totalment traçable.

En aquesta llei identifiquem els estàndards que ens poden ajudar a superar els reptes als quals ens afrontem com a societat avançada, i aquests donen suport a la innovació, al creixement, a la competitivitat dins d'aquest ecosistema d'Internet i de les tecnologies de registre distribuït o la més famosa coneguda com a *blockchain*.

La llei incorpora tota la nomenclatura i totes les definicions, que són moltes, que són noves dins el nostre marc jurídic, i estableix, com reclamava el Govern i com insistim els tres grups redactors de la proposta, uns estàndards de seguretat jurídica, de resiliència, a tots els participants en aquest sector, que són moltíssims, on paper de la identitat digital, dels contractes intel·ligents o *smart contracts*, de les noves formes de finançament, que n'hi ha moltíssimes també, la traçabilitat, com deia, qualsevol transacció queda súper registrada, súper comprovable, súper seguible. I la provenença de la integritat de les dades és súper rellevant.

Al final, el que estem posant sobre la taula és una nova forma d'intercanviar valor, de crear valor, de generar empreses i, òbviament, generar llocs de

treball, molt més competitiva, amb molts menys costos i d'una forma molt més àgil.

Voldria aturar-me aquí a explicar que molts recordaran que aquesta és una idea legislativa que ja s'arrossega des de la passada legislatura i en aquest temps que ha passat, ja s'ha legislat a altres països. Hauríem pogut ser molt innovadors, hauríem pogut ser molt pioners, avui dia podríem dir que no estem a la locomotora, no estem al capdavant del tren, sinó que avui dia ens estariem incorporant a un vagó del tren.

S'està legislant o ja s'ha legislat en països del nostre entorn, com França, Brasil, Luxemburg, Liechtenstein, Mònaco, Suïssa, Taiwan, Tailàndia. S'està legislant a moltíssims països del nostre entorn. Tothom està avançant molt perquè tothom ha identificat el nínxol de mercat que significa per al creixement de les seves economies i dels llocs de treball de les persones de cadascun dels seus països, i per posar un exemple del que significa això per l'economia, els podria comentar -segur que ja ho saben-, el 14 o el 15 d'abril va sortir a borsa a Nasdaq, una empresa que es diu "Coin Base" –"Coin Base" en anglès. Ahir a la nit, la capitalització d'aquesta empresa era de 60 bilions de dòlars. És a dir, una sola empresa dedicada a l'intercanvi d'actius digitals val aproximadament quaranta vegades el nostre PIB. I va sortir a borsa, com deia, el dia 14 del mes passat. És evident que això és molt volàtil, que tot puja i baixa - i amb això no m'hi posaré en la valoració o el que significa i els riscos inherents que una empresa d'aquest tipus pugui fer fallida o inclús una estafa. El que sí que tenim clar és que és un sector econòmic que està aquí, que s'hi està posant molta gent i que el que podem fer és esperar, badar, deixar que ens vinguin totes les pressions de tot tipus o fonamentar criteris de prevenció, criteris que s'ajustin a la normativa, criteris que s'ajustin al nostre entorn i tirar endavant un sector que és, sens dubte, una oportunitat per al nostre país.

També vull fer també un apunt sobre el que significa aquest sector per Zug, que com saben és un cantó de Suïssa, un cantó que venia a ser tradicionalment un poble de pescadors i que, amb l'entrada de l'aixecament del secret bancari, van decidir optar per diversificar el seu sector financer i van apostar per això. A Zug avui dia hi ha trenta-mil empreses, no totes d'aquest sector, evidentment, però hi ha trenta-mil empreses.

Ahir a la nit em vaig entretenir a mirar un portal que es diu *Cryptojoblist*, un portal especialitzat en llocs de treball vinculats a aquesta tecnologia. Doncs, ahir a la nit hi havia una oferta era de 2.491 llocs de treball vinculats a la *blockchain* i a les noves tecnologies i 37.000 sol·licituds de feina. Em sembla que és una

dada molt rellevant per un cantó de la mida de Zug, on la pròpia Administració està impulsant d'una forma molt decidida, com crec que estem fent nosaltres, i fins i tot no només han legislat sinó que ja permeten pagaments i transaccions amb l'Administració amb criptomonedes.

Comentar que per exemple avui dia al nostre veí del sud ja hi ha 1.200 llocs de treball vinculats als actius digitals, que representen actualment 127 empreses. I com a dada curiosa, comentaré que entre el 7 i el 9 % dels espanyols ja estan familiaritzats amb aquest sector, però a França aquesta xifra ja puja fins al 14%.

Entrant una mica en una descripció sobre el que ens ocupa, la llei que avui estem admetent, els voldria comentar que al capítol primer fem referència als aspectes bàsics i generals d'aquesta llei; al capítol segon s'inclou tot el relacionat amb les emissions públiques d'actius digitals i... en totes les categories, perquè no és només criptomoneda, hi ha moltíssimes coses que se'n despenen i queden regulats en aquest capítol segon.

El capítol tercer fa referència a les entitats regulades, la seva acreditació, supervisió, seguiment, auditoria i control. Com deia, qualsevol entitat que vingui a Andorra a crear riquesa i llocs de treball, a més a més estarà supervisada.

Parlem en el capítol quart del procediment d'obtenció o de pèrdua de la llicència de les activitats que es regulen en aquesta llei.

En el capítol cinquè es configura el règim jurídic de l'admissió dels actius digitals, així com també aspectes com el que es coneix com a *white paper*, que són aquells documents que es posen en coneixement del mercat quan un vol fer una ICO.

En el capítol sisè es parla de les plataformes de compravenda, també conegudes com a *Exchange* -el que els hi comentava fa un moment que val quaranta vegades el nostre PIB- és un *Exchange*.

I el capítol setè fa referència a les capacitats que dotaríem amb aquesta llei al Ministeri de Finances de l'emissió de diner sobirà digital, amb totes les connotacions amplíssimes, amb el potencial que representa això pel nostre país de finançament dels pressupostos del nostre Estat gràcies a l'emissió d'actius digitals, diguéssim, nacionals. No són pocs avui dia els països com Xina -i podria fer un llarg etcètera- que han fet ja moneda pròpia digital. Podria dir: Xina, Sudàfrica, Índia, Pakistan, Tailàndia i un llarg etcètera, que ja han emès la seva pròpia moneda digital amb aquesta tecnologia.

El capítol novè fa referència a la regulació dels contractes intel·ligents coneguts com a *smart contracts*

i el capítol desè fa referència a l'*Andorra Exchange* com a plataforma de negociació dels actius digitals.

Una vegada més, el capítol onzè regula la supervisió d'aquest sector per part de l'AFA. I, aquí, em vull aturar perquè des dels grups parlamentaris autors d'aquest projecte de proposició de llei, si una cosa tenim -i vull insistir en això Sr. Jové- és el ple convenciment que no volem posar Andorra sota cap mena de risc reputacional. Tenim claríssim que s'ha de dotar, per tant, a l'AFA dels recursos necessaris per fer la supervisió d'aquest sector que genera moltes oportunitats pel nostre país, com evidentment tot allò que es desprèn del Moneyval, de la cinquena directiva i de les potestats de la UIFAND, perquè el que fem ho farem molt bé i generarà sense dubte moltes oportunitats pel nostre país.

Com a resum: una llei força innovadora, una llei evidentment tècnica, una llei que ens obre al món des del punt de vista d'una nova tecnologia generadora d'oportunitats, de llocs de treball i de recaptació d'impostos i que, per tant, pensem que és responsable i més en temps com els que vivim, on hem de presentar canvis de model. Ahir vam tenir l'enorme i bona notícia... hi ha una palanca més de canvi, que és la instal·lació d'un centre d'investigació immunològica a Ordino, de la farmacèutica Grifols. Són elements importantíssims que ens hem de felicitar perquè aquestes coses passin i que ens ajudaran al canvi de model que ens ajuda a generar llocs de treball, que ens ajuden a atreure inversió, perquè són fets que creen centrifugació al seu entorn, i per tant, un cop més, tenim sobre la taula la possibilitat de fer passos endavant de cara a la diversificació econòmica del nostre país i generar noves oportunitats.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Iniciem el torn dels grups.

La Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita, té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Des de fa anys i anys repetim el mateix: cal diversificar l'economia andorrana i fer realitat la inversió estrangera.

Som un dels països més atractius del món a nivell fiscal i la inversió estrangera no acaba de funcionar. Val la pena fer-se preguntes, per quins motius...

Permeteu-me destacar dos punts que em semblen essencials. Primer punt, perquè els inversors han d'esperar més de set mesos per tenir el negoci autoritzat i actiu. Molts inversors que tenen el vistiplau del Govern tenen problemes per obrir un compte bancari. Ens podríem demanar per què. La resposta és molt senzilla a entendre: perquè és als bancs on recau la responsabilitat de fer les comprovacions de *due diligence* i fer la verificació farragosa dels dossiers dels clients, cosa que allarga el temps d'obertura d'un compte bancari, i que desanima un nombre important d'inversors estrangers. Aprofito aquesta intervenció per demanar al Govern de reflexionar sobre aquesta temàtica, ja que és el Govern qui té accés a les dades d'Interpol, entre altres.

Recordo a la Cambra que la por del sector bancari és legítima després de l'episodi BPA que va fer tremolar el nostre país i la plaça financera del nostre país.

Següent punt, la manca d'un marc legislatiu en molts àmbits. Celebro avui que es prengui en consideració un text legislatiu regulador d'un nou àmbit, el dels actius virtuals. Recordo a aquesta Cambra que al final de la legislatura anterior 2015-2019 s'havia entrat una proposició de llei al respecte per la qual havia donat ple suport amb altres consellers aquí presents a la Cambra. En canvi aquesta iniciativa no havia rebut el suport de Liberals d'Andorra i dels consellers del Partit Socialdemòcrata. El text no s'havia pogut treballar en comissió per manca de temps.

Aquesta proposició presentada avui reprèn la filosofia del text presentat a la legislatura passada i permetrà sense cap dubte generar noves oportunitats per al nostre país i riquesa. Ara bé, recordo a la Cambra que és un tema delicat i complex, que necessitarà un control reforçat de les nostres entitats financeres, com l'AFA (l'Autoritat Financera Andorrana) i la UIFAND (la Unitat d'Intel·ligència Financera Andorrana), òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció de blanqueig i de finançament del terrorisme.

Aquestes entitats han de tenir els recursos suficients per dur a terme aquesta tasca: garantir la qüestió reputacional que va dir el ministre.

De fet, si s'accepta la presa en consideració d'aquesta Proposició de llei, haurem de treballar tots plegats en aquest sentit.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

El nostre grup avui prendrà en consideració aquesta Proposició de Llei tal com va fer en la legislatura passada.

Evidentment, creiem que és una font d'oportunitats i de riscos per al país i alhora no és una matèria senzilla i fàcil de regular, i més tenint present el criteri del Govern. No és fàcil de regular perquè primerament el criteri del Govern ens remet a un esborrany de reglament que està treballant la Unió Europea. Si implementar la directiva ja costa molt -després en parlarem- treballar sobre un esborrany encara és més complex.

Per altra part, el tema dels actius digitals, evidentment i la seva expressió final, són diners. I aquí tenim un debat obert i important que els mateixos supervisors i reguladors dels nostres estats veïns van tots una mica a remolc, perquè el tema de la digitalització avança molt de pressa i adelanta, i regular això és molt difícil. I si els actius digitals al final la seva expressió són els diners, el que es posa en evidència és que el diner s'emeta en els estats, el diner el fa l'Estat amb la seva legislació, l'emeten els bancs centrals, el controla, fa la seva política monetària i en garanteix l'estabilitat. Per tant, aquí el fenomen que s'està produint aquí és totalment al revés: no hi ha control, hi ha poca regulació, i per tant es genera aquesta inseguretat, però en tot cas també és una expressió que potser la comunitat i les persones estan cansades de suportar tanta pressió burocràtica i estatal, i busquen altres mitjans de llibertat.

No em sobta tampoc que dins la llei i en el criteri del Govern es parla de riscos reputacionals. Però hi ha un fet singular: la disposició tercera d'aquesta Proposició de Llei dona un termini de sis mesos per tal que les institucions jurídiques que avui ja operin amb això es puguin adaptar a aquesta nova llei. Per tant, ja hi ha empreses que estan operant amb això, i s'ha d'entendre de la Proposició de Llei que s'ha entrat. I un cop s'ha aprovat la llei, el Govern té un període màxim d'un any per fer reglaments. És una llei complexa i que si no es reglamenta serà difícil la seva aplicació. Per tant, ens trobem que se'ns aboca a un reglament o un esborrany de reglament de la Unió Europea, se'ns parla de risc reputacional, hi ha entitats que ja estan operant, es dona un termini de sis mesos a l'entrada d'aquesta llei perquè s'adaptin i no tanquin, i al Govern se li dona un termini d'un any per fixar els decrets o els reglaments que la desplegaran. Per tant, és complex. Ja és complexa la matèria i més complexa la situació. I aquí creiem que, evidentment l'AFA i la UIFAND tindran un paper

especial, i farem les oportunes demandes d'informació per poder-ho aclarir.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Joaquim Miró

El Sr. Joaquim Miró:

Gràcies Sra. Síndica.

Srs. consellers, membres del Govern.

Sempre hem pensat que legislar és facilitar la vida dels ciutadans i cobrir les mancances del nostre sistema, així com adaptar-se a un món on la tecnologia avança a una velocitat de vertigen. Avui en tenim la prova.

Podem estar d'acord que el nostre país necessita uns nous marcs legislatius per tal d'homologar a nivell internacional i atraure els tan desitjats inversors estrangers, i contribuir així a la creació de noves activitats.

És indubtable l'interès que desperten en la societat i en els mercats financers les oportunitats d'innovació que introdueixen els actius digitals. Avui, l'objectiu d'una regulació en aquesta matèria hauria de ser doble: primer, establir les condicions de seguretat jurídica a fi de garantir el desenvolupament de la tecnologia *blockchain*; i segon, convertir Andorra en un ecosistema amigable per desenvolupar els actius digitals, tot i fomentant les oportunitats de negoci que podran ser creades.

Ens trobem avui davant l'admissió a tràmit de la Proposició de Llei per regular la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain* (pensava que ho diria sense equivocar-me, però encara m'he hagut d'equivocar. Ja amb la dificultat d'entrada només amb l'intitulat...). Ja li dic, l'intitulat ja el trobem feixuc, i amb tots els meus respectes pels redactors del text... repeteixo, amb tots els meus respectes i sobretot amb vostè Sr. Naudi per l'estima que li tinc i sé de les seves ganes ja que vostè ho ha lluitat molt, estem davant d'un projecte de llei complicat, difícilíssim d'entendre per la majoria dels ciutadans en els quals jo mateix m'hi incloc.

Crec fermament que els textos que emanen d'aquesta Cambra haurien de ser com a mínim intel·ligibles i clars per no confondre la gent. Doncs bé, aquesta Proposició de Llei no ho aconsegueix, donada la seva gran complexitat i la confusió que introdueix els conceptes que tracta. En veritat ens sembla més un article de divulgació que no pas un text legal, atès que

les paraules i els conceptes relacionats amb els diferents actius digitals s'exposen sense una vocació de regular-ho de manera detallada i comprensible. La redacció dels articles genera que aquesta proposició de llei no sigui ni clara ni comprensible per a la ciutadania.

Com li he dit, la terminologia és confusa i en ocasions incorrecta. La Proposició de llei enuncia un centenar de conceptes relacionats amb les finances electròniques sense una vocació real de regular-los de manera detallada. Utilitzant l'expressió anglesa que agrada tant al redactor d'aquesta Proposició de llei, sembla més un *name dropping* o pluja de conceptes o pluja de noms que un articulat on les definicions no tenen part dispositiva.

Així mateix, no només ens trobem davant de dos glossaris amb numeració paral·lela, sinó també davant de diversos articles posteriors on es continua introduint llistes de conceptes, la majoria dels quals no es regulen més enllà d'esmentar-los.

Les deficiències tècniques, al nostre parer, i al parer dels assessors que ens han ajudat -i puc dir el nom de l'empresa que es diu ACTIC, empresa especialitzada en la matèria que ens ocupa avui-, no s'acaben aquí. Podríem assenyalar diversos casos on l'ús de la terminologia és incorrecte. Trobem que l'estructura de la norma no ajuda a la comprensió dels conceptes que són, de per si, particularment complexos.

Crida l'atenció l'excés de zel regulador en alguns aspectes, com el llicenciament per emetre actius digitals, quan en altres qüestions, com els derivats, queden completament desregulades. Malgrat la seva extensió i complexitat d'aquest text legal trobem mancances relacionades amb la poca i en alguns casos nul·la regulació de certs aspectes essencials. Al nostre parer, la Proposició de llei se centra més en establir categories i subcategories d'actius digitals que no la regulació jurídica dels mateixos. Quines monedes electròniques tindran la consideració de diner de curs legal? Quines implicacions tindran per als usuaris, per exemple un comerciant o un agent immobiliari, el reconeixement del curs legal d'una criptomoneda o d'una criptomoneda sobirana? Caldria establir, creiem, uns requisits que ofereixin la garantia quant a la traçabilitat, la integritat, fiabilitat per enfortir els sistemes del registre distribuït.

Han de tenir el mateix reconeixement jurídic totes les cadenes de blocs o registres distribuïts, o bé només aquelles que compleixin determinats requeriments de descentralització? Té cabuda la creació d'una cadena de registres distribuïts sota el control del Govern? Quin ha de ser el model econòmic que sustenta les cadenes de blocs? Cal remunerar els miners de manera directa o construir el nostre sistema digital sobre la

remuneració interna que suposa el lliurament de criptomonedes sobre les que no tenim cap control? Quina haurà de ser la garantia del funcionament a llarg termini de la cadena de blocs? No trobem cap pronunciament sobre com es garantirà l'operativa del registre distribuït quan el valor de les criptomonedes no sigui suficient per recompensar la tasca dels famosos miners. Tenim l'exemple -i vostè ho sap Sr. Naudi- del *bitcoin*, que no té garantit el seu funcionament més enllà del 2.040 i segurament caldrà la intervenció dels estats.

Senyores i senyors, al nostre parer aquest Projecte de llei no està adaptat a la realitat del context actual. Quin problema pretén resoldre o quina necessitat social pretén resoldre?

Sabem que avui a Andorra no podem operar amb criptomonedes ni actius digitals, ni les entitats ni els bancs d'aquest país. I aquells andorrans o residents que volen o volem operar amb aquest tipus de productes ho fan o ho hem de fer a través de bancs a l'estranger. Creiem que, tal com està formulada aquesta Proposició de llei, no es donarà resposta a aquesta problemàtica. Els obstacles que s'imposaran a les entitats del país faran que sigui encara més atractiu continuar potser operant des de l'estranger.

Què s'està fent a nivell internacional, com bé vostè ens deia Sr. Jover i Sr. Naudi, als països del nostre entorn? De moment, res o poca cosa. Estem davant d'un clar exemple on la societat va per davant de les institucions. La Unió Europea avança amb moltíssima cura. Com he dit, el problema és molt complex, i les entitats bancàries ens adverteixen de l'altíssim risc degut a la volatilitat. Països com França o el Regne Unit ho miren amb tot el recel. Països com Malta, -i aquí sí que li dono la raó- han posat en marxa aquestes iniciatives més ambiciosos, de moment no han aconseguit el que pretenien pel seu excés de regulació. Hauríem doncs d'intentar harmonitzar la norma respecte al context europeu i potser esperar un temps a veure per on aniran les directrius. La burocràcia complexa que es preveu en aquesta llei farà que tant les entitats nacionals com les internacionals que es vulguin establir a Andorra no puguin operar amb facilitat o els sigui molt difícil obtenir les llicències.

Al mateix temps ens preocupa el risc d'incomplir els acords amb la Unió Europea en matèria de reconeixement de l'euro i la prevenció del blanqueig de capitals, tal com ens ha explicat el Sr. Jover. La política monetària, recordem, està reservada al Banc Central Europeu; la possibilitat de crear una moneda electrònica sobirana pot contradir els acords de cooperació amb el Banc Central.

Per acabar, tots sabem el recel que les autoritats tributàries i financeres tenen amb l'ús de les

criptomonedes per operar al marge de la regulació. Aquestes eines permeten moure diners i finançar operacions de dubtosa licitud.

Val la pena, que després de tants esforços realitzats per les institucions financeres d'aquest país i de tots en general, arriscar de nou el futur financer? És per tot l'exposat, senyores i senyors, que votarem en contra de l'admissió a tràmit d'aquesta Llei, però sàpiguen que si vostès retiren aquesta Proposició de Llei estem disposats a treballar un nou text conjuntament amb vostès, així com posar a disposició els nostres assessors i tots els mitjans que estan a la nostra disposició.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Miró.

El Govern desitja intervenir?

Altres intervencions per part dels grups? Pels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Bé, escoltats el Govern i els grups parlamentaris, faria, en primer lloc Sra. Montaner, gràcies pel suport com va fer a l'any 2018 a aquesta Proposició. I en certa part, Sr. Pintat i Sr. Miró, els puc contestar a la vegada des d'un punt de vista de l'esperit i l'essència d'aquesta nova economia. Jo crec que, Sr. Pintat, vostè feia al·lusió a la llibertat.

És evident que tot això neix en aquest principi de la llibertat, amb la qual no està subjecte, com deia el Sr. Pintat, als controls, a les regulacions que potser algú pot considerar que en algun lloc són excessives, bancs centrals, etc, i per això, amb aquest esperit de llibertat, van néixer juntament, evidentment, amb l'aparició de noves tecnologies, aspectes com aquests actius digitals.

Dit això, si bé és cert que l'esperit de fons és la llibertat, també és cert que si volem atreure i generar oportunitats a Andorra, hem de crear un marc regulador -i ara li contraposo amb el que ara deia el Sr. Miró-, un marc regulador estable, que doni seguretat jurídica, que doni confiança, que protegeixi els inversors, grans i petits inversors, que protegeixi els treballadors, que protegeixi de la pirateria, que ho protegeixi tot, que ho reguli, que hi hagi una prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme i que hi hagi una autoritat supervisora. Perquè si no, i ho diré d'una forma barroera: el que hi hauria són "xiringuitos"... i a Andorra no en volem, a

Andorra volem que si aquesta economia funciona, hi hagi entitats serioses, competents, que generin llocs de treball, que generin una economia prou potent com per pagar impostos, perquè així no val pujar la pressió fiscal a la resta dels participants, empreses, famílies, autònoms, de la nostra economia.

Per tant, Sr. Miró, jo li compro tot el que ha dit. És una economia que genera oportunitats, una legislació que ens acosta a aquell ja desitjat aspecte de la inversió estrangera, i no ens hi podem girar d'esquena.

Fins a un cert punt, els he de dir que amb una Llei com la d'avui em sorprèn, quan porten la bandera del progressisme, que en un aspecte tan innovador com aquest, agafin la bandera d'allò que no els agrada a vostès, el conservadorisme. Conservar vol dir l'estatus quo, -estar com estem-, o progressar vol dir obrir-nos a aquest tren de la nova economia dels actius digitals i la *blockchain*. Ho torno a dir, la primera vegada que vam presentar aquesta Llei, el 2018, hauríem sigut pioners. No dic que l'haguéssim encertat de ple, evidentment l'hauríem corregit, i aquesta Llei quan s'aprovi, s'haurà d'anar modificant perquè aquesta nova societat de la informació i l'economia d'aquest sector avancen molt més ràpid que la societat i, per tant, en aquest cas el Consell General haurà d'adaptar la normativa i el Govern haurà d'adaptar els reglaments perquè la tecnologia avançarà molt més ràpid que el que la nostra legislació, aquesta incipient legislació, pugui avançar.

Evidentment, amb l'experiència que tenim alguns aquí com a legisladors, li he de dir una cosa: quan un assessor t'ajuda a redactar una llei i li ensenyes a un altre assessor, el 99 % de les vegades et diuen "Uf, això és un nyap" Per què? Perquè no l'han fet ells! I això ja ens va passar amb l'anterior Llei dels actius digitals. Quan vam demanar a uns altres assessors que la mirassin, ens van dir efectivament "Ui, quin nyap!". Hem canviat de col·laboradors i ara vostès ens diuen: "Ui, quin nyap"... Bé, doncs podem anar fent el joc de la cadira, i un dirà que la llei és un nyap perquè no l'ha fet ell, a veure si el deixes corregir a ell i li dones més feina...

Al final, això és l'habitual. Per tant, respecto el que diuen els seus assessors i, és més, per part nostra li dic que no la retirarem, al contrari. Li estiro la mà i li accepto la col·laboració que ens ha brindat dels seus col·laboradors per ajudar, en període d'esmenes, a millorar aquest text.

Perquè una cosa sí que li reconec... sí que li reconec, i no sé si és collita pròpia del grup o bé dels seus assessors, li reconec que la terminologia és complicada... i la terminologia és complicada i diuen que és intel·ligible per a la societat o per les persones

perquè és tan nou que s'ha d'explicar i s'ha d'anomenar d'alguna manera.

Vostès imaginin, quan es va fabricar el primer cotxe, algú li va dir a algú altre: "Això és una bugia" ... i l'altre va dir: "Què m'estàs dient? Una bugia? Què carai és una bugia?" ... Doncs aquí seria el mateix. Quan parlem de "tokens no fungibles", de la funció "hash" o de "bloc de gènesi", ens sona a xinès... és clar que ens sona a xino, però és clar, si és una cosa que la nostra societat de la informació ens ha posat dins aquesta economia de les *blockchain*, de les criptomonedes, dels digitals, el que no podem fer és a una pera dir-li poma. Si tot el món li diu funció *hash*, doncs no li direm d'una altra manera, perquè si no, li traiem seguretat jurídica a tots aquells participants d'aquesta nova economia i, si hi ha una cosa que es diu "bloc de gènesi" li diem "pera llimonera". Les coses s'han de dir tal com es coneixen en l'economia que ja existeix. Que per molt que no la tinguem legislada, existeix. I com vostè molt bé ha dit, ja són molts els andorrans que hi estan participant fora d'Andorra, i això... amb tot el carinyo, és una pena, perquè al final és riquesa que s'està creant fora d'Andorra.

Per tant, si ho veuen oportú i decideixen no recolzar per segona vegada els actius digitals, malgrat sigui una llei de caràcter econòmic progressista, el que sí que agraeixo és que si volen fer-nos arribar aquestes consideracions dels assessors o del grup parlamentari, per suposat que seran estudiades i tingudes en compte perquè la voluntat tant de Liberals, com de Demòcrates, com de Ciutadans Compromesos és no només obrir aquest marc fiable de seguretat jurídica regulat perquè existeixi aquesta nova economia, per què s'instal·lin a Andorra participants en un sector digital potentíssim, que avui dia es calcula que només el mercat de les criptodivises és de dos trilions, són dotze zeros, de dòlars. Seria un 0,0025 el nostre PIB... És a dir, el nostre PIB representa el 0,00025 de tot això.

Per tant, com a mínim estudiar-ho, valorar-ho i incorporar tota aquella part que, de forma creïble, i que amb confiança i reputació puguem incorporar al nostre país, em sembla que és una actitud responsable.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Sra. Montaner, desitja intervenir?

Pel Grup Parlamentari Terceravia? No?

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata? Sí? Sr. Joaquim Miró, té la paraula.

El Sr. Joaquim Miró:

Gràcies Sra. síndica. Estic mirant aquí els papers perquè és complicat.

Gràcies Sr. Naudi per comprar-me el discurs, m'agrada que de tant en quant em doni la raó. Jo també li dono la raó en moltes coses. I sobretot li torno a repetir que no estem en contra, res més lluny d'això, de legislar en aquesta matèria, sinó que creiem que s'hauria de fer de manera una mica diferent, i me'n guardaré prou de dir que la seva proposta és un nyap, que no ho he dit, ho ha dit vostè perquè crec que no és un nyap. Només veient la quantitat de treball i de feina que hi ha hagut per poder redactar aquesta Llei no li diria mai que és un nyap, sinó tot el contrari. Vostè també té raó quan diu que depèn de quins assessors, uns en diran una cosa i els altres una altra. Però sí que, si em permet una metàfora una mica fàcil, estem davant d'una nebulosa digital legislativa, on ningú o quasi ningú ha regulat o legislat. Ni els estats veïns, ni la Unió Europea de moment han tirat endavant una regulació o una legislació referent als actius digitals i, sobretot, més difícil encara, les monedes virtuals.

No estic segur que Andorra ha de ser el país pioner en un d'aquests temes, i és per això que, encara que sigui una opinió molt personal, hauríem de mirar d'anar amb més cura. La podem esmenar, millorar-la? Segurament que sí, però realment quina tasca més complicada! D'entrada, i li parlo per jo mateix, haurem de fer un curs -o almenys jo l'hauré de fer-, accelerat de criptomonedes, *blockchain*, *tokens*, *bitcoins* i altres que ens contempla aquesta Llei. Em torna a donar la raó, Sr. Naudi, que la terminologia és molt complexa i feixuga. A molts de nosaltres ens costa molt d'entendre i és per això que a veure com ho farem per esmenar aquesta Llei.

Ara bé, una cosa és que sigui complexa, però també és contradictòria i moltes vegades les definicions no s'adaptin a les definicions internacionals o almenys el que veiem no hi correspon. Els he citat aquests tres conceptes, el *bitcoin*, els *tokens* i el *blockchain* perquè si mirem la dificultat només quan obrim les primeres pàgines de la Llei, i ens n'anem a les tres més simples que tothom coneix -parlem dels blocs.

A l'article 2, apartat 39: *block* o bloc: "Unitat agregada immutable de dades mitjançant tecnologia de lliure registre distribuït que està integrada per una col·lecció de transaccions realitzades en un període concret de temps amb una capçalera de bloc que inclou, entre altres, un hash de la capçalera del bloc previ un arbre de Merkle"... -Merkle no sé com es pronuncia. No voldria faltar a la cancellera alemana.

I vaig al Merkle tree o arbre de Merkle: "Estructura de dades que hi ha assignades a un hash o resum

criptogràfic". He d'anar al *hash value*: "Valor d'un resum criptogràfic: cadena de bits resultant d'una funció de resum criptogràfic".

Blockchain o cadena de bloc: "Registre distribuït que conté blocs confirmats organitzats en una cadena seqüencial d'annexió emprant enllaços criptogràfics"; *Block data* o dades de bloc: "Dades estructurades que inclouen dades de bloc i una capçalera de bloc"; *Block header*, o capçalera de bloc: "Dades estructurades que inclouen un enllaç criptogràfic amb un bloc anterior a menys que no existeixi aquest bloc anterior".

Si vostès en aquesta Cambra m'ha entès, els felicito. Perquè no m'entenc a mi mateix, fins i tot em llegir-ho, i quan em poso a llegir dic: Mare de Déu Senyor, com esmenarem això! Potser vostè Sr. Naudi m'ho explicarà després o durant les comissions, que espero que hi sigui a la nostra comissió d'economia i, ens ho expliqui i amb molt de gust ho farem i si pot donar algun curset accelerat també li agrairé.

Podria continuar, però només puc anar, per exemple, al *bitcoin*. *Bitcoin* em pensava que tindria una definició de quaranta-tres pàgines després de veure només els blocs. Però no, amb el *bitcoin* em posa que és un exemple d'autorització del *blockchain* segons la prova de treball com a protocol. També ho admeto.

Diner electrònic ja no ho vull llegir perquè és massa complicat, però sí que voldria mirar, si ho trobo, la definició del *token*...

(Hi ha un espai de temps)

Perdoni Sra. síndica...

Perdó, ja he arribat. És que tinc dos *xuletets*.

La Sra. síndica general:

Continuï, Sr. Miró.

El Sr. Joaquim Miró:

Sí, sí. És que li volia explicar directament al Sr. Naudi.

Aleshores, *token*. En diuen que el *token*: "Representació digital de valor, ja sigui en forma d'interessos o drets econòmics de governança de drets d'utilitat o drets de consum". Això és el que posa a l'article 2. Me n'he anat a Internet a varis llocs i posa... -llegeixo en castellà, perquè és en castellà. Perdonin.-: "Token, carecen de valor alguno. Los token no tienen ningún valor, puesto que son creaciones sin ningún tipo de valor según las leyes. Son emitidos por privado. La emisión de los token es generalmente realizada por una persona o empresa".

Ben bé no correspon la definició dels *token*. És a dir, que hi ha algunes definicions, com les que he llegit, una mica complicades, i altres que no corresponen quan ho he anat a buscar per un altre lloc.

Els torno a dir, però, que no estem en contra de legislar o intentar regular aquestes noves tecnologies, però no estem a favor d'aquest text. Com creiem que ningú d'aquesta Cambra -i he vist la prova abans perquè han rigut tots-, ho tinguin fàcil per entendre aquests conceptes i més que res les seves conseqüències.

Com que vostè també ha parlat de la Llei que votarem després, li faré un espòiler sense que el meu company Roger Padreny s'enfadi. Sàpiga que després votarem a favor de la modificació de la Llei de serveis de confiança electrònica, on creiem que la tècnica legislativa haurà servit per millorar els aspectes relatius a la digitalització i a la millora dels serveis. Ara bé, davant d'aquesta Proposició de Llei, complexa, amb tots els meus respectes, no sabem ben bé on anem i les conseqüències que podrà tenir tant a nivell intern com internacional, no podem ser més que prudents. Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Miró.

Alguna nova intervenció? Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit pels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Bé, jo crec que amb això, Sr. Miró, podem anar cloent. Li torno a dir, li reconec, i a més sap que la simpatia és mútua, vagi per endavant, i vostè no m'ha dit en cap moment res d'un nyap, una manera metafòrica de simplificar el que es diuen uns assessors als altres. Res més lluny de la realitat i de la simpatia que ens tenim.

Que sigui una temàtica farragosa o difícil no ens eximeix de la responsabilitat. Si no hi entenem i ben assessorat com crec que tots els grups parlamentaris estem fent, de tirar-ho endavant. Podríem parlar de matèries que potser a vostè i a mi encara ens sonen més a xino que aquesta. Per exemple, una matèria sanitària complexa o matèria física o si féssim legislació aeroespacial, segur que encara ens sonaria més a xino que aquesta... segur. I què faríem? Com que no l'entendem no tirar-la endavant? No, el que hem de fer ja que som representants de la sobirania, la nostra obligació és estar ben envoltats, i crec que a tots els grups parlamentaris podríem dir que hi ha consellers que uns toquen millor una matèria que uns altres i que, a més a més, tenim el recolzament d'especialistes i que, en tràmit d'esmenes, amb la posada en comú, a més a més ho podem fer molt més ric.

I ara, en aquella part que feia més humorística vostè, no li discutiré ara si les definicions s'ajusten al que vostè ha trobat perquè, perquè tampoc sé on ho ha trobat. Jo el que li puc dir és que nosaltres les hem treballades; en relació a què es tracti de terminologia en anglès, són terminologies que es fan servir en anglès però que les hem traduïdes al català. Ja li accepto que podem afinar si la terminologia catalana, que també seria innovadora en aquesta matèria perquè l'hem incorporada nosaltres, s'ajusti estrictament a la semàntica anglesa, o no, però si més no, hem agafat la terminologia anglesa i l'hem adaptat a la nostra llengua oficial -això és quelcom certament innovador, del qual podríem treure pit i estar orgullosos- però no li discutiré que hi hagi algun matís o alguna cosa que difereixi del que vostè o els seus assessors opinen.

Però, per anar la matèria del que m'ha preguntat, el bloc al final si ho dibuixéssim en una caixeta, és aquella cadena de blocs -*blockchain* en anglès- és tot aquell conjunt d'informació que quedarà registrat en multitud de nodes, és a dir, en molts ordinadors repartits pel món que quedin immutables, que quedin indestructibles, que no es poden piratejar, que només una persona que anés al propietari -imagini's que fos vostè- té la clau per obrir-lo i els servidors tenen la clau pública perquè vostè pugui introduir la clau. En definitiva, és amb el que es base l'essència d'aquesta tecnologia.

I responent una mica més, la *blockheader* és la primera de totes aquestes que després li venen per sota. Però crec que no estem aquí per discutir terminologia. Jo crec que si l'hem de canviar perquè alguna es pugui ajustar més en semàntica o en contingut, jo crec que gràcies a les esmenes que sens dubte entenc que faran, ho podrem encara millorar molt més i generar aquest marc d'oportunitats que, sense dubte, en aquesta situació de crisi també econòmica, no només sanitària, ens anirà molt bé per Andorra.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Alguna altra intervenció?

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

Volia fer unes puntualitzacions que potser ens tranquil·litzaran una mica a tots. La primera, des de que es va entrar aquesta Proposició pel grup de la majoria, l'he estat treballant, l'he estat mirant, i veig

que està seguint com a esquema rector el reglament de la Unió Europea que s'està treballant avui dia, actualment perquè l'esquema és el mateix. Ara, evidentment, a nivell del reglament, que és el MICA que parla el Govern, és un esborrany, però en tot cas l'estructura és aquesta. La segona és el problema de regulació, i el problema de regulació i que es superposa amb el que es fa al nostre entorn, tant el Banc d'Espanya com de França, com el Banc central europeu i altres com l'americana, és que és molt difícil regular el que va per endavant, perquè hi ha la tradició de fer lleis senzillament per corregir desajustos, no per donar oportunitats o per fer avançar l'economia. Per tant, aquí de nou el sector privat va per endavant. I una tasca que fan tots els bancs centrals, i aquest és un altre factor, és intentar fer que les criptomonedes siguin estables i, per a què siguin estables hi procuren adossar una moneda de referència, com l'euro, el ien o altres. Això garanteix una certa estabilitat i molts reguladors van cap aquí.

Però aquí s'hi barreja el tema de la competitivitat perquè aquí, a la Unió Europea, s'ho estan pensant i Xina ja ha fet la criptomoneda amb el iuan. Per tant, el que estan buscant és ser els primers emissors monetaris del món.

Per tant, aquests són els reptes, això va més de pressa que les legislacions i les regulacions que es facin, i serà molt difícil regular-ho.

I l'últim punt, i aquest potser és més entenedor per a tothom, quan es parla d'actius, siguin quins siguin, els actius al final són diners, i tots sabem com va això. Els estats fan la legislació, els bancs centrals l'emeten, el regulen, fan la política monetària. I aquí hi ha el problema, que això no està regulat i s'hi ha passat per davant. Per tant, no arriben a regular i van a fer criptomonedes estables, i van tard.

Per tant, aquesta serà l'autèntica regulació, perquè el propi reglament que mencionava el Govern en el seu apartat 2 diu una cosa que és súper important: s'ha de regular? Sí, però s'ha de donar l'oportunitat perquè hi hagi lloc, perquè si no se'ls escaparà de les mans fins i tot als propis estats.

Aquestes són les observacions que volia fer.

I l'última és que tindria certa urgència aquesta Llei que s'hi pogués treballar, perquè aquí al país la pròpia llei posa en evidència que ja hi ha operadors i no és cap novetat.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Alguna altra intervenció?

Sr. Joaquim Miró Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Per facilitar la comprensió a tots els consellers els agrairia que parlessin adreçant-se el màxim al micròfon i pujant una mica la veu.

Recordin que estem en disposicions diferents de les habituals.

Gràcies.

El Sr. Joaquim Miró:

Gràcies Sra. Síndica.

El que passa és que com que miro al Sr. Naudi... Ens haurem de posar un sistema de miralls o...

Gràcies Sra. síndica.

Miri, el Sr. Jové en la seva intervenció ens ha avisat sobre els riscos financers i reputacionals que pot comportar aquesta Llei si no anem amb molta cura. També ens ha manifestat que en les legislacions internacionals es troba tot en un estat bastant embrionari.

Crec sincerament que, tant des del punt de vista institucional com pel que fa als usuaris hauríem de ser realment curiosos, sobretot en les repercussions que pot tenir en el sistema financer del nostre país. No sé si vostès han estat molt en contacte amb el sistema financer andorrà, sobretot per parlar d'aquesta Proposició de llei, però nosaltres sí que hi hem estat i hem parlat amb diferents bancs i hem parat sobretot amb l'Associació de bancs. Sàpiguen del neguit que ens han manifestat. Miri, només li comentaré un email que he rebut, ahir a la tarda després d'haver-ne parlat amb algun, en el qual ens diu, i llegeixo textualment: *"L'anàlisi de l'ABA, del text de la Proposició de llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia, de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain -ho he dit a la primera- es va efectuar des d'un punt de vista de compliment normatiu..."* i ara ens diu: *"Com us vàrem comentar en la reunió a mitjans de març i que també vam traslladar als representants de la mateixa, la nostra valoració conclou que és un text que li manca tècnica jurídica i que caldria emmarcar-lo i adaptar-lo a la normativa financera andorrana existent i sobre la que s'han fet molts esforços d'homologació a nivell internacional"*.

Crec que només tenim dues opcions: o canviem la normativa financera per tal que la banca s'adapti a aquesta nova Llei o adaptem aquesta Llei a la normativa vigent, que és el que ens demana la mateixa banca. No tenim més opcions, o l'una o l'altra.

Sàpiguen que la banca digital, la famosa FINTECH, actualment ja existeix en molts països, i l'amenaça a la nostra banca també és real. Avui en dia aquesta banca digital és una realitat en molts països i ja han

passat davant en molts casos a la banca tradicional i amb valor de capitalització. Amb aquesta Llei molt em temo que aquestes institucions financeres podran operar, com fan en molts altres països, sense estar del tot subjectes a la llei i a la normativa vigent. Totes aquestes FINTECH, us recordo que han començat les seves operatives amb pagaments i amb operatives de dèbit. Però avui dia ja comencen a operar amb crèdits, que és l'essència mateixa de la banca tradicional.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Miró.

Alguna altra intervenció?

Acabades les intervencions i en aplicació de l'article 74 del Reglament, procedirem a la votació a mà alçada.

Vots a favor; vots en contra; abstencions.

Sra. secretària, ens facilita el recompte si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

20 vots a favor, 7 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat, es pren en consideració la Proposició de llei i segons disposa l'article 104 del reglament del Consell General, s'obre un termini de quinze dies per a poder presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

6. Examen i votació del Projecte de llei de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió.

L'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha estat publicat en el Butlletí número 34/2021 del 8 d'abril.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el Molt Il·lustre Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, nomenat ponent per part de la comissió.

Quan vostè vulgui.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies Sra. síndica.

En la reunió de l'11 de setembre de 2020, la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost em va nomenar

ponent d'aquest Projecte de Llei de recuperació i resolució d'entitats bancàries i empreses d'inversió.

A aquest Projecte de Llei se li van presentar 46 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata. En data 15 de juliol la Sindicatura, als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell i d'acord amb el que disposa també l'article 112 del mateix Reglament, es van admetre a tràmit les esmenes mencionades, les 46 esmenes i, d'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, esmenes i articulat es van passar el 4 d'agost a la Comissió de Finances i Pressupost perquè fossin discutides. Aquesta comissió s'ha reunit els dies 29 d'octubre, 5 i 17 de novembre, 21 de gener del 2021, 4 i 11 de març del 2021, 1 d'abril del 2021 i, a més, com que es tracta d'una transposició d'una directiva força rellevant, hem tingut l'ocasió de poder participar a la comissió amb diferents experts, entre els quals el ministre de Finances i persones del seu equip.

Així doncs, en el transcurs d'aquestes reunions es van analitzar i votar totes les esmenes que s'hi van presentar, de les quals: 7 es van aprovar per unanimitat, 27 es van aprovar per majoria, 1 esmena es va retirar, 2 esmenes es van retirar per obrir pas a transaccions que es van aprovar per unanimitat i 9 esmenes es van retirar per obrir pas a transaccions que es van aprovar per majoria.

I, al final, del text resultant presentat per Govern i de les esmenes transaccionades, votades, aprovades o rebutjades a la comissió, sotmetem avui aquest text a l'aprovació o no del Consell General.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Acabada la intervenció del ponent, proposo procedir al debat i votació de l'article que ha estat objecte de vot particular i continua després amb el debat i votació de les altres parts del text.

Us informo que s'ha presentat un vot particular pels Molt Il·lustres Srs. Pere López Agràs i Roger Padreny Carmona, president i conseller general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Iniciem el debat del vot particular. Vot particular a l'esmena número 46 de l'informe del ponent de modificació de la disposició final segona.

Intervé per defensar el vot particular el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies senyora Síndica.

Vull començar explicant perquè som aquí, en aquest debat que, al meu entendre, seria un debat perfectament evitable si haguéssim treballat una mica més o compartit més una mica d'informació. Cal recordar que la Llei que adaptem és una nova adaptació d'una llei que es va aprovar l'any 2015 i que molts dels aquí presents recordarem aquella particular sessió en què es va transposar, es va adoptar per primer cop la normativa de recuperació i resolució bancària. Un tema que a priori hauria de ser bàsicament tècnic i poc polític, però que ens ha portat a un projecte de llei que ha tingut una tramitació certament complexa i amb una incomprensió, almenys per part dels consellers que formem part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, sobre una disposició final introduïda amb el tràmit parlamentari que és objecte ara d'aquest debat i com deia abans, crec, sincerament, que l'haguéssim pogut resoldre d'una altra manera, però ens assembla inevitable tenir-lo com a mínim avui.

La Llei, la legislació en matèria de recuperació i resolució bancària té una clara finalitat també, que és evitar que les entitats bancàries entrin en processos de resolució i, en aquest sentit, l'article 45 del Projecte de llei és un article absolutament essencial, en relació a aquest punt. Els hi llegiré només com comença l'article 45. El seu punt 1 diu exactament: "*Les entitats han de complir en tot moment el requisit mínim de fons propis i de passius admissibles. El requisit mínim s'estableix com l'import de fons propis i dels passius admissibles expressat en percentatge en relació amb el total de passius i fons de l'entitat financera o de la societat de cartera*". Perquè tothom ens entengui és allò que, en llenguatge de carrer, s'ha parlat dels coixins de capital que han de tenir les entitats financeres per evitar que puguin entrar en situacions de dificultat. Al Projecte de llei, que es tractava en principi d'una transposició d'una directiva comunitària, s'hi van presentar, senyora Bonell, 46 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata. No hi veiem cap problema si són esmenes que han de servir per millorar un treball o un redactat final del Projecte de llei. Parlarem després, perquè moltes qüestions ens afectaven a problemes amb la traducció, amb la interpretació de determinats conceptes, i ho farem, per això ens ha interessat separar el debat del vot particular de lo que es el debat en si del Projecte de llei. En relació a la disposició, que és l'esmena 46 de les 46 que va entrar el grup demòcrata, em sembla que el millor que puc fer perquè s'entengui la importància del que volem debatre és llegir el contingut en aquella part més important de l'esmena en qüestió. I llegeixo directament: "*L'AREB, en consulta prèvia a l'AFA, fixa un període transitori adequat a les condicions de mercat per assolir aquest requisit de mínim de fons propis i passius*".

admissibles”, que es regula en l'article 45 d'aquesta llei que he llegit tot just fa uns segons.

I aquí és on arriba la sorpresa, tant en el contingut com en el que seria pròpiament la tècnica legislativa, quan diu que “en tot cas no pot ser inferior als cinc anys des de l'aprovació del reglament d'aplicació”. Som plenament conscients, i ho explicava ara perfectament el company Joaquim Miró, perquè hem estat sempre, i darrerament de manera intensa, en diàleg amb el sector banquer, i som conscients dels molts esforços que ha calgut fer els darrers anys en matèria d'homologació, als efectes de les modificacions en matèria de transparència, intercanvi automàtic i altres qüestions. I per tant, som plenament favorables a una temporalitat necessària en l'aplicació de les mesures d'homologació del nostre sistema financer. Però alhora, també ens preocupa la credibilitat i el prestigi de la nostra plaça financera i ens sembla que qualsevol calendari, sigui el que sigui, perquè nosaltres estem a disposició, i després parlarem d'alguns terminis temporals que altres jurisdiccions estan complint, ens assembla que han de ser clars i comprensibles i que un termini ha de finalitzar en una data concreta, una data que tampoc, i ho hem vist moltes vegades, ha de ser la darrera i l'única que es pugui aplicar i que, amb el temps, si és el cas, es pot modificar. Però no recordo, i ja fa alguns anys que faig política, he sigut ministre de finances, ara fa ja algun temps que estic en tasques parlamentàries, un termini il·limitat. És a dir, simplement limitat quan no es farà per sota sense cap compromís sobre en quin moment es complirà amb aquesta directiva. Ens assembla que és un error de tècnica legislativa greu que un projecte de llei no contingui un termini i no ens assembla que sigui un bon missatge a l'hora de donar una imatge bona com volem tots, en relació a la nostra plaça financera.

Els treballs en comissió han sigut llargs, després m'hi referiré a aquestes diferències que hi havia entre la directiva i el Projecte de llei inicial i, un cop els treballs havien pràcticament acabat, el ministre Jové va comparèixer a la comissió el dia 11 de març, a demanda nostra, i potser d'altres grups parlamentaris que potser faran servir, faran saber les seves inquietuds, si és el cas, perquè se'ns expliqués una mica el redactat aparentment poc comprensible d'aquesta disposició final. El ministre Jové va venir a la comissió i ens va dir que no era tan estrany i que hi havia moltes jurisdiccions que estaven fent redactats similars al que estàvem fent nosaltres. Jo he recuperat aquests dies les notes, ens va parlar d'Alemanya, ens va parlar de Liechtenstein, ens va parlar d'Espanya i, que de fet, moltes altres jurisdiccions estàvem fent uns redactats equivalents al que s'havia adoptat amb la llei espanyola. I què ha passat des d'aquella

compareixença del senyor Jové? Nosaltres li vam demanar, intentem seguir els temes però evidentment no som cap experts absoluts en la matèria, de tenir aquests textos de legislació comparada per veure si efectivament el que s'estava fent a Andorra, el que s'estava fent a altres llocs tenia una equivalència amb el redactat que s'estava fent a Andorra.

Doncs un mes i mig després d'aquella compareixença del senyor Jové, després d'haver-ho demanat no sé quantes vegades, trucades telefòniques, WhatsApp, altres reunions de la comissió...senyor Jové, disposat a fer-nos arribar els textos de legislació comparada, doncs hem arribat al debat parlamentari d'avui sense haver poder tingut aquesta informació o aquests redactats d'altres projectes de llei. Però bueno, més enllà d'això, que és el relat dels fets, nosaltres els emplacem, ho dic sincerament, a trobar un redactat millor per aquesta disposició final. Mai és tard, nosaltres ho hem intentat, ens hagués agradat fer-ho en el si de la comissió. He dit al principi, si algú té un dubte ho torno a repetir, n'hem parlat amb el sector, som conscients de que cal una temporalitat per adaptar-se perquè han sigut molts els esforços en els darrers anys, però ens sembla que un projecte de llei, ens sembla que un projecte de llei, no pot sortir d'aquesta cambra amb un redactat que no inclou un termini per adoptar-se en una qüestió tan important com és aquest nivell de fons propis mínims que han de tenir les entitats bancàries per estar més reforçades i per entrar, per evitar entrar, en processos complicats si mai succeeixen fets que ningú vol.

Per tant, com deia abans, els emplaço a trobar un redactat millor. Ens assembla que això és perfectament possible. L'Agrupació de Bancs d'Andorra sí que ens ha fet arribar algun informe intern amb els que ells treballen, que no puc segurament desvetllar tot el seu contingut, però amb aquella informació que tenim nosaltres sembla que l'aplicació total dels requeriments del que es coneix com els mecanismes de resolució (MRL) s'hauria de fer abans de finalitzar l'any 2024.

La nostra disposició diu que no serà abans de cinc anys de que s'aprovi el reglament. Si estem aprovant la llei a l'abril, doncs el reglament, la llei es publicarà al BOPA a finals d'abril, es farà el reglament i això ens porta com a mínim fins a l'any 2026. Per dir les coses com són, el senyor Jové m'ha compartit algunes informacions referents a Liechtenstein, entre ahir a la tarda i avui, perquè jo he insistit a tenir aquesta informació. Em sembla que els debats han de ser complets per part de tothom i tothom ha de tenir el màxim d'informació compartida i, pel que sembla, Liechtenstein aquest any 2021 està en condicions de determinar ja aquests criteris.

Per tant, companys de la Comissió de Finances i resta de membres de la comissió, un nou oferiment, sense modificar els principis que han d'existir i atenent que aquests esforços donaven un calendari, els demano si estan disposats a treballar en un redactat millor que el que es proposa amb aquesta esmena, que va ser votada però que avui es pot replantejar.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor López. Continuem amb el debat del vot particular. Senyora Carine Montaner, Consellera general no adscrita, desitja intervenir?

La Sra. Carine Montaner:

Sí, senyora Síndica.

Comparteixo els neguits del grup parlamentari Socialdemòcrata. La tècnica legislativa és, de fet, fixar un calendari precís i una data raonable. I m'hagués agradat doncs que aquesta disposició final del text, doncs inclogui una data precisa i raonable.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, alguna intervenció? Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Sí gràcies senyora Síndica.

Sí, efectivament, tot lo que ha explicat el President del Partit Socialdemòcrata és lo que, dins el marc de la comissió, ens hem trobat. Ens hem trobat amb una situació doncs que jo diria complexa i costa d'entendre's. Normalment aquest projecte de llei és un projecte de llei complex, molt tècnic i pues ens surt realment difícil la comprensió, i tocar més cap allà o més cap aquí, amb el temps que s'hi porta, pues ho veig complicat, ho veig complicat.

Per tant, sí, comparteixo el que s'ha dit, és més, un reglament d'aquestes característiques, una directiva d'aquestes característiques, que hi té un projecte on Govern ja ha fet el seu filtre, ja l'entra, i moltes esmenes d'aquestes estan basades sobre les directives, se suposa que Govern s'ha mirat les directives, i es tornen a canviar, doncs no dona suficients seguretats o suficients garanties. Per tant, aquí tampoc no anirem a fer més discussió. Per nosaltres no ens dona suficient garantia jurídica, res més, i per tant ens abstindrem en aquest tema.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, hi ha intervenció? Pel Grup Parlamentari Demòcrata? Senyor David Montané.

El Sr. David Montané:

Gràcies senyora Síndica.

En relació al vot particular plantejat pel grup Socialdemòcrata, els grups de la majoria volem manifestar el nostre total desacord. Ells volen que es retorni al text original del Projecte de llei, és a dir, tal com va sortir de Govern. Recordar-los que vam ser nosaltres els qui vam motivar l'esmena. I ho vam fer per estar alineats amb el sector financer a nivell europeu. Aquesta esmena, formulada Pel Grup Parlamentari Demòcrata, va ser retirada per transacció i va prosperar, essent el resultat aprovat per majoria. L'esmena es va presentar per fixar un període transitori adequat. Em refereixo al període d'aplicació de les noves obligacions regulatòries a les entitats del sector financer andorrà.

En l'àmbit europeu, les entitats financeres han rebut els primers requisits obligatoris vinculats al requisit mínim, tal com estàvem parlant abans, després d'haver passat quatre exercicis o quatre anys, des de l'aprovació de la Llei de recuperació i resolució, i sis exercicis des de la publicació de la Llei de solvència. Això a nivell europeu. Per tant, es dona un temps prudencial perquè les entitats financeres puguin garantir que, en cas de dificultat, el requisit mínim que se'ls exigeix. Es tracta d'un coixí, un coixí suficient entre el capital i els dipòsits garantits que puguin servir per recapitalitzar l'entitat des de dins, sense que els contribuents i els dipositants es vegin afectats.

L'instrument de recapitalització interna suposarà un important incentiu perquè els accionistes i els creditors de les entitats controlin la salut d'una entitat en circumstàncies normals. Al final del 2018, es va aprovar en aquesta cambra la Llei de solvència. Va implicar un enduriment de les condicions de capitalització de les entitats financeres. Es va exigir més capital i de més qualitat. Aquest enduriment no afecta només en termes de solvència sinó també a la cartera d'actius de les entitats financeres. És a dir, les entitats financeres hauran d'incorporar majors requisits de liquiditat per tal de donar compliment a totes les directives.

Un altre element de l'esmena que vam presentar i que hem de tenir en compte, vostè ja ho sap senyor López, i així ho hem manifestat de forma reiterada durant el treball en comissió, és que el motiu de la retirada per

transacció va ser que la majoria i el Govern tenien la voluntat que hi hagués la millor reducció fidedigna sobre la transposició de la directiva.

Ho intento explicar millor: en l'esmena original sortia la paraula requeriment, i en la proposta de millora que vam formular des de la majoria canviàvem la paraula requeriment per requisit. A priori, la diferència no pot semblar massa rellevant, però transposar una directiva a un altre ordenament jurídic ha de ser de la manera més evident i clara possible. Si cerquem la definició de requeriment, veiem que vol dir "acció de requerir". I si ho fem en un context jurídic tenim com a definició "instigació verbal o escrita feta mitjançant una autoritat pública o una persona perquè executi o s'abstingui d'executar un acte determinat". En canvi si cerquem la definició de requisit veiem que vol dir "condició exigida o necessària per una cosa". Crec que queda clar perquè s'ha cregut oportú canviar la paraula requeriment per requisit. Si ho mirem en el context de la frase, té tot el seu sentit: "per assolir el requisit mínim dels fons propis i passius admissibles", que regula l'article 35...45 d'aquesta llei.

Per tant, per tot l'exposat, els grups de la majoria votarem contràriament al vot particular presentat pel grup Socialdemòcrata.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Montané.

El govern desitja intervenir? Senyor Jové.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies senyora Síndica.

Pel que fa referència al vot particular, des del Govern proposem doncs que la Cambra no el tingui en consideració i que es mantingui l'acord que s'ha assolit en comissió. Jo crec que el conseller Montané ho ha explicat força bé: el que es buscava amb aquesta entrada en vigor és de trobar el punt d'equilibri. El punt d'equilibri entre el compromís de les entitats financeres d'anar-se nodrint d'aquests coixins financers, d'aquestes garanties que donen doncs resiliència al nostre sistema financer però, al mateix temps, de donar-l-s'hi el temps d'adequació suficient per poder doncs assolir aquests límits.

El conseller López em comentava que potser no s'oposava al termini d'anys, sinó que el que volia és que hi hagués una fixació marcada, estricta d'un termini i que fins i tot obria la porta a la possibilitat de poder-se modificar si mai doncs veiéssim que no hi arribem a temps. Llavors, per què no va esmenar el text original? Perquè el text original, de fet, tindria la mateixa tipologia d'inconcreció, perquè l'entrada en

vigor el que es marcava és divuit mesos després de l'entrada en vigor d'aquesta llei i dels seus reglaments d'aplicació, amb la possibilitat a més a més d'un afegit de sis mesos si mai, doncs, l'AREB considerava que les condicions del mercat no eren les adequades perquè les entitats bancàries es poguessin adaptar. Aquest termini de divuit mesos és l'entrada en vigor del reglament de desenvolupament de l'MREL, que és del que estem parlant. Així doncs, vist que la data de publicació del reglament no està fixada normativament, aquesta inconcreció temporal que vostè busca és la mateixa. Llavors si vostè doncs hagués considerat que aquest element era el que li posava problemes, doncs segurament hagués pogut esmenar també el text original.

Dit això, vostè ha d'entendre que en funció de com es desenvolupi el reglament, de quins són els graus d'exigència que es fixen, i això no es pot anticipar perquè dependrà de les pròpies dades de passius que les entitats financeres doncs facilitin tant a l'AFA com a l'AREB, dependrà doncs de com es fixin els diferents percentatges i de la tipologia de passius que es poden considerar, doncs serà més o menys difícil poder-hi arribar per part de les entitats bancàries. Així doncs, ells el que ens demanaven és: "ja ens està bé aquesta dependència del reglament, però a mi el que ens agradaria és saber que un cop es fixin aquestes condicions exactes, tinguem aquesta capacitat, aquesta possibilitat de tenir com a mínim un temps mínim segur". De fet, ja li avanço que des del Ministeri de Finances i en coordinació amb l'AFA i l'AREB, ja estem treballant en el desenvolupament del reglament corresponent. La nostra voluntat és que les regles del joc, la plaça financera les conegui quan abans millor, es puguin fer els estudis cas per cas de les diferents entitats bancàries i se'ls proposi quins són els percentatges d'aquests coixins addicionals que s'han de nodrir i com els poden constituir.

També hem d'entendre, i el senyor Montané també s'hi ha referit, i de fet vostè també, que ja hi ha una sèrie d'obligacions que han de complir les nostres entitats bancàries, relatives doncs a la solvència i a la liquiditat que estan fixades a la Llei 35/2018, que encara estan en fase d'alineació, encara estan alguns dels seus elements dependent de comunicats tècnics per part de l'AFA, i encara implicaran que les pròpies entitats bancàries s'hagin d'adequar a aquests requeriments que transposava la directiva CRD4 i CRR. Llavors, vist que encara estem en aquest element d'adequació, doncs evidentment sabem que el camí no s'acaba, que l'MREL és el pas següent, sabem que també ens queda camí en altres coses, però hem de trobar aquest punt d'equilibri, donar aquestes garanties al nostre sector financer perquè un element, que és nodrir-lo de resiliència, no es transformi en una

amenança per ells, no els posi en una situació de dificultat o fins i tot de no viabilitat.

Així doncs hem de trobar aquest punt d'equilibri, i doncs amb els debats amb els grups parlamentaris i amb l'autoritat financera i també amb el propi sector es va considerar que aquesta data doncs segurament era l'adequada.

També potser és interessant, i a títol d'exemple tan sols, recordar unes dades de les que molt recentment li he passat, i li admeto, per exemple de quins van ser els terminis o quins són els terminis que s'estan aplicant per exemple al nostre país veí del sud. La directiva doncs és del 2014, el text legal que avui doncs comentem, la part més gruixuda es correspon a una directiva del 2014, després hi ha alguna modificació posterior però sobretot és la del 2014. Els països tenien fins al 2015 per transposar-la a la seva pròpia normativa. Espanya va definir, per les seves entitats bancàries que no tinguessin doncs un risc sistèmic, va definir els criteris MREL el 2019 i no seran d'aplicació, no seran exigibles fins al 2023 si no hi ha fins i tot un allargament a posteriori. Així doncs, els terminis temporals dels que estem parlant, la Unió Europea i els seus països membres s'han dotat dels anys suficients perquè poc a poc les entitats financeres, sense perdre aquest punt d'equilibri, es poguessin anar nodrint d'aquestes garanties addicionals i poguessin anar constituint aquesta resiliència.

El que busquem, són terminis raonables perquè avancem en la línia que nosaltres volem, que és dotar el nostre sistema financer d'aquesta resiliència, però al mateix temps no estiguem posant en dificultat el nostre sector bancari.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Jové.

Altres intervencions? Senyor López, Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Pere López:

Sí, molt breument, perquè estem parlant pràcticament del mateix.

I insisteixo que a nosaltres el que ens preocupa és aquest termini obert, i no pas quin sigui el calendari. El senyor Jové deia ara: "*vostès no van esmenar la disposició com estava originalment*", i és que a la disposició com estava originalment hi havia un termini. És a dir, les normes entraven en vigor als divuit mesos de l'entrada en vigor de la Llei, i després hi haurà un termini addicional de sis mesos. Em sembla que és una cosa habitual. Jo no li discuteixo, i

ho he dit i ho torno a repetir per si queda algun dubte, que som conscients dels esforços que s'estan fent i de la quantitat de normativa que s'ha aprovat, que està en curs d'aplicació, de tots els desplegaments de l'acord monetari i altres normatives que han anat sortint en el camp internacional, i per tant nosaltres no hi posarem cap impediment si ha de ser el 2023, el 2024, el 2025 o si ha de ser un període que posteriorment es pugui revisar.

El que ens sobta molt, i insisteixo, no conec un precedent, tampoc he fet una revisió exhaustiva de tots els projectes de llei, és que no hi hagi un termini. No hi ha un termini en el qual hi ha el compromís d'adaptar-se. Hi ha un termini mínim abans del quin no hi haurà aquesta adaptació. Ens sembla als consellers del Grup Parlamentari Socialdemòcrata que no és una bona tècnica legislativa ni una bona manera de fer. Hauríem preferit doncs qualsevol data, 31 de desembre de l'any que fos, i si en el seu moment doncs cal revisar-ho, ja que estem parlant d'una temporalitat llarga. Perquè ens sembla, com he dit abans, que els terminis, siguin els que siguin, han de ser llargs i han de ser transparents i, un termini que diu que no serà abans de cinc anys d'un reglament que encara s'ha d'aprovar, doncs no és un termini ni clar ni transparent. Però tampoc farem més debat sobre aquesta qüestió.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor López.

Alguna altra intervenció per part dels grups? Senyor David Montané Pel Grup Parlamentari Demòcrata.

El Sr. David Montané:

Bàsicament, tots coincidim en l'esforç que han fet diguéssim el sector financer i la banca en els últims deu anys, amb diferents lleis que s'han hagut d'adaptar. Però només volia per reforçar una mica el missatge del senyor ministre, a Europa diguéssim es va aprovar el 2015 o el 2014, en aquest cas a Espanya. Nosaltres ho estem aprovant ara al 2021 la transposició completa de tota la directiva, però clar, aquesta adaptació de la norma, el que s'està demanant en aquest article 45 en concret, no ha sigut fins al 2020 que ha estat d'aplicació. És a dir, que han tingut cinc anys a l'hora de quins mecanismes fan falta per trobar el càlcul exacte entre l'AREB, l'AFA i el sector financer perquè realment puguin dir quin tant per cent fa falta per fer front amb els fons propis i els passius exigibles.

Nosaltres estem donant el mateix temps prudencial a la banca andorrana, el mateix que van tenir les

entitats financeres europees. Però a més a més, també a Europa han sortit unes altres especificacions tècniques noves, que aquí a Andorra encara no, encara les haurem de regular, que es refereixen a una dotació de coixí anticrisi. És a dir, que aquí no hi ha un calendari. En canvi a Europa el tenim al 2023 perquè sigui d'aplicació. Quan haurem d'acabar d'aprovar, si avui es tira endavant el Projecte de Llei de la transposició completa de la Llei de resolució i de recuperació, haurem ja de pensar amb els altres nous coixins anticrisi.

Només volia reforçar el missatge tal com esteu dient, tant el senyor López com el senyor ministre i ... i res més.

Merci.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Montané.

Govern desitja intervenir? Senyor Jové?

El Sr. Èric Jover:

Sí, ràpidament. Gràcies senyora Síndica.

Agraeixo les paraules del senyor Pere López, crec que en aquest cas estem plenament alineats i el que volem doncs és ser el màxim de rigorosos possible però al mateix temps doncs adequar els ritmes doncs al nostre sector financer i agraeixo que els dubtes que hi hagi sobre aquest punt concret que ens porta a aquest vot particular siguin tan sols de tècnica legislativa. I a més a més, li diré que estic d'acord amb vostè.

És a dir, crec que una tècnica legislativa més depurada ens hagués portat a marcar una data concreta. Què passa? Que això ho haguéssim fet si els requisits ja estiguessin ja establerts. Si nosaltres poguéssim dir a les entitats bancàries "*necessiten aquest percentatge i a més per cobrir aquest percentatge de capital s'ha de fer d'aquesta manera*", perquè llavors haguéssim pogut visibilitzar el grau de dificultat que tindrien les nostres entitats financeres per adequar-se. Malauradament això no és el cas, no podem anticipar el resultat que s'haurà d'exigir via aquest reglament.

Així doncs, com que no podem anticipar la complexitat que tindrà l'aplicació per a les nostres entitats financeres, el que ens hem nodrit és d'aquest anys mínims després que tinguin les normes clares i que puguin ser doncs públiques per a tothom. Així doncs, li compro que en principi segurament seria més útil parlar d'una data. El que sí que no puc estar d'acord és que aquestes dates es poden anar modificant a voluntat. És a dir, crec que de vegades és més fiable el missatge que podem donar de dir "*quan haguem definit exactament quines són les condicions, llavors marcarem el termini, i aquest termini no serà*

menor de cinc anys", que no pas donar una entrada en vigor ja fixa a 31 de desembre d'algun any, i trobar-nos que no es pot complir, perquè el missatge que estaríem enviant internacionalment és potser també de no suficient rigor. De totes maneres, repeteixo, li agraeixo potser tan sols la paraula final, quan ha llegit el redactat original del text, s'ha equivocat o ha perdut una paraula, quan diu "*les normes sobre la recapitalització interna que s'estableixen al capítol sisè entren en vigor als divuit mesos de l'entrada en vigor d'aquesta*", que vol dir la Llei, però vostè s'ha descuidat just les tres paraules següents, que són "*i dels seus reglaments d'aplicació*".

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Jové.

Acabades les intervencions procedirem a la votació a mà alçada del vot particular, votant sí al vot particular o no, i deixant el text tal com ha sortir de la comissió.

Vot particular a l'esmena número 46 de l'informe del ponent de modificació de la disposició final segona. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions.

Senyora secretària, si ens comunica els resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora Síndica.

A favor 8, contra 16 i abstencions 3.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat de la votació, queda desestimat el vot particular i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Acabat el debat i votació del vot particular, procedirem a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, senyor Èric Jové.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies senyora Síndica.

Senyores i senyors consellers, avui debatem el Projecte de Llei de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió.

Aquesta normativa s'emmarca en el compromís d'Andorra assolit en el marc de l'acord monetari amb la Unió Europea del 2011, a adaptar la seva legislació interna per la regulació de la Unió Europea, entre altres matèries pel que fa a la legislació financera i bancària.

Concretament, la Llei completa la incorporació de la Directiva 2014/59/UE del Parlament Europeu i del Consell del 15 de maig del 2014 i també la Directiva 2017/2399/UE del Parlament Europeu i del Consell del 12 de desembre del 2017. De fet, la Directiva 2014/59 ja es va transposar parcialment a través de la Llei 8/2015 del 2 d'abril de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries. Aquesta transposició parcial va resultar imprescindible per minimitzar els impactes que hagués provocat l'aplicació del Decret dels Veguers de 1969 de cessació de pagaments i fallides a la crisi refutacional, la crisi reputacional perdó, que va patir una entitat bancària del país al març del 2015.

El present Projecte de Llei, amb una voluntat de claredat, reprèn i complementa la Llei 8/2015, i per això es va preferir derogar-la en comptes de modificar-la. Al mateix temps, a través de les disposicions transitòries es garanteix la continuïtat de l'aplicació de la norma en els casos que es troben en curs.

Aquest extens Projecte de Llei estructurat en 10 capítols, té 101 articles, 8 disposicions addicionals, 4 disposicions transitòries, 1 disposició derogatòria i 4 disposicions finals, un text eminentment tècnic, com ja s'hi han referit els grups parlamentaris, alinea la normativa andorrana a la normativa europea.

Tot i que a la meua intervenció em centraré principalment en aquells elements que representen un canvi major sobre la normativa que ja estava vigent a través de la Llei 8/2015, sí que m'agradaria recordar un dels principals objectius d'aquesta normativa. En aquest sentit, la finalitat principal de la norma és la de mantenir l'estabilitat del sistema financer tenint entitats més resilients.

Aquesta resiliència s'incrementa tant per les majors garanties -els anomenats coixins de què hem parlat abans, segons la terminologia emprada-, i que han de disposar les mateixes entitats com pels plans dels que han de disposar en cas de dificultats que maximitzen la possibilitat de reconduir la situació sense mals majors. Aquestes etapes preventives es desenvolupen sota la supervisió de l'Autoritat Financera Andorrana i l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries, en funció de les seves competències.

Tot i així, en cas que efectivament s'hagi d'implementar una resolució i/o liquidació, s'estableixen els mecanismes per a poder minimitzar l'impacte del procés dels dipositants per les arques de l'Estat i, per conseqüent, per la butxaca dels ciutadans.

Cal destacar que si no disposéssim d'aquest mecanisme, en cas de liquidació s'hauria d'emprar el Decret del 1969 de cessació de pagaments i fallides.

La Llei 8/2015 se centrava especialment en els mecanismes de resolucions per la situació d'urgència en què es va haver de desenvolupar. I en aquest marc, deixi'm aprofitar per agrair la tasca desenvolupada per l'AREB i l'AFA en la malaurada aplicació que ja es va haver de fer de manera urgent de la Llei 8/2015.

En canvi, l'actual projecte introdueix tots els mecanismes corresponents a la fase preventiva. En aquesta fase primerenca es preveu que siguin les pròpies entitats, aprofitant el coneixement que tenen de la seva estructura de negoci, les seves fortaleses, les seves febleses, han de desenvolupar els seus propis plans de recuperació i mantenir-los actualitzats.

Aquesta fase preventiva també preveu la possibilitat que les autoritats competents puguin actuar, no tan sols quan les entitats no compleixin amb els requisits de solvència, sinó també quan es prevegi que no es podran complir en un futur.

De fet, als requisits ja existents de solvència, liquiditat, govern corporatiu i marc d'actuació relatiu al risc s'afegeix una nova exigència: la resolubilitat de l'entitat. Aquest nou element ha de ser present en les decisions estratègiques, corporatives i sobretot de finançament de les entitats a fi de garantir-ne l'efectivitat i el respecte de l'interès general. Aquest fet implica que l'entitat disposi d'uns fons propis i passius amb determinades característiques. Es tracta de garantir que, en cas de dificultats, hi hagi un coixí suficient entre el capital i els dipòsits garantits, que pugui servir per recapitalitzar l'entitat des de dins, sense que els contribuents es vegin afectats ni els dipositants compromesos.

En aquest sentit, s'introdueix l'MREL -requisit mínim de fons propis i passius admissibles-. Aquesta exigència tracta de garantir que l'instrument de recapitalització interna sigui factible i que el seu import trobi el compromís entre eficiència i estabilitat financera.

Senyores i senyors consellers, el Projecte de Llei que avui se sotmet a votació és un pas més per la nostra alineació amb els estàndards financers de la Unió Europea. I un pas més per dotar d'encara més resiliència el sistema financer andorrà i les entitats que la conformen.

És un camí llarg, que implica esforços legislatius importants i que necessita de la justa gradualitat en la seva aplicació, a fi de dotar les entitats d'un temps equilibrat per adaptar-se als nous requisits.

Senyores i senyors consellers, abans de demanar el vostre suport al text legislatiu que se sotmet a votació, també voldria agrair la feina realitzada per l'AREB, l'AFA i el propi sector, en l'elaboració del Projecte de Llei, i a vosaltres, ja que les esmenes introduïdes en

comissió milloren el text inicial i corregeixen alguns errors identificats.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Jové.

Senyora Carine Montaner, Consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora Síndica.

Avui se sotmet a votació el Projecte de Llei de recuperació i resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió.

Aquest text presentat avui fa la transposició d'algunes directives europees en la matèria. Com no pot ser d'una altra manera, fa referència a l'autoritat competent de la supervisió prudencial, a l'AFA - l'Autoritat Financera Andorrana-, i a l'AREB, que és l'autoritat competent de resolució d'entitats bancàries. Ara bé, lamento el redactat de la disposició final, com he dit abans, pel que fa al termini objecte del vot particular.

No puc acabar la meva intervenció sense fer referència a l'AREB, i sense formular una preocupació pel que fa al compliment de la Llei de l'AREB que obliga aquesta mateixa entitat a comparèixer davant del Consell General un cop l'any. I que el nostre marc legal obliga aquesta mateixa entitat a entregar els seus comptes al Tribunal de Comptes.

De fet, si mirem l'històric de les compareixences a nivell de la web del Consell General, de l'AREB, podreu constatar que l'última compareixença es va fer anys enrere.

Penso que les institucions i les nostres entitats públiques han de ser exemplars i complir la llei, com la resta de la ciutadania.

Crec que hauríem de fer una reflexió seriosa tots plegats per garantir el bon compliment de la llei de les nostres entitats públiques i institucions.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies senyora Síndica.

Avui ens trobem enfront d'una nova directiva, un acord comunitari. Una directiva especialment sensible.

Recordo particularment l'any 2015, després de les eleccions, que encara no havíem jurat el càrrec, s'intervenien un banc i ja es treballava a totes presses per intentar buscar solucions. Van ser moments complexos, van ser moments difícils. Es va poder, al final, trobar un text. Vam presentar propostes de text alternatiu per part del nostre grup -en aquell moment recordo que estava el president del partit Liberal, del grup Liberal-. No va ser fàcil, no va ser fàcil, i l'impacte que van tenir tots no va ser senzill.

Aquesta directiva, vist tot lo passat des de la legislatura anterior fins al dia d'avui, ens ha deixat una mica sorpresos. Són directives molt tècniques, molt feixugues, que es troben enmig d'un marc, d'un procés de resolució d'una entitat bancària, amb uns litigis en curs. Per tant, són textos molt complexos i de calat, i de molt impacte. I això no són els actius virtuals, d'allò ja en parlarem, però això és molt més complex.

Per part nostra, el que esperàvem era un treball molt més curós, i així li vaig dir senyor ministre, per part de Govern, i també va haver-hi el senyor Cap de Govern, en un moment que vam estar al seu despatx a una reunió, que simplement s'invocava en temes de traducció, de mala traducció, no de mala traducció, de mala traducció molta, i les secretàries del Consell van fer una tasca excel·lent, però de dubtes, molts.

I avui ho hem tornat a veure. Un projecte de llei que l'entra Govern, que el pilota Govern, que ve d'una directiva tècnica, complexa, d'un procés sensible, i altament sensible, hauria d'haver estat un treball molt curós, i no ho ha estat. No ho ha estat i no genera suficients, per nosaltres, garanties. Ho acabem de veure ara precisament.

El Govern entra un projecte, estic d'acord amb vostè senyor Montané, el sector financer és un pilar clau d'aquest país. Sense sector financer, l'economia ni d'aquest país ni de cap no funciona. És un sector, com tots, que han patit molt, i que han passat un risc molt important. I que es "tenen de posar tots els medis". Però avia'm, les explicacions que han fet fins ara no les facin més, no les facin més. Van entrar 46 esmenes, no van tenir la capacitat de sapiguer-les explicar en comissió, van haver de tornar a comparèixer. Esmenes que allà on deia que l'INAF fa informes vinculants després desapareixen, o es canvien. Jo entenc que Govern s'ho ha mirat i, com ara mateix, el Govern entra un projecte de llei, on l'esmena 46 no hi era, em diuen que el grup Demòcrata parla amb el sector bancari, i hi és. Bé, clar, si el procés és tècnic i les coses són complexes, doncs encara ho és més. Doncs per tant, nosaltres no vam fer-hi esmenes, sí que vam fer

un comparatiu de la Llei. Ens semblava a primera vista que era bé, vam fer confiança que això ja podia anar endavant, sobretot tenint tota aquesta experiència que venia del passat. Però avui dia no ens genera recolzar a aquest projecte per més que vingui de la directiva de la Unió Europea. Ho van dir-ho després d'uns quants dies, primer ho va dir el senyor López que es retirés i es tornés a fer. Al cap d'uns dies quan vam rebre explicacions també ho vam demanar, i no es va fer.

No hi farem més qüestió, no hi farem més polèmica, ens abstindrem amb el nostre vot, però no la recolzarem.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies senyora Síndica.

Bé, ens trobem, com deia abans, amb un nou text que suposa una nova transposició de previsions que estan en l'acord monetari, una modificació de la Llei que us recordava amb la meua primera intervenció i ara també en parlava el senyor Pintat. Vam votar tots plegats en unes circumstàncies prou complicades al principi de la legislatura del 2015 i al 2019.

El partit Socialdemòcrata o bé ha impulsat o sempre ha emès vots favorables a totes aquelles legislacions destinades a l'homologació financera i bancària del nostre país. I tot i que hem presentat un vot particular en aquest debat, tot i que el redactat final, tot les explicacions que ens feia el senyor Jové, amb qui hi estàvem pràcticament d'acord però que hi havia doncs també alguna casuística que ens feia dificultat, no ens satisfà del tot, no deixarem de passar avui l'oportunitat de seguir emetent aquests vots favorables en tot allò que faci que el nostre país vagi complint els seus compromisos internacionals i es vagi homologant en matèria financera i bancària, en un camí que és llarg en el què tothom hi ha intervingut però que és obvi que el partit Socialdemòcrata, com per exemple, partit que va ratificar en primera instància l'acord monetari, hi ha tingut un paper destacat.

Hem treballat molt en aquest treball en comissió, un treball en comissió una mica atípic en el sentit que ha sigut molt més llarg del que tots segurament havíem previst, segurament es podria obrir un debat que no toca avui fer-ho, sobre les complexitats que pot tenir la transposició de normativa comunitària, quan amb

un sol projecte de llei doncs hem tingut tantíssimes dificultats.

Nosaltres vam preparar un document amb molta dedicació per part de les persones que treballen amb nosaltres al grup parlamentari, i a les que vull agrair públicament avui la seva feina, la seva tasca. Una tasca feixuga, complexa, de passar-hi moltes hores, de comparar el que era el contingut de la directiva amb el Projecte de llei que vam compartir, com no pot ser d'una altra manera amb la resta de companys de la comissió; que va portar a una aturada i a una anàlisi per part també del Govern i de les altres institucions que treballen en aquest àmbit per donar resposta al que en aquell document doncs s'apuntava.

Diríem que més enllà d'algun debat que entraria en el camp de la lingüística o de la interpretació d'alguns conceptes, tot allò que vam identificar globalment va quedar resolt. Alguns dubtes, com deia el senyor Pintat, doncs també a base de parlar-ne i treballar-ho, vam arribar a punts d'entesa en aquest sentit i, per tant, més enllà d'una tramitació que ha tingut algun component fins i tot atípic per moltes d'aquestes qüestions, personalment com a exministre de Finances que va estar dins de Govern que va impulsar l'acord monetari, com deia abans, pensem que un partit com el nostre ens obliga al nostre grup parlamentari a estar alineats amb el Govern en tots aquells textos que, més enllà de tot allò que ha anat succeint al llarg de la tramitació, doncs permeten que el nostre país estigui alineat en matèria d'homologació bancària i financera.

Sigui com sigui, el que sí que demanarem, senyora Síndica, i em sap greu demanar-ho al darrer moment però teníem el debat sobre la disposició addicional quarta, és la votació separada del conjunt del text només d'aquesta disposició addicional quarta del calendari. Perquè emetrem un vot favorable al conjunt del Projecte de llei, però crec que també té tot el sentit que, per coherència amb el debat fet i el fet que, tot i que ho hem proposat no ha estat possible assolir un redactat més clar en calendaris amb la disposició final quarta, emetrem un vot separat sobre aquesta disposició final.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor David Montané.

El Sr. David Montané:

Gràcies senyor nunci. Gràcies senyora Síndica.

Abans de tot, en nom dels grups parlamentaris de la majoria, volem ressaltar senyores i senyors consellers, membres del Govern i els quins ens estan veient des de casa, que el Projecte de Llei de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió és d'una complexitat tècnica molt elevada. Motiu pel qual ha necessitat molt volum de feina i l'assessorament d'especialistes. Per tant se'ns fa difícil de transmetre en aquesta intervenció tots els punts que contempla. Intentaré de plasmar els més essencials.

Fent una mica de repàs cronològic per contextualitzar, la tramitació d'aquest text es va entrar el novembre de 2019 i no és fins avui que se sotmet a consideració. Entremig, hem tingut la pandèmia i compartim amb la resta de grups parlamentaris que aquest projecte de Llei no era estrictament prioritari. Aquest fet ha comportat que s'hagin anat demanant moltes pròrrogues. A més, i també en aquest context de pandèmia, els grups parlamentaris no s'han dotat d'experts per fer-se assessorar, sinó que han emprat els recursos tècnics proporcionats pel propi Ministeri de Finances, també els de l'AREB, de l'AFA i, com no, els serveis d'aquesta casa, el Consell General.

Per això i des d'aquesta tribuna vull agrair a totes les persones que han vingut a la seu del Consell per resoldre'ns tots els dubtes tècnics i facilitar-nos tanta informació com els hi hem demanat.

De fet, el propi ministre Èric Jové ha comparegut davant la Comissió de Finances almenys tres o quatre cops. En nom meu i dels meus companys de la majoria, agrair vostè ministre i a tots els que l'han acompanyat, les hores dedicades.

Dit això, intentaré donar una mica de llum al contingut tècnic d'aquest projecte de llei.

Avui afrontem el debat d'una llei que mana l'acord monetari signat entre la Unió Europea i Andorra el 2011. També de la voluntat d'Andorra de disposar d'una plaça financera homologable i competitiva, tan dins com a fora de les nostres fronteres. L'homologació internacional ha estat i és una de les prioritats de l'acció del Govern. El desplegament d'un marc fiscal homologable, la signatura dels convenis per a la no doble imposició, la signatura dels convenis per a l'intercanvi d'informació fiscal, superar les avaluacions internacionals o el desplegament de l'acord monetari, són mostra d'aquest compromís.

L'acord monetari del 2011 va acompanyat d'un annex que relaciona les disposicions jurídiques europees que el Principat ha d'implementar, seguint el calendari acordat amb la Unió Europea. Andorra es va comprometre a adaptar la seva legislació interna a la

regulació de la Unió Europea, entre altres matèries, pel que fa a la legislació financera i bancària.

El ministre de Finances i el seu propi Ministeri ha estat qui ha liderat amb èxit aquestes adaptacions.

La incorporació del cabal comunitari a l'ordenament jurídic andorrà ha millorat substancialment tant la imatge com la credibilitat internacional d'Andorra.

Senyores i senyors consellers, els primers passos per incorporar la directiva de la Unió Europea en aquesta matèria es van fer amb la Llei 8/2015 de mesures urgents per implementar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries. Però va ser una Llei que tots coincidim en els motius, es va haver de fer i aprovar amb la màxima celeritat, és a dir, no es va poder completar tota l'adaptació de la nostra legislació. Fins a arribar al Projecte de Llei que sotmetem a debat avui.

Permet completar la Llei del 2015, és a dir, que garanteix una transposició completa dels elements de la directiva que faltava incorporar. Això permet una plena harmonització del sistema andorrà amb els Estats membres de la Unió Europea en matèria de recuperació i de resolució d'entitats bancàries, i sobre l'ordre de prioritats dels instruments de deute no garantit en cas d'insolvència.

Un dels elements que vull destacar del Projecte de llei és que s'ha optat per derogar la Llei anterior, la 8/2015, tal com ha comentat el ministre abans. És a dir que no s'ha optat per una modificació d'aquesta que es desenvolupi sobre els mateixos principis i objectius i repliqui en bona part l'estructura i el seu contingut. Quin ha estat el motiu? Doncs poder millorar la sistemàtica legislativa i garantir amb claredat la translació.

Ara sí, entrant en el contingut del text, enumeraré les principals novetats respecte a la Llei 8/2015.

Una de les principals és la planificació de la recuperació i de la resolució d'una entitat. En el cas dels plans de reestructuració, es farà abans que es produeixi diguéssim el seu deteriorament significatiu de la posició financera de l'entitat. En el cas dels plans de resolució, es farà davant d'una situació d'invibilitat. Destacar que fins ara no s'ha previst en el marc vigent.

També hem ressaltar que les entitats financeres hauran d'elaborar els seus propis plans de recuperació, i dimensionar-los a la importància sistèmica de l'entitat o del seu grup societari. Es fa així perquè les entitats tenen el millor coneixement del seu propi funcionament, i de qualsevol problema que pugui sorgir. Dit d'una altra manera, tenen un coneixement privilegiat de la seva pròpia casa.

Una altra de les novetats del Projecte de Llei és la denominada actuació primerenca, que també ho ha esmentat abans el senyor ministre, i els ho explico: la Llei preveu la possibilitat que l'autoritat competent de supervisió, l'AFA, pugui adoptar una sèrie de mesures en el cas que una entitat incompleixi o es prevegi que no podrà complir amb la normativa de solvència, però que, a la vegada, es trobi a disposició de tornar a ser solvent pels seus propis mitjans. Aquesta fase s'anomena actuació primerenca.

Recordar que a Andorra la solvència està regulada, i és el regulador qui estableix el límit i el mínim de solvència que han de tenir les entitats financeres.

Més novetats, en aquest cas és la fase executiva. Són les relacionades amb els requisits de resolubilitat. El Projecte de Llei faculta l'autoritat de resolució i a la de supervisió perquè puguin eliminar els obstacles en cas que s'activi una resolució. Aquests obstacles poden ser estructurals, d'organització, de governança o de qualsevol altre tipus. Una altra novetat en línia amb la Directiva de diferència de la norma anterior és que el Projecte de Llei no és només aplicable a les entitats bancàries sinó també a les entitats financeres que presten serveis d'inversió.

Vaig acabant. Vull exposar que aquest projecte de llei modifica una llei i un decret. Per una banda modifica la Llei 8/2013 sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera. El motiu és per fer-la més concordant amb les disposicions del Projecte de Llei que avui debatem. I per altra, inclou dues modificacions del Decret del 4 d'octubre del 1969 en relació a la cessació de pagaments i fallides.

Finalment, crec que és important tornar a deixar palès que aquest projecte de llei és un reflex de tot el volum de treball que s'ha anat fent els darrers deu anys, des de que es va signar l'acord monetari i on Andorra es va comprometre a adaptar la seva legislació interna a la regulació de la Unió Europea. En altres paraules, es completa la transposició dels elements que faltaven incorporar la Directiva al Principat, i s'introdueixen els elements que permeten la plena harmonització del sistema andorrà amb els Estats de la Unió Europea en matèria de recuperació i resolució d'entitats bancàries. Tot plegat amb un objectiu final de garantir que en qualsevol possibilitat de reestructuració o resolució, es minimitzin al màxim possible els riscos per als contribuents, així com el risc de contagi o les repercussions negatives en l'estabilitat del sistema financer.

En base a tot l'exposat, els grups de la majoria donarem suport a l'aprovació del Projecte de Llei de

recuperació i de resolució d'entitats bancàries i empreses d'inversió.

Abans de tot, voldria agrair tant a Terceravia com al Partit Socialdemòcrata i als altres partits en aquesta cambra, el seu vot a favor, perquè això dona una credibilitat internacional de cara a fora en matèria d'harmonització i de transposició de totes les directives. Llavors només dedicar-los aquestes paraules i agraïts, ja que d'aquesta manera donem una imatge d'unitat, que és el lema d'Andorra en aquest cas.

Moltes gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Montané.

Govern desitja intervenir? Senyor Jové.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies senyora Síndica.

Potser no ho he entès igual de bé que el conseller Montané, però sembla que Terceravia avui ens dona una altra sorpresa sense el seu vot favorable.

Hagués estat completament d'acord amb la seva part de discurs, senyor Montané, crec que hagués estat una molt bona senyal. Malauradament doncs no podem comptar amb el seu suport. De totes maneres sí que agraeixo al partit Socialdemòcrata per triar doncs la via d'un vot per separat de l'element tècnic jurídic o de legislativa en què no estàvem d'acord, per donar justament aquest senyal i segurament ens hagués agradat que la resta de la Cambra fes igual. És a dir que li agraeixo al grup Socialdemòcrata el seu posicionament i que pugui donar recolzament a una llei que és important, i és veritat que si mirem com ha evolucionat la legislació financera, sovint aquestes transposicions de directives europees, aquesta legislació andorrana alineada a la realitat europea ha comptat amb el seu suport.

La senyora Montaner no ha parlat *stricto sensu* del Projecte de Llei que avui portem a votació.

De totes maneres crec que és rellevant dir-li que els comptes de l'AREB s'han lliurat i els comptes del 2020 doncs ja estan evidentment al Tribunal de comptes perquè els pugui analitzar. I pel que fa a la compareixença del president, li recordo que, a més va ser una notícia pública, que el president actualment es troba en funcions i que, de fet una de les modificacions que introduïm a la Llei, no sabria dir-li de memòria si és l'article 59, és establir unes normes per trobar el president de l'AREB més àmplies. Abans es tractava d'una persona andorrana, amb coneixement dels sector i a més a més a càrrec de

Govern, i el que hem considerat oportú, perquè això restringeix moltíssim la tipologia de persones amb què podem comptar per dirigir aquesta institució, doncs ara mantenim el requisit de nacionalitat, mantenim per suposat el requisit de competència tècnica, però eliminem l'element associat a l'obligació de ser un alt càrrec de Govern.

Així doncs, pot entendre doncs que, en trobar-se doncs en aquesta situació doncs una miqueta inusual, doncs no hagi comparegut. Però evidentment el nostre desig és, tan bon punt sigui possible, poder nomenar un nou president i que aquest pugui, amb la màxima normalitat possible, anar compareixent davant d'aquesta institució per explicar les novetats associades amb l'AREB.

Referent al senyor Pintat, miri, ja ho he reconegut amb el meu parlament inicial però crec que és lògic tornar-ho a fer: és veritat, hi havia uns errors a la norma associats amb traducció i és veritat que els serveis del Consell General han fet una molt bona feina ajudant-nos a corregir.

Crec que hi ha hagut també una molt bona interlocució entre els serveis tècnics del Ministeri i els del Consell General, amb la complicitat de la comissió, per poder fer totes aquestes correccions i tenir un text el més polit possible i m'excuso, per la part de responsabilitat que em toca, que aquests errors hi siguin.

Pel volum d'esmenes, crec que aquí sí que hem de fer un petit matís. Les esmenes, n'hi ha moltes que són d'un contingut tècnic segurament no tan important i n'hi ha d'altres que són molt repetitives i segurament quan es diu que hi ha 46 esmenes estem donant la sensació a la ciutadania que hi havia molts elements que s'havien de modificar i potser no eren tants. I per donar-vos un exemple: l'AFA ens va proposar a Govern, Govern ho va considerar oportú i ho vaig transmetre a la comissió per si considerava oportú tirar endavant l'esmena, de modificar una frase que és "*amb informe previ de*" per canviar aquest tros de frase per "*després d'haver consultat*".

Aquesta modificació són, si no m'he descomptat, 12 esmenes. Llavors, evidentment, com pot entendre no és que hi hagi tants, tants errors a esmenar. A més, les aportacions que va fer l'AFA un cop ja estava en tràmit parlamentari el Projecte de Llei eren coherents i adequades, per això vam considerar des de Govern que era oportú transmetre-les a la Cambra per si considerava oportú introduir-les al text.

Pel que fa al debat que hem tingut anteriorment amb el senyor Pere López sobre aquesta disposició final d'entrada en vigor, jo, senyor Pintat, aquí no ho veig aquest element que vostè hi veu de no fiabilitat o de no rigor en la transmissió. Sinó, si mirem doncs, i el

senyor Pere López s'hi ha referit, també el senyor Montané i jo mateix, si mirem com s'ha anat aplicat aquesta norma en diferents llocs sí que veiem unes entrades en vigor dilatades que canvien i que no hi ha homogeneïtat en aquest sentit. Llavors creiem que més enllà del debat enriquidor que hem tingut amb el senyor Pere López, doncs això no desmereix en cap moment la qualitat tècnica del text i a més a més, és normal que això es treballés fins a l'últim moment amb les entitats financeres per tenir doncs un text que ens hi sentíssim còmodes tant als que tenim les facultats de control o de coordinació del sector financer com els propis actors del sector financer. Així doncs, no acabo de compartir amb vostè aquest element.

Dit això, crec doncs que, tot i que entenc alguns dels seus posicionaments, de la mateixa manera que el senyor Montané celebrava abans d'hora doncs el seu suport, doncs jo el trobo a faltar.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies senyor Jové.

Alguna altra intervenció? Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

La manca de suport i l'abstenció, crec que ja l'he explicat.

És una llei que s'havia de treballar amb serenor vist l'experiència que veníem de la legislatura passada. I en aquesta Llei hi ha coses, jo no soc expert ni tinc capacitat de valorar-les, però sí que hi ha temes que els tinc molt clars. A l'anterior legislatura, quan es va votar la Llei, la primera, es va demanar l'opinió de l'AFA i es va demanar per escrit i amb la condició que es votés, i jo ho vaig fer en nom en aquells moments del grup parlamentari Liberal. Perquè és tan complexa la Llei que algú s'hi ha de referir.

Quan ara aquí acaba de posar l'exemple d'error que sembla tan senzill, doncs no és el mateix "informe previ de" o "consultar de", no és lo mateix. Són situacions diferents, tenen portades diferents i si vostè creu que ha d'anar així, jo no tindrè prou capacitat per discutir-los-hi. Però en tot cas, no em dona seguretat jurídica, quan sobretot vostès que han fet la directiva i que l'han entrat, l'han entrat d'una altra manera i s'ha canviat per una esmena. I aquí fan falta uns coneixements prou tècnics i de relacions entre institucions i de tot lo que implica que no és evident. Això és el que vinc a exposar.

Per tant, aquest és el motiu de l'abstenció, perquè són textos molt complexos i no és lo mateix una cosa que l'altra. Si vostès creuen que sí, mirin jo no ho veig així. I més quan vostès l'han entrat així també, que després es canvia per una esmena, i quan ho canvien per una esmena encara ens generen més dubte perquè diuen, a l'explicació de motius, que *"el motiu és el que diu la directiva"*. Home, que no se l'han mirat? Això és el que ens genera dubte, no ens genera una certa garantia en un procés tan complex. Res més.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Alguna altra intervenció per part dels grups? Senyor Jové, desitja intervenir? Breument.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies senyora Síndica. Intentaré ser molt breu.

Senyor Pintat, entenc la complexitat i li dono un element de tranquil·litat: el text inicial que es va entrar a tràmit parlamentari el va redactar Govern conjuntament amb l'AFA i l'AREB. L'AREB, perdó, l'AFA donava suport en aquell text i al redactat d'aquell moment.

Un cop entrat a tràmit parlamentari, el propi AFA va revisar un altre cop el text i va considerar que era més proper al sentit de la directiva i que ells també s'hi sentien més còmodes en aquest sentit. Però a més a més, i em sembla que el senyor Pere López ho ha dit, ha estat un projecte de llei una mica estrany, que portem des de la tardor del 2019 i de fet en algunes comissions on hem comparegut conjuntament Govern, AREB i AFA per donar explicacions. Jo crec que en aquesta compareixença se us va poder tranquil·litzar doncs a la visió que tenien l'AFA i l'AREB sobre aquest text, més enllà de la posició que tingui Govern que ha estat transmesa doncs en el moment de l'entrada a tràmit parlamentari del document aprovat per Govern.

També us vam passar un document que normalment no es trasllada, que és les taules d'equivalència. Perquè els ciutadans ens entenguin, és un document llarguíssim que el que fa és comparar el text que s'està treballant amb legislació andorrana amb el text tant de la directiva europea com dels reglaments que la traslladen per veure doncs les diferències i poder-ho entendre.

En base a aquest document, que és d'una gran complexitat, al grup Socialdemòcrata se li van generar tota una sèrie de dubtes, raonables. Ens van fer un document, molt ben treballat, amb una sèrie de dubtes. A aquests dubtes, vam traslladar resposta,

conjunta, des de Govern, AFA i AREB i crec que això va permetre, com traslladava el president del grup Socialdemòcrata, que la majoria d'aquests dubtes quedessin solucionats.

Jo entenc, senyor Pintat, que és una llei excepcionalment tècnica, però quan l'AREB, l'AFA, Govern i a més a més, no tan sols per escrit sinó també amb aquestes compareixences, hem tingut els intercanvis escaients, doncs tenim una posició conjunta i a més a més si heu anat a veure les entitats financeres també donen suport al redactat de la Llei, hauríem de tenir aquest element de tranquil·litat. Perquè sinó, doncs potser ens trobarem que en la transposició de qualsevol legislació tècnica, el vostre grup l'únic que podrà fer és abstenir-se i crec que la riquesa dels posicionaments que vostè té i que el seu grup té ens ha d'aportar doncs un valor afegit, posicionant-se a favor o en contra, però no mantenint-se en aquesta boira.

Gràcies senyora Síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Jové.

Alguna altra intervenció? Senyor Pintat

El Sr. Josep Pintat:

Miri, la boira no la creem nosaltres, l'han creat vostès. Està entrada des del 2019. Evidentment que hi ha hagut una pandèmia, evidentment que hi ha hagut esmenes. Però escolti, són dubtes que tenim, i raonables, i per això li he dit que ho deixàvem aquí. I alhora es posa un altre tema en evidència, que ja no és si es compleix amb el calendari europeu o no. El tema va més enllà, i més quan s'està negociant un acord d'associació, i més quan s'entren lleis d'actius virtuals que inclosa la Unió Europea està fent el reglament i, poder que emprem la Constitució, potser l'article 59 i comencem a pensar si el Consell haurà d'emprar la figura del decret- llei, perquè això serà impossible, no ens en sortirem.

Aquesta és una altra reflexió, perquè igualment qui té els mecanismes i els medis que difícilment els tenen els consellers en lleis d'aquestes característiques, és el Govern. Per tant, l'essència i l'estructura del propi Consell haurà de mutar, i no s'ha posat ni sobre la taula, per això ens trobem això.

Moltes gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Acabades les intervencions i vista la demanda dels Molt Il·lustres Senyors Consellers Generals del Grup

Parlamentari Socialdemòcrata, procedirem a la votació separada de la disposició final quarta. Per tant, vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

El Sr. Josep Pintat:

Miri senyora Síndica, la disposició addicional quarta, a què fa referència? Al vot que hem dit aquí? Al vot particular? Doncs ja està, ja ho hem dit, abstenció. Home, a l'últim moment tampoc no s'introdueixen les coses.

La Sra. síndica general:

No el podem entendre amb la mascareta, perdoni.

El Sr. Josep Pintat:

Senyora Síndica, és molt fàcil.

Si la Llei és complicada i parlem de la disposició final quarta i tampoc s'ha passat la informació abans als consellers, si parlem del vot particular diguem-ho, el vot particular ens abstindrem, perquè al final tampoc sabem el que votem, i en aquest cas, el vot ja l'he dit, abstenció.

La Sra. síndica general:

Senyor Enseñat?

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies senyora Síndica.

No em toca a mi defensar-ho però em sembla que el senyor López ha demanat el vot separat i el reglament del Consell diu que les lleis es voten per articles separats i que en tot cas és decisió de la Síndica agrupar-los. Per tant, hi ha hagut una demanda d'un grup parlamentari de votar un article per separat, i crec que no, a més crec que l'ha votat en contra vostè o almenys penso que part del seu grup ha aixecat la mà en contra, no ho sé.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Enseñat.

Senyor Pintat?

El Sr. Josep Pintat:

Miri, no li estic dient això senyor Enseñat. Evidentment que és així. Però el dir disposició quarta confon, si es referís al vot particular seria més senzill.

Res més.

La Sra. síndica general:

Considerem que no ha votat o s'abstenen el seu grup, senyor Pintat?... No l'entenc, perdoni.

El Sr. Josep Pintat:

(no es pot transcriure, micròfon no encès)

La Sra. síndica general:

Senyora secretària, si ens comunica el resultat.

La Sra. Sílvia Ferrer:

A veure si ho he comptat bé.

A favor, 16. En contra, 8 i 3 abstencions?.

La Sra. síndica general:

Sí.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Vale. Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovada la disposició final quarta. A continuació procedirem a la votació de la resta de parts del text. Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?. Senyora secretària, ens comunica els resultats si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora Síndica.

24 vots a favor, 0 en contra i 3 abstencions.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

Farem una pausa de 15 minuts. A les 18.15 reprenem la sessió.

Gràcies.

(Se suspèn la sessió. Són les 17h57)

(Es reprèn la sessió. Són les 18h20)

(La M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez deixa la sala)

7. Examen i votació del Projecte de llei d'esports electrònics. L'informe de la Comissió legislativa d'Economia ha estat

publicat en el Butlletí número 35/2021 del 8 d'abril.

Intervé per exposar l'informe de la comissió el Molt Il·lustre Senyor Joaquim Miró Castillo, nomenat ponent per part de la comissió.

El Sr. Joaquim Miró:

Gràcies senyora Síndica.

El passat 17 de juny va ser admès a tràmit parlamentari el Projecte de Llei d'esports electrònics.

En conformitat amb el reglament del Consell General, els grups parlamentaris van presentar-hi esmenes, en concret 31 esmenes a l'articulat, 28 esmenes per part dels Grups Parlamentaris Liberal i Ciutadans Compromesos i 3 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Les esmenes presentades i el Projecte de Llei van ser tramesos a la Comissió Legislativa d'Economia el 22 de gener. La comissió va nomenar-me ponent d'aquest projecte de Llei el 27 de gener i va reunir-se els dies 3, 10, 24 i 31 de març per analitzar, debatre i votar les esmenes presentades.

Les 28 esmenes presentades conjuntament pels grups parlamentaris Liberal i Ciutadans Compromesos, 8 d'elles després de ser transaccionades a proposta del Grup Parlamentari Demòcrata, van ser aprovades amb el vot favorable dels tres grups parlamentaris de la majoria, el vot en contra del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i l'abstenció del Grup Parlamentari Terceravia, Unió Laurediana i Independents.

Les úniques excepcions en aquest sentit de vot corresponen a l'esmena 18, esmena relativa a la composició del Comitè andorrà de promoció dels esports electrònics, i l'esmena 2, esmena presentada a l'exposició de motius. 02.24.58 La primera esmena va comptar també amb el suport del grup parlamentari Socialdemòcrata i la segona amb la seva abstenció. I cap de les 3 esmenes presentades Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata va ser aprovada, essent una l'esmena 13, objecte avui de reserva d'esmena. Durant l'examen de les esmenes presentades a l'article 18 del Projecte de Llei d'esports electrònics, les esmenes 12 i 13, es va debatre sobre la idoneïtat de mantenir una edat mínima obligatòria per poder ser jugador o tècnic professional. I a proposta del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la comissió va aprovar demanar la compareixença de la coordinadora clínica de la Unitat de Conductes Addictives, per tractar amb ella el tema de les addiccions als jocs electrònics, en especial dels joves.

La comissió agraeix la disponibilitat de la senyora Angelina Santolària i les informacions per ella aportades.

Per acabar, informar-vos que en el decurs del treball en comissió, de conformitat amb l'article 99.3 del Reglament del Consell, es van admetre a tràmit i aprovar per unanimitat 8 esmenes tècniques, totes elles adreçades a millorar aspectes de tècnica legislativa del text.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Miró.

Acabada la intervenció del ponent proposo procedir al debat i votació de l'article que ha estat objecte de reserva d'esmena i continuar després amb el debat i votació de les altres parts del text.

Us informo que s'ha presentat una reserva d'esmena pels Molt Il·lustres Senyors Joaquim Miró Castillo i Roger Padreny Carmona, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Iniciem el debat de la reserva d'esmena. Reserva d'esmena que es correspon amb l'esmena número 13 de l'informe del ponent de modificació de l'article 18. Intervé per defensar la reserva d'esmena el senyor Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Moltes gràcies senyora Síndica.

Bona tarda senyores conselleres, senyors consellers, membres del Govern.

És evident que aquesta reserva d'esmena que avui examinem ha generat debat. Estem parlant d'establir una edat de setze anys per a jugadors professionals d'esports electrònics. I si és evident que ha generat tan debat, potser per algun motiu serà. He pogut parlar personalment amb alguns de vostès, no esmentaré els noms, però sí que m'han pogut fer arribar que potser el seu vot, si s'hagués fet individualment, seria diferent al que s'ha hagut de dur a terme a la comissió.

Des del PS hem estat clars i coherents des d'un principi, i hem considerat que l'edat mínima per ser un professional dels esports electrònics havia de ser de setze anys.

Així mateix, els motius esgrimits han estat diversos. Començo. En primer lloc, i aprofitant que tenim la ministra d'Educació aquí present, hem determinat els setze anys ja que, i és molt important tenir-ho en compte, és l'edat obligatòria d'escolaritat al nostre país. I en aquest sentit no veiem compatible l'activitat professional com a jugador o jugadora d'esports electrònics amb l'escolaritat obligatòria.

I ho connectem amb la Llei de relacions laborals, que és l'altre segon argument i al cap i a la fi està tot connectat.

Concretament l'article 21 de la Llei de relacions laborals estableix, relatiu al treball de menors, que *"sense excepció de cap mena resta prohibida la contractació i la prestació de qualsevol treball de menors de quinze anys"*, i continua la Llei *"els menors que tinguin quinze anys no poden exercir cap activitat laboral durant el període escolar"*, i continua *"tanmateix poden treballar durant les vacances escolars i fins a un màxim de dos mesos de l'any natural"*. Tenint en compte les circumstàncies de l'objecte que avui estem examinant i es pretén regular, veiem incompatible aquesta possibilitat amb l'activitat professional pel que representa d'hores de treball que una persona, en aquest cas de quinze anys, o menor, pugui dur a terme una activitat professional com a jugador d'esports electrònics.

Però bé, continuem citant la Llei de relacions laborals, en aquest cas l'article 21.4, estableix que *"Els menors a partir de quinze anys, i a partir del que estableixen els apartats 2 i 3 anteriors, poden exercir els treballs adequats a la seva edat de caràcter lleuger i que no siguin nocius per al seu desenvolupament físic o moral"*. Aquest argument, el desenvolupament físic o moral, és el que va motivar el tercer motiu i argument pel qual avui, senyores i senyors, consellers i conselleres, duem a terme aquesta reserva d'esmena. Perquè ens preocupava el bon desenvolupament del menor i el seu benestar.

I aquest últim punt connectat és el primer punt que ens va fer motivar demanar la compareixença de la senyora Angelina Santolària, coordinadora clínica, com ha recordat el senyor Miró, de la Unitat de Conductes Addictives del SAAS, a la Comissió d'Economia. La compareixença de la senyora Santolària, i ho podem saber perquè tenim una acta elaborada per part de la secretària de la comissió, a la qual vull agrair la feina que ha fet durant tot el transcurs del debat d'aquest projecte de llei, la senyora Arantxa Rodríguez, ens permet poder analitzar bé el què es va dir en aquella comissió.

La senyora Santolària va establir que considera que s'han de diferenciar els jugadors professionals d'esports electrònics dels que no ho són, sobretot per les hores que han de passar practicant per arribar als grans objectius fixats.

En aquest sentit, creu que és important que es reflexioni sobre la idoneïtat d'establir una edat mínima per als jugadors professionals d'esports electrònics. Així mateix la senyora Santolària continua que se li fa difícil pensar que menors de setze anys puguin dedicar-se professionalment als esports electrònics, perquè a nivell internacional hi ha molts

jocs on no poden jugar menors de setze anys però afegeix sobretot el que li preocupa és el temps que han de dedicar a entrenar-se, perquè a més a més suposa una capacitat emocional superior a l'establerta o a l'exigida a tot menor de setze anys. I a més a més també fa referència a la seva preocupació pel desenvolupament pel que fa a l'escolaritat obligatòria del menor. I a més més, la senyora Santolària afegeix amb preocupació la possibilitat també que alguns d'aquests menors puguin consumir psicofàrmacs per millorar la seva rendibilitat.

Per aquests tres motius, i no vull allargar-me més perquè el debat està essent llarg avui, perquè no veiem compatible amb l'etapa d'escolarització amb dur a terme una activitat professional remunerada, per les hores que representa i pel que estableix, el nostre codi, la nostra Llei de relacions laborals. Però sobretot per aquest últim argument, perquè per qüestions de desenvolupament personal, els professionals estableixen que l'edat ha de ser de setze anys.

Per això, aprofitant aquesta reserva d'esmena i tenint en compte la importància per a la protecció de l'interès superior del menor, els hi demanem, senyores i senyors consellers, que s'ho repensin, i assegurin una major protecció del menor amb l'aprovació d'aquesta reserva d'esmena.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general: 02.32.09

Gràcies senyor Padreny.

Continuem amb el debat de la reserva d'esmena. Senyora Carine Montaner Raynaud, Consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora Síndica.

Tinc una divergència d'opinió amb el grup Socialdemòcrata, pel que fa a l'edat per participar-hi a e-esports.

Penso que hem de donar totes les facilitats a la nostra joventut per fer realitat els seus somnis. Cal encoratjar els talents des de ben jove. Hi ha nens actors, nens campions a nivell de diferents disciplines, i no veig en què l'e-esport tindria un tracte diferent i, per tant, crec que hem d'anar per aquest camí. I doncs considero que el text inicial està en adequació amb el que estic dient.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies senyora Síndica.

Tant el conseller Joaquim Miró doncs com el conseller Padreny han explicat en grans línies el que s'ha tractat a la comissió.

Sí que és cert doncs que es va parlar del tema dels quinze i setze anys, i davant aquesta disjuntiva doncs va comparèixer la senyora Angelina Mas, perdó, Angelina Santolària i ens va explicar que efectivament que a aquests infants, aquests menors se'ls fa difícil de gestionar les emocions, les frustracions, la pressió i que sovint tenen problemes, que avui ja hi ha problemes i que detecta que en un futur, amb l'increment dels jocs i dels *gamers*, n'hi haurà més. Tant és així que finalment aquest requisit de l'edat va desaparèixer del Projecte de llei. No obstant, la Llei va preveure, doncs a través d'una esmena, que calia fer modificacions a posterior al Codi de relacions laborals perquè aquest havia quedat obsolet pel que respecta doncs als e-esports i pel que respecta doncs als jugadors professionals digitals.

Per tant, caldrà estar atents en aquesta nova llei que s'ha compromès que es tirarà endavant i respecte en aquesta reserva d'esmena, ja que s'ha retirat del Projecte de llei, votarem en el mateix sentit, que va ser abstenció, i a més, em consta que no surt a la Llei o almenys així ahir no vaig poder-ho detectar.

Moltes gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Marc Magallón.

El Sr. Marc Magallón:

Gràcies senyora Síndica.

Bé és cert, com ha dit el senyor Roger Padreny, que els quatre dies que ens hem reunit en comissió, pràcticament l'únic punt de debat que hi ha hagut i de discòrdia ha estat aquest de l'edat, val.

Nosaltres però, els grups que donem suport a la majoria i concretament els que participem a la Comissió d'Economia; perquè sí que és cert, també, com ha dit el senyor Padreny, que hi ha hagut un ampli debat a dintre del si de la majoria. Però es una llei que hem tractat a economia i després de moltes reflexions, doncs hem arribat a aquesta conclusió.

Des d'un bon inici, hem volgut considerar els esports electrònics com una activitat esportiva tradicional. De fet, l'objectiu d'aquesta llei és establir un marc jurídic fort al nostre país per un sector en clar creixement internacional, potenciar la diversificació econòmica d'Andorra, afavorir el teixit empresarial del país i atreure inversió estrangera. Aquests, penso que eren els objectius principals de la Llei.

En definitiva, permetre que els e-esports es puguin desenvolupar a través d'activitats econòmiques i professionals. Dins d'aquest objectiu regulador està clar el nostre deure de protegir els usuaris, ja siguin majors o menors.

Els estudis recents mostren que bona part dels consumidors d'esports electrònics són menors d'edat. No obstant això, entenem que l'objecte d'aquesta llei no és restringir o limitar l'activitat dels menors, sinó regular-la. Un àmbit tant important de la nostra societat com són els drets dels infants no pot anar, al nostre entendre, regulada com una norma específica com és la Llei d'esports electrònics. Això ja ho regula l'actual llei qualificada dels drets dels infants i adolescents, amb el seu marc de protecció.

El nostre deure com a legisladors és fer debats i crear lleis que regulin i protegeixen aquelles activitats econòmiques i laborals en les que pot prendre part un menor, amb l'especial protecció que mereix, creant mecanismes de control acadèmic com ja fan els principals centres d'alt rendiment esportiu tradicional, perquè pugui ser compatible l'activitat professional amb l'activitat esportiva.

Així mateix, en el context de l'activitat dels esports electrònics està previst que empreses professionals especialitzades en psicologia, que formen part de l'Associació d'esports electrònics d'Andorra, facin tallers pedagògics en el marc de la prevenció i acompanyament del menor a les escoles.

Confiar en el talent dels més joves no es demostra en una sola norma. La Llei d'esports electrònics crea el marc jurídic perquè aquesta activitat, ja arrelada a la nostra societat, es pugui desenvolupar com a sector econòmic.

És el deure de tots, però especialment dels pares, quan l'usuari intervinent és menor d'edat, fer-ne un consum raonable que no afecti el desenvolupament natural dels seus fills.

Tant l'esport tradicional com els e-esports són activitats que poden ser molt beneficioses pel desenvolupament de l'infant, sempre que es facin, ben entès, amb un nivell d'exigència adaptat a l'edat i a les capacitats de cada jugador.

L'acompanyament de l'esportista és essencial per gestionar les emocions davant els reptes que es poden

trobar, i els esports electrònics, com els esports tradicionals, no n'estan exempts.

No obstant, aquesta reserva d'esmena, i no preveient una edat en l'articulat, ens remetem a l'actual Codi de relacions laborals pel que al treball en aquest sector. Això sí, demanem al Govern que en el termini de 6 mesos reguli l'accés al treball pel que fa a les noves professions digitals, no només els e-esports, i creï un marc que les contempli de forma específica.

Cada vegada seran més nombrosos els professionals d'aquest àmbit, siguin menors o no, que desenvoluparan les seves activitats al nostre país, i no siguin només jugadors, sinó professionals en tot l'àmbit d'aquest espectre.

Com en totes les activitats tecnològiques, la regulació de les mateixes sempre va un pas enrere de la seva pròpia activitat. Serà molt important anar adaptant-nos al marc jurídic europeu per seguir els estàndards comunitaris.

Per aquestes raons que els he exposat, des dels grups de la majoria, no creiem convenient votar a favor d'aquesta reserva d'esmena, tal com ja vàrem donar a entendre mentre fèiem el treball en comissió.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Magallón.

El Govern desitja intervenir? Senyor Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies senyora Síndica.

Seré molt breu perquè crec que és una llei que s'ha explicat en diferents intervencions.

No ha obtingut un nombre considerable d'esmenes i llavors preferiria centrar el debat en aquells aspectes més positius. Però sí que aprofitaré la intervenció del conseller Padreny per compartir algunes reflexions.

Primera reflexió, es que estem parlant d'un sector o d'una indústria que no la podem analitzar des de l'òptica o des de la legislació tradicional. És una nova activitat que requerirà segurament legislació *ad hoc* i específica que s'ajusti a les noves realitats.

Entre elles, per exemple, que el cicle de vida dels jugadors professionals és un cicle de vida esportiva o professional molt curt.

Són jugadors que potser als vint-i-cinc anys ja no poden continuar sent professionals. I per tant, voler encaixar i adaptar la normativa que tenim actualment laboral per aquesta indústria, penso, i és la meua opinió, que és una aproximació si més no errònia. I així, amb aquesta visió i amb aquesta intenció doncs

vam intentar fer un text que, efectivament, tenia un límit d'edat i que després, en el transcurs del debat en comissió, doncs s'ha aixecat aquest límit d'edat, doncs perquè s'ha pogut parlar amb els interlocutors, dels qui en el seu moment el Govern va poder parlar-hi, s'ha pogut parlar amb l'Associació d'esports electrònics del país, s'ha pogut parlar doncs amb professionals i empreses que s'hi dediquen a aquesta indústria. I evidentment, ens han fet arribar les propostes per millorar.

Jo crec sincerament que centrar l'atenció o fer passar un missatge de preocupació, sí, i de vetllar, hi estic d'acord, passar un missatge en què es pot arribar a fomentar les pràctiques o les conductes addictives, i es pot fomentar a través d'aixecar aquesta reserva per límit d'edat de jugadors professionals, penso que no es correspon, per la senzilla raó que justament els jugadors professionals són els que estaran més acompanyats, són els que estaran, si em permet, més fiscalitzats pel seu propi entorn i els que hauran de complir amb més garanties tot el que preveu la Llei justament per ser jugadors professionals.

En el que pot ser sí que ens haurem de centrar, i vostè no ha dit i en canvi jo sí que crec que és una preocupació que tenim tots, estic convençut que vostè també, són amb aquells jugadors que no són professionals, aquells infants que no són professionals i que ja passen, abans que arribi aquesta llei al Parlament, moltíssimes hores, segurament, jugant a jocs electrònics o amb noves tecnologies i que potser no dediquen prou temps a d'altres activitats més necessàries també per al seu desenvolupament. Per tant, jo crec que és un fals debat o un debat si em permet erroni, assimilar pràctiques i conductes addictives al fet que s'hagi aixecat aquesta limitació pel que fa a jugadors professionals, entre altres coses perquè els propis creadors de continguts ja estableixen limitacions pel que fa als jugadors a l'hora de poder utilitzar o jugar en els propis, en els propis, en els propis jocs.

Per tant, jo crec que és un tema en el què hem d'estar atents, sense cap mena de dubte, és un tema que, com ja explicaré després, tant la Llei com el propi pla estratègic de e-esports del país ja preveuen i, per tant, doncs, la preocupació és de tothom, però no hem de desviar l'atenció ni hem de crear un alarmisme quan, per sort, no tenim un problema en aquest sector ni amb aquesta indústria a dia d'avui.

Crec que vostè, que va estar a la compareixença amb la directora de la Unitat de Conductes Addictives, així també ho va palesar, quan li van demanar ho va manifestar, que no hi havia cap cas de conducta addictiva en aquestes franges d'edat o en menors pel fet que estiguin utilitzant les noves tecnologies. Per tant, jo crec que la preocupació l'hem de tenir, estic

d'acord, però la Llei lo que no farà és fomentar que es creïn o es donin situacions que ara, per sort, no es donen. Ho explicava ara el conseller Magallon, els pares, el Govern a través del Ministeri d'Educació, la societat en general, haurem de vetllar doncs perquè no es generin aquest tipus de preocupacions o de situacions.

Estic convençut que els sectors i especialment el sector professional el que vol és cuidar i estar atent i amatent a que no es produeixin aquest tipus de pràctiques, i crec que el debat l'hem de centrar en coses més positives.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Gallardo.

Iniciem un nou torn d'intervencions. Senyor Padreny, per part del grup Socialdemòcrata.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies senyora Síndica.

En primer lloc, tenint en compte l'examen que han dut a terme els grups que donen suport al Govern i veient que aquesta reserva d'esmena no prosperarà, dir, bueno, que aquesta reserva d'esmena no prospera com ja ho han dit vostès, no és que el resultat fos el text del Govern, que establiria quinze anys i aquí podríem haver tingut un debat, sinó que no s'establirà cap límit d'edat. D'aquí a sis mesos hi haurà un altre debat al voltant de vetllar pels drets del menor, i així s'establirà.

Dir-li, senyor Gallardo, que quan vam analitzar el Projecte de Llei, el Govern veia bones garanties en tots els aspectes, ja en parlarem després quan hi hagi el debat final. I en relació a les conductes addictives, si m'ha pogut escoltar, jo no he fet cap cita directa meva sinó que he citat el que establia la coordinadora clínica de la UCA, i establia aquesta possibilitat.

També se li va preguntar si es normalitzaven molt aquestes determinades..., que si s'apostava per aquest sector i òbviament si s'establia un límit d'edat determinat, quins models podrien crear, es a dir, que s'establissin models com a possible sortida professional i què podria suposar. I òbviament sí que es va dir que una normalització d'aquestes conductes establiria també la possibilitat de més addiccions, per això he volgut citar-ho. Però crec que és un dels efectes no desitjats, des del grup parlamentari Socialdemòcrata, ja expressarem a continuació, que estem a favor dels esports electrònics que es reguli i que es busqui una bona regulació, però en aquest aspecte sí que vetllem sempre per l'interès superior del menor.

I el límit aquest de setze anys, els he expressat diferents qüestions: la qüestió de l'escolarització tal com està establerta, les relacions laborals, però també és interessant no, la Llei qualificada dels drets dels infants i dels adolescents, que parla del concepte de menor madur, i s'estableix als setze anys, el concepte de menor madur. Setze anys és una edat que no només s'estableix en aquesta llei sinó també l'edat en què un infant passa a ser jove, hi ha un desenvolupament del menor, etc., etc.

Per tot plegat, veient el resultat d'aquesta esmena, tampoc no em vull estendre més, estarem vigilant del que es debat en aquesta proposició de Llei o Projecte de Llei de les professions digitals i només comentar-lis això, crec que és molt important, i no ho diem nosaltres, ho diuen els professionals, que s'estableixi un límit. Perquè el límit, estem parlant d'un límit per activitat remunerada, activitat professional. No estem parlant de cap altra cosa, i crec que és important, pels motius que els hi he dit, és a dir, pel motiu tècnic, professional, pel motiu també de drets laborals.

Òbviament, quan es diversifica l'economia, òbviament quan s'aposta per nous sectors, hi ha reptes, riscos, hi ha parts positives, però d'aquí rau la nostra feina, vetllar per l'interès general, i vetllar sobretot en aquest cas per l'interès superior del menor. I nosaltres, havent pogut analitzar el que es duu a terme arreu, havent pogut parlar amb els professionals, hem considerat i ho continuarem considerant que l'interès superior del menor es vetlla sempre i quan es garanteixi aquest límit, aquest límit a l'hora d'accedir a una activitat professional.

Perquè hem de recordar que els menors són infants i també els infants mereixen el seu desenvolupament propi més enllà de les pròpies relacions laborals les quals s'estableixen internacionalment i aquí a Andorra també està establert, a partir d'un determinat límit d'edat, que considerem important.

Avui, òbviament, amb la no aprovació d'aquesta reserva d'esmena, no hi haurà cap límit d'edat, s'aplicarà subsidiàriament durant sis mesos fins a l'aprovació de la nova llei el codi de relacions laborals i quan arribi la Llei estarem expectants per com es regula, ja que ens preocupa l'interès superior del menor per sobre de tot.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Padreny.

Algun altre grup desitja intervenir? Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Sandra Codina.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies senyora Síndica.

Doncs és cert que la senyora Santolària va venir a la comissió a explicar-nos els perills de les futures addiccions que pot comportar el videojoc, però ens hem deixat que també realment el que li preocupava moltíssim són els *youtubers* o els *instagramers*, que també per això els emplacem al Projecte de Llei d'aquí a sis mesos perquè la figura del menor amb la protecció del menor no només ha de ser a nivell de videojocs.

El que també volia fer referència, ja ho ha dit el senyor Padreny, és amb el tema de la diferència que hi ha entre joves que juguen a videojocs i jugadors professionals d'esports electrònics. Ho dic perquè la diferència està i rau bàsicament en què un jugador professional d'esports electrònics normalment està dintre d'un equip, un equip on ja tenen un suport considerable, un acompanyament de psicòlegs, d'entrenadors i de mànagers...i li donaré un exemple: a l'equip *Movistar riders*, dels esports electrònics, exigeixen als seus esportistes unes notes brillants, concretament un set de mitja, per continuar competint. I això és una realitat, desconec altres equips, però la protecció al menor als professionals està garantida. I no és cert que tinguin de deixar la seva escolaritat. Potser se'ls adapta, com se'ls pot adaptar als nois que estan a l'esquí-estudi a l'Escola andorrana d'Ordino.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Codina.

Senyor Gallardo?

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies senyora Síndica.

La diferència entre una actitud o una preocupació que no és exclusiva de vostès -perquè penso que la preocupació i l'interès de vetllar pels infants i els menors d'aquest país la tenim tots- i una actitud paternalista, hi ha una línia molt fina. No pot semblar que vostès són els únics que es preocupen per la situació dels infants pel fet doncs que avancen una problemàtica que a dia d'avui no existeix.

Com ha dit la senyora Codina i com li he explicat, crec que vostè que és bastant més jove que jo, segurament coneix millor que jo, l'atenció l'hauríem de fixar en aquests infants que no estan en estructures professionals.

Justament, no amb els que poden ser professionals, que segurament tindran una pauta, una activitat molt

més pautaada, un control per evitar, com s'ha anunciat, o com és un risc que pot haver-hi en aquesta indústria, de prendre determinades substàncies. Però es fora d'aquestes estructures. Per això nosaltres l'atenció i l'esforç el posarem en la pedagogia, en ensenyar els valors que pot transmetre aquesta indústria, en els bons hàbits que es poden aprendre amb la pràctica d'aquests e-esports i que després es poden transmetre a la vida professional i a la vida educativa, i no centrar el debat en què es farà una explotació d'aquests infants que es puguin potser dedicar de manera professional. No és el cas. Crec que és una aproximació errònia, la preocupació la tenim tots. Tots vetllem pels drets dels infants, tots, absolutament tots, i els primers que ho fan són els propis pares.

És de suposar que els propis pares deixaran que els seus fills esdevinguin jugadors professionals i estiguin en un entorn de sobreexplotació, doncs penso, almenys jo no ho comparteixo, i per això em referia a una actitud paternalista que no és la que volem assumir nosaltres ni volem substituir el rol dels pares ni de les famílies.

Evidentment com a Estat sí que hi hem d'estar atents a que no hi hagi un abús, que no hi hagi situacions que puguin posar en risc l'evolució educativa i l'evolució social dels nostres infants. Però insisteixo, crec que és un missatge poc positiu per una indústria que cada vegada doncs té més practicants, una indústria que pot ajudar a diversificar el nostre model econòmic, que com tots els sectors, i així ho ha dit vostè, doncs sempre té connotacions en les quals hem d'intentar -i aquest sí que és el rol que tenim les institucions- de que no se'n derivin situacions d'abús. Però no vindrà la situació d'abús exclusivament pel fet que siguin jugadors professionals a una determinada edat o una altra.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Gallardo.

Senyor Padreny, aniríem acabant el debat.

El Sr. Roger Padreny:

Sí, senyora Síndica.

Tenia previstes dues intervencions, però només per acabar perquè s'han afegit nous elements interessants, gràcies senyora Síndica.

En primer lloc, senyor Gallardo, vostès, el debat, nosaltres l'hem centrat perquè ens preocupa aquest element i ens preocupen altres que ara tractarem amb la Llei. Si a vostès els preocupa la implicació que pot tenir aquesta llei -nosaltres considerem que és

important establir una edat, i hem esgrimit els motius diversos perquè considerem que és important, però si a vostès els preocupa tant, tinc dues preguntes. I si s'han de dur a terme tantes accions des de tants àmbits diversos, perquè sí crec que estem d'acord, crec que això ho compartim, no entenem perquè s'han perdut tantes garanties públiques en aquesta llei. No entenem perquè a la Comissió d'Esports Electrònics ja no hi ha un representant del Ministeri d'Educació, o un representant del Ministeri de Salut per exemple. I tampoc no entenem, -i només per acabar senyora Súdica- i m'agradaria si em pot respondre senyor Gallardo, perquè inicialment vostès van establir quinze anys com a edat en aquest projecte de llei.

Nosaltres també hem parlat, i hem parlat amb associacions, però quan legissem, parlem, analitzem i després duem a terme unes accions pertinents per a l'interès general, i suposo que aquest va ser el motiu pel qual van establir quinze anys al projecte inicial.

Gràcies senyora Súdica.

La Sra. súdica general:

Gràcies senyor Padreny.

Alguna altra intervenció d'algun grup? Senyor Gallardo. Breument si us plau.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies senyora Súdica.

Ja li he dit a la primera intervenció senyor Padreny.

Quan vam entrar la llei a tràmit parlamentari, entre altres coses l'Associació andorrana d'e-sports no s'havia creat, no teníem identificats tots els actors de l'ecosistema d'e-sports del país, cosa que sí hem pogut fer després. I han tingut vostès, i per això està el tràmit parlamentari, la possibilitat de millorar el text. Per tant, a nosaltres no ens costa gens reconèixer que el treball que s'ha fet en comissió millora i respon de manera encara més positiva a una adaptació del text al que la indústria i els actors de la societat i d'aquest sector demanen. Simplement, i no tenim cap problema en reconèixer-ho.

El que veig que vostè no acaba de reconèixer és que estan fent un discurs demagògic sobre un problema que a dia d'avui no existeix i que vostès ja volen fer entendre que es generarà a partir de l'aprovació d'aquesta llei. Per tant, torno a dir que és una pena doncs que un projecte de llei que crec -ja ho veurem després al debat el què poden pensar els diferents grups- però al menys nosaltres hi estem convençuts que pot donar resposta i ens pot donar una oportunitat de ser referents dins d'aquesta indústria, vostès vulguin portar el debat i el foc sobre un problema que no existeix, i si existeix no és exclusiu

dels e-sports. O és que vostè vol prohibir el consum de televisió dels menors, el consum del telèfon mòbil, el consum dels videojocs que no són e-sports, el consum o la pràctica de joves que fan esport de manera gairebé professional amb moltíssimes hores de dedicació i amb esforços per compaginar-ho amb la seva trajectòria educativa.

No portem el debat al límit de la demagògia per buscar problemes que no hi són.

Gràcies senyora Súdica.

La Sra. súdica general:

Gràcies senyor Gallardo.

Acabades les intervencions procedirem a la votació a mà alçada de la reserva d'esmena, votant sí a la reserva d'esmena o no, i deixant el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena que es correspon amb l'esmena número 13 de l'informe del ponent de modificació de l'article 18. Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

Senyora secretària, si ens comunica els resultats si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora Súdica.

A favor, 6 vots, en contra 17 i 3 abstencions.

Gràcies senyora Súdica.

La Sra. súdica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Acabat el debat i votació de la reserva d'esmena, procedirem a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, senyor Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Moltíssimes gràcies senyora Súdica.

Com és conegut per aquesta cambra, un dels objectius estratègics del Govern plasmat a través del full de ruta de la legislatura Horitzó 23, és la diversificació de l'economia i la generació d'activitats econòmiques innovadores.

Actualment, això es materialitza arreu del món en sectors que incorporen o es basen íntegrament en la tecnologia digital.

És en aquest entorn d'economia digital, en el qual creiem fermament des del Govern, que Andorra té veritables possibilitats d'esdevenir més competitiva.

Avui en dia, assistim al desenvolupament d'una revolució industrial de proporcions comparables a l'ocorreguda al segle XIX en la qual els avenços tecnològics, això és, la digitalització, la robòtica, o la intel·ligència artificial, entre altres, canvien els paradigmes de molts sectors econòmics.

A diferència però del segle XX, la tecnologia actual no necessita de grans superfícies o volums de recursos humans per aprofitar les economies d'escala de producció.

En aquest nou entorn d'economia digital, la localització de l'activitat deixa de tenir sentit. Per això, pren importància la generació d'ecosistemes que permetin desenvolupar sectors concentrats que s'establiran i evolucionaran allà on se sentin més segurs i puguin ser més competitius.

És amb aquesta voluntat que, escoltant la veu del teixit empresarial del nostre país, el Govern ha establert uns sectors econòmics estratègics en els quals impulsar el seu desenvolupament i competitivitat.

D'aquí se'n desprèn aquest projecte de llei, i ja els hi puc avançar que el Govern està treballant i presentarà durant el mes de juny l'estratègia d'innovació del país, com ens vam comprometre davant del ple durant el debat d'orientació política i també, durant aquest mateix mes, el mes de juny, entrarem a tràmit parlamentari un projecte de llei sobre economia digital.

Estem convençuts que la nostra diversificació passa per sectors amb un component, amb un component d'innovació i digitalització, i sobre aquesta visió també s'explica la llei sobre els e-esports.

Aquest projecte de llei té per objecte establir un marc jurídic bàsic per al desenvolupament d'activitats tant econòmiques com formatives i de lleure d'un sector com són els esports electrònics, tot assegurant uns nivells elevats de protecció i a la vegada establint mecanismes de promoció de l'activitat econòmica corresponent.

Aquesta norma, amb aquesta norma, el Principat d'Andorra esdevé la quarta jurisdicció del món que regula aquest sector, assegurant-se una eina normativa adaptada a les necessitats de la nova economia i als reptes de la societat digital.

El país pren, i ho dic fortament convençut, una posició capdavantera en la regulació d'un sector que s'ha convertit en una de les referències de desenvolupament dins de la indústria del lleure en línia. Sense anar més lluny, el consum dels esports

electrònics a nivell mundial marca una tendència que fa preveure que en pocs anys pot arribar a superar inclús els esports tradicionals.

És per aquest motiu, que cada cop més l'esport tradicional, a través dels seus clubs, estan desenvolupant seccions d'esports electrònics que els permetin seguir atraient l'atenció i generar negoci dels seus clients, tant actuals com futurs.

La penetració de la tecnologia, tant en l'àmbit empresarial com en el domèstic, ha conduït a la creació de noves indústries i sectors basats precisament en les oportunitats que ofereix l'economia digital.

En aquest context, les activitats vinculades al lleure basat en un entorn electrònic han adquirit un gran protagonisme, entre les quals els videojocs han tingut un paper principal.

En efecte, l'experiència del joc ja no es vincula a un únic usuari, sinó que amb Internet i la multiplicació de canals d'accés a la xarxa, el joc també s'ha convertit en una activitat coral, en què els usuaris ja no solament participen com a jugadors, sinó que volen igualment ser espectadors de competicions i d'altres esdeveniments tant presencials com en línia, en què jugadors professionalitzats competeixen entre si.

Aquest sector, mostra clara de la dominació nova...mostra clara de la nova economia, també planteja oportunitats de creixement òbvies, però igualment implica reptes normatius vinculants a una activitat encara força desconeguda i que evoluciona molt ràpidament.

Comptar amb un entorn legalment definit hauria de ser un factor d'atracció d'entitats professionalitzades d'esports electrònics per al desenvolupament de les seves activitats, tant dins del Principat com a escala internacional.

Aquesta possibilitat, no obstant, només s'obtindrà per mitjà d'un tractament adequat, modern, realista i capaç d'equilibrar els diversos interessos en joc.

Per a Andorra, com també internacionalment, la regulació i l'impuls de l'activitat dels esports electrònics estan cridats a convertir-se no només en una estratègia fonamental de competitivitat, de creixement econòmic i de creació d'ocupació, sinó també en un marc que garanteixi una protecció adequada a tots els agents del sector.

En aquest context, disposar d'una normativa pionera, que a la vegada no tan sols sigui previsible sinó que també permeti una adaptació progressiva a un entorn tan dinàmic, és un element essencial per portar certesa i generar confiança.

Afavorir així el teixit empresarial i la localització d'empreses innovadores al país, atreure la inversió

estrangera i facilitar els intercanvis econòmics i la interacció social.

Per aquests motius, el Projecte de llei presentat respon als objectius següents: dotar de seguretat jurídica l'activitat que es desenvolupa en l'espai digital, assegurar la protecció dels consumidors, atreure inversió i empreses estrangeres, afavorir el teixit empresarial en el país i fomentar la innovació i la creativitat.

Objectius que es pretenen assolir a través del 4 títols i 44 articles de la Llei, títols que se centren en l'objecte i en l'àmbit d'aplicació, com és el primer; el segon títol, en el règim aplicable de les entitats i actors d'aquest sector; el tercer títol respecte a les normes de seguretat i salut dels jugadors i, el darrer títol; quart, conté un règim disciplinari.

El desplegament dels articles es basa en un degut equilibri entre l'establiment d'un marc que afavoreixi la garantia d'uns nivells de protecció avançats i a la vegada creació d'un marc prou flexible per afavorir el desenvolupament econòmic del sector i incrementar la visibilitat d'Andorra com a punt de referència internacional per a inversors i operadors d'activitats d'esports electrònics.

Però aprovar una llei no és suficient per impulsar un sector, generar una indústria i crear un ecosistema i per aquesta raó, durant el mes de maig, el Govern presentarà el Pla estratègic d'esports electrònics per al país, que hem estat elaborant com ja preveu l'article 5 d'aquest projecte de llei. Un pla que s'ha treballat amb els actors d'aquest sector al país i també amb referents de la indústria a nivell internacional.

Em permeto compartir amb la Cambra el convenciment que és de vital importància tenir present, com en d'altres casos, que la Llei que avui es debat fa referència a un sector summament dinàmic, i en el qual les tendències solen incorporar un component global que fa que haguem de, per una banda, oferir un entorn clar i previsible, i per l'altra banda, un entorn suficientment àgil com perquè es pugui adaptar a possibles canvis.

És per aquest motiu que, al llarg dels diferents articles que integren la regulació proposada, no només es fa referència als actors del sector, com poden ser els jugadors, els clubs, els tècnics o l'organització de competicions, sinó que també es preveu la creació d'organismes com són la Comissió Andorrana d'Esports Electrònics o el Comitè andorrà de promoció dels esports electrònics que han de tenir una visió més estratègica de l'activitat i del sector per tal d'anar fent recomanacions i també per orientar la política reguladora d'una activitat que va molt més enllà de l'escena competitiva i que, en definitiva, com en altres casos de l'esfera digital, comporta

oportunitats de negoci que poden suposar noves fonts de riquesa per a l'economia andorrana.

No voldria acabar la meua intervenció sense agrair les aportacions dels consellers i les conselleres que han participat en la tramitació d'aquest text, des de la Comissió legislativa d'economia, i expressar el meu convenciment de que amb aquest projecte que avui se sotmet a votació obrim la porta a que un sector ja present en la nostra economia vegi reforçades les seves oportunitats de creixement i que pugui atreure nous actors per fer d'Andorra un lloc d'oportunitats i competitivitat també en els esports electrònics.

Per tot l'exposat, demanaria als grups parlamentaris el vot favorable al Projecte de llei presentat.

Moltíssimes gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor ministre.

Senyora Carine Montaner Raynaud, Consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora Síndica.

Avui celebro la presentació del Projecte de llei d'esports electrònics, anomenat també e-esports.

L'e-esport és una disciplina en ple creixement, que engloba tot el tema de les competicions de videojocs en xarxa per Internet. Fa anys que en parlem i avui es pot implantar amb la votació en favor d'aquest text legislatiu.

Aquest marc legislatiu permetrà diversificar una mica més la nostra economia i posicionar-nos en aquest nou àmbit a nivell internacional.

Cal dir que el text té en compte els talents joves.

Donarà, sense cap dubte, noves oportunitats econòmiques al nostre estimat país i oportunitats pels nostres joves. Acabaré el meu exposat amb una frase d'Antoine de Saint Exupéry: "Fes de la teva vida un somni i d'un somni una realitat".

És aquest missatge que vull passar, que vull transmetre a la joventut del nostre país.

Nosaltres polítics, hem de fer tot el possible per permetre l'acompliment dels somnis dels nostres joves.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Pel grup parlamentari Tercera Via més Unió Laurediana més Independents, senyor Joan Carles...

ai perdó... perdoni... Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies senyora Síndica.

Fa uns anys, no fa gaire ens deien: "d'aquí a tants anys hi haurà professions que avui dia ni s'estudien, ni existeixen ni us ho podeu arribar a pensar". Això és el que ens està passant amb els esports digitals, amb els e-esports.

Ha generat una economia enorme entorn a un sector que fa uns anys ni ens ho imaginàvem. Com ha passat amb la Llei que hem votat a admissió a tràmit fa una estona, la Llei dels actius digitals, que evidentment ningú es podia arribar a pensar fa uns anys que això podria existir i que crearia aquesta quantitat de riquesa, com moltes altres que vindran, eh.... Sempre va la societat i l'economia per davant del que podem arribar a legislar.

Arribats a aquest punt, com deia el senyor Gallardo, el ministre d'Economia, ens hem de felicitar de tenir avui aquesta llei aquí a Casa de la vall, al Consell General, que és una llei que emmarcada en l'Horitzó 23, una llei que a més portàvem al programa electoral, ens permet d'una forma decidida, gràcies a aquesta nova era de la societat de la informació, avançar cap a la diversificació de la nostra economia.

I és que el progrés tecnològic que estem vivint i que és exponencial, perquè la capacitat computacional cada cop és més ràpid...més ràpida i més potent i, per tant, els avenços tecnològics cada cop són més ràpids, més potents i més exponencials del que eren senzillament fa dos, tres o quatre anys. I això ens permetrà no només crear, sinó que penetrin a Andorra nous negocis, nous sectors i, en definitiva, empreses, empresaris, professionals que es vindran a establir aquí, o nois i noies d'aquí que seguiran aquí i que es guanyaran la vida amb algo que avui pràcticament ni coneixem. I aquesta digitalització, i aquesta professionalització d'aquest sector permet un cop més la creació d'un sector que crea riquesa aquí al país.

Aquesta legislació que aprovem, ha de permetre donar aquest marc, i això no ens cansarem de dir-ho, ens ho han sentit dir durant els dos anys que portem de legislatura, i aviso ho seguirem dient durant els dos que queden, ens aporta seguretat jurídica. Perquè aquest món econòmic al tomb dels esports digitals mou molts diners, certament mou molts diners, i el que cal, com deia el ministre, és no només ser un país pioner, el quart del món, sinó que cal donar una seguretat jurídica perquè triïn Andorra per establir-se.

Per establir-se, qui? Tant pot ser els jugadors professionals, tant pot ser els equips, com tant pot ser, aprofitant els convenis de doble imposició, les cases que programen i tenen la llicència i que la distribueixen arreu del món, perquè no, des d'Andorra, amb tots els mils de milions que això pot suposar per al nostre país.

I això sens dubte, amb una iniciativa, la segona del dia no?, a nivell de digitalització, que posem sobre la taula, i no fa altra cosa que generar un marc de confiança, un marc de seguretat jurídica i que pot fer que aquests, mai millor dit, *players*, participants d'aquesta nova economia dels esports digitals, vegin en Andorra un lloc on establir-se.

Sí que és cert que les lligues normalment estan a països grans, estan a països grans i exigeixen que els jugadors professionals que hi participen en aquelles lligues visquin i resideixin en aquell país. És una cosa bastant habitual. Però també és cert que hi ha molta més economia que no les lligues, que gira entorn d'això. Els hi posaré un exemple: hi ha un joc que es diu *League of Legends*, suposo que a molts els sona a *xino* igual que em sonava a mi, que si busquen a Internet, la final d'aquest campionat, ja els dic que el pavelló de bàsquet d'aquí a Andorra la Vella se'ns queda petit. I ja els hi dic que l'any... a la *Superbowl* 53, la final d'aquest campionat va doblar la *Superbowl*. És a dir, els espectadors online d'aquesta final d'esports digitals eren el doble que el de la *Superbowl*, que segurament és un dels esdeveniments més importants mediàtic-esportius del món, en concret dels Estats Units, però al nivell de la *Champions League* de futbol. Doncs aquest campionat va superar la *Superbowl*.

Això evidentment ens dona.. ens dona...ens dona la sensibilitat de quina capacitat econòmica ens pot generar aquí a Andorra, igual que els actius digitals doncs els esports digitals, des d'un punt de vista de generació d'aspectes com llocs de treball.

La Llei que avui aprovem, per exemple, pot permetre, per fer una analogia amb coses que ens resulten més familiars, un esdeveniment com aquest que acabo de dir o els molts altres que es poden crear o que els organismes que mencionaven ara des de Govern es poden impulsar, doncs per fer l'analogia, de la mateixa manera que ens agrada i celebrem acollir unes finals d'esquí, unes finals de BTT, unes finals, per exemple una etapa del Tour o de la Vuelta, tenir una final o un campionat d'aquest caire al Pavelló de bàsquet, per exemple, mou moltíssima més gent, moltíssimes més hores de televisió, moltíssims més diners que aquests esdeveniments que acabo de mencionar. I a més a més, no només a França o a Espanya, sinó a nivell mundial.

Es preveu que els ingressos ja per l'any que ve siguin al voltant dels dos mil milions d'euros en aquest sector. Evidentment, si podem tenir un trosset del pastisset aquí a Andorra, serà benvingut i que el talent pugui atreure's i es pugui quedar aquí a Andorra no és menys que alguna cosa que puguem celebrar.

Els usuaris creixen, creixen al voltant d'un 15% anual i els ingressos estan creixent al tomb del 26% anual.

Dit això, celebrem que això avui presumiblement s'aprovi i que, igual que els actius digitals, sigui un element més de canvi per al nostre país i que generi noves oportunitats i més riquesa.

Senyora Síndica, moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Naudi d'Areny-Plandolit.

Ara sí, senyor Joan Carles Camp Pel Grup Parlamentari Terceravia, Unió Laurediana més Independents.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies senyora Síndica.

Aquest projecte de llei d'esports electrònics ve a dotar del marc jurídic necessari a una activitat que ja s'està efectuant al nostre país, com han dit els meus predecessors.

Per si ja és prou complicat posar portes al bosc, amb les noves tecnologies encara ho és més. I aquest confinament provocat per la pandèmia no ha fet més que incentivar encara més les activitats de lleure en un entorn electrònic en els domicilis particulars. I és que els esports electrònics gaudeixen d'una gran acceptació entre els consumidors, i especialment els més joves.

Tant els videojocs com les tablets i els mòbils i Internet, han contribuït a l'expansió i el consum de productes electrònics.

Aquesta activitat, basada en les noves tecnologies, planteja també oportunitats de creixement per a la nostra economia, i a passar de ser uns simples consumidors de productes de serveis electrònics a ser uns proveïdors o organitzadors d'esdeveniments d'esports electrònics i altres de similars.

Aquesta llei ens ha de dotar de seguretat jurídica per l'activitat que genera en l'espai digital, assegurar la protecció dels consumidors, atreure inversió i empreses estrangeres, afavorint el teixit empresarial en el país i fomentar la innovació i la creativitat, com també deia el ministre.

Aquesta llei, permet també, la creació de clubs esportius d'esports electrònics, i planteja un règim específic per als jugadors i clubs no professionals i

professionals, a la vegada que preveu que el Govern posi en marxa amb l'article 5, com deia el ministre, un pla estratègic dirigit a impulsar programes i mesures per al desenvolupament d'esports electrònics tan professionals com no.

També regula les normes sobre la seguretat i la salut dels jugadors dels esports electrònics, i permet que els jugadors professionals d'esports electrònics puguin ser considerats esportistes per la Llei qualificada d'immigració, sempre que compleixin les condicions que en aquesta s'hi preveuen.

També preveu que caldrà desenvolupar una altra llei que reguli les relacions laborals, com hem comentat abans, de les diferents figures existents en l'àmbit dels esports electrònics com en l'àmbit de les professions digitals, ja que la normativa, com es reconeix en la pròpia llei, la normativa laboral actual queda obsoleta en aquest aspecte.

És una llei que dona màniga àmplia al Govern...màniga ampla al Govern, per tal que pugui adaptar a les necessitats evolutives dels esports electrònics i de tot el tema digital, ja que la iniciativa privada, com tots hem reconegut, evoluciona a un ritme molt més àgil i dinàmic que el sector públic.

En definitiva, com us exposava a l'inici de la intervenció, aquest projecte de llei d'esports electrònics, ve a dotar d'un marc jurídic a una activitat que ja s'està efectuant. A tall d'exemple, el 29 de desembre de 2020 es va presentar l'Associació andorrana d'esports electrònics. Per què una associació es presenti ha d'haver-hi membres que la formin, i s'ha detectat molt abans com un nínxol d'activitat de negoci.

En aquest sentit, doncs també així es va expressar el president de la CEA el dia de la presentació, que feia temps doncs que havien detectat aquesta possible activitat i que dinamitzaria el país.

És una llei que esperem, que en definitiva, aportí en definitiva valor afegit al nostre teixit productiu.

Per tot l'exposat, des de Terceravia donarem suport a aquest projecte de llei.

Moltes gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Marc Magallón.

El Sr. Marc Magallón:

Gràcies senyora Síndica.

Abans de començar amb la intervenció sobre la llei d'esports, volia congratular-me per la gran notícia

que vam tindre ahir pel que fa a inversió estrangera, val. Que Grifols pugui vindre és una gran cosa i els membres de la Comissió d'Economia podem estar tots força contents.

A banda d'això, congratular-me encara més perquè al dia següent, de 10 punts que tractem en aquesta sessió del Consell General, 3 d'ells fan referència també a aquest tema de diversificació econòmica i de digitalització, cosa que a dintre del món liberal li donem moltíssima importància. Vaig per la intervenció.

Els esports electrònics, també conegut com e-esports, s'han convertit en un espectacle de masses, amb milions de seguidors connectats per tot el món, que tenen codis de conducta propis.

Des de finals dels anys cinquanta, quan es va crear el primer joc electrònic, el tennis per a dos, passant pel mític *Pacman*, que tots hi hem jugat, o quasi tots, hi ha joves que potser no hi han pogut jugar, als anys setanta o la irrupció dels CD-ROM a finals del segle XX, els videojocs han evolucionat molt.

Aquests s'han convertit en un món econòmic cridaner per grans empreses que fa dècades que competeixen entre elles, aviam quina és la que treu l'últim producte, més cridaner.

Actualment, l'experiència dels jocs electrònics ja no es vincula a un únic usuari contra la màquina, sinó que acull centenars de jugadors i milers d'espectadors. Clar exemple, com ens deia el senyor Naudi, la final de la *Superbowl* ja s'ha vist superada per la *Superbowl* dels jocs electrònics, cosa impensable fa tan sols uns anys.

Actualment l'experiència dels jocs electrònics ja no es vincula, com hem dit, amb un únic usuari. Una evolució que ha permès omplir sales de congressos transformats en escenaris de pantalles gegants per l'ocasió, on tots els seguidors contempen els seus jugadors preferits com controlen els seus avatars amb un *joystick* davant d'una pantalla.

El nou món digital i l'auge dels esports electrònics l'hem de traduir necessàriament en una oportunitat per a l'economia del nostre país.

Per una banda, és una ocasió per apropar tota la societat al jovent. El principal passatemps dels més joves es troba a Internet, i més concretament als e-esports, una modalitat que ja gaudeix de professionals del sector que dediquen a temps complet la seva jornada laboral. Parlem no només de jugadors sinó també de tècnics i ajudants, així com d'altres professionals vinculats des de diferents sectors, com els desenvolupadors de software o els mateixos fisioterapeutes dels equips.

Això ens interpel·la com a legisladors, ja que suposa un repte normatiu pel país, donat que regular un mercat emergent digital en la seva totalitat, requereix una llei que estableixi les regles del joc.

La creixent implantació d'entitats no professionalitzades d'esports electrònics està conduint a una implicació progressiva de menors d'edat en aquest sector.

Per les seves característiques, els e-esports tenen com a màxim referents mundials a jugadors molt joves, sovint menors d'edat, ja que són aquests els que, fisiològicament, tenen més avantatge a nivell neuronal. És en aquestes edats quan la capacitat de reacció dels esportistes és més ràpida, una qualitat evidentment determinant en els esports electrònics.

En aquest punt, val a dir que la distància entre la victòria o la derrota en una partida depèn de mil·lèsimes o micronèsimes de segon.

Diversos estudis científics asseguren que la nostra reacció als impulsos externs és més lenta a mesura que ens fem grans. És una de les quals coses explica que els joves doncs són ara mateix els grans campions en aquestes modalitats. Per això, no ens ha d'estranyar que cada vegada siguin esportistes més joves els que obtenen aquests millors resultats en els e-esports.

Tinc el convenciment que legislant favorablement en un mercat tan competitiu com el dels esports electrònics, protegint i incentivat el seu creixement, podem aconseguir que Andorra sigui un pol d'atracció de tot aquest col·lectiu de nous professionals.

Les característiques del nostre país, que ha apostat fermament per la digitalització, desplegant la fibra per tot el territori, combinat a la propera instauració del 5G, la més competitivitat fiscal i l'entorn privilegiat que tenim, tot això sumat, ha de convertir Andorra en una destinació atractiva per aquest sector. I estem segurs que així serà.

Creiem que el projecte dels e-esports electrònics és el primer pas per aconseguir-ho.

Per totes aquestes raons exposades, demanaria als consellers d'aquesta cambra de votar a favor d'aquest projecte de llei dels e-esports, tal com farem els grups de la majoria.

Gràcies senyora Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Magallón.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Moltes gràcies senyora Síndica.

Començaré la meua intervenció duent a terme unes frases que no esperava dur a terme.

Crec que soc el primer conseller general de l'Escola Andorrana. I em congratulo de l'Escola Andorrana, em congratulo del sistema que tenim, em congratulo de l'educació que hem tingut. I la defensaré i sempre la defensaré com un sistema boníssim.

Esperem que tots els alumnes del sistema educatiu andorrà o de qualsevol altre sistema educatiu d'aquest país, quan es reguli un progrés, com és el dels esports electrònics, no es retrocedeixin drets.

A l'Escola Andorrana també em van educar, educar d'una altra...diríem d'una manera la qual em va permetre tenir empatia cap a l'altre, i sobretot no desqualificar. Quan abans m'ha argumentat, no esperava determinades desqualificacions. Perquè els arguments, i això m'ho van ensenyar, primer de tot es responen per l'objecte, i no pel subjecte i per les coses que representa el subjecte.

Abans d'argumentació no n'he tingut, m'agradaria i m'agradava i sempre m'ha agradat poder argumentar de qualsevol temàtica. Però bé, comencem.

Avui amb aquest examen previ a la votació final, analitzem la Llei resultant dels treballs en comissió del Projecte de Llei d'esports electrònics. Un projecte de llei que ha estat esmenat amb 28 esmenes. Abans, a l'inici, es parlava d'una llei del Grup Parlamentari Socialdemòcrata amb determinades esmenes. Els grups de la majoria, que dona suport al Govern, heu ampliat encara les esmenes a un projecte de llei, el qual, en teoria, hauria d'haver-vos representat.

D'aquestes 28, hi hem de sumar 3 més que hem dut a terme el grup parlamentari Socialdemòcrata. Per tant, ja d'entrada veiem diferències importants en la recepció del Projecte de Llei.

Per la nostra banda, i així li vam dir al ministre Gallardo quan ens va presentar el Projecte de Llei en comissió, com també quan vam fer la presentació de les 3 esmenes realitzades per part del nostre grup, veiem en aquest projecte de llei original del Govern un bon projecte de llei. I me'n recordo perfectament del dia que va haver-hi grup parlamentari en el qual vaig poder exposar als meus companys i companyes del grup aquest projecte de llei, dient que era una bona llei, que diversificava l'economia, que estava ben regulada, que tenia totes les garanties públiques. La vam analitzar i vam dur a terme només 3 esmenes, perquè vèiem que era una bona llei amb totes les garanties públiques.

Això sí, el resultat del que avui tractem és una llei bastant diferent a la tractada inicialment.

Sempre hem dit, tan públicament com en els treballs en comissió, que des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata apostarem perquè aquesta nova regulació respongui a l'interès general. Un exercici que hem fet i sempre fem, tant per aquesta normativa que avui tractem com per qualsevol altra, en aquesta legislatura i en passades legislatures. Perquè el partit Socialdemòcrata sempre vetllarà per l'interès general, i que aquest sigui present en qualsevol iniciativa legislativa. I es trist dir, és trist dir que, a vegades, a vegades, els treballs en comissió no milloren la legislació entrant, i avui, aquest text tractat, n'és l'exemple. Un exemple d'un projecte desequilibrat. Hi ha alguns que els agrada parlar d'equilibri, aquest projecte s'ha passat de frenada, està desequilibrat, no respon a l'interès general.

Amb la quasi trentena d'esmenes, el projecte avui tractat, a més d'algunes que altres transaccions, el projecte tractat canvia substancialment d'aquell projecte original. I com li dèiem, senyor Gallardo, si el Projecte de llei ens va semblar una bona llei, amb bones garanties públiques, com ara a continuació els exposaré, aquestes garanties públiques han caigut una darrera l'altra.

Comencem, perquè crec que és important analitzar els canvis.

En primer lloc, i crec que s'ha citat inicialment, pel que fa a la Comissió d'Esports Electrònics. Si analitzem el Projecte de llei inicial veiem, en el seu article 6, que la Comissió Andorrana d'Esports Electrònics estarà formada per diferents institucions públiques i diferents representants, representants del Ministeri d'Economia, de l'Esport, de la Salut Pública, de l'Agència Andorrana Antidopatge, de l'Interior, de l'Educació, del Gabinet jurídic del Govern... Com podeu veure, una comissió completa amb representants diversos de ministeris implicats en la introducció dels esports electrònics al nostre país.

No obstant això, i fruit de l'esmena aprovada pels tres grups que donaven suport al Govern, aquesta comissió ha eliminat determinats representants: el representant del Ministeri de Salut Pública, representant del Ministeri encarregat de l'Educació o el representant de l'Agència Andorrana Antidopatge.

Però bé, aquests no són tots els canvis, els canvis produïts. Si analitzem l'article 7 del Projecte de llei relatiu a les funcions, veiem per exemple que una de les funcions eliminada era la de col·laborar amb altres autoritats andorranes així com entitats i federacions internacionals. Demostrem altre cop com es buida de capacitats aquesta institució. Però també, per exemple, si analitzem altres funcions, com vetllar per la seguretat i salut de les persones que participen en activitats d'esports electrònics o hi estan vinculades,

o cooperar amb l'Agència Andorrana Antidopatge, són funcions que es preveuen en aquest projecte sortint de la comissió i que avui en teoria s'acabarà aprovant, però que tampoc veiem com es durà a terme aquesta funció de vetllar quan, com els deia, s'han eliminat representants del Ministeri de Salut i de l'Agència Andorrana Antidopatge.

I ens preocupa molt, ja els hem dit, ens preocupa la qüestió de la salut pública i les conseqüències no desitjades d'introduir un nou sector com l'objecte de la Llei tractada.

El resultat és una llei que inicialment era una, estava ben pensada, hi ha hagut 28 esmenes, altres transaccions i al final, si analitzem cada una i l'anem comparant, si fem aquesta taula d'equivalències que abans ens citava el ministre Jové en referència a les directives, però la fem d'aquesta llei, l'original i la sortint de la comissió, hi veiem canvis que ens demostren que és una llei tristament feta a pedaços.

Pel que fa... i això pel que fa a la Comissió Andorrana d'Esports Electrònics, però si analitzem qüestions d'organització i de jugadors dels esports electrònics, en primer lloc s'elimina tot el criteri legal, que era un article ben ampli, en relació a l'organització, notificació de l'organització d'una competició d'aquest tipus, i que consideràvem que era una bona garantia legal que estigués present a la Llei.

Pel que fa als requisits del jugador, la qüestió de l'edat crec que ja l'hem tocat a la reserva d'esmena, només per concloure aquesta qüestió, i tot i això, remarcar altre cop el que es va dir en la compareixença de la professional en aquest aspecte, considerem important la qüestió dels setze anys.

L'argument esgrimit és que de moment s'aplicarà la Llei de relacions laborals i d'aquí a sis mesos tornarem a tenir el debat, un debat al voltant d'una llei que estableix un marc laboral a part del marc laboral present actualment en relació a menors. Això ens preocupa, i molt, perquè des del PS som clars i continuarem apostant per l'interès superior del menor.

Per la qüestió de la residència, mentre el Projecte de llei establia comptar amb residència legal a Andorra per tal de ser inscrit al registre de jugadors i tècnics professionals de la Comissió Andorrana d'Esports Electrònics, aquesta llei resultant de la Comissió elimina aquesta qüestió i a més a més afegeix una disposició final qualificada sobre la modificació de la Llei qualificada d'immigració, considerant esportistes els professionals dels esports electrònics.

Els dos elements combinats ens fan dubtar finalment de quin serà el règim migratori pel que fa a esportistes o professionals dels esports electrònics.

També, el tercer punt que m'agradaria comentar, en primer lloc hem comentat la qüestió de la comissió, ara la qüestió dels jugadors i l'organització, i el tercer punt que m'agradaria comentar és la qüestió de les regles antidopatge.

El resultat de la Llei sortint de la comissió estableix que la Comissió Andorrana d'Esports Electrònics presta el suport necessari a l'Agència Andorrana Antidopatge. Esperem saber quin suport, perquè recordem que l'Agència Andorrana Antidopatge no forma part ja de la Comissió d'Esports Electrònics.

Una altra de les qüestions que s'ha eliminat i que el Projecte de llei, senyor Gallardo, crec que preveia i preveia bé era l'aplicació del Codi mundial d'antidopatge per aplicar les regles antidopatge referent als e-esports i, en aquest sentit, s'ha eliminat i ens estranya, quan l'AGAD és signatària d'aquest Codi mundial d'antidopatge i les regles sobre la transposició del Codi.

En aquest punt és important recalcar que no ens queda clar com adaptar aquests canvis, i també és important recalcar que la Federació internacional d'esports electrònics ha transposat directament aquest Codi mundial d'antidopatge. Per tant, no veiem clar quines seran finalment les regles a aplicar per qüestions antidopatge, si seran unes a part concretes a nivell andorrà. Dubtes i més dubtes...

Aquests són els tres punts principals. Com veieu no només és una qüestió d'edat.

Cada garantia pública que el Projecte de llei inicial preveia, era una bona llei que vetllava per l'interès general, ha caigut: una darrere l'altra.

Per concloure, i després d'haver analitzat les diferents garanties públiques que no ofereix la llei, m'agradaria puntualitzar que des del PS votem sí a uns esports electrònics amb una bona regulació que ofereixi la màxima seguretat jurídica, sí a una llei amb totes les garanties públiques, que es garanteixi l'interès superior del menor, que no és un tema del qual, crec, que hi hem de debatre, amb un marc institucional complet, i amb representants de tots els sectors afectats com l'educació, la salut o l'agència antidopatge. I també sí a una llei equilibrada, que aposti per diversificar l'economia, però que alhora respongui a l'interès general.

I des del PS direm no a una regulació incongruent, feta a pedaços, que no ofereix seguretat jurídica, no a una llei que no ofereix garanties públiques en la protecció de l'interès del menor, en la salut i en l'educació. A una llei desequilibrada, en definitiva, els ho repeteixo, que no respon a l'interès general.

Des del PS, com a partit que actua sempre per l'interès general, i com a partit que ha governat i té vocació de

governar, sempre intentarem garantir que les lleis que surtin d'aquest Parlament siguin unes bones lleis, unes millors lleis, independentment de si estem a favor de l'objecte reglat en qüestió.

En aquest cas, sí que estem a favor, repeteixo, ho repetiré, sí que estem a favor que s'aposti pels esports electrònics. Però hem de recordar que quan es regula una matèria en qüestió, es busca òbviament millorar el sector, però també hem de pensar quin pot ser l'impacte a la societat la introducció i l'aposta per un determinat àmbit, en aquest cas els esports electrònics.

L'aposta dels esports electrònics de ben segur que és positiva per redinamitzar l'economia. I per això des del PS estem a favor que es reguli, i esperem que la introducció d'aquest sector sigui positiu per al conjunt de la societat andorrana.

No obstant això, una regulació incompleta o ineficax, que no s'avanci a les diferents problemàtiques, directes o indirectes, no desitjades en l'aposta d'aquest sector, pot ser més un problema que una solució. Perquè aquí s'ha parlat de progrés, però abans del progrés, garantim tots els drets que han costat tant adquirir. I en aquesta llei hi veiem mancances importants...

La Sra. síndica general:

Vagi acabant Sr. Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

... en aspectes laborals, de salut i educatius.

Acabo Sra. síndica.

Per això, i veient que el que avui estem a punt de votar no és una llei equilibrada, que respon amb totes les garanties a l'interès general i als reptes de la introducció dels esports electrònics a Andorra, des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, no hi podem donar suport.

Gràcies Sra. Síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Padreny.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Sandra Codina.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies senyora Síndica.

Conselleres i consellers generals, quan nosaltres érem petits, jugàvem a jocs tradicionals, com la xarranca, picar paret o saltar a corda... Ara els infants també hi juguen, però tenen a l'abast altres entreteniments

fruit de la pròpia evolució de l'oci, com són els videojocs.

Era millor abans o és millor ara? Cadascú té la seva pròpia opinió. Però aquest no és el debat que toca avui.

El debat sobre l'ús dels videojocs que, sigui dit, és molt interessant i ampli, no té res a veure amb la Llei que sotmetem al ple. El debat relacionat amb aquesta llei és sobre si ens posicionem o no com un país competitiu en el sector dels esports electrònics.

Aquesta evolució de l'oci que ha suposat l'arribada dels videojocs ha derivat en els darrers anys en un nou sector amb un enorme potencial: el dels jocs en línia. Els que som més grans, en altres paraules, els que jugàvem a jocs tradicionals, ens pot semblar una mica llunyà aquest concepte. Però ja fa anys que està implantat a tot el món i que creix de manera exponencial. Per descomptat, també ho fa a Andorra.

Per tant, no podem tancar els ulls a aquesta realitat. I no ho fem. Perquè en això se centra el Projecte de Llei d'esports electrònics, al que avui avanço donarem el nostre vot favorable. Perquè planteja un marc legislatiu capdavanter i innovador, que s'inspira en jurisprudències ja consolidades, i que, a la vegada, s'ha plantejat com un text modelable. Perquè el dinamisme al sector digital està en constant i poc previsible que podria deixar caducada la regulació en pocs anys.

El sector dels esports electrònics engloba un món molt gran. Evidentment, implica els jugadors, els *gamers*, que són els principals protagonistes. Però hi ha molt més: inclou els entrenadors d'aquests jugadors, els clubs professionals i no professionals, els organitzadors d'esdeveniments, els *publishers*, que són els creadors de videojocs, els *casters* que són els *speakers*, són tots ells noves professions que s'afegiran al mercat laboral del país i que necessiten ser regulades.

I si aprovem aquesta llei donarem a tots ells un aixopluc legal sòlid perquè puguin seguir fent la seva feina, perquè puguin seguir creixent professionalment. Amb aquest text els donarem protecció, tant als professionals com als no professionals.

I Sr. Padreny, ja ho hem dit i defensat moltes vegades, també quedarà garantida la protecció als menors. A nosaltres, com no pot ser d'una altra manera, també ens preocupa la seva protecció. El nostre Codi de relacions laborals ja estableix les limitacions per als menors que treballen, però és que a més es regularà de manera més concreta en el projecte de llei que el Govern haurà d'elaborar en sis mesos. I encara més, també amb plans específics de conscienciació i de prevenció d'addiccions que haurà de desenvolupar el Govern en el marc del Pla especial del salut mental.

La coalició ho hem deixat clar a l'exposició de motius de la llei: hi vetllarem en el que queda de legislatura perquè això sigui efectiu.

A la vegada, aquesta llei també donem un missatge clar al sector fora de les nostres fronteres. Els confirmem que som un país modern, que ens adaptem a les noves realitats i que creiem en el futur del sector dels esports electrònics.

Senyores i senyors consellers, en aquest any tan dur que hem hagut d'afrontar, ens hem adonat que, més que mai, cal buscar alternatives als sectors tradicionals que han propiciat l'evolució d'Andorra. Ja no podem donar tota la responsabilitat del creixement del nostre país únicament al turisme i als sectors relacionats. Calen noves opcions de diversificació de l'economia, és la pròpia societat la que demana que busquem alternatives. Doncs aquesta és una alternativa, viable i a llarg termini, perquè ens permetrà atreure nous inversors d'un sector que no para de créixer, que genera ocupació, fomenta la innovació i la creativitat. Possibilitarà que els operadors d'esports electrònics ens vegin com un país atractiu per desenvolupar les seves activitats, i obrirem el camí perquè puguem convertir-nos en seu de tornejos internacionals.

Com ha dit el Sr. Naudi, la principal competició del món d'esports electrònics, la *League of Legends*, va reunir 23 milions d'espectadors la darrera edició de les finals mundials celebrades el desembre passat, 23 milions de persones. Només grans esdeveniments com la final de la *Superbowl* tenen aquesta capacitat d'audiència. Si mai organitzéssim un espectacle d'aquestes dimensions, serien 23 milions de persones que coneixerien el nom d'Andorra.

És cert que al nostre país el sector és encara incipient, però ja és una realitat tangible. Recentment s'ha creat l'Associació andorrana d'esports electrònics, a qui hem escoltat durant tot el treball legislatiu. Tenim jugadors que comencen a despuntar i també tenim presència nacional a competicions internacionals.

Sense anar més lluny, el passat 23 d'abril Andorra va competir en esports electrònics al campionat de bàsquet organitzat per la FIBA, al costat de potències d'alt nivell. I altres federacions del país també tenen equips nacionals que porten el nom d'Andorra arreu del món a les diverses competicions que se celebren. Són jugadors i competeixen, entrenen per millorar.

Per aquest motiu i als efectes de la Llei qualificada d'immigració, des de la coalició hem introduït una esmena perquè en el cas dels jugadors que siguin professionals dels esports electrònics siguin considerats com a esportistes a tots els efectes. No podem posar límits al seu talent, com tampoc limitariem qualsevol altre esportista: un jove

esquiador, un jugador de rugbi, un jugador d'escacs... No som nosaltres, els responsables polítics, els que hem de limitar la seva progressió. Si competeixen o no és decisió seva, amb el vistiplau dels seus pares o tutors legals. I si tenen potencial o no, ho decidiran els seus equips, els que els fitxaran.

M'aturo un moment per ressaltar un altre cop la línia que separa el fet de ser una persona que juga a videojocs, com pot ser jo o pot ser vostè, Sr. Padreny, i un jugador professional d'esports electrònics. El cito Sr. Padreny perquè em sembla que de vegades barreja conceptes.

A més, tots aquests jugadors, clubs i entitats del país comencen a acumular experiència. Està clar que és el propi sector el qui millor coneix aquest món. En aquest sentit, hem afegit la presència de representants de les empreses i entitats especialitzades a la futura Comissió Andorrana d'Esports Electrònics. És imprescindible implicar-los per donar força al sector.

Senyores i senyors consellers, pot fer respecte, ens pot semblar llunyà, però és la realitat, la dels nostres joves, i és la nostra responsabilitat legislar per fer front a la realitat. Pel benefici final de la millora de la nostra societat. Hem de tenir tots una cosa clara: amb o sense aquesta llei seguirà havent-hi esports electrònics. Amb o sense aquesta llei seguirà havent-hi esports electrònics. Amb o sense aquesta llei seguirà havent-hi joves que destinin el seu temps lliure a jugar a videojocs, o mòbils, tauletes o qualsevol altre aparell amb pantalles. Amb o sense aquesta llei continuarà havent-hi joves que s'inscriuran a competicions internacionals que organitzin altres països. També amb o sense aquesta llei els nostres infants seguiran jugant a jocs tradicionals. Però sense aquesta llei, no podem ser competitius dins un sector ja imparable a tot el món. Aprovar aquest text ens connecta automàticament en aquest ecosistema digital.

Per tot l'esmentat, el Grup Parlamentari Demòcrata donarà suport al Projecte de Llei d'esports electrònics.

Gràcies Sr. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. consellera.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Pel Govern, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Moltes gràcies Sra. síndica.

En primer lloc agrair el vot manifestat en positiu, agraeixo a la Sra. Carine Montaner, al Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, al Grup

Parlamentari Liberal, al Grup Parlamentari Terceravia i Grup Parlamentari de Demòcrates per Andorra, aquest vot favorable.

I em centraré en la intervenció del Sr. Padreny. Intentaré també ser concís, perquè penso que el debat no ens està aportant, sincerament, coses positives a la discussió sobre la Llei.

Potser vull estar d'acord en una part de la intervenció que ha fet el Sr. Padreny, quan lloa, m'ha semblat, el text tal com va arribar amb aprovació del Govern, per la qual cosa podria, hipotèticament, dir "té vostè raó". Un text que era un bon text, resulta, si fes una visió parcial i sense entendre el rol del Consell General, que òbviament per haver estat parlamentari l'entenc i el respecto perfectament, podria fins i tot arribar a compartir-ho, però no és el cas, no és el cas... Jo estic convençut que el text ha millorat amb el tràmit parlamentari i amb les esmenes que els grups han aportat, i el debat enriquidor que hi ha hagut en el si de la comissió.

I per tant, no comparteixo amb vostè que el resultat del text dona a entendre és pitjor del que tenia o plantejava amb la tramitació directa tal com el vam presentar per part del Consell.

Curiosament vostès avui, que sortia als mitjans de comunicació que volen fer d'Andorra o del país també un país on la innovació i la digitalització siguin un pal de paller. Això és el que apareixia als mitjans de comunicació, cosa que m'alegro o comparteixo, però veient que hi ha un doble raser o una contradicció entre el que diuen que volen fer i a l'hora de la veritat fan. Anuncien això, se'n van a Madrid, tornen, diuen que volen fer del país el país de la innovació i dels dos textos que hem votat avui, específicament, i relacionats per fer un progrés en temes d'innovació, i de diversificació i de digitalització, vostès voten en contra i no donen suport.

Els queda un tercer text, el següent, en tot cas si el voten favorablement serà un de tres. Penso que menys paraules i més fets, si al final el que es demostra és els fets. Tot per una senzilla raó, i no és nou d'aquesta legislatura, tampoc, jo diria que és propi de les postures o els postulats que sovint defensen vostès, i és que els textos només són bons si s'accepten tal com vostès els defensen o si es té compte tot el que vostès proposen. Si no, no són bons.

És més, provoquen l'efecte contrari del que busquen als textos, vostès volen fer creure, és el que ha pretès vostè en la seva primera intervenció i en la seva segona també, Sr. Padreny, que els únics que tenen preocupació pels infants d'aquest país i pels adolescents són vostès. I que amb la tramitació d'aquest text, volen desviar l'atenció i el debat sobre sobre que si és un text que ha d'ajudar a la

diversificació econòmica, si és un text que pot generar una nova indústria, si és un text que pot donar nous llocs de treballs, si és un text que pot fomentar l'emprenedoria. Volen desviar el debat sobre això i ho centren en aspectes que són els únics que veuen i que ja anticipen que passaran, sí o sí, contràriament a la resta dels membres d'aquesta Cambra i a una gran majoria dels agents i dels sectors d'aquesta indústria.

I per acabar, Sr. Padreny vostè deia que ha passat per l'Escola andorrana, vostè és més jove que jo, vostè ha estat alumne de l'Escola andorrana, i jo he estat professor de l'Escola andorrana. Evidentment es basa en el sistema Montessori on sí, efectivament, l'Escola andorrana fomenta l'esperit crític, i això sí que és així, i puc donar fe d'això, però el que no fomenta l'Escola andorrana és el paternalisme i la demagògia, això segurament vostè ho ha après en una altra escola política.

Gràcies Sra. síndica.

(El Sr. Oliver Alís Salguero deixa la sala)

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Gallardo.

Els grups desitgen intervenir?

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. Síndica.

No podria estar més d'acord, la veritat és que no hi podria estar més d'acord... Hi posaré una mica d'humor. Després del que hem vist amb les dues lleis de digitalització que, com hem dit, són lleis que s'encabeixen dins l'Horitzó 23, són lleis que ens han de permetre avançar cap a la diversificació, avançar cap al creixement econòmic, avançar cap a la creació de llocs de treball, avançar cap a la recaptació econòmica perquè totes aquestes empreses, participants, *players*, en general, paguen impostos...

I vostès voten que no, ara només espero que el proper dia que parlem d'això, que ens amenacin, i ho dic amb simpatia, amb què hi ha un *skynet* i les màquines s'apoderaran del món i que hem de desendollar els ordinadors, que vindran els *Terminator* per arrasar la nostra espècie... I és l'únic que em falta per veure avui amb aquest cataclisme que ens diuen què passarà amb els actius digitals, què passarà amb els esports electrònics, no?

En el cas de l'edat dels nens, si aquest debat el portéssim a la problemàtica que podríem presumir que alguns nens podrien tenir, no està en els esports digitals. Podríem pensar que hi ha algun nen o alguna

na que té una addicció per exemple al seu mòbil o a la seva tauleta, que s'hi passa moltes hores. Però la pròpia directora de la Unitat de Conductes Addictives, quan li vaig demanar si hi havia algun cas de nen amb una conducta addictiva als videojocs, em va dir que no, no n'hi havia cap.

Llavors, vostès, per això feia la broma amb l'*skynet*, ens volem fer veure que qui ve porta el drama social al nostre país i que hem de regular que un menor d'edat, millor dit, un menor de setze anys no pugui participar en aquestes activitats, que altrament ja hi estan participant, perquè a casa tenen la consola, a casa tenen el mòbil, a casa tenen la tauleta i estan passant-s'hi determinades hores amb això. Llavors, no tenen un pare, o una mare o un tutor legal que penso que ha d'estar per sobre de la regulació i és el que ha de posar els frens a aquestes conductes? Si aquest nen o aquesta nena juga als esports digitals i vol participar guanyant-se la vida és perquè els seus pares o tutors el deixaran fer això. No cal que hi hagi un Estat paternalista vigilant això. No cal! Per alguna cosa estan els tutors, els progenitors, els pares o les mares.

Si ens centrem en això ens podríem centrar en tota aquella canalla jove que està fent *Instagram*, *TikTok* o el que sigui, que no estem regulant aquí, i que en treu un rendiment econòmic, i no he sentit mai que vostès s'hi oposin, oi que no? Doncs tenen un pare i una mare, o tenen un tutor legal o tenen algú que hi té la tutela i que ja se'n cuida que això no vagi a majors.

Per tant, aquest cavall de batalla que han fet amb els setze anys i pràcticament, com aquell qui diu, no votaran la llei per això, doncs està molt bé. Però avui no estem parlant d'això. Evidentment, si detectem un problema amb l'edat, es corregirà. Per alguna cosa tenim un Codi de relacions laborals, i per alguna cosa els consellers estem atents a aquestes coses i si es detecta un problema en alguna cosa que no existeix, ja s'arreglarà. Però ara per ara és absurd posar un topall a alguna cosa que no és necessari.

Ja per acabar, i per ratificar el nostre convenciment que aquesta segona llei de digitalització del dia és un gran pas endavant per a la nostra economia, en aquest sentit i treballant colze a colze amb el Ministeri d'Economia, amb els consellers de la majoria, però també amb tot l'equip del senyor Gallardo, vostès diuen que hem esquarterat pràcticament aquesta llei.

El que hem intentat aportar és un esperit facilitador perquè aquest nou sector econòmic tingui, d'alguna manera, més facilitats a créixer i estigui sotmès, per dir-ho d'una forma senzilla, a menys burocràcia, perquè sigui una realitat el més aviat possible.

I per això, de la mà, amb el Sr. Gallardo i amb el seu equip, es van fer els canvis que es van materialitzar amb esmenes i que s'han aprovat.

Pensem que és una bona llei, pensem que si hi hagués algun problema estarem atents a corregir-lo i pensem que, per avançar una mica més cap a la diversificació econòmica, cal tirar-lo endavant.

Sra. síndica moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Naudi.

Algun altre grup desitja intervenir?

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies senyora Síndica.

Parlant d'escola, la meva escola política és la meva família, i els valors que m'han transmès, i crec que per molta gent així és. I un dels valors principals és el respecte. Aquí el que estic veient és una gran agressivitat. Tinc aquella sensació que es vol que es parli el mínim i, pel que s'ha pogut escoltar aquí, perquè no es doni una mala imatge, d'una cosa que s'està regulant sense veure les diferents qüestions.

Altres cops no s'han respost els arguments, s'ha apostat per un discurs prefabricat, un discurs sense respondre al fi i al cap les diferents qüestions. Perquè a la intervenció final, si us heu fixat, si s'han fixat, senyores i senyors consellers, senyores i senyors del Govern, no només s'ha parlat de l'edat, hi ha altres motius, hi ha altres qüestions que s'han canviat, altres garanties públiques, des de la qüestió de la composició de la Comissió d'Esports Electrònics, que a dia d'avui no hi formarà part un representant del Ministeri d'Educació, un representant de salut pública, un representant de l'Agència Antidopatge d'Andorra, no sé si heu pogut parlar també amb aquests representants, sobretot no sé si heu pogut parlar amb l'Agència Antidopatge, les diferències aquestes que també hem pogut mostrar, són altres arguments en què veiem que la llei al final ha estat un resultat de diferents moments, de diferents *timings*. Perquè la llei original, i ho ha dit vostè Sr. Gallardo, nosaltres l'haguéssim votat a favor, l'haguéssim votat a favor la llei original. Tenia diferents qüestions a debatre, però la llei original era una llei amb totes les garanties públiques amb aquesta composició de diferents representants. El resultat, no sé quin és.

Perquè nosaltres apostem per la diversificació econòmica, hi apostem, i en el seu moment vam proposar el parc tecnològic i estem contents que es

duguin a terme accions en aquest sentit. Però apostem també per moltes altres polítiques, i vetllem que totes les altres polítiques tinguin una bona legislació al darrere. Perquè estic segur que vostès també aposten pel patrimoni, però després segur que deuen tenir les seves objeccions en determinades lleis. Doncs és el mateix per cadascuna de les temàtiques.

El resultat final, i no em vull repetir Sra. síndica perquè sé que tenim altres punts a l'ordre del dia, el resultat final és una llei que no respon a l'interès general, una llei que no respon a totes les garanties públiques. I el progrés, sí, però les garanties públiques i el respecte per l'interès general i tot el que representa, perquè les institucions, totes, des de les que legislem fins les que executem, polítiques públiques, tenim una responsabilitat. I aquesta responsabilitat, avui, no està representada en aquest Projecte de llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Alguna altra intervenció?

Vistes les intervencions i en aplicació de l'article 74 del Reglament, procedirem a la votació a mà alçada.

Vots a favor.

Vots en contra.

Abstencions.

Sra. secretària, si vol comunicar-nos el resultat, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

19 vots a favor, 6 en contra i 0 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

Punt número 8.

(El Sr. Oliver Alís Salguero es reincorpora a la sala)

8. Examen i votació de l'esmena a la totalitat presentada per la M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez i pels M. I. Srs. Roger Padreny Carmona i Carles Sánchez Rodríguez, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata

al Projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge d'Andorra.

El Projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge d'Andorra fou publicat en el Butlletí número 98/2020, del 24 de novembre.

S'ha formulat una esmena a la totalitat presentada per la M. I. Sra. Judith Salazar i pels M. I. Srs. Roger Padreny i Carles Sánchez, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la qual ha estat publicada en el Butlletí número 38/2021, del 14 d'abril.

Per defensar l'esmena a la totalitat formulada intervé el Sr. Carles Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies Sra. síndica.

En primer lloc volia fer meves també les paraules del conseller Padreny. Doncs, si no m'equivoco soc el segon conseller provinent de l'Escola andorrana i estic totalment d'acord amb les seves valoracions. Enceto la defensa d'aquesta esmena a la totalitat. Avui debatem l'esmena a la totalitat que el Grup Parlamentari Socialdemòcrata hem presentat al Projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge.

En aquesta intervenció faré constar els precedents de la nostra actuació respecte a polítiques d'habitatge en els darrers mesos de 2020 i també faré constar els motius que ens han dut a presentar aquesta esmena. És a dir, el perquè no estem d'acord amb aquest projecte de llei i perquè creiem que s'ha de replantejar.

Si fem memòria i tornem al novembre i al desembre de 2020, recordarem principalment dos debats: el de la Llei de mesures urgents en matèria d'arrendaments de finques urbanes i millora del poder adquisitiu i el debat del pressupost.

Allà vam tenir ocasió de presentar el que entenem puntals de la nostra política d'habitatge.

1: el curt termini: pròrrogues de quatre anys.

2, el mig termini: informació sobre habitatge amb el registre de contractes d'arrendament com a eina bàsica.

3, el llarg termini: habitatge social de titularitat pública i habitatge de preu assequible, aquest darrer no necessàriament de titularitat pública, però sí amb intervenció pública.

Tot guiat pel principi de la planificació i l'acció pública a favor del dret a l'habitatge.

Recordem que en el primer debat vam proposar, via esmenes parcials i via un text alternatiu, totes les modificacions que trobàvem escaients en el desenvolupament de la nostra política dels tres temps i dels principis que he descrit amb anterioritat. Pel que fa al debat del pressupost, proposàvem a les esmenes parcials la creació i dotació d'un departament d'habitatge al ministeri corresponent per tal d'actuar de manera directa sobre l'habitatge. Alhora, vam proposar dotar una partida plurianual d'aproximadament 6 milions d'euros per tal de sufragar la construcció d'habitatges socials de titularitat pública. Ben bé totes les propostes foren refusades. Vam aconseguir introduir el concepte de planificació i afegir l'Associació de Consumidors i Usuaris (ACU) i el Fòrum Nacional de la Joventut (FNJA) a la Taula d'habitatge. També van presentar un recurs de constitucionalitat contra les disposicions que permetien una rebaixa de la cessió obligatòria econòmica de fins al 0% i la incorporació al mercat d'habitatges fora d'ordenament amb rebaixa dels requisits d'habitabilitat. Aquest recurs ha estat desestimat pel Tribunal Constitucional.

Respectem la decisió però també ens mostrem decebut per la sentència. Creiem, en aquest sentit, que cal reforçar en el marc constitucional la protecció de l'habitatge i caminar cap a la consideració d'aquest dret socioeconòmic com un dret fonamental.

Ho hem intentat, hem brindat tots els instruments que hem concebut perquè el Govern els pugui emprar. Han preferit aplicar-ne altres que, al nostre entendre, erren, o bé per manca d'ambició -les pròrrogues, que tot s'indica que s'hauran de tornar a aplicar- o bé per una lectura errònia del problema. Es vol fer passar la solució per l'oferta i la demanda quan el problema... el problema d'accés l'origina precisament aquesta dinàmica: un mercat unificat i ineficient i una dificultat inherent per extreure rendibilitat.

Els qui defensen que es tracta d'un desajust entre salaris i preus de lloguer tampoc comprenen la totalitat de la qüestió, doncs no tenen en compte la dificultat global de rendibilitat general, la dificultat d'extreure valor de les mercaderies i serveis que produeix l'economia andorrana. Hem vist durant tot aquest temps que tota la política d'habitatge del Govern la feia a l'Institut Nacional de l'Habitatge. Hem sentit com a tots els nostres arguments es contestava que serà l'Institut Nacional de l'Habitatge aquella instància que solucionarà els problemes, d'una manera transversal, amb un treball multidisciplinari i amb una macroanàlisi fruit de l'expertesa i del repte plantejat, i tota aquella retòrica que promet però no compromet.

Podem estar d'acord amb la complexitat de la situació, no podem estar d'acord amb la necessitat de l'Institut.

Aquest darrer punt ja el vam exposar en ocasió de la presentació del Projecte de llei. Recupero aquells arguments: les funcions de l'Institut les pot assumir, i entenem que les ha d'assumir el Ministeri d'Afers Socials, Habitatge i Joventut. Tampoc compartim la seva definició plena com a òrgan tècnic, ja que segons el Projecte de llei presentat, gaudirà de competències en matèria de regulació de l'habitatge social i del de preu assequible a més de gaudir de la iniciativa en aquests camps. Creiem que un òrgan tècnic té la missió de tractar informació i d'assessorar el Govern en la matèria i no pas dur la iniciativa en l'acord en la cosa, doncs un govern pot prioritzar una política i un altre govern en pot prioritzar una altra.

Ha de ser un organisme autònom el qui impedeixi tal política? No ho creiem així. A més, perdó... a més darrera de tot òrgan tècnic sempre existeix una orientació, una visió del que hauria de ser, una visió ideològica, si volen. Són sobretot les funcions de l'Institut de l'habitatge el que ens duu a qüestionar que hagi d'existir un òrgan separat del Ministeri per executar política d'habitatge. Especialment ho són les relatives a l'habitatge que el Projecte de llei defineix de protecció pública, i que nosaltres entenem com a habitatge públic d'ús social. El nostre desacord fonamental ho és amb les funcions relatives a la gestió directa i indirecta d'aquest tipus d'habitatge. El poder constituir societats, el gestionar l'adjudicació i promoure la rehabilitació, funcions totes pertanyents al Ministeri de l'Habitatge.

No estem conformes amb l'externalització d'aquestes en un ens intermediari. Tampoc estem d'acord amb la constitució d'un fons d'habitatge. Però això ho abordaré més endavant. Un ens intermediari se sol presentar com un element que brindaria agilitat en la gestió. Creiem que això no és així, ja que en primer lloc s'ha de crear i, per tant, augmenten els costos administratius. En segon lloc, introdueix dos graus administratius en la gestió de l'habitatge, ja que hi trobem la concessionària -gestió indirecta- i l'Institut -gestió directa. I finalment, el Ministeri, que alguna cosa haurà de dir.

Tot plegat, no és una agilitat de les polítiques d'habitatge sinó una externalització de les mateixes. Així doncs, no podem estar d'acord en què aquelles funcions que ha de desenvolupar el Ministeri, aquest les externalitzi en un ens intermediari i que renunciï, alhora, al control i a l'orientació governamental de les polítiques d'habitatge.

Un altre dels aspectes als què ens enfrontem és la possibilitat de concessió de l'exploració d'habitatge

social. Creiem que ha de ser l'Estat no només el promotor sinó també el gestor del que definim com habitatge d'ús social. La gestió indirecta, l'explotació d'habitatge social, pot significar el dèficit en les prestacions i el manteniment, pronunciats aquests concessionaris, havent aconseguit la concessió, troben que la seva inversió no és atractiva tot i no voler desfer-se'n.

Com he dit més amunt, la gestió de l'habitatge social ha de ser directa per part del Ministeri o dels comuns. Això no impedeix convenis entre administracions, és més, aquests són desitjables. Construeixin, reglamentin i actuïn, no per obrir un sector d'inversió sinó per garantir el dret a l'habitatge. Perquè el que aquest Projecte de Llei fa és obrir un sector d'inversió.

Si fins ara la gestió immobiliària comptava amb la compravenda i amb l'arrendament, ara comptarà amb l'habitatge social. No ho compartim, no ho podem compartir. L'habitatge de preu assequible també el preferim de titularitat pública, però entenem que aquí hi tenen cabuda altres fórmules mixtes que, en tot cas, passen pel Ministeri de l'Habitatge o el de Medi Ambient en el cas del programa Renova, però no per l'Institut de l'habitatge.

Un altre aspecte problemàtic del Projecte de Llei que esmenem en la seva totalitat avui, és la constitució d'un fons publicoprivat d'habitatge. A priori se'l situa com la solució per finançar la construcció d'habitatge social. També compta amb el seu doble caràcter: públic pel que fa a la capitalització i aportació d'immobles i privat pel que fa a l'aportació d'immobles. El fons es constitueix com un organisme d'inversió col·lectiva, fórmula a la que popularment s'anomena SICAV. Qüestionem ambdues dimensions. En primer lloc se'ns dirà que la inversió en habitatge social requereix d'un instrument que aconseguixi concentrar els béns i el capital de les administracions, parapúbliques i societats públiques que amb beneficis vulguin invertir i així l'habitatge social gaudiria de finançament. En aquest sentit, no podem sinó compartir l'objectiu i fins i tot el mètode. És a dir, que si haguéssim rebut un projecte de Llei separat del de l'Institut de l'Habitatge, en què es constituís i es legislés un fons públic per a l'habitatge, l'haguéssim considerat amb estima i simpatia, doncs coincideix amb el nostre programa i ja n'havíem proposat un.

Ara bé, no ha estat així, no hem rebut un projecte de Llei de fons públic de l'habitatge que millorés la nostra proposta de legislatura, sinó un projecte de Llei que, amb l'Institut, crea un fons publicoprivat que substitueix, sense equivaldre, la forma del fons públic.

Com amb la gestió indirecta per concessió, no podem compartir el segon aspecte lligat al fons publicoprivat,

i és la seva capacitat de repartir beneficis entre inversors privats. No creiem que la solució a un problema general del mercat i generat pel mercat hagi de passar per l'eixamplament d'aquest mercat, per la creació d'un nou sector d'inversió en l'habitatge social. I encara que es tracti de béns immobles, el propietari que decideixi ingressar-lo en el fons bé haurà d'obtenir algun benefici.

Hom pot pensar que aquest sistema ha de funcionar com l'incentiu necessari que permetrà la dotació del fons. No existeix virtualitat en aquesta política d'incentiu, sinó més aviat un component pervers que posa en joc l'eficàcia respecte a l'objectiu declarat de fer efectiu el dret a l'habitatge, doncs el que se'ns diu és que han d'existir guanys d'una part per tal d'assegurar un dret de la majoria.

Això és una solució de mercat incapaç de resoldre el problema a llarg termini, al contrari, el perpetua. L'altra qüestió és que la inversió deixi de ser atractiva, aleshores què farem? La solució a llarg termini, entenem, no passa per diversificar el mercat immobiliari obrint el sector de l'habitatge social i de l'habitatge a preu assequible, sinó per crear habitatge fora del mercat, i això ho poden fer el Govern i els comuns sense l'Institut de l'Habitatge.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Sánchez.

Pel Govern, Sr. Víctor Filloy.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies Sra. síndica.

Senyores i senyors, avui sí, avui tenim un debat sobre el Projecte de Llei de l'Institut Nacional de l'Habitatge, i dic avui perquè el Grup Socialdemòcrata ja s'ha encarregat de portar de forma anticipada altres vegades el debat a aquesta Cambra sobre la necessitat i l'oportunitat de crear aquest Institut Nacional de l'Habitatge, i ara en feia menció el Sr. Sánchez.

I ara ens trobem aquí per debatre una esmena a la totalitat. Quan em van comunicar que s'havia presentat aquesta esmena a la totalitat, després dels debats que hem mantingut al tomb de la qüestió de l'habitatge, i particularment de la creació de l'Institut, vaig pensar que realment no existeix un esperit constructiu en aquesta matèria cabdal per al benestar de les persones i les famílies i pel país en el seu conjunt. Aquesta idea a més està reforçada pel fet que, aquesta vegada, dita esmena tampoc no està acompanyada d'un text alternatiu. Una pràctica parlamentària qüestionable ja que no hi ha una

proposta que pugui ser analitzada i a la que, malauradament, ens té acostumat el Grup Socialdemòcrata.

Però com m'agrada veure el got mig ple, he de reconèixer que aquest espai de debat ens dona l'oportunitat per explicar el nostre Projecte de Llei i permet que el treball en comissions, en cas que sigui rebutjada l'esmena a la totalitat que ara debatem, sigui més profitós.

Miri'n, les polítiques d'habitatge estan vinculades íntimament als cicles econòmics dels països. No estic descobrint res de nou, hem après prou de les experiències passades i ara el que cal és abordar mesures de caràcter estructural i permanents que donin respostes a curt, com deia vostè, mitjà i llarg termini.

Des de l'inici de la nostra era constitucional, Andorra ha travessat diversos cicles econòmics que, en major o menor grau, han afectat l'habitatge, tant el de propietat com el de lloguer. Andorra no és aliena a les incerteses del mercat exterior, i molt menys en el marc d'un procés d'obertura i diversificació econòmica que, ara més que mai, s'ha vist imprescindible per a la supervivència de la nostra economia en un context globalitzat.

Però a més de factors internacionals, Andorra presenta característiques pròpies que s'han de tenir en compte a l'hora d'establir polítiques d'habitatge, paràmetres com les condicions territorials, la repercussió del sòl en els costos de la construcció, el creixement demogràfic, l'estacionalitat, així com la consideració d'un nou model de turisme són elements a tenir en compte i que s'han d'analitzar, doncs han tingut i tenen una repercussió en el mercat d'habitatge d'ús residencial permanent. I si bé el Govern ha aprovat mesures per garantir l'equilibri d'interessos entre les parts afectades, volem anar més enllà.

Des de fa anys Andorra està immersa en un procés de modernització de les seves institucions i dels seus estàndards per tal d'homologar-se als estats del seu entorn geopolític. I En matèria d'habitatge, no ens podem quedar enrere, Sr. Sánchez. La creació d'un ens equiparable als que ja existeixen dins dels nostres estats veïns, que faciliti una visió global sobre tots els aspectes que afecten les polítiques d'habitatge, és necessari i una obligació per aquest Govern. Una obligació, dic, perquè cal recordar que la creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge és un compromís polític adquirit per aquest Govern amb l'electorat i que a més a més s'ha vist reforçat com un pilar estratègic d'aquesta legislatura dins del projecte H23.

Apostem per dotar-nos d'una institució que es pugui convertir en un agent de canvi, i per això necessita

estar dotat de la independència suficient i de les potestats públiques adequades, així com dels recursos i instruments necessaris per oferir solucions al mercat de l'habitatge. Però parlo de solucions amb impacte, solucions efectives, que signifiquen un canvi en l'accés a l'habitatge.

Perquè en això, ja hi estem d'acord: actualment el mercat no està donant les respostes que requereix el conjunt de la nostra població. El Govern ha d'estar i està al costat de les persones i les famílies, però sense oblidar l'equilibri necessari que permet donar resposta a tots els interessos en joc. Però ens diferencia el model, com ja hem pogut veure. El model de país que volem.

Nosaltres apostem per un organisme autònom, que promogui, gestioni, executi i no sigui un mer agent assessor i recopilador de dades. Volem un Institut que promogui la construcció d'habitatge a preu assequible a través d'un vehicle financer. I deixi'm dir-li que no es tracta d'un mecanisme estrany al nostre ordenament jurídic, ja que ens permet posar al mercat habitatge a preu assequible, doncs gaudeix d'unes condicions jurídiques que ho afavoreixen.

Tenim diferències de criteri sobre la naturalesa, els objectius i les funcions i els recursos dels que ha disposar aquest Institut. No obstant això, des del meu punt de vista i després d'haver-ne parlat en aquesta Cambra en diverses ocasions, repeteixo: no hauria de ser objecte d'una esmena a la totalitat, sinó d'un treball en comissions. Un treball que ja dic que cal que sigui lleial, col·laborador, rigorós i que no perdi de vista que la participació i col·laboració dels comuns és més que decisiva per a l'èxit de qualsevol política en matèria d'habitatge.

El Projecte de Llei que el Govern ha presentat a aquesta Cambra és sens dubte ambiciós i respon al repte que tenim ara mateix entre les mans. És ambiciós perquè no es limita a respondre a les necessitats actuals, sinó que fixa i permet dotar l'Institut de funcions, eines i recursos necessaris per a respondre a les necessitats del futur.

Durant tot aquest temps, s'han dit moltes coses sobre l'Institut, fins i tot que el Govern, com deia vostè ara, es despenia de les seves competències i obligacions. I crec que ha arribat el moment de centrar el debat i deixar de banda arguments com els que acaba d'exposar.

Mai hem dit, ni molt menys pretès que el Govern abandoni les seves responsabilitats i l'exercici de les potestats públiques en mans d'un organisme autònom. Ara bé, sí que necessitem un reforç en aquest àmbit que ens proporcioni una visió multidisciplinària sobre les polítiques d'habitatge i que ens permeti construir el model del sistema

d'habitatge que el país necessita. I aquesta visió multidisciplinària no s'aconsegueix només amb comissions interministerials. Cal disposar, ara sí, d'un organisme que gaudeixi de personalitat jurídica pròpia, que respongui a unes finalitats i objectius concrets i que permeti l'anàlisi de diversos factors en joc.

Aquesta visió tècnica, transversal, és imprescindible per traslladar a l'esfera política i pública les problemàtiques, els interessos, les necessitats i les afectacions econòmiques i financeres i, en conseqüència, que siguin aprovats els plans d'acció estratègics necessaris.

Miri'n, parlem de sistema d'habitatge, crec que és un debat que ens cal com a país. Fins ara, l'acció pública s'ha centrat principalment en els ajuts directes a les persones. És una mesura necessària? Vostè dirà: sens dubte. Gràcies a aquests ajuts les persones i les famílies han pogut fer front a les seves obligacions arrendatàries. El Ministeri que encapçalo, no em cansaré de repetir-ho, farà tots els esforços que siguin necessaris per no deixar ningú enrere.

Fins ara, i com hem pogut expressar fa unes setmanes a la taula d'habitatge, s'han injectat 60 milions d'euros entre ERTOS, ajuts per desocupació, per la cobertura de necessitats bàsiques i ajuts per l'habitatge.

Ara bé, els ajuts són suficients per definir un sistema d'habitatge? No.

Per part nostra ja hem donat un pas més, i ens hem plantejat quin model de sistema d'habitatge volem per Andorra. I això passa per dotar-nos, entre altres recursos, d'una estructura tècnica, sòlida, que assegurí que l'habitatge constitueixi un pilar estratègic de l'estat del benestar. I no només en temps econòmics convulsos, sinó de forma sostenible en el temps. Necessitem un Institut que no tingui exclusivament funcions consultives, com exposava vostè, o d'assessorament, com alguns dels presents en aquesta Cambra proposen, ja que d'òrgans consultius, ja en tenim, sinó que traslladi propostes, impulsi mesures que tinguin un impacte directe en el mercat.

Els ajuts directes que tenen un impacte a curt termini i que poden resoldre, entre altres, situacions conjunturals, han de venir acompanyats necessàriament per mesures que tinguin per objecte l'increment del parc immobiliari. I tal com ja s'ha posat de manifest en diverses ocasions a la Taula nacional de l'habitatge, i recollint les seves propostes, hem treballat perquè, un: es faciliti el sector privat la construcció d'habitatge de lloguer possibilitant la reducció de la cessió obligatòria gratuïta en favor dels comuns. Dos: possibilitant l'exempció dels requisits d'habitabilitat per recuperar edificis o facilitar el canvi d'ús cap a habitatges de lloguer. I tres: incrementant

les subvencions del pla Renova per rehabilitar habitatges que es destinin posteriorment al lloguer.

Què ens hem trobat per part seva, Sr. Sánchez? Està clar que de col·laboració, permeti'm que li digui, cap, ans al contrari, un recurs d'inconstitucionalitat contra aquestes mesures que pretenen dotar el mercat de nous habitatges de lloguer, que ha estat desestimat pel Tribunal Constitucional.

M'agradaria destacar, si em permeten, algunes de les afirmacions que el Tribunal Constitucional ha realitzat al tomb de les qüestions plantejades, i compartir-les amb tots vostès per donar-les a conèixer. Sobre la constitucionalitat de la reducció potestativa del percentatge de cessió obligatòria i gratuïta del sòl urbà consolidat, diu expressament el Tribunal Constitucional, i cito: "*Lluny d'infringir les finalitats de l'article 27 de la Constitució, el legislador ha definit unes condicions d'exercici del dret a la propietat que permet facilitar l'accés de més persones al mercat de l'habitatge de lloguer i ha satisfet d'aquesta manera, d'acord amb els apartats primer i segon de l'article 27 esmentat, la funció social i l'interès general*", Sr. Sánchez.

I a sobre, l'excepció dels diversos requisits d'habitabilitat, hi diu: "*De la Llei impugnada es desprèn que aquesta excepció és transitòria, que està sotmesa a la condició que l'habilitació o la reforma dels edificis estigui íntegrament destinada a habitatges plurifamiliars en règim de lloguer residencial i que aquesta excepció no afecta els elements substancials de l'habitatge pròpiament dits. Per tal, com fixa el marc d'actuació, així com els articles 39 i 40 de la Constitució li ho permeten, el legislador ordinari no ha infringit de manera manifesta el deure dels poders públics d'esforçar-se per assegurar les condicions necessàries per permetre que tothom pugui beneficiar-se d'un habitatge digne, ja que aquest marc d'actuació té com a objecte facilitar l'accés al mercat de l'arrendament al nombre més gran possible de ciutadans*".

Sr. Sánchez, el Tribunal Constitucional no només ha validat la constitucionalitat de les mesures que van ser proposades pel Govern, sinó que destaca la funció que tenen per pal·liar l'escassetat d'habitatge de lloguer com un objectiu legítim per a l'actuació dels poders públics.

I ara, a més de qüestionar la creació de l'Institut, el Partit Socialdemòcrata pretén eliminar la proposta de creació del Fons d'habitatge, inclòs al Projecte de llei de l'Institut i que per a nosaltres és una eina clau per al finançament dels futurs projectes d'habitatge social o de preu assequible, com ja he expressat anteriorment.

Resulta incomprendible. El nostre Projecte de llei pivota sobre tres eixos clau. Un: la creació d'una estructura administrativa que permetrà sobretot desenvolupar polítiques públiques d'habitatge i la

promoció i la gestió d'habitatge de protecció pública. Dos: la constitució d'un fons d'habitatge que, com ja hem explicat, apostem per aquesta via com a eina eficaç de dret privat que ens permeti donar una resposta més àgil i ràpida, perquè les necessitats són ara, Sr. Sánchez. La creació d'un fitxer sobre les dades dels contractes d'arrendament de caràcter anònim i amb finalitats tècniques relatives als contractes d'arrendament d'habitatge que ens permetrà dotar-nos d'informació molt valuosa i que vindrà a completar el sistema d'indicadors i amb transparència repercutirà en el mercat de l'habitatge.

Abans parlava de les competències del Govern. Miri, abans vostè feia menció que ens despeníem de les nostres funcions. Prova que el Govern no es desfà de les seves funcions és que, mentre s'està preparant el Projecte de llei, i ara s'està debatent, continuem treballant en diverses àrees. Tal com van exposar a la Taula nacional de l'habitatge, s'han iniciat els treballs necessaris per aprovar un pla per al dret a l'habitatge en compliment del manament legal de la Llei 15/2020.

Aquests treballs estan adreçats a estudiar la demanda residencial exclosa i a propiciar un procés participatiu de tots els col·lectius afectats a l'aprovació de mesures concretes per garantir l'accés a l'habitatge a totes les persones. Es tracta d'un treball que recupera la feina feta durant els últims tres anys i que s'està compartint a la Taula. Estem a més a més, finalitzant l'eina informàtica que ens permetrà disposar d'un sistema d'indicadors en matèria d'habitatge que ens proporciona aquesta foto necessària per a l'adopció i l'avaluació de polítiques públiques. Ja hem tancat un conveni amb el Comú d'Andorra la Vella i un avançament de fons de 300.000 euros per finançar els treballs d'elaboració del projecte constructiu d'un edifici d'habitatges a preu assequible i d'ús social. I en breu, finalitzarem la construcció de vint-i-dos habitatges d'ús social que ens proporcionaran nous recursos per garantir l'accés a l'habitatge digne a les persones que no tenen possibilitat de trobar-lo en el mercat ordinari. Totes aquestes accions seran repeses, evidentment, per l'Institut i pel Fons segons la seva naturalesa.

Aquest Projecte de llei dona un pas endavant en matèria d'habitatge que neix amb la voluntat de crear un punt d'inflexió i generar respostes efectives i necessàries pel conjunt de la població.

En definitiva, l'esmena a la totalitat no deixa de ser una mostra més dels pals a les rodes que estan posant de forma constant a les polítiques d'habitatge. Com també ho ha estat la interposició del recurs d'inconstitucionalitat. I si no hi ha hagut prou, ara, com si es tractés d'una rebequeria, Sr. Sánchez, volen fer una proposta de modificació de la Constitució.

Trobem manca de col·laboració, de diàleg sincer i de propostes efectives que puguin consensuar-se.

Per part nostra, estem aportant solucions reals. A curt termini, com les ajudes directes, com les subvencions atorgades mitjançant el pla Renova i com la pròrroga de contractes de lloguer, però també amb les excepcions que donen oxigen a la mesura, fent així que aquesta no sigui universal. A mitjà termini, generant mesures d'estímul al mercat, amb l'exempció de certs requisits d'habitabilitat o la reducció de la cessió obligatòria i gratuïta fins al 0% en sòl urbà consolidat, i incrementant la capacitat econòmica de les persones amb l'augment del 3,2 i el 3,5% del salari mínim interprofessional durant els anys 2020 i 2021. I a llarg termini, amb la reducció de la càrrega fiscal que grava l'habitatge dins de l'impost de transmissions patrimonials, l'ajornament o fraccionament del pagament de la cessió econòmica o l'IGI súper reduït al 0%, l'elaboració del pla per al dret a l'habitatge, la formalització del conveni de la Borda Nova, l'aprovació de l'impost d'habitatges buits o la posada a disposició en els propers mesos d'habitatge d'ús social.

I ara, donem un pas més, senyors del Partit Socialdemòcrata, amb la creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Per tot l'exposat, demanaria a aquesta Cambra que no doni suport a l'esmena a la totalitat presentada pel grup Socialdemòcrata.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Iniciem les intervencions dels grups.

Sra. Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

No em cansaré de dir-ho, l'habitatge és un dels grans problemes del nostre país. Està dins del *top ten* de les preocupacions dels nostres ciutadans. Ho vaig dir per activa i per passiva, cal tractar el tema en profunditat per garantir un habitatge digne als ciutadans. Cal evitar també els "parches" legislatius, cal evitar "desvestir un sant per vestir-ne un altre", com havia dit a una de les meves intervencions sobre l'habitatge, fent referència als petits propietaris.

Encoratjo al Govern a mantenir un diàleg productiu amb els propietaris, -els petits propietaris, els grans propietaris- i els usuaris.

Entenc que la creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge va en aquest sentit, Sr. ministre, va cap al treball en profunditat que havia demanat.

És per aquest motiu que votaré en contra de l'esmena a la totalitat del Grup Socialdemòcrata al Projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Penso que el text es pot millorar via esmena a l'articulat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

El Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, desitja intervenir?

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies Sra. síndica.

L'altre dia, quan em mirava, per preparar-me el discurs a l'esmena a la totalitat, mirant el Butlletí del Consell de l'any passat, del 2019, aquell dia també vam votar l'Informe del Raonador del Ciutadà i també una esmena a la totalitat, en aquell cas a les mesures urgents també pel tema de l'habitatge. Curiós!

En aquest punt de l'ordre del dia es debat l'esmena a la totalitat entorn al Projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge, presentada Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Em permetrà el Govern i la majoria que li dona suport que els digui que aquest Projecte de llei no soluciona la problemàtica de l'habitatge de lloguer a casa nostra. La nostra legislació a dia d'avui ja disposa de mecanismes per aportar sòl i recursos econòmics per habitatges de protecció pública.

El que passa és que amb tant embús legislatiu, volen fer veure que costa assimilar el que ja s'ha legislat. Per la seva informació, i com vostès haurien de saber, en la Llei 16/2012 de 31 de juliol de modificació de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme del 29 de desembre del 2000, es va modificar l'article 33.7, i el redactat va quedar de la següent manera, i cito textualment: *"Article 33.7. Els terrenys cedits del comuns arran de la cessió obligatòria prevista en aquesta llei, s'integren dins del béns patrimonials de les corporacions locals, salvat que el planejament en prevegi la destinació com a equipament col·lectiu, habitatge de protecció pública o servei públic col·lectiu. En aquest darrer supòsit, i en altres que, per decisió posterior expressa o tàcita, el terreny cedit sigui afectat per a un ús públic, aquests terrenys s'integren dins dels béns de domini públic parroquial, però només poden ser destinats a equipaments col·lectius, habitatges de protecció pública i serveis públics"*. Fi de la cita.

Altra modificació de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme de 29 de desembre del 2000 és la

Llei 7/2018 del 17 de maig. I aquí es torna a modificar l'article 33. Per més concreció, es modifica el punt 11, i el redactat queda de la següent manera, i cito també literalment: *"Article 33.11. Els comuns han de destinar els imports obtinguts en concepte de cessió econòmica a l'adquisició de terrenys per a equipaments col·lectius, habitatges de protecció pública i serveis públics, i a la construcció d'equipaments col·lectius, habitatges de protecció pública i serveis públics."* Fi de la cita.

Senyores i senyors, el Govern i la majoria, vostès han anat modificant la Llei del sòl per capítols, com si fos una sèrie televisiva. I penso que ho han fet volgutament, precisament per aportar habitatge de protecció pública a la societat. Penso que aquesta és la realitat. Per dir-ho d'una manera planera i perquè la ciutadania m'entengui. És a dir, a partir del dia 5 de desembre del 2012, el percentatge de sòl rebut pels comuns en concepte de sessió obligatòria gratuïta pot destinar-se, entre altres, a habitatges de protecció pública. Tots els metres quadrats que s'han construït o que s'han autoritzat des d'aquella data, des del dia 5 de setembre de 2012 fins ara, es podien aportar, tota una sèrie de metres quadrats, per què es pogués construir habitatge de protecció pública. I a partir del 13 de juny del 2018, els comuns han de destinar els imports obtinguts en concepte de sessió econòmica a l'adquisició de terrenys, -quants n'han adquirit?-, no ho sé!, a equipaments col·lectius, a habitatges de protecció pública, a serveis públics i a la construcció d'equipaments col·lectius i habitatges de protecció pública.

Per tant, senyores i senyors, tenim tot el que ens cal per a la construcció d'habitatge de protecció pública. Per una banda, tenim el sòl, que és bàsic per poder bastir les edificacions. El sòl, d'on prové? D'aquest 15% de cessió, des del 2012. I per altra banda, tenim els recursos econòmics: el 15% que s'ha cobrat com a impost per aquelles persones es pot destinar a construir habitatge de protecció pública.

A aquestes alçades, senyors del Govern, senyores i senyors de la majoria, començo a pensar que vostès estan tensant el mercat de lloguer. Vostès formen part del problema, no de la solució. Estan estigmatitzant un sector productiu, simplement perquè vostès no estan complint la llei. Em dona la sensació que vostès, el que volen fer, és distreure la ciutadania, quan en realitat el problema el tenen amb els comuns.

I la llei diu el que diu, els agradi o no -els hi he fet les cites-. La llei es pot canviar, és voluntat seva, vostès tenen majoria. Però mentrestant, em sorgeixen preguntes, i aquestes són: quants metres quadrats han rebut els comuns en concepte de cessió obligatòria des del 2012 fins a la data d'avui?, i quin és o ha estat el destí de tots aquests metres quadrats? Segona pregunta: quina quantitat s'ha rebut i on s'han

destinat els imports obtinguts en concepte de cessió econòmica des del juny del 2018 fins a la data d'avui?

Com us deia a l'inici de la meua intervenció, aquest Projecte de Llei de creació de l'Institut de l'habitatge no resol el problema de l'oferta d'habitatge en el mercat de lloguer, més aviat en crea de nous. Amb l'exposat i amb els arguments que els he dit hi ha més que suficient per presentar una esmena a la totalitat a aquest Projecte de Llei. Però som sabedors, a Terceravia, que malgrat que haguéssim presentat una esmena, una esmena a la totalitat amb retorn al Govern d'aquest Projecte de Llei, vostès no la retirarien, amb el que els exposat inclòs.

Per aquest motiu, hem presentat 49 esmenes a l'articulat, amb l'objectiu de millorar en el que sigui possible, si és que es pot millorar, aquest Projecte de Llei.

Els companys del Grup Socialdemòcrata n'han presentat 28, i vostès, els de la majoria, n'han presentat 17 de més. En total, 94 esmenes i una esmena a la totalitat, que ben bé haguessin pogut ser dues. Amb els socialdemòcrates coincidim en el desmantellament total del capítol sisè, és a dir, amb l'organisme d'inversió col·lectiva conegut com Fons d'habitatge.

Per aquest motiu, i pels altres que hem exposat, donarem suport a l'esmena a la totalitat dels socialdemòcrates, amb retorn al Govern d'aquest Projecte de Llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge. També els avanço que estem treballant fermament per aportar solucions i respostes a la problemàtica de l'habitatge, i que vostès tenen una bona part als ulls pel que respecta a la Llei del sòl.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal, hi ha intervenció?

Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Començava la seva intervenció el Sr. Sánchez dient que l'havia decebut el posicionament del Tribunal Constitucional a la seva interposició del recurs d'inconstitucionalitat a les mesures que es van aprovar en aquesta Cambra respecte a l'habitatge. Jo els diria que el que m'ha decebut fins ara són les intervencions que han portat a terme el Grup Parlamentari Socialdemòcrata i el Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Els explicaré perquè ens han decebut. Pensem que aquest Projecte de Llei, la creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge és una llei ambiciosa, que crea aquest ens independent amb personalitat jurídica pròpia que ha de permetre polítiques d'habitatge a llarg termini. Aquest ens, no entraré en el detall, perquè penso que la presentació que ha fet el ministre és magistral, amb totes les mesures que tirarà endavant aquest Institut Nacional de l'Habitatge, però també totes les mesures que s'han adreçat des de la majoria fins a dia d'avui, aquest ens ha de predisposar d'informació real del mercat de lloguer i del parc immobiliari per poder fer polítiques d'habitatge efectives que contemplin, entre altres aspectes, la promoció d'habitatge de lloguer social, amb aquesta capacitat d'incidir directament en el mercat.

Li diré, Sr. Sánchez, de manera distesa, jo penso que cada vegada que vostès senten la paraula privat els sorgeix una mena d'urticària. Però el que ens proposen des de Govern i al que donem suport la majoria d'aquest institut públicoprivat, no és cap invent inèdit, estrany i que no s'hagi pogut portar mai a terme. I li ho explicaré. Penso que organismes tan poc sospitosos com l'Àrea metropolitana de Barcelona, configurada per 36 municipis, dels quals 32 estan governats per formacions d'esquerra, n'hi ha 4 que no ho són -Badalona i altres tres de mides ben petites alguns dels quals jo desconeixia com Sant Climent de Llobregat, Torrelles de Llobregat i Begues-, és a dir, amb un àmbit d'actuació de 3,2 milions de persones *versus* 232.000 que són governades per forces no de l'esquerra. Doncs aquesta Àrea metropolitana de Barcelona ha creat aquest institut, aquest habitatge, Metròpolis Barcelona, on incorporen un soci privat per a la construcció de 4.500 habitatges de lloguer assequible, convertint justament aquesta institució en una societat d'economia mixta, públicoprivada. És a dir, volen adreçar la problemàtica de l'habitatge, ja li dic, des d'un organisme tan poc sospitosos com de no ser d'esquerres, ho volen adreçar d'aquesta manera. Però vostès, òbviament, no en volen sentir ni parlar.

Li posaré un altre exemple ben recent. El Govern espanyol cedirà sòl públic durant 75 anys a constructores perquè facin habitatges de lloguer social. Una altra vegada, un govern clarament d'esquerres que veu que la millor via per adreçar aquesta problemàtica a llarg termini és aquesta col·laboració públicoprivada.

I ja me'n vaig més enllà si no li serveixen aquests informes. Doncs li ensenyaré aquest: un informe de l'agència d'habitatge de les Nacions Unides, titulat "Iniciatives públicoprivades per l'habitatge i el desenvolupament urbà" que ja només en el seu

preàmbul, i traduiré directament de l'anglès, diu coses, al nostre parer, ben interessants com aquestes: *“Les iniciatives públicoprivades per l'habitatge urbà s'han utilitzat amb gran èxit per construir i mantenir habitatges a preus assequibles en països desenvolupats com Estats Units, Austràlia, Irlanda i el Regne Unit. En la seva major part, l'enfocament de les iniciatives públicoprivades dels projectes d'habitatge d'aquests països ha inclòs una empresa conjunta on els sectors públic i privat financen, posseeixen i operen conjuntament projectes d'habitatge i on el risc es comparteix segons disposicions contractuals predeterminades. Tenint en compte, segons aquest model d'iniciativa públicoprivada, que el sector públic normalment aporta fons significatius per als projectes, permet a l'autoritat pública -no hem de tenir por- mantenir un control significatiu sobre les etapes de planificació i de desenvolupament pels projectes, tot fent ús dels recursos i l'experiència del sector privat en construcció i disseny”*. Ja per acabar, òbviament és molt més llarg el preàmbul, ens explica també que en diversos països aquestes iniciatives públicoprivades comencen a emergir com l'enfocament destacat, -l'enfocament destacat-, de la política d'habitatge urbà.

Tot això li ho explico, doncs, perquè vegi que aquest plantejament que vostès no volen considerar i que retornen al Govern sense text alternatiu, doncs s'està convertint en la pràctica habitual a l'hora de gestionar habitatge de lloguer assequible des del sector públic amb aquesta col·laboració de les entitats privades. A més, com no se li escaparà a ningú, aquesta col·laboració evita també un sobre endeutament de l'Administració Pública. Penso que vostè té una concepció de l'Estat amb recursos il·limitats, infinits, a l'hora de poder gestionar la política pública, no és el cas-. Per tant, aquesta col·laboració públicoprivada el que fa és evitar aquest sobre endeutament de l'Administració i permet a les empreses especialitzades en la promoció d'habitatges participar en la construcció de pisos de lloguers socials i, si s'acorda, també en la seva gestió. Vostè feia esment també en les seves paraules que “el Govern ho havia de fer tot”. Doncs jo no sé si el Sr. Filloy, en el seu Ministeri, compta amb persones especialitzades en construcció, promoció i gestió d'habitatges, jo diria que no seria el cas. Però sigui com sigui, les persones que ho han de fer són recursos, i caldrà pagar. Per tant, l'argument que això és un cost addicional, doncs jo no li compro, no ho puc compartir perquè al cap i a la fi, ho faci qui ho faci, són recursos humans als que caldrà destinar-hi diners.

Per tant, jo, Sr. Sánchez, li compartiré aquest document i li agrairia que se'l llegís amb tota atenció per veure, tot i que suposo que no el convencerem, però com a mínim que vegi que aquesta

endemonització que vostè fa de qualsevol iniciativa públicoprivada, no és tal en altres contrades.

De la presentació que ha fet el Sr. Camp, gran part m'ha deixat força descol·locat, sincerament. Em costava seguir-li el fil argumental, i al final n'ha fet una exposició succinta i crec que l'he entès. Però és clar, els arguments que vostè ha fet servir penso que són gairebé fal·làcies. Clar, vostè parla que des del 2012 els comuns tenen un rol a fer. De fet ha acceptat i ha deixat ben clar que aquesta Cambra ja va fer els canvis legislatius perquè possibilitessin, justament, doncs aquest problema, solucionar-lo. És a dir, mesures conjunturals a curt termini, n'hem parlat, n'ha parlat el Sr. ministre, i també mesures a mig i llarg termini, mesures estructurals.

Però és clar, s'ha posat demanant a l'Executiu, que és el que feien i no feien els comuns, segurament no seria l'interlocutor com a mínim del tot correcte, i vostè ha fet unes preguntes, penso que substancials: quants metres han obtingut els comuns en aquesta cessió de sòl obligatòria? I a què s'han destinat aquests metres? I quines iniciatives han fet els comuns al respecte? Home, de comuns des del 2012 n'hi ha hagut de tots colors, i també podríem, doncs, traslladar aquesta pregunta a un comú que ha estat al capdavant la seva formació durant molts anys. També li podríem preguntar exactament el mateix. És a dir, quants metres ha obtingut el Comú de Sant Julià degut a la cessió obligatòria del sòl, i també a què s'han destinat aquests metres? Li ho dic i penso que això és el que hem de posar en valor, perquè és necessària i indispensable la col·laboració també dels comuns a l'hora de generar solucions al problema de l'habitatge a preus assequibles.

Ja per anar acabant, i torno al començament de la meua exposició, jo penso que des de l'oposició es parla moltes vegades que cal solucionar el problema de l'habitatge, però al nostre entendre, el que veiem de l'oposició és que l'únic que saben fer quan parlen de l'habitatge és posar entrebancs, entrebancs que fan que aquest problema no es pugui solucionar. Perquè ja li dic, potser si en lloc d'esmerçar les seves energies interposant recursos d'inconstitucionalitat, que els tomben en tots els seus preceptes, que no els donen la raó, potser si insistissin i col·loquessin les energies en aquelles propostes que realment poden contribuir a ajudar, potser no estaríem com estaríem a hores d'ara. Ho hem dit sempre: ningú, ni nosaltres ni ningú, té la vareta màgica per solucionar el problema de l'habitatge a preu assequible, l'habitatge de lloguer a preu assequible, però el conjunt de totes aquelles mesures que dissenyem a curt, mitjà i llarg termini han de servir per poder solucionar de manera decidida aquest problema. Volem comptar amb totes les forces parlamentàries d'aquesta Cambra, però mentre

estiguem esmerçant els recursos amb posar pals a les rodes, dubto molt que ens en sortim tots plegats.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. nunci. Gràcies Sra. síndica.

Aquests darrers anys hem pogut veure, com per diversos motius, el mercat de l'habitatge de lloguer s'ha vist greument afectat. El cicle econòmic baixista derivat de la crisi immobiliària i financera que va començar l'agost del 2007 va comportar una baixada molt significativa del nombre de residents a Andorra, en el nostre país, que va derivar en un fort decrement de la demanda del mercat de lloguer. Aquest fet, juntament amb l'explosió d'un nou sector econòmic com són els apartaments turístics, van portar a molts propietaris a reconvertir els seus pisos de lloguer per tal d'assegurar-se la rendibilitat de la seva inversió.

Més tard, i aprofitant un cicle alcista de l'economia, els preus de lloguer van escalar, sovint fins a quotes que quedaven lluny de les butxaques de moltes famílies. Moltes vegades, i malauradament, també alguns propietaris van abusar d'aquest cicle, pujant de forma desmesurada els preus de lloguer. Tot i així, no es pot generalitzar, i cal recordar que també han estat molt els propietaris que no han jugat a aquest joc i han mantingut els preus. Sigui com sigui, el Govern i el Consell General hem aprovat multitud de textos legislatius per fer front i donar solucions a aquesta pujada de preus. Exemples d'això en són la suspensió de l'actualització del preu de l'habitatge dels anys 2009, 2011 i 2012, així com la pròrroga automàtica dels contractes de lloguer a les mateixes condicions pels anys 2019, 2020 i 2021. També mesures que afecten la càrrega fiscal a la qual està sotmès l'arrendament d'habitatge, les necessitats de la ciutadania, les accions prioritàries i el finançament escaient per portar a terme aquestes mesures.

Però no va ser fins a l'arribada d'aquest Govern quan, creient fermament que els poders públics hem de promoure les condicions necessàries per fer efectiu el dret constitucional a gaudir d'un habitatge digne, fet que està intrínsecament lligat a la nostra convicció que els poders públics hem de crear les condicions perquè la igualtat i la llibertat de les persones siguin reals i efectives, no va ser fins a l'arribada d'aquest Govern, insisteixo, quan vam crear la Comissió i la Taula Nacional de l'Habitatge. I és aquí, a la Taula

Nacional, on s'asseuen Govern, comuns, Càritas, la Creu Roja, el Raonador del Ciutadà, també associacions de propietaris i si, se'n creessin, sindicats de llogaters. És a dir, on hi són representats tots els punts de vista i on es poden aportar totes les reflexions d'uns i altres. És aquí on s'evidencia la necessitat, és més, la urgència de crear l'Institut Nacional de l'Habitatge i articular, a partir d'aquest ens, una política estratègica a curt, mitjà i llarg termini que respongui a les necessitats actuals a la vegada que prevegi mesures per reptes de futur.

I és justament aquí on ens trobem avui i ara, davant la voluntat d'aportar solucions amb una llei nascuda del consens. Amb una llei que permet desenvolupar solucions reals, eficaces i pròximes als problemes dels nostres conciutadans davant d'una llei que lluita directament i de front contra les desigualtats a l'hora d'accedir a l'habitatge. Una llei que crea un fons publicoprivat per tal de construir o renovar habitatge per destinar-lo a lloguer de preu reduït. En definitiva, davant d'una llei que aporta solucions. I quan això passa, quan del consens neix una llei que aporta solucions reals, es presenta una esmena a la totalitat, una de real que es presenta, i l'altra, pel que m'ha dit, somiada però no presentada. Una esmena que diu no a tot, fins a estudiar-la i esmenar-la, diu no a treballar-la en comissió, diu no al diàleg moltes vegades sentit en aquesta Cambra i al treball previ. També diu no al treball fet des de la Taula Nacional de l'Habitatge, amb el Raonador del Ciutadà, Càritas, Govern, comuns i totes les associacions d'uns i altres. Diu no a les solucions, diu no a analitzar estratègies de futur, diu no a la col·laboració publicoprivada, diu no a la construcció d'habitatges a lloguer de preu reduït. En definitiva, diu no perquè la iniciativa no ha estat seva.

I és bàsicament i simplement per aquest motiu pel qual avui debatem aquesta esmena a la totalitat. I sincerament, no entenem l'esmena. Porten mesos i mesos dient que la qüestió de l'habitatge al nostre país necessita respostes estructurals, i quan es planteja la creació d'un instrument sòlid i efectiu com serà l'Institut Nacional de l'Habitatge, vostès el veten.

Entenem que presentin esmenes parcials, per aportar visions diferents a la forma com ha de treballar l'Institut. Però insisteixo, no s'entén en absolut una esmena a la totalitat.

O potser sí que s'entén, i deixi'm ser malpensat. Potser és que els presentadors de l'esmena ja els estaria bé que no ens ocupéssim del problema de l'habitatge per poder continuar queixant-se i així poder erosionar el Govern. Potser és això, potser no! Sigui el que sigui, insisteixo, no s'entén que vulguin aturar la creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge amb una esmena a la totalitat. Però presentant-la i votant aquesta esmena, la conseqüència és exactament aquesta. Si el

problema de l'habitatge és un repte de país, com vostès també diuen i repeteixen, la creació de l'Institut és cabdal per tenir instruments potents d'acció que previnguin el lideratge públic i alhora no excloguin l'aportació privada.

I sense renunciar ni un mil·límetre a les obligacions de l'administració pública en matèria d'habitatge, pregunto: hem de tancar la porta a la col·laboració publicoprivada? La resposta és no. Tenim múltiples exemples en països de l'entorn en què s'observen experiències reeixides d'habitatge social, liderades en aquest cas per la iniciativa civil: cooperatives d'habitatges, entitats del tercer sector, fundacions, etc. Amb la justificació de la seva esmena a la totalitat estan dient "això no ens sembla bé i no ho volem". I al nostre entendre la seva posició és un greu error, doncs són solucions provades i, que sabem, són bones.

Senyores i senyors consellers, ara ens toca fer un pas més, un pas important i decisiu en la bona direcció. I aquest pas és votar en contra de l'esmena a la totalitat del PS, una esmena que sense cap tipus d'argument vol desfer un pilar bàsic com són les polítiques per l'accés digne i universal a l'habitatge.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Carles Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies Sra. síndica.

He dut una segona intervenció que abunda en els arguments d'aquesta esmena. I els prego que m'escoltin, amb atenció especialment Sr. Costa, Sr. Filloy, doncs ja a l'inici de la meua intervenció inicial parlava que l'habitatge a preu assequible també el preferim de titularitat pública, però entenem que aquí tenen cabuda altres fórmules mixtes que, en tot cas, passen pel Ministeri de l'Habitatge.

Enceto, doncs, la lectura d'aquest segon text i els hi prego que atenguin als arguments que presentem per aquesta esmena a la totalitat.

Havent exposat els nostres punts de desacord amb el Projecte de Llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge, que motiven aquesta esmena a la totalitat, prosseguiré amb els motius pels quals creiem que la política de Govern en matèria d'habitatge no solucionarà el problema d'accés a l'habitatge de lloguer. El principal punt pel qual la política d'habitatge, tal com la fórmula el Govern a través

d'aquest Projecte de Llei i de les lleis de mesures urgents i de pressupost, és que se centren en l'obtenció de benefici.

M'explico. Nosaltres no estem en contra del mercat de lloguer ni dels propietaris que volen llogar els seus immobles. Pensem, però, que la promoció d'habitatge social i de l'habitatge de preu assequible no pot passar per la condició d'haver de generar beneficis particulars sinó beneficis col·lectius, pel conjunt de la ciutadania, materialitzats en l'habitatge de titularitat pública i d'ús social l'explotació del qual ha de ser pública per part del Ministeri, doncs aquí no s'hi va a guanyar diners sinó a garantir el dret a l'habitatge. Repeteixo, habitatge de titularitat pública i d'ús social.

Aquesta llei obre un nou sector d'inversió a través de la inversió en el fons d'habitatge i de l'explotació de concessions d'habitatge social. Aquest sector no generarà una activitat general sinó especialitzada, intervenint agents privats ja especialitzats en el sector immobiliari. D'aquesta manera s'alimenta un sector i, per tant, un mercat, la sobreactivitat del qual ha estat la causa de l'encariment dels preus i d'una devaluació de cada bé per la dificultat d'extreure rendibilitat. Una acció en pro del dret a l'habitatge no pot passar doncs per alimentar les dinàmiques d'encariment de l'oferta, amb un sector de suport per a l'activitat immobiliària, sinó per treure del mercat una part del parc immobiliari. Amb habitatge fora del mercat es compta amb una solució a llarg termini, que requereix d'inversió pública, és cert, però que també permet afrontar amb garanties els cicles econòmics.

Quan he dit que els habitatges es devaluaran no vol dir que baixin de preu, no s'ha de confondre valor i preu. S'ha vist amb els 183 habitatges resultants de l'alliberament de restriccions d'habitabilitat el 2019. La mitjana de superfície dels habitatges és de 61 metres quadrats aproximadament. Podem comptar amb què seguiran els preus de mercat. Això és un encariment, doncs el pis gaudeix de menor superfície útil, això és, menys utilitat, això és, menor valor. Això significa una reducció progressiva de superfície i també de prestacions per a la franja mitjana de llogaters, per a les majories socials. Quan diem digne i de preu assequible volem dir que un pis per a una família gaudeixi de superfície suficient, de prestacions suficients i que permeti una qualitat de vida suficient per a tothom. No es tracta només de gaudir d'un sostre i no es tracta que aquest habitatge s'endugui bona part de la mensualitat.

Som en un moment clau d'aquest procés de devaluació. Podem actuar-hi per corregir-lo o podem incentivar-lo. Nosaltres optem per la primera opció. Sé que soc insistent, però no podem concebre aquest problema com un problema d'oferta i de demanda. Si

fos tan senzill, les accions econòmiques de les institucions serien també molt senzilles, però nosaltres ho sabem i vostès ho saben, la realitat econòmica és complexa.

És erroni pensar en models purs, aquests fallen. En el seu plantejament no es té en compte les diferents natures de l'oferta de lloguer actuals on el luxe busca crear una demanda pel moment escassa i on la demanda majoritària es queda sense poder accedir a una oferta de preus sobredimensionats. Aquí rau el problema d'accés: donant suport a l'activitat immobiliària tradicional mitjançant inversions al fons de l'habitatge o a l'explotació de concessions d'habitatge social, es contribueix al funcionament del mercat tal qual el coneixem, un mercat ineficient que no aconsegueix cobrir la demanda efectiva de les treballadores i dels treballadors, assalariats o per compte propi, de professionals liberals, de pensionistes i de joves, és a dir, de les majories socials.

L'opció aferrissada pel model pur d'oferta i demanda, inclosa l'obertura d'un sector d'inversió basat en l'habitatge social, només pot ser ideològica. Hi ha qui jutja l'actuació d'intervencionista. Hom no s'ha d'enganyar veient intervencionisme en el conjunt de la política del Govern. Tan sols les pròrrogues poden considerar-se netament com a tals, pròrrogues que han estat factor de l'estabilització dels preus dels lloguers. La resta és expansió del mercat amb la intenció d'expressar el bé amb les conseqüències de la devaluació i, en determinat moment, la saturació del mercat. Saturar el mercat no només per a l'oferta sinó per a una demanda, la de les majories socials, que romandrà totalment desconnectada de l'oferta. Un error induït per la definició del problema, una caiguda de l'oferta en aquestes condicions només significarà una pèrdua del valor total en les prestacions, i les garanties dels habitatges seran molt menors de les actuals. Caurà el preu, sí, però també el valor, les prestacions i la qualitat.

Si creiem que el problema per una suposada manca d'habitatges són els costos administratius o la disposició de terrenys, de nou ens podem induir a error. Rebaixar aquests costos o revisar la Llei d'ordenament territorial i urbanisme posaria en risc la integritat mediambiental del territori, cedint més espais a l'activitat immobiliària, inaugurem un nou cicle d'esgotament ràpid. Obrir l'edificabilitat pot suposar una saturació ràpida dels terrenys en un país com el nostre, que no acompanyarà cap tipus d'objectiu de creixement sostenible, ans al contrari.

Les limitacions són autolimitacions, perquè som conscients dels perills de cedir el territori a l'explotació a la recerca de benefici. O no? Una altra sortida des de la perspectiva del mercat és que l'actual habitatge de luxe no trobi la demanda esperada, i

aquests habitatges s'incorporeessin a un mercat mitjà. Díficilment es pot donar aquesta situació sense una pèrdua de prestacions, i així i tot, aquests habitatges continuarien essent, molt probablement, inaccessibles.

També pot passar que el nostre país perdi població. Això, en termes econòmics, alleugeriria la demanda. Crec que en aquest escenari, les coses tampoc canviarien gaire: com pensaria la propietat llogar a un preu inferior? Avui dia ja es donen situacions en què es prefereix un habitatge tancat que llogat, ja que s'addueix dificultats que dins la lògica economicista així ho recomanarien.

Així, crec que he deixat clar que hem de deixar de pensar en termes purament de mercat, i aquí, permeteu-me la insistència, també entra a concebre un institut de l'habitatge com un organisme que obre un nou sector d'inversió amb el fons publicoprivat de l'habitatge i l'explotació de concessions.

S'ha d'anar més enllà de les fórmules tradicionals. En matèria d'habitatge social no pot existir una política d'incentiu basada en el retorn de la inversió, doncs aquesta política contribueix al manteniment de les dinàmiques causa del procés d'encariment de l'habitatge. Les nostres propostes les hem formulat en base a l'esquema tripartit de curt, mitjà i llarg termini. Per a les dimensions de mitjà i llarg termini hem concebut la disposició d'informació i la disposició d'habitatge d'ús social i d'habitatge de preu assequible. A través de les esmenes parcials a aquest projecte de llei, hem concebut un organisme autònom que sí pot tenir sentit en el marc del mitjà termini, un òrgan que centri i tracti la informació relativa a habitatge i assessori el Govern i els comuns en les actuacions directes sobre l'habitatge. Que dissenyi i calculi l'índex de preus de referència, una política fonamental pel que fa a l'habitatge de preu assequible i de regulació del mercat. Un òrgan eficaç i eficient, amb una autonomia amb sentit, ja que ajuda el Govern i els comuns a fer millors polítiques d'habitatge, un veritable òrgan tècnic.

En la dimensió del llarg termini, hem concebut l'habitatge públic d'ús social, d'iniciativa pública, de gestió pública, destinat a garantir el dret a l'habitatge. Hem concebut l'habitatge de preu assequible que pot ser de titularitat pública o privada, i on sí té sentit plantejar diferents incentius per a particulars que lloguin a preu assequible, sempre acollit al preu de referència. Aquí sí que es pot plantejar, perquè som conscients de la dificultat de finançament d'un parc de preu de referència, però no serà un incentiu amb valor per si mateix, sinó una compensació. També hem concebut fórmules d'apropament de propietaris i llogaters mitjançant una borsa de l'habitatge, que garanteixi al propietari un manteniment de

l'habitatge així com al llogater evitar l'acumulació de mesos o fiances per entrar a un habitatge. Aquesta darrera funció la podria assumir l'organisme que hem dibuixat a través de les esmenes parcials.

Però avui som en el debat de la nostra esmena a la totalitat al Projecte de Llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Reiterem el nostre rebuig al disseny general i a la possibilitat d'inversió amb un fons publicoprivat i a l'explotació de la concessió d'habitatges socials. Volem que els beneficiaris de l'habitatge social sigui la ciutadania que ens requereix. També volem que l'habitatge de preu assequible esdevingui la norma i no l'excepció. Això ho aconseguirem oferint informació (preu de referència) i deixant una part de l'habitatge fora del mercat.

Per acabar, voldria tornar a l'idea del fons públic. En aquesta llei no hem trobat una reformulació d'un fons públic, sinó un mitjà d'inversió privada. Si haguéssim rebut una altra llei amb un fons públic per a l'habitatge, probablement hauríem tingut en compte la seva articulació amb un ens d'aquest tipus. Considerem que la lògica acompanya a la formulació d'un fons públic per a l'habitatge i no un de publicoprivat. La mateixa lògica ens diu que la fórmula publicoprivada té més sentit aplicar-la en un marc com el de la diversificació econòmica -avui n'hem sentit a parlar-. Concebem un fons publicoprivat per a la diversificació econòmica, on els organismes estatals inverteixin de la mateixa manera que els agents privats que es beneficiaran directament de la inversió, i la concertació per diversificar la nostra economia. És aquest fons que pot finançar un recinte multifuncional. Recordem que durant el debat al pressupost vam crear una partida per a l'habitatge social que se'ns va retreure haver extret del recinte multifuncional.

És aquest fons el que pot finançar la transformació digital de l'administració i de les empreses. És aquest fons el que pot finançar la recerca i la innovació. En aquests fons els agents privats poden invertir amb un retorn productiu. Però en canvi, veiem com la fórmula publicoprivada s'empra per a l'habitatge social. Al final, tot és qüestió de prioritats.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Sánchez.

Pel Govern, alguna intervenció?

Sr. Filloy.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies Sra. síndica.

Intentaré anar ràpid, perquè l'hora ja no acompanya. Molt ràpidament doncs, agrair a la Sra. Carine Montaner la seva proposta de vot contra l'esmena a la totalitat, que segurament, doncs, aquesta acció beneficiarà l'aprovació del tràmit parlamentari i bé, donarà els resultats que s'escaiguin.

Pel que fa al Sr. Camp, no m'estendré gaire perquè el Sr. Costa ja li ha contestat i el Sr. Enseñat també, però de veritat és que m'he quedat completament perplex. És a dir, vostè ens demana al Govern quants metres quadrats han recuperat els comuns? Quina ha estat la finalitat? El destí? L'ús? Quants diners han recuperat? I si han fet o no inversió en habitatge de protecció oficial, que evidentment, doncs la LOGTU que ja coneixem, en l'article 33 preveu aquestes mesures.

Doncs, escolti, ja li han dit, és que vostès han estat governant en un comú durant molt anys i, per tant, crec que hauria de tenir la resposta vostè mateix i no pas demanar-ho a nosaltres.

En tot cas, el que sí hem fet nosaltres, el Govern, és afegir una capa més a les solucions a la problemàtica. És a dir, després de les modificacions de la LOGTU en aquest sentit per tal que els comuns tinguessin la possibilitat d'invertir, disposar de terreny i invertir en habitatge de protecció oficial, afegim una capa més, i vam afegir una capa més en l'última llei de mesures urgents, possibilitant que els comuns que volguessin, a banda d'això poguessin reduir el percentatge de cessió al 0% per tal de facilitar la creació de noves habitatges a la seva parròquia, i per tant així aportar nou habitatge al mercat de lloguer.

Que jo sàpiga, el comú en el qual vostès han estat governant no ha fet cap gest tampoc en aquest sentit, i el comú en què està governant el partit Socialdemòcrata al contrari, manté el 15% del percentatge de cessió i no ha fet absolutament cap gest per la ciutadania, ni recuperant aquests diners per invertir-los en habitatge públic ni recuperant un terreny per invertir-lo en habitatge públic. Ans al contrari, alguns altres comuns, han reduït el percentatge de cessió i alguns altres a més a més han posat a disposició del Govern terreny de cessió per tal que el Govern pugui tirar endavant habitatge de protecció oficial, en aquest cas, habitatge a preu assequible.

Per tant, de veritat que m'he quedat molt sorprès amb la seva exposició i que, després de tot això, ens diu que no donarà suport a la creació d'un Institut. De veritat, si pot després m'ho torna a explicar, perquè no ho he acabat d'entendre.

Miri, intentaré anar ràpid també pel que fa doncs a l'exposició del Sr. Sánchez. A veure, vostè portava aquí tot el discurs escrit i se m'ha fet una mica difícil seguir, però en definitiva, el que vostè ve a dir és que

evidentment no creuen en un sistema en què es pugui crear alguna estructura que capaciti o permeti a l'Administració, en aquest cas, doncs, disposar d'un instrument per tal d'invertir en habitatge de protecció oficial o habitatge públic o habitatge social, perquè aquest té un rendiment econòmic. A veure, jo puc entendre que el seu dogma de partit li faci complicat entendre aquesta possibilitat, però és que això ha existit tota la vida i, abans li deia el Sr. Ferran Costa a més a més, a Nacions Unides ha publicat diversos informes en aquest sentit.

Miri, la inversió publicoprivada a Espanya es regeix per les normes de mercat, i hi ha múltiples empreses publicoprivades que s'encarreguen de mantenir i ampliar el parc d'habitatge oficial. Que jo sàpiga a Espanya i a Alemanya també.

Miri, un altre exemple molt ràpid: la FAO, que és un organisme que vostè coneix de Nacions Unides per a l'alimentació i l'agricultura, doncs la FAO recomana aliances publicoprivades per al desenvolupament de programes agronegoci, per tant per tirar endavant conjuntament amb la iniciativa privada, doncs, models de negoci per ampliar tota la qüestió relacionada amb l'agricultura i l'alimentació.

Hi ha molts, molts exemples històrics en què la col·laboració publicoprivada és necessària per desenvolupar estructures. No sé si sap com es financen les autopistes o les autovies, o la construcció d'embassaments o fins i tot el tema ferroviari, tot es fa amb col·laboració publicoprivada. I sí, hi ha un retorn evident per a les empreses privades, però això no significa que no es puguin tirar endavant aquestes estructures i que no siguin beneficioses diguéssim per la ciutadania.

Per tant, home jo entenc que el seu dogma no li permeti, però que sàpiga que això ja existeix i no ens inventem res de nou. Li afegiré una qüestió més: Europa acaba d'aprovar un pla de reactivació econòmica 2021-2026, que coneixerà, el *Next Generation*, on han posat més de 140 milions d'euros i on reconeixen que en aquest pla doncs que l'instrument d'inversió publicoprivada és un mecanisme àgil per promoure la mobilitat sostenible, la digitalització i la rehabilitació, per exemple en aquest cas, d'edificis d'habitatge.

Però voldria acabar fent-li una pregunta, perquè no em vull deixar dues qüestions molt ràpides. Durant la meva exposició, i s'ha parlat aquí alguna vegada, perquè vull posar de manifest o acabar d'entendre les incoherències que vostès manifesten molt sovint. Per exemple, quan parlàvem del percentatge de cessió en sòl urbà consolidat, que nosaltres hem proposat que es pogués reduir i que vostès han portat al Constitucional. Miri, jo he fet un petit exercici de

recerca. Li sona això? És el seu programa electoral, on llegiré textualment, perquè llavors ja m'explicaran perquè van portar la mesura al Constitucional. Tal qual: *"Increment de les cessions per a l'habitatge destinat a lloguer. Mesura d'incentiu per a l'obra nova que rebaixa la cessió del sòl per constructors que destinin els pisos a lloguer permetrà augmentar l'oferta en aquest mercat"*. Vostès estan posant aquí que són partidaris de rebaixar el percentatge de cessió per tal que els promotors, constructors o algú destini i creï habitatge de lloguer, i ens porten la mesura al Constitucional. I ara, ens fan una esmena a la totalitat de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Miri, un altre punt del seu programa: *"Creació de l'Agència pública de l'habitatge d'Andorra. Es tracta d'una proposta que combina la iniciativa privada i la pública i aquesta societat gestionarà fons de pisos de lloguer a disposició de tothom"*.

Escolti, potser reformulat d'una altra manera, però és que és ben bé l'objectiu de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Ho tenen al programa. No tinc res més a dir.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Els grups desitgen intervenir?

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies Sra. síndica.

Gràcies ministre per les seves explicacions. Bé, en primer lloc m'alegro que vostès sàpiguen, o s'hagin donat compte, al final, que una part del percentatge de cessió s'ha de destinar a habitatge públic. I també, doncs, pels imports que reben els comuns, que hagin de destinar també a habitatge públic. Això és important, penso que els comuns algú els ha de fiscalitzar. El Consell fa unes lleis, el Govern les executa i el Tribunal de Comptes hauria de saber que es fa amb cadascuna de les coses amb el seguiment de la llei.

Soc plenament conscient que el que acabo d'exposar avui aquí al Ple del Consell, afecta tant el Comú de Sant Julià, però també el Comú de Canillo, al Comú d'Encamp, al Comú d'Ordino, de la Massana, afecta a tots. I probablement, on hi hagi més pressió i més demanda d'habitatge, segurament no serà a Sant Julià. Segurament la gent també vol viure també a les valls centrals.

Per tant, tenim un problema amb l'habitatge, tenim uns mecanismes legals que s'han votat en aquesta Cambra, i aquests mecanismes no s'utilitzen. I

perdoni, amb tota humilitat, vostès amb l'habitatge és aquella assignatura pendent que no acaben de superar mai. Ja van començar derogant la borsa d'habitatge, i cada passa que fem va en contra de la posada de producte al mercat de lloguer. Estan mal enfocats, permeti'm que els digui amb tota humilitat.

Els he dit, en acabar la meva intervenció, que nosaltres estem treballant i treballarem, i ben aviat, espero, puguem presentar doncs fórmules que aportin habitatge utilitzant una part d'aquesta llei sense acabar de criminalitzar els comuns -perquè entenc que els comuns tampoc no ho poden fer tot- i que al final ens en puguem sortir. Però vostès, tot el que aporten, permeti'm, no funciona, no funciona. La prova és quantes vegades en aquesta Cambra parlem de l'habitatge a l'any? Quantes vegades es capa l'habitatge, per dir-ho d'una manera planera? Hi ha inseguretats jurídica en matèria d'habitatge. Hem de canviar el xip, li hem de donar la volta. No podem continuar així.

Ara vostès volen fer aquest Institut Nacional de l'Habitatge. Ho podria trobar bé. El Sr. Costa ens exposava doncs que hi ha països... escolti, aquí tenim altres casuístiques, Sr. Costa. I hem de mirar el que tenim a casa nostra i què podem fer a casa nostra. Hem de mirar els cicles econòmics, hem de mirar les fluctuacions, i hem de ser dinàmics i ens hem d'avançar. I no estem avançant. Anem a remolc.

Per tant, des de Terceravia ens ficarem a treballar i els hi presentarem propostes, i espero que ens les agafin, perquè seran en benefici de tots. No es pot continuar d'aquesta manera, vostès ho veuen.

Fa molt temps que parlem de l'habitatge i des del 2016 fins a la data d'avui, cada dia que passa, no any empeny, any que anem enrere. Amb tota humilitat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Camp.

Alguna altra intervenció per part dels grups?

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Si a la darrera intervenció havia començat dient que m'havia deixat perplex el Sr. Camp, ara m'hi ha deixat vostè, Sr. ministre. Les afirmacions que acaba de fer, posant negre sobre blanc a les propostes de la formació Socialdemòcrata en el seu programa electoral. Ara hi tornarem.

Jo entenc, Sr. Sánchez, i li dic amb tota la simpatia, que conceptualment no estem allà mateix. Amb la

qual cosa, difícilment ens posarem d'acord. Vostè ha justificat i ha argumentat doncs tota la seva visió -que no coincideix, m'acabo d'assabentar, amb el que deia el seu programa electoral- però la seva visió de com s'han de solucionar els problemes de l'habitatge al nostre país.

Jo insisteixo, vostè ho ha tornat a dir al començament de la seva segona intervenció: això que algú pugui generar beneficis i que d'aquí es puguin derivar polítiques per aconseguir tenir habitatge de lloguer a preu assequible, doncs l'espaoordeix com a mínim. Però jo diria, insisteixo, Àrea Metropolitana de Barcelona, al capdavant una.. un municipi com Barcelona amb la Sra. Colau de representant a una formació política En Comú. Doncs en aquesta institució, amb 36 municipis, 34 dels quals són o de PSC o de En Comú, ells, incorporen els socis privats per fer política d'habitatge. És a dir, el fet de no voler-ho fer, entenc que el posen, a vostè i al seu grup parlamentari, a l'esquerra de l'esquerra. Acceptable, legítim, però que, òbviament, des de la majoria, mai compartirem, mai compartirem. I li posava un altre exemple: el Govern espanyol, una coalició entre PSOE i Unidas Podemos. També el Govern espanyol cedeix -és que no voldria que es perdés cap detall el Sr. Sánchez -, el Govern espanyol cedeix durant setanta-cinc anys a constructores perquè facin habitatges de lloguer social. És a dir, òbviament, s'hi ha d'instaurar el principi de benefici per la part privada, però amb finalitats que tendeixen a alleugerir el problema que estem tractant. Li dic una altra vegada, ho fan, aquestes col·laboracions publicoprivades un govern, doncs això, de PSOE i Unidas Podemos. Vostès per tant, amb els seus postulats, se situen a l'esquerra de l'esquerra, cosa que no, no podem compartir.

Ha quedat també molt clar penso en el debat d'avui, que el rol dels comuns és imprescindible. Ho deia el Sr. Camp i coincideixo amb vostè. Però jo també voldria recordar en aquesta Cambra, que jo sàpiga, a hores d'ara, i si no ho dic correctament el ministre em podrà retocar, les úniques parròquies, els únics comuns d'aquest país que a hores d'ara han fet servir aquests mecanismes de posar a disposició sòl públic per a construcció d'habitatge social o reducció del percentatge de cessió obligatòria, per així incentivar que la iniciativa privada pugui crear habitatge de lloguer a preu assequible, els únics comuns que ho han fet són comuns de la majoria.

Per tant, no vulguin fer pretendre als ciutadans i les ciutadanes del país que vostès volen treballar per unes polítiques per afavorir-ho. Volen les seves polítiques, que no les compartim des de la majoria, però aquí ens en cansem, i hem tractat aquest tema diverses vegades, com deia el Sr. Camp. Perquè el problema continua i, òbviament, Sr. Camp, jo entenc que les

casuístiques d'Andorra i les idiosincràcies d'Andorra són les que són, però el problema de l'habitatge és un problema compartit arreu del món occidental en aquests moments. Per tant, en això no seríem tan diferents.

Jo insisteixo, penso que avui estem fent un exercici de posar negre sobre blanc de qui fa mesures decidides per intentar solucionar aquest problema, i quines altres formacions, Sr. Sánchez, el que fan és entossudir-se a esmerçar energies en coses que poc produeixen: amb recursos d'inconstitucionalitat, amb esmenes a la totalitat i, en comuns on vostès governen, doncs no fer cap de les mesures assequibles per la Llei per incentivar aquest habitatge d'ús social.

Penso que valia la pena posar negre sobre blanc. No passa res, no ens posarem d'acord, però nosaltres, de manera decidida des de la majoria, impulsarem aquest Institut Nacional de l'Habitatge, perquè pensem que la iniciativa publicoprivada pot ser una bona solució, que a més a més, combinada amb totes les mesures existents, ajudin a facilitar una solució per l'habitatge assequible.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Cap altra intervenció?

Sr. Sánchez, desitja intervenir?

Doncs iniciem el tercer torn d'intervencions.

Sr. Carles Sánchez, del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies Sra. síndica.

Sí, certament, l'hora no acompanya, perquè els he demanat que m'escoltin.

(Se sent riure)

La meua intervenció conté el programa del Partit Socialdemòcrata, Sr. Filloy. Li prego que llegeixi la resta de programa en matèria d'habitatge. Allà trobarà les deduccions per l'habitatge de preu assequible, que no l'habitatge social, que és el que nosaltres diem que ha de finançar aquest fons públic.

Després també, no en aquell programa, però sí que el Comú d'Escaldes ha dedicat ajuts directes als llogaters, ha actuat en matèria d'habitatge.

I després em parlava vostè del dogma. He fet dues intervencions, especialment la segona, on tot el que hi havia, ja m'ho desmentirà, però són arguments, de quina és la nostra visió, de la situació de l'habitatge,

del mercat de l'habitatge de lloguer a Andorra, i quines són les seves possibles solucions.

I insisteixo, tampoc va llegir bé el nostre recurs al Tribunal Constitucional. Perquè nosaltres, si bé és cert que al programa proposàvem l'eina de la reducció de la cessió per la construcció d'obra nova, mai havíem parlat de reduir-la al 0%. Al nostre recurs, el principal argument en què es basa és que aquesta cessió al 0% fa desaparèixer la cessió.

I pel que fa a l'Agència de l'Habitatge que posem sobre la taula, també li he llegit a l'anterior intervenció. El tipus de borsa d'habitatge que es planeja de contacte entre propietaris i llogaters, el tipus de garanties que s'ofereixen per les dues parts, això és el què faria aquesta agència, i que a més, dibuixem a les esmenes parcials a la Llei de l'Institut de l'Habitatge.

Insisteixo, Sr. Costa, nosaltres parlem que l'habitatge social és el que ha de ser íntegrament públic, i és més, per esmenes parcials nosaltres ho definim d'aquesta manera en la Llei de l'habitatge.

Respecte de l'habitatge a preu assequible, seguint les recomanacions que vostè m'indicava de l'ONU i altres organismes, ja tenim en compte que poden existir fórmules publicoprivades de finançament.

Si em permeten, duia un tercer text, sé que és una mica tard, són dues pàgines, no es preocupin... Però aquí acabo de sintetitzar les nostres idees respecte a l'habitatge i respecte també a l'acció de Govern.

En les dues primeres intervencions he formulat el què i el perquè. Permeti'm que en aquest tercer torn reiteri alguns dels aspectes més interessants que han fonamentat la nostra posició. Temo que vostès ja han decidit que la política d'habitatge que pugui fer el Govern ja romandrà en mans de l'Institut de l'Habitatge i que, en aquest sentit, potser ja no caldrà aplicar de nou la pròrroga a les mesures urgents del novembre vinent i seguir augmentant els ajuts del lloguer, les úniques eines efectives que s'han desplegat a hores d'ara. Eines de curt termini, i sobre una de les quals ja hem esmentat la nostra voluntat d'augmentar la seva ambició: les pròrrogues del lloguer, que figura també al programa del Partit Socialdemòcrata.

Hem deixat prou clara la nostra feina en favor de la planificació i del dret a l'habitatge, de la necessitat de comptar amb un parc d'habitatges d'ús social d'iniciativa, titularitat i gestió públiques, de promocionar des del Ministeri de l'Habitatge, habitatge de preu assequible, sigui de titularitat pública o de titularitat privada amb incentius, de la possibilitat de creació d'un ens assessor i centralitzador de la informació, dissenyat via esmenes parcials que pugui engegar polítiques de concertació, com una borsa d'habitatge garantida per a propietaris

i llogaters, d'un fons públic d'habitatge que permeti a les diferents administracions col·laborar en el finançament d'habitatge públic, de la possibilitat de la col·laboració via convenis i no a través d'un organisme autònom, amb les competències que haurien de romandre al Ministeri.

Hem parlat també de la possibilitat lògica d'un fons publicoprivat per a la diversificació econòmica, el qual té més sentit tenint en compte l'objecte pel qual serviria. Vull aprofitar que aquesta sessió ha tingut una discussió abasta sobre la qüestió. Ens mostrem conformes amb el que el Govern hagués avançat un avançament pressupostari per iniciar els estudis per construir habitatge social. No era una altra la nostra intenció en dotar aquesta partida mitjançant esmenes al pressupost. Creiem que això demostra la capacitat d'actuació del Govern si exerceix la seva missió i no l'externalitza. És aquesta la via i l'exemple de l'acció i la contenció que li demanàvem aleshores.

Creiem que pot actuar d'aquesta manera en l'establiment d'un fons públic per a l'habitatge, que pot iniciar més promocions d'habitatge social en conveni amb els comuns, mercès als beneficis de la sessió obligatòria, que pot regular l'habitatge social i el de preu assequible, que pot dissenyar i aplicar un programa de treball per assolir un parc significatiu d'habitatges de preu assequible.

Totes aquestes mesures ja les vam pensar i vam animar el Govern a dur-les a terme. L'experiència recent ens demostra que són factibles sense l'Institut Nacional de l'Habitatge. I és per això que avui presentem aquesta esmena a la totalitat.

No vull acabar aquesta intervenció sense insistir en la idea de la creació d'un fons publicoprivat per a la innovació i la diversificació econòmica. Aquesta setmana proposàvem la inversió del 0,5% del PIB en recerca. Avui hem parlat de digitalització, de diversificació, té més sentit traslladar la fórmula publicoprivada a aquests camps. A l'habitatge social li cal la fórmula pública, no som els únics en pensar-ho. I és que la lògica indica que així s'escau.

Per això presentem aquesta esmena a la totalitat.

Gràcies a tots vostès i gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Sánchez.

Alguna altra intervenció?

Si no hi ha més intervencions, es dona per acabat el debat i procedirem a la votació a mà alçada de l'esmena a la totalitat presentada, recordant que sí és sí a l'esmena i no és no a l'esmena.

Vots a favor.

Vots en contra.

Abstencions.

Sra. secretària, si ens comunica el resultat.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

A favor 9, en contra 17 i abstencions 0.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, queda desestimada l'esmena a la totalitat, i havent-se presentat esmenes a l'articulat, el Projecte de Llei seguirà el seu tràmit en la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat.

Punt número 9.

9. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de modificació de la Llei 11/2008, del 12 juny, de fundacions.

La Proposició de Llei fou publicada en el Butlletí número 27/2021, del 24 de març. El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 40/2021, del 20 d'abril.

Intervé pel Govern per llegir el criteri, el Sr. Josep Maria Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

El Govern ha examinat la Proposició de Llei de modificació de la Llei 11/2008, del 12 juny, de fundacions, presentada pels senyors Carles Enseñat Reig, president del Grup Parlamentari Demòcrata, Ferran Costa Marimon, president del Grup Parlamentari Liberal, i Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, president del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, d'acord amb el que disposa l'article 103/2 del Reglament del Consell General, hi manifesta el seu criteri sobre la Proposició de Llei esmentada basant-se en les següents consideracions.

La iniciativa legislativa proposada, segons que consta a l'exposició de motius, té com a finalitat l'adaptació de certs preceptes de la Llei 11/2008, una vegada han transcorregut prop de tretze anys d'ençà de l'aprovació. En aquest sentit, s'estableix la possibilitat que les fundacions puguin desenvolupar activitats econòmiques, sempre que estiguin relacionades amb els fins fundacionals o siguin complementàries o accessòries d'aquests fins. I es permet que certs membres del patronat puguin ser de nacionalitat estrangera, per donar així continuïtat a l'obertura econòmica, entre altres aspectes que han de permetre una gestió més eficient i diligent de les fundacions.

La Proposició de llei que se sotmet al criteri del Govern modifica els articles 11, 12, 13, 22, 25, 27, 31 i 33 de la Llei 11/2008 i addiciona un nou article 6 bis.

La Llei de fundacions vigent va néixer amb l'objectiu de donar resposta a la demanda social d'una regulació de les fundacions privades d'interès públic social, i el Govern entén que ha complert amb l'objectiu inicialment previst, ja que ha permès establir el marc jurídic adequat per aquestes entitats.

No obstant això, havent transcorregut prop de tretze anys des de l'entrada en vigor de la Llei, és un bon moment per analitzar si hi ha aspectes que poden ser millorats i actualitzats, tenint en compte la realitat actual. Cal, per exemple, referir-se al procés d'obertura econòmica, que s'ha anat duent a terme en els darrers anys, i traslladar també a l'àmbit de les fundacions els elements que s'han anat incorporant a altres àmbits del nostre ordenament jurídic.

La Proposició de llei incorpora un nou article 6 bis, per tal de preveure que les fundacions puguin desenvolupar activitats econòmiques. El Govern entén que es tracta d'una nova previsió molt encertada, ja que les fundacions tindran altres fonts d'ingressos diferents de les rendes obtingudes del seu patrimoni i, en definitiva, aquest fet beneficia que es puguin acomplir de la millor manera possible els fins fundacionals.

Per tant, amb aquest nou concepte es passa, com ja es preveu en altres països, d'un concepte de fundació entès com una massa de béns immòbils i estàtics a un nou concepte de fundació, molt més dinàmic, que inclou la possibilitat de desenvolupar una activitat econòmica sempre que el seu objecte estigui relacionat amb les finalitats fundacionals. Per tant, el seu patrimoni es configura com un patrimoni en moviment, amb la capacitat d'adaptar-se als canvis que es puguin anar produint en l'economia.

Així mateix, cal esmentar que en coherència amb aquesta possibilitat de desenvolupar activitats econòmiques per part de la fundació, la Proposició de llei afegeix un apartat 7 a l'article 22 de la Llei per tal d'establir que la comptabilitat de les fundacions que portin a terme aquestes activitats s'haurà d'ajustar al que està previst en la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris, amb l'obligació d'incorporar informació detallada en un apartat específic de la memòria, en què s'indiquin els elements patrimonials afectats a l'activitat econòmica.

Un altre aspecte destacat que incorpora la Proposició de llei és la modificació de l'apartat 3 de l'article 12, per permetre que algunes persones físiques, membres del patronat i les persones designades per representar a una persona jurídica puguin ser estrangeres no

residents legalment al Principat. Aquest article és totalment coherent amb la política d'obertura econòmica que ha anat implantant el Govern en els darrers anys, i entre altres efectes, permetrà que les fundacions puguin incorporar, si així ho designen, patrons estrangers no residents legalment al Principat d'Andorra que aportin valor afegit a l'òrgan rector de la fundació.

Cal posar en relleu també que la Proposició de llei modifica l'article 13, en el sentit de permetre la delegació de vot per part dels patrons, amb algunes excepcions, perquè determinats actes per la seva naturalesa i transcendència en la vida de la fundació no han de ser delegables. Aquesta modificació aporta flexibilitat al patronat de la fundació, però sense perdre de vista que és necessari que determinades decisions es continuïn prenent personalment i sense possibilitat de ser delegades. La Proposició de llei modifica l'article 25 per tal de precisar i desenvolupar el concepte d'ingressos nets anuals i el de despeses d'administració per facilitar l'aplicació de la Llei.

Així mateix, es modifica el percentatge màxim dels ingressos generals durant l'exercici que es poden destinar a despeses d'administració, el qual se situa en un 20%.

Un altre dels canvis que s'han de destacar és la modificació de l'article 27 de la Llei 11/2008 en relació amb la modificació de les condicions perquè les fundacions hagin de sotmetre els seus comptes anuals a una auditoria externa, i concretament s'actualitzen els imports en relació amb l'actiu comptable i amb el volum anual d'ingressos ordinaris de la fundació, adaptant-los a la realitat actual i a la tipologia de les fundacions que hi ha al Principat.

Finalment, cal referir-se a la modificació de l'article 31 de la Llei 11/2008, que regula la liquidació de les fundacions, per tal de precisar determinats aspectes que s'han de tenir en compte en el moment de la liquidació de la fundació, amb l'objectiu de facilitar-la i que es faci amb les màximes garanties.

En conclusió, la Proposició de llei analitzada respon a la necessitat d'adaptar certs preceptes de la Llei 11/2008 del 12 de juny de fundacions, introduint-hi modificacions per tal d'actualitzar i adequar la matèria regulada. Per aquest motiu, el criteri del Govern en relació a la Proposició de llei de modificació de la Llei 11/2008 de 12 de juny de fundacions és favorable.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Intervé ara per presentar la Proposició de llei en representació dels grups parlamentaris Demòcrata,

Liberal i Ciutadans Compromesos, la Sra. Ester Molné.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies Sra. síndica.

És ben sabut que periòdicament s'han d'anar modificant les lleis de manera a adaptar-les als canvis de la societat i a millorar-ne el seu funcionament. Aquesta proposició de llei correspon a aquest exercici d'adaptar i millorar una llei, en concret la Llei 11/2008 del 12 de juny de fundacions. I això ho aconseguim amb diverses modificacions, de les quals ara explicaré les més importants. Amb aquesta proposició de llei donem la possibilitat a les fundacions d'exercir activitats econòmiques, si estan relacionades o són complementàries o accessòries als fins fundacionals.

La Llei vigent preveu una dotació, o sigui, una aportació de béns i drets que s'han d'utilitzar per la realització de les activitats fundacionals. Però perquè les fundacions perdurin en el temps, perquè puguin exercir les activitats d'interès general durant el màxim de temps possible, cal dotar-les de recursos suficients. I això és el que fem autoritzant les fundacions a exercir activitats econòmiques i a poder participar en societats mercantils de responsabilitat limitada.

Cal precisar que tot això ho fem tot mantenint els mecanismes de control per evitar que quedi desnaturalitzada l'essència de les fundacions, o sigui, l'absència d'ànim de lucre.

Aquesta Proposició de llei, com deia el ministre, també permet que algunes persones físiques que formen part del patronat, que és l'òrgan de govern de la fundació, siguin estrangeres i no residents, i això amb una doble finalitat: per adaptar el funcionament de les fundacions al model d'obertura econòmic que hem instaurat en els darrers anys i també, com diu el ministre de Justícia i Interior, per poder captar, en cas de necessitat, persones estrangeres que puguin aportar un valor afegit.

Un altre grup de modificacions importants d'aquesta Proposició de llei són aquelles destinades a aconseguir una gestió més fàcil i eficient de les fundacions. Així doncs, es permet la delegació del vot dels patrons, la qual cosa el règim vigent no permet, excepte en les decisions més transcendents, i s'augmenta el percentatge d'ingressos de la fundació que es pot destinar a despeses d'administració.

Finalment, esmentar que també es retoca el règim de liquidació i el d'auditoria de comptes. Però crec que el més important que cal destacar, d'una manera general, és que el que hem volgut fer els grups de la coalició presentant aquesta Proposició de llei és

facilitar i dinamitzar el procés fundacional, a fi que la societat civil pugui participar a la consecució de finalitats d'interès general i reforçar així l'actuació dels poders públics en aquest sentit. Tot això ho fem mantenint els controls, que són necessaris en entitats d'aquest tipus.

Per tot l'esmentat, els grups parlamentaris de la majoria vam presentar aquesta Proposició de llei i també votarem a favor de la seva presa en consideració.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Molné.

Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita, té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Avui se sotmet en consideració la Llei de modificació de la Llei 11/2008, del 12 de juny de fundacions. Aquesta llei proposa, entre altres, que les fundacions puguin desenvolupar unes activitats econòmiques relacionades amb les finalitats fundacionals. També estipula que aquestes fundacions que desenvolupin activitats econòmiques hauran de portar la comptabilitat fefaent, ajustada a la Llei 30/2017 del 20 de desembre de la comptabilitat dels empresaris, amb l'obligació d'incorporar informació precisa. Proposa també d'obrir el tema de les fundacions a les persones estrangeres no residents al Principat, cosa que va en la línia d'obertura estrangera.

En conclusió, tenint en compte els punts positius plantejats per aquesta Proposició de llei reguladora de les fundacions, votaré a favor de la presa en consideració d'aquesta Proposició de llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Oliver Alís.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies Sra. síndica.

Avui se sotmet a aquest ple la presa en consideració de la Proposició de llei de modificació de la Llei 11/2008 del 12 de juny de fundacions. Des del Grup Parlamentari Terceravia us avancem que estem d'acord amb l'objectiu que cerca la present proposició.

En efecte, després de tretze anys des de la seva aprovació inicial es fa necessari actualitzar les directrius de funcionament de les fundacions, així com facilitar la seva gestió i millorar d'altres especificitats. I més quan són demandes fetes per les mateixes fundacions del país.

Notem que el que a grans trets busca aquesta Proposició és ampliar les activitats econòmiques que poden desenvolupar aquestes entitats, sempre que el seu objecte estigui relacionat amb els seus fins fundacionals, siguin complementaris o accessoris a aquests. A més, aquestes activitats es podran fer directament o mitjançant la participació en societats mercantils.

El text incorpora la possibilitat que certs membres del patronat puguin ser de nacionalitat estrangera, sempre que resideixin al país. Un canvi notable que busca alinear-se amb el procés d'obertura econòmica.

Veiem que també es volen fer canvis en la gestió i la participació activa del patronat. Al mateix temps, constatem que s'incorpora la possibilitat per al patró de delegar el seu vot de forma escrita per certs termes de la gestió.

Així doncs, entenem igual que vostès que totes aquestes modificacions han de permetre una més eficient i diligent gestió de les fundacions. És per tot l'exposat que, tal com us he avançat a l'inici de la meva intervenció, el Grup Parlamentari Terceravia emet el seu vot favorable a la presa en consideració de la present Proposició de llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Alís.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

No repetiré tot el que han dit les persones que m'han precedit, per l'hora que és estem una mica tots cansats. El que sí que voldria dir és que aquesta Proposició recull les demandes fetes per la Taula de fundacions privades d'interès públicsocial del Principat d'Andorra. Per tant, recull bona part de les seves demandes, que ens van ser formulades als diferents grups parlamentaris, a nosaltres va ser al març del 2020, un dies abans que la pandèmia doncs comencés. Per tant, vam poder compartir amb ells les seves demandes i estàvem d'acord amb tot el que proposaven.

A partir d'aquesta Llei que compta amb l'acord del Partit Socialdemòcrata i votarem la seva admissió a tràmit, sí que aprofitarem l'ocasió per poder revisar i millorar altres aspectes de la Llei de fundacions a través de la via d'esmenes. I també ens agradarà treballar el que també vam plantejar a la Taula sobre el tema de bonificacions fiscals a través d'una llei de mecenatge o a través d'esmenes a les lleis fiscals per poder parlar d'aquestes bonificacions fiscals.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

El Govern desitja intervenir?

Alguna altra intervenció?

A la vista de les intervencions, proposo la presa en consideració per assentiment.

Es pren en consideració la Proposició de llei i segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de quinze dies per poder presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

Passem al punt número 10.

10. Examen i votació del Projecte de llei de modificació de la Llei 35/2014, del 27 de novembre, de serveis de confiança electrònica.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Economia ha estat publicat en el Butlletí número 40/2021, del 20 d'abril.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el M .I. Sr. Roger Padreny Carmona, nomenat ponent per part de la Comissió.

El Sr. Roger Padreny:

Bona nit, fa una estona he dit bona tarda... Bona nit senyores i senyors consellers, membres del Govern.

Procedeixo a llegir l'informe.

El passat 22 de gener va ser transmès a la Comissió Legislativa d'Economia el Projecte de llei de modificació de la Llei 35/2014, del 27 de novembre, de serveis de confiança electrònica. Aquesta comissió va reunir-se els dies 7 i 14 d'abril per debatre i votar les 19 esmenes a l'articulat presentades: 3 esmenes del Grup Parlamentari Liberal, 8 esmenes del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i 8 esmenes del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Ressaltar que de les 19 esmenes presentades, 10 van ser aprovades per unanimitat, 7 després de ser

transaccionades i la resta d'esmenes, 9 en total, van ser rebutjades i per tant no van ser incorporades al Projecte de llei.

Fruit del treball en comissió ha resultat un Projecte de llei d'11 articles, que modifica la denominació, i 4 articles de la Llei 35/2014, del 27 de novembre, de serveis de confiança electrònica i afegeix, a més a més, 6 nous articles a aquesta Llei.

Ressaltar que, a través de les disposicions finals primera i segona d'aquest Projecte de llei també es modifica la Llei 20/2014, del 16 d'octubre, reguladora de la contractació electrònica i dels operadors que desenvolupen la seva activitat econòmica en un espai digital, en concret el seu article 2.

Per acabar, agrair la iniciativa del ministre de presidència, economia i empresa, Jordi Gallardo, de comparèixer davant de la comissió acompanyat del doctor en dret i expert en entitat digital sobirana, Nacho Alamillo, per presentar el Projecte de llei de Govern abans que finalitzés el període per presentar esmenes.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Pel Govern, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sra. síndica.

Saben tan bé com jo, senyores i senyors consellers, que ja abans de la situació de pandèmia que vivim actualment, la transformació digital era una tendència cap a la qual els països s'avesaven per generar noves fonts de valor econòmic, per simplificar la relació dels ciutadans amb l'Administració i, en definitiva, per interconnectar-se els uns amb els altres sense que la distància o les fronteres fossin un impediment.

Actualment la transformació digital ja no és una tendència, és una necessitat. Aquells països en els quals aquest procés està més desenvolupat són els que generen més oportunitats econòmiques així com una major eficiència en l'administració pública. Per aquest motiu, des del Govern conjuntament amb ActuaTech s'impulsa un projecte de transformació digital que permeti dotar-nos de les eines per transformar la nostra economia i el nostre model de país per fer-nos més competitius.

És cert que aquest procés no és immediat ni tampoc és senzill. No obstant, també és cert que aquest procés tampoc comença ara.

Aquest Projecte de llei...de la Llei de modificació de la Llei 35/2014 n'és una prova clara. En el seu dia, l'aprovació de la Llei 35/2014 de serveis de confiança electrònica ja va derogar la Llei 6/2009 de signatura electrònica.

Això mostra la voluntat d'anar incorporant en l'ordenament jurídic processos i eines que facilitin les gestions quotidianes i que permetin posar les bases de regulacions que possibilitin, amb la modificació que proposem avui, obrir una porta cap a nous models de negoci i d'interoperabilitat entre agents així com entre països. Mostra també com les noves tecnologies generen la necessitat que la regulació que fa que la seva utilització sigui jurídicament vinculant s'hagi d'anar actualitzant de manera periòdica per tal que sigui a l'alçada dels estàndards internacionals i doni la seguretat jurídica necessària per poder dipositar-hi la nostra confiança.

I precisament de confiança, en aquest cas electrònica, parlem en aquesta llei. La Llei 35/2014 de serveis de confiança electrònica que avui modifiquem, presenta una gran similitud amb el reglament de la Unió Europea número 910/2014 del Parlament europeu i del Consell del 23 de juliol relatiu a la identificació electrònica i els serveis de confiança per a les transaccions electròniques en el mercat interior conegut com a Reglament eIDAS.

Ja en el seu dia, l'elaboració de la Llei 35/2014 es va inspirar en aquesta norma de la Unió, entre altres motius, per la conveniència d'equiparar-se a les regulacions de països que formen part de l'òrbita econòmica d'Andorra, amb la finalitat de facilitar els acords i el reconeixement en la matèria, és a dir, per poder admetre els serveis de confiança de la Unió Europea.

Avui aquests acords comencen a ser una realitat. Durant el 2020, es va signar el conveni per a l'homologació dels serveis de confiança electrònica entre el Principat d'Andorra i la República Portuguesa, i s'espera que properament es puguin signar aquests convenis també amb la República Francesa i el Regne d'Espanya.

Així mateix, esperem que la materialització de l'acord d'associació amb la Unió Europea permetrà també l'homologació dels serveis de confiança andorrans a tot el territori de la Unió.

No obstant, més de sis anys després de l'aprovació de la Llei 35/2014, s'ha produït esdeveniments rellevants que palesen la conveniència de modificar-la.

Per una banda, el Reglament eIDAS també ha anat evolucionant amb el temps, i és necessari, en el marc d'un eventual acord d'associació d'Andorra amb la Unió Europea, una actualització d'aquesta norma amb el marc legal de la Unió.

Per altra banda, l'aparició i la difusió de les anomenades tecnologies de registre distribuït com les cadenes de bloc o *blockchain* suposen una oportunitat important per fer transaccions electròniques sense intermediaris tradicionals. Els treballs efectuats en el marc del projecte *European Blockchain Services Infrastructure*, impulsat per la *European Blockchain Partnership* i la Comissió Europea, més en concret en el cas de l'ús de l'*European self-sovereign identity framework*, han mostrat com el reglament eIDAS podria actuar com a norma reguladora general de l'actuació basada en la tecnologia de registre distribuït o *blockchain*.

Així doncs, tenint en compte que la Llei 35/2014 presenta una gran similitud amb el referit reglament europeu, la seva modificació per tal de regular l'actuació general basada en tecnologies de registre distribuït esdevé pertinent i necessària.

Pertinent, perquè aquesta regulació general ha de permetre que el desenvolupament de diferents legislacions sectorials basades en aquest tipus de tecnologia, trobin un substrat comú pel que fa a aspectes compartits. Necessària, per tal de donar seguretat jurídica a nous models de negoci que empren cada cop més les tecnologies de registre distribuït i que són la base de la tecnologia i de l'economia digital en la qual cada cop estem més exposats. El procés de diversificació econòmica d'Andorra passa també per generar els marcs en els quals aquests negocis s'han de desenvolupar, com he explicat en el debat anterior sobre els esports electrònics.

Aquest projecte de modificació suposa, per tant, que altres aplicacions que es puguin desenvolupar normativament i que tinguin com a base les tecnologies de registre distribuït, com les relatives a actius virtuals, dels quals debatrem en els propers mesos, es puguin basar en aquesta normativa i estalviar-se el fet d'haver de regular institucions i serveis similars, cosa que certament generaria disfuncions. Precisament aquí es troba l'argument més important en favor de l'actuació legislativa que es proposa.

Un altre aspecte important d'aquesta modificació és que obre la porta a que la verificació de forma fefaent d'un certificat electrònic pugui fer-se de manera remota. Aquesta és una qüestió no menor, en primer lloc perquè els certificats electrònics són una de les bases de la identitat digital. En un context d'economia digital, la identitat digital de les persones, tant físiques com jurídiques, garanteix la seva autenticació i els seus actes davant de tercers i de l'Administració. En segon lloc perquè, com hem comprovat, la situació de pandèmia ha fet que molts dels tràmits o gestions que

habitualment es feien de manera presencial, s'hagin hagut de fer de manera digital.

Aquesta realitat s'evidencia tenint en compte que durant l'any 2020 l'emissió de certificats electrònics per part de l'Oficina de Serveis de Confiança Electrònica del Principat d'Andorra va créixer un 11% i la totalitat dels certificats emesos l'any passat va representar el 40% de tots els certificats emesos des de la seva posada en funcionament l'any 2015. Un dels pocs aspectes positius de la pandèmia, sense cap mena de dubte, és l'acceleració de l'ús de les noves tecnologies i també dels tràmits digitals.

En resum, avui portem al Ple d'aquesta Cambra la tercera modificació d'una Llei que es promou per tal de seguir aprofundint en el procés de transformació digital i de modernització d'Andorra i que, alhora, obri la porta a desenvolupar activitats econòmiques que tinguin com a base la tecnologia *blockchain*, de manera jurídicament segura i vinculant.

Siguem conscients, no obstant, que més d'hora que tard, caldrà seguir revisant aquesta Llei per fer-la competitiva i adaptar-la a les noves demandes de la societat.

És per aquest motiu que vull agrair als diferents consellers i conselleres que han participat a través de la Comissió d'Economia en la seva tramitació, l'esforç i el convenciment que amb aquesta Llei que avui, si és la seva voluntat, aprovarem, iniciem el següent pas d'un camí que ja no té marxa enrere i que ens ha de permetre facilitar la regulació de legislacions posteriors, així com augmentar la competitivitat i l'atractiu de la nostra economia. N'estic convençut.

Per tot l'exposat, demanaria als grups parlamentaris el vot favorable al Projecte de Llei.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Sra. Carine Montaner Raynaud, Consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

L'aparició de la Covid ens ha fet obrir els ulls pel que fa a la importància de continuar l'evolució digital en tots els sentits: a nivell empresarial i a nivell de les nostres institucions. També l'obertura econòmica fa necessària l'adaptació contínua de la regulació general d'actuació basada en tecnologies.

De fet, el Projecte de Llei presentat avui modifica en el bon sentit la Llei 35/2014 del 27 de novembre de serveis de confiança electrònica.

És per aquest motiu que votaré a favor d'aquest Projecte de llei presentat avui. Encoratjo el Govern a redactar els reglaments pertinents per acompanyar la llei votada avui i per negociar i firmar convenis pertinents amb els països de l'entorn.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, hi ha intervenció?

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents?

Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies Sr. nunci.

Que avui se n'ha fet un tip d'anar netejant aquests micros, i gràcies Sra. síndica.

El Projecte de llei de modificació de la Llei 35/2014, de 27 de novembre, de serveis de confiança electrònica deroga la Llei 6/2009, del 29 de desembre, de la signatura electrònica. La Llei 35/2014 regula els efectes jurídics de les signatures electròniques, els certificats d'autenticació de lloc web i els serveis de lliuraments electrònics, així com també l'actuació de prestadors de serveis de confiança electrònica i la seva activitat, les condicions de supervisió i el règim de les sancions i les infraccions. També regula el reconeixement de l'eficàcia en el seu territori de serveis de confiança electrònica, dels serveis prestats pels prestadors de serveis de confiança estrangers.

La nova economia, l'economia digital, està avançant indefugiblement, i la pandèmia provocada per la Covid-19 amb els confinaments encara n'ha accelerat més la seva implementació. Cada vegada es fan més tràmits, més gestions, més negocis i més actes jurídics online sense presència física, a banda de l'aparició de les anomenades tecnologies de registre distribuït, les cadenes de *blockchain*, les quals suposen una oportunitat també per fer transaccions electròniques.

Doncs per tant, la Llei 35/2014 calia incloure el concepte de certificació a la confiança electrònica, cosa que quan s'haurà aprovat aquesta llei, així serà.

En aquest sentit, el Grup Parlamentari Terceravia va presentar una esmena a modificar el títol del Projecte de llei, intitulant-lo "Projecte de llei de certificació i confiança electrònica", per a més clarificació i concordança amb l'objectiu que es persegueix. Aquesta esmena no ha estat aprovada per la comissió, a l'entendre els serveis jurídics de la casa que un cop estigui aprovada, aquest Projecte de modificació de

lleï ja es titularà Llei de certificació i confiança electrònica.

Aquest Projecte de llei dona màniga ampla a Govern, i ho entenem, és una llei evolutiva a l'hora de dictar disposicions reglamentàries per definir els diversos nivells d'identificació i autenticació electròniques. Aquest Projecte de llei permetrà l'emissió de certificats per la identificació, l'emissió de certificats d'atributs verificats, la gestió de repositoris personals de dades. Podrà també afavorir la disponibilitat de serveis bàsics sobre els quals es podran desplegar de forma fiable altres serveis, com la certificació de la identitat digital, la signatura, el segell, els serveis de lliurament electrònic certificat, etc.

En aquest sentit, i per dotar de més seguretat jurídica aquesta futura llei de certificació i confiança electrònica, tot i que estem d'acord a donar certa potestat a Govern, vam presentar 9 esmenes, entenent que en aquesta mateixa llei s'haurien d'haver desenvolupat els nivells de seguretat i autenticació electròniques. Cap d'aquestes 9 esmenes van ser aprovades. Podem entendre el vostre posicionament, però no el compartim. L'esperit de les nostres esmenes va en el sentit de donar més confiança a l'usuari. Tots els presents som sabedors que el futur passa per les noves tecnologies, per una manera de fer diferent. Aquesta nova manera de fer aporta agilitat, aporta rapidesa en les transaccions i en els actes jurídics, en les operatives en un món cada vegada més global. Però aquest món cada cop més global passa també per la confiança. Per molt que vulguem certificar, si no hi ha confiança no hi haurà tracte, no hi hauran actes jurídics.

Sobretot, haurem, en un petit país com el nostre, haurem de fer esforços per tancar els forats a nivell de la seguretat del sistema, haurem de fer esforços per la seguretat absoluta en els processos electrònics, com deia aquest matí no sé quin conseller, penso que el company Ferran Costa- quan deia que no és fàcil. S'hauran de fer esforços en els problemes de ciberseguretat, que no ens implantin els nostres segells i la nostra seguretat. Haurem de fer esforços pels ciberatacs.

Malgrat que s'hauran de fer esforços, però pel conjunt de la globalitat de la llei, hi donarem suport.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Marc Magallón.

El Sr. Marc Magallón:

Gràcies Sra. síndica.

Bé, tercera llei digital que tractem avui. Aquesta es tracta dels serveis de confiança electrònica. Conselleres, consellers, avui debatem i previsiblement aprovarem la modificació de la Llei de serveis de confiança electrònica. Una llei que fins ara potser no ha tingut gaire rellevància, però que resultarà del tot imprescindible per a la digitalització de la nostra economia.

Si fem l'històric, que ja l'han vingut fent tots els companys amb anterioritat, l'embrió d'aquest text el trobem l'any 2009, amb l'aprovació de la Llei de signatura electrònica. Posteriorment, l'any 2014 es va aprovar la primera Llei de serveis de confiança electrònica, que avui modifiquen. El text ens va equiparar a la situació dels països veïns i va permetre acords i reconeixement dels serveis de confiança electrònica de la Unió Europea. De fet, la Llei del 2014 recollia totalment el reglament europeu eIDAS sobre estàndards d'identificació electrònica i serveis de confiança per les transaccions electròniques dins del mercat únic europeu.

En aquests darrers set anys, la digitalització, l'avenç de les noves tecnologies ha estat imparable. Res té a veure la situació actual amb la del 2014. Cal tornar a adaptar-se a les circumstàncies, com també ho ha fet el Reglament eIDAS, i disposar d'una legislació que contempli la situació actual.

Evidentment, el progrés en la digitalització i les innovacions tecnològiques no s'aturaran, i de ben segur serà necessària una nova modificació legal d'aquí a uns anys. En aquest context, cal mencionar que haurem de seguir de prop els reglaments europeus en la matèria, vist el procés d'associació en el qual estem immersos, i seguir adaptant la nostra legislació a la de la Unió Europea per poder oferir el millor servei als nostres ciutadans i empreses. Fent-ho d'aquesta manera, ens assegurarem poder operar des d'Andorra amb les empreses i països del mercat interior europeu.

Pel que fa a la tecnologia, la més coneguda és la del *blockchain* o cadena de blocs que, perquè ens entenguem, és una immensa base de dades distribuïda en milions d'ordinadors i que té com a peculiaritat que el registre que genera és immutable. Per tant, la informació de les transaccions generades amb *blockchain* no es poden modificar ni alterar, o ara mateix no es coneix el sistema com fer-ho, donant la seguretat necessària en aquest entorn digital. Aquesta tecnologia és la que ara domina el mercat. És una tecnologia disruptiva que sembla ha vingut per quedar-se i que cada cop ens serà més familiar, però estem segurs que n'apareixeran moltes més en un sector molt dinàmic i canviant.

Centrant-nos en el nostre país, el confinament de la població per fer front a la Covid-19 i les restriccions a

la mobilitat han posat de manifest la necessitat de seguir avançant en la digitalització de l'Administració i de la nostra economia. D'un dia per l'altre, centenars de tràmits que es feien presencialment es van haver de començar a fer telemàticament. Per això, amb aquest text, també proposem canvis en els certificats electrònics que ens han de permetre una millor intercomunicació entre l'administració i la ciutadania.

Un dels punts bàsics en els quals caldrà posar tota l'atenció és el de verificar de forma fefaent la identitat del sol·licitant d'un certificat electrònic, per poder signar digitalment sol·licituds i tràmits amb l'administració. Segur que hi tindrà un paper predominant. La Llei que avui debatem en aquesta Cambra ha de permetre a Andorra posicionar-se com a país capdavanter en la digitalització i, sobretot, en la seguretat dels tràmits electrònics.

Per aquest motiu, el text contempla l'habilitació de certificats relacionats amb la identificació electrònica, la verificació de la identitat, repositori de dades i transaccions electrònics amb valor probatori.

En resum, la modificació de la Llei de serveis de confiança electrònica, a la qual els avanços que els grups parlamentaris que donem suport al Govern hi votarem a favor, posarà el nostre país al capdavant d'aquest àmbit i ens permetrà treure profit dels avenços tecnològics.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Magallón.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica.

El company conseller general Joaquim Miró abans ja us havia avançat, allò que s'anomena avui dia espòiler, del que votariem com a grup parlamentari. I votarem a favor.

Tinc una introducció també contextual que crec els consellers generals que m'han precedit i també el Sr. ministre han exposat bé quin ha estat el camí des de la Llei 6/2009, passant per la Llei 35/2014 que avui es modifica.

I aniré ara a l'avaluació final, ja que crec que el context ho avala.

Amb aquesta modificació fem un nou pas important cap a la millora en aquesta matèria de confiança electrònica i tot el que al voltant es refereix com a serveis de confiança electrònica. Com ja s'ha

esmentat, es legisla per primer cop com a objecte de les tecnologies del registre distribuït i tots aquests avenços crec que han de ser positius per totes les bandes, tant per la part pública, amb l'objectiu de millorar-ne l'agilitat administrativa, com també per aportar una dinamització i una seguretat major a l'activitat privada.

L'avenç en matèria de certificació i confiança electrònica de l'última dècada, com s'ha esmentat, ha estat constant i a més també vull esmentar que l'han liderat diferents governs de tots els colors. Una pluralitat que demostra la voluntat del conjunt de forces polítiques de millorar la realitat i el funcionament de les gestions electròniques al nostre país.

Així mateix, permeti'm que els esmenti tres canvis importants que crec, del treball en comissió, que són interessants d'esmentar. El primer fa referència a la seguretat jurídica. En aquest sentit s'amplien definicions que preveu la Llei i des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata estem contents que s'hagi acceptat una esmena en la qual demanàvem una definició pel que fa als nodes qualificats.

Pel que fa a l'homologació internacional, el Sr. ministre n'ha parlat abans, estem satisfets que s'inclougui una altra de les esmenes que des del PS proposàvem.

Així mateix, es preveurà en aquest nou text resultant de la Comissió la creació d'un nou article 5, que modifica la lletra b de l'article 21 de la Llei 35/2014, per adaptar-lo a una redacció cada cop més semblant al reglament europeu 910/2014, fet que facilita l'homologació internacional.

I per últim el tercer, en què s'han inclòs nous mecanismes de verificació electrònica en el moment d'expedir un certificat electrònic com és el sistema de videoconferència. I considerem que és important, perquè a més a més amplia l'objecte i dona més possibilitats al text resultant de la comissió.

A més a més, ja s'ha esmentat també per unanimitat, el conjunt de la comissió ha acceptat incloure al text dues disposicions finals referents a la modificació de la Llei 20/2014 reguladora de la contractació electrònica i dels operadors que desenvolupen la seva activitat econòmica en un espai digital.

D'aquesta manera, crec que aquestes modificacions aporten també més seguretat jurídica al text i una seguretat jurídica que serà completa quan, tal com disposa la disposició final tercera, s'elabori en un termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor del text, un text consolidat.

Com a conclusió, esmentar que aquest termini ha estat reduït i acceptat així per tots els integrants de la

Comissió d'Economia, ja que tots hem considerat que és important que al més aviat possible es reguli i es faci aquesta legislació consolidada, la qual ha d'aportar una millora en tots els aspectes, tant des de la banda pública com des de la banda privada.

Per tot l'exposat, i tal com vam fer amb la Llei 6/2009 i com també amb la Llei 34/2014, des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, com els he dit prèviament, votarem a favor.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

El Govern desitja intervenir?

Comencem el segon torn d'intervencions.

El Sr. Jordi Gallardo:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Bàsicament és per agrair el sentit del vot expressat pels diferents consellers i conselleres, doncs, que han intervingut. Dir també que el treball en comissió ha servit perquè el text surti millor del que el Govern el va presentar.

I per tant, estem àmpliament satisfets, convençuts que fem un bon Projecte de llei i un bon pas aprovant la llei tal com està. Apuntar que crec que acabem la sessió d'avui millor del que ho hem començat, amb el suport de tots en un text legislatiu.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, Sr. Gallardo.

Cap altra intervenció?

Sr. Roger Padreny, Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica.

Només una precisió, no vull allargar més aquest Consell General d'avui, amb 10 punts prou interessants i ja hi ha hagut prou debat.

Només dir que com a conclusió i aprofitant que és l'últim punt d'aquest Consell General, o, com deia el conseller Magallón, "consell digital", perquè s'han tractat diferents lleis electròniques, o també li podríem dir "consell electrònic", doncs, s'ha donat el vot favorable en aquest cas a la Llei de confiança electrònica, a tots aquests aspectes. També s'ha parlat de qüestions relacionades amb el *blockchain*. Dues qüestions en què s'ha donat un vot favorable. Després

hi ha el debat del vot electrònic, que aquí potser hem vist, no vull obrir el debat, no vull obrir el meló, però només vull afegir que, amb aquestes modificacions crec que, aquestes tecnologies sí que aporten i crec que aporten capacitats per tal que es pugui anar millorant la legislació al nostre país i, en aquest cas, pel vot electrònic que crec que també pot aportar noves tècniques que, al fi i al cap, millorin i que, al final de la legislatura, esperem poder tenir un vot electrònic regulat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè Sr. Padreny.

Acabades les intervencions i si no hi ha objeccions proposo l'aprovació del Projecte de llei per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de llei.

No havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

Que tinguin un bon i merescut descans. Bona nit.

(Se sent riure)

S'aixeca la sessió.

(Són les 22h21)